

Denne fil er downloadet fra
Danmarks Tekniske Kulturarv
www.tekniskkulturarv.dk

Danmarks Tekniske Kulturarv drives af DTU Bibliotek og indeholder scannede bøger og fotografier fra bibliotekets historiske samling.

Rettigheder

Du kan læse mere om, hvordan du må bruge filen, på
www.tekniskkulturarv.dk/about

Er du i tvivl om brug af værker, bøger, fotografier og tekster fra siden, er du velkommen til at sende en mail til *tekniskkulturarv@dtu.dk*

ERNÆRINGSRAADETS VIRKSOMHED I HØSTAARET 1918—19.

BERETNING
TIL INDENRIGSMINISTEREN
OM
ERNÆRINGSRAADETS
ADMINISTRATION

I HØSTAARET 1918—19

VED
ERNÆRINGSRAADETS SEKRETÆR

KØBENHAVN
TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKJÆR)
1920

f. 35177

Industribiblioteket

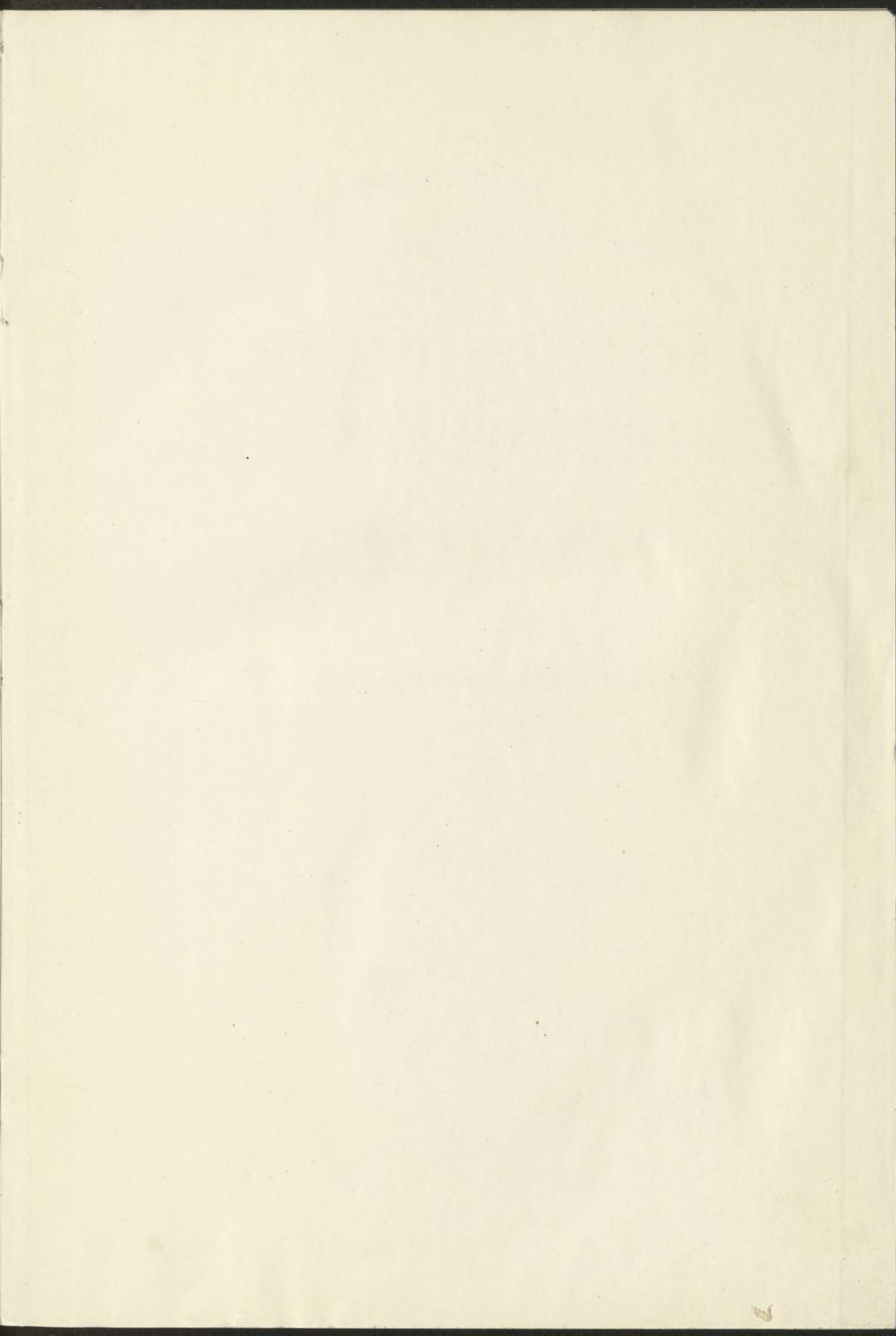
Grp: 351.77.

Forfatter: Beredning

Titel: Ernæringsraades Administration.

Bind: Udg.: Trykåret 1920.

351.77.

BERETNING
TIL INDENRIGSMINISTEREN
OM
ERNÆRINGSRAADETS
ADMINISTRATION

I HØSTAARET 1918—19

VED
ERNÆRINGSRAADETS SEKRETÆR

KØBENHAVN
TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKIÆR)
1920

THE INDEXING AND
ADMINISTRATION
OF THE
FEDERAL BUREAU OF
INVESTIGATION

1918-19

(8200)

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Indledning.....	3
Første Afsnit: Kornordningen.....	8
<i>Kapitel I:</i> Aflevering af Kornet til Statslager i Henhold til Kornloven.....	9
<i>Kapitel II:</i> Lagring af Kornet i Høstaaret 1918—19.....	22
<i>Kapitel III:</i> Anvendelsen, Udleveringen og Fordelingen af Statens Korn af Høst 1918	33
Regnskab over Anvendelsen af Statens Kornbeholdninger af Høst	
1918—19.....	35
Oversigt over de af de enkelte Sprit- og Gærfabrikker anvendte Raa-	
stoffer for November 1918 til September 1919 incl. samt over den	
producerede Gær og Sprit.....	57
<i>Kapitel IV:</i> Ernæringsraadets Eksport i Høstaaret 1918—19.....	74
Andet Afsnit: Ordningen af Forsyningen med Kartofler og Kartoffelmel.....	78
Tredie Afsnit: Beretninger fra Ernæringsraadets Afdelinger.....	81
Afdelingsberetning Nr. 1.....	81
— — 2.....	83
— — 3.....	86
— — 4.....	88
— — 5.....	93
— — 6.....	97
— — 7.....	99
— — 8.....	104
— — 9.....	106
— — 10.....	111
— — 11.....	114
— — 12.....	134
— — 13.....	157
— — 14.....	158
Fjerde Afsnit: Økonomisk Beretning for Ernæringsraadet for 1. August 1918—31.	
August 1919.....	165
Regnskab for Ernæringsraadets Kornkonto V 1918—1919.....	171
— — Kartoffelkonto II 1918—19.....	199
Bemærkninger til Regnskabet for Kornkonto V.....	223
— — — Kartoffelkonto II.....	224
Regnskab for den samlede Kornkonto V 1918—19.....	225
Samlet Driftsregnskab for Ernæringsraadet 1918—19.....	229
Ernæringsraadets Status pr. 1. September 1919.....	239
Ernæringsraadets Omsætning i Tidsrummet $\frac{1}{8}$ 1918— $\frac{1}{8}$ 1919.....	242

Indledning.

I Henhold til Kornloven af 20. Marts 1918 overdroges Administrationen af Loven til det af Indenrigsministeren nedsatte Ernæringsraad, der bestod af de samme Medlemmer som det foregaaende Høstaar, nemlig: Godsejer, Folketingsmand C. Moesgaard-Kjeldsen (Formand), Folketingsmand, Raadmand Fr. Andersen, Landstingsmand, Direktør Broberg, Folketingsmand Niels Frederiksen, Statskonsulent K. Hansen og Folketingsmand P. P. Pinstrup, Raadets Sekretær var ligesom det foregaaende Høstaar Professor Holger Møllgaard.

Høstaaret 1918—19 karakteriseredes med Hensyn til Landets Forsyning med Levnedsmidler og Foderstoffer ved følgende 3 Forhold:

- 1) Ved Høstaarets Begyndelse syntes Forholdene at skulle blive endnu vanskeligere end i Høstaaret 1917—18 som Følge af den fortsatte Blokade, der endog skærpedes fra de krigsførende Magters Side.
- 2) Efter Nytaar indtraadte en pludselig Forandring i Situationen som Følge af Vaabenstilstanden, Fredsforhandlingerne og Lempelsen i Blokadens Haandhævelse. Importens Genoptagelse vakte da store Forventninger om en fuldkommen Afslutning af al regulerende Indgriben i Erhvervslivet fra Statens Side.
- 3) Mod Slutningen af Aaret skærpedes Forholdene igen en Del, fordi det viste sig, at Tilførselsmulighederne dog ikke blev saa gode, som ventet, dels fordi Verdens Produktion af Fødemidler næppe slaar til til at dække hele Efterspørgslen, og dels navnlig fordi Tonnagemanglen viste sig føleligere end ventet, samt for Danmarks Vedkommende, fordi Priserne paa de udenlandske Varer laa højere, end det danske Prisniveau.

I Lyset af disse 3 Forhold maa man se alle de regulerende Foranstaltninger, der paa Levnedsmiddelforsyningens Omraade er udført fra Statens Side, og i Lyset heraf maa ogsaa Ernæringsraadets hele administrative Virksomhed betragtes, hvis man vil naa en nogenlunde retfærdig Bedømmelse deraf.

Ved Udgangen af Høstaaret 1917—18, det vil sige den 1. August 1918, stod Ernæringsraadet med følgende Beholdninger af Fødevarer.

Dansk Rug	23,563	Tons	
Amerikansk Rug	8,403	»	
			31,966 Tons
Dansk Hvede	18,706	»	
Amerikansk Hvede	7,808	»	
			26,514 »
Byg	19,937	»	
Havre og Blandsæd	13,004	»	
Majs	3,955	»	
			36,896 »

Den samlede Beholdning, der for Brødkornets Vedkommende ogsaa omfatter alle Beholdninger af Mel paa Møllerne, der havde Statslagerkontrakt, androg ialt 95,376 Tons. De opgivne Rugbeholdninger rakte til til Dækning af Forbruget til 15. September, altsaa i Virkeligheden ikke mere end 14 Dage udover det Tidspunkt, hvor man med nogenlunde Sikkerhed kunde vente, at Rug af ny Høst vilde komme frem i rigelige Mængder.

Beholdningen af Hvede slog til til ca. 20. Oktober, og Beholdningen af Byg, Havre, Blandsæd og Majs dækkede Forbruget af Gryn og Foder til Heste indtil 1. Oktober, det vil sige indtil det Tidspunkt, hvor man efter Erfaringerne fra det foregaaende Aar kunde vente, at der vilde komme tilstrækkelig Vaarsæd frem af ny Høst til Dækning af Forbruget.

I og for sig var Stillingen ved Høstaarets Slutning da med Hensyn til de allervigtigste Næringsstoffer nogenlunde tilfredsstillende, maaske med Undtagelse af Rugbeholdningen, der vel nok var lidt for lille til slet ikke at fremkalde nogen Ængstelse hos Administrationen. Imidlertid lykkedes det at sikre en jævn Overgang uden Fordelingsforstyrrelser fra det gamle til det nye Høstaar.

Paa den anden Side var imidlertid alle de Beholdninger af importerede Fødevarer, der var tilført Landet før Blokadens Indtræden, samt de smaa Mængder, der i Løbet af Blokadeaaret var sluppet igennem, ialt væsentligt forbrugt. Som det vil være almindeligt bekendt, var der paa det Tidspunkt, vi her taler om, bogstavelig talt ikke til at opdrive *Ris* og *Sago* her i Landet, og en Vare som Kartoffelmel var til Stede i yderst smaa Mængder, der langt fra tilfredsstillede den store Efterspørgsel. Samtidig var *Flæskeproduktionen* i Landet sunket til et Minimum, der knapt tillod at opretholde en rimelig Rationering, og *Smørproduktionen* maatte efter al Rimelighed forventes at ville gaa stærkt ned, saasnart Indbindingen af Kørne foregik. De eneste, men naturligvis ogsaa væsentlige, Lyspunkter i den ernæringsmæssige Situation var i Virkeligheden, at *Korn- og Kartoffelhøsten samt Sukkerroerne i Danmark lovede godt*, men samtidig blev det klarere og klarere, at man fra de krigsførende Magters Side ønskede at *skærpe Blokaden* overfor Landet endnu yderligere, saaledes, at den ikke blot hindrede Landets Tilførsler af Næringsstoffer og Fodermidler, men ogsaa svækkede vort *Landbrugs Produktions- og Salgsmuligheder* endnu stærkere end hidtil. En yderst trang Tid for Landet med betydelige Vanskeligheder for Forsyningen af Befolkningen og dens Husdyr med de nød-

vendigste Levnedsmidler og Foderstoffer maatte derfor ved Høstaarets Begyndelse i al Almindelighed ventes.

Som Følge af denne Situation kom man ganske naturligt til den Anskuelse, at det i Høstaaret 1918—19 vilde blive nødvendigt i større Omfang end tidligere at træffe effektive Foranstaltninger til at sikre Befolkningen de allernødvendigste Fødemidler, og dette resulterede da igen i, at Statens Indgriben i Erhvervslivet gennem Kornloven og paa Grundlag heraf gennem Ernæringsraadets Administration straks ved Høstaarets Begyndelse fik et Omfang som ingen sinde tidligere. Staten overtog faktisk gennem Ernæringsraadet Garantien for Befolkningens Forsyning med følgende Fødevarer: *Rugbrød, Franskbrød, Rugmel, Hvedemel, Hvedegryn, Byggryn, Havregryn, Kartofler og Kartoffelmel*. Endvidere paatog Staten sig at forsyne de Heste, hvis Ejere ikke selv avlede Korn, med tilstrækkeligt Foder samt at skaffe den nødvendige Føde til Opretholdelse af Ægproduktionen for de Hønseejeres Vedkommende, der var stillede paa samme Maade. I Kornloven af $20/3$ 1918 blev der givet Hjemmel til de her omhandlede Foranstaltninger.

Gennem andre administrative Organer, men efter foregaaende Forhandlinger med Ernæringsraadet og Vedtagelse af særlige Love, regulerede Staten Forsyningen med *Sukker, Flæsk, Smør, Mælk* og *tildels Kød*, saaledes at bogstavelig talt samtlige for en Befolknings Liv nødvendige Levnedsmidler var under Statens Kontrol, ja endog i stor Udstrækning ligefrem forhandlede med Staten som Mellemand.

FØRSTE AFSNIT.

Kornordningen.

Af de ovennævnte Fødevarer, som Staten dels forhandlede, og dels førte Kontrol med, var *Korn og Produkter heraf*, ifølge hele den foreliggende Situation i Landet, de vigtigste, fordi de repræsenterede de *elementære Næringsstoffer*, hvoraf Befolkningen til syvende og sidst kan leve, selv om andet svigter. Administrationen af disse Varer har derfor ogsaa altid været anset for at være den vigtigste Del af Ernæringsraadets Beskæftigelse.

Kornadministrationen omfattede ligesom i det foregaaende Høstaar 3 Slags Arbejde, nemlig:

- A) Foranstaltninger til Sikring af, at Kornet virkelig afleveredes i saa stort Omfang som bestemt i Kornloven.
- B) Foranstaltninger til Sikring af en betryggende Lagring af det afleverede Korn.
- C) Udlevering og Fordeling af Kornet og de Produkter, Mel, Gryn og Brød, som fremstilledes deraf.

For Klarhedens Skyld skal vi behandle Spørgsmaalet om Kornordningen for Høstaaret 1918—19 saaledes, at vi undersøger disse 3 Grupper af Arbejdet hver for sig.

Kapitel 1.

Aflevering af Kornet til Statslager i Henhold til Kornloven.

Kornloven af 20. Marts 1918 indeholdt ret indviklede og i Hovedsagen ret vanskeligt gennemførlige Bestemmelser om Afleveringen. For at klare Forstaaelsen af den følgende Fremstilling, skal jeg kort rekapitulere Hovedpunkterne i disse Bestemmelser:

- 1) *Al Rug og Hvede* skulde afleveres til Statslager undtagen Saasæd og Frarensning, der var ubrugeligt til Menneskeføde.
- 2) *Byg, Havre og Blandsæd* skulde afleveres i saa stort Omfang, at den samlede Levering af Korn tilfredsstillede visse Ligningsbestemmelser.
- 3) *Ligningen* var en Ligning paa Jordværdi og regnedes at skulde indbringe 765,000 Tons Korn. De første 3,000 Kr. Jordværdi var ligningsfri, og derefter leveredes efter en stigende Rateskala alt efter Jordværdiens Størrelse.
- 4) Der ydedes *Fradrag* i Leveringspligten efter Ligningsbestemmelserne for Levering af visse Varer:
Ved Levering af 2 Svin til et anerkendt Svineslagteri fritoges Jordbrugeren for Kornlevering af det 4. Tusind Kr.s Jordværdi.
Ved Levering af Sukkerroer af et Areal udover 8 % af Agerjorden ydedes et Fradrag af 1 hkg Korn for hver 35 Ctn., som leveredes udover Avlen af de nævnte 8 % af Agerjorden. Lignende Bestemmelser gjaldt for Levering af Cikorierødder og olieholdigt Frø og tildels for Kartofler.
- 5) Hvis en Jordbruger ikke var i Stand til at opfylde sin Leveringspligt efter de her omtalte Regler, kunde han gøre *Forbeholdsret* gældende, men dette skulde anmeldes til det kommunale Nævn, paa Øerne inden $\frac{1}{9}$, i Jylland inden $\frac{20}{9}$. Han havde da Ret til at beholde 120 kg Saasæd pr. Td. Land, som havde baaret Kornafgrøde i 1918, og 18 hkg Vaarsæd for hver stor Arbejdshest, 11 hkg for hver lille Arbejdshest, forudsat de var 2 Aar eller derover. Alle Jordbrugere, der gjorde *Forbeholdsret* gældende, skulde under Kontrol af det kommunale Nævn med Hensyn til Aflevering af Korn, Forbrug af Hestefoder og Anvendelse af Saasæd.
- 6) Jordbrugere, der leverede mere Vintersæd, end Ligningen krævede i Korn, fik *det overskydende ombyttet med Vaarsæd*. Dette Forhold blev senere udstrakt til ogsaa at gælde Jordbrugere, der havde gjort *Forbeholdsret* gældende.

De nærmere Bestemmelser, der var nødvendige for at administrere denne Lov, herunder ogsaa Bestemmelserne vedrørende Tidspunkterne for Aflevering af Korn, overlodes det til Indenrigsministeren at fastsætte i Forbindelse med Det staaende Landbrugsudvalg, som skulde høres i alle Princip-Spørgsmaal.

Grundlaget for Gennemførelsen af alle de udviklede Bestemmelser, hvis Hovedtræk jeg her har fremsat, blev lagt ved Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af ¹¹/₇ 1918. De ledende Tanker i denne Bekendtgørelse var følgende:

- 1) Under Hensyn til den *vanskelige Situation*, man ventede vilde udvikle sig for vore Forsyninger i Løbet af Høstaaret, og som yderligere skærpedes ved, at Danmark for at faa Gødningsstoffer allerede tidligt i Efteraaret *overfor den amerikanske Regering maatte gaa ind paa at levere 100,000 Tons Korn til Norge*, maatte der sørges for, at Kornet afleveredes saa betids, at Administrationen i Tide kunde faa *Oversigt over*, hvormeget Kornloven virkelig tilførte Statens Lagre og herefter træffe sine Dispositioner, inden det blev for sent.

Derfor fastsattes Frister for Afleveringen af bestemte Rater af det Kvantum, der skulde leveres af Jordbrugerne til Staten. Fristerne fastsattes som bekendt for Fjerdedelen til ¹/₁₁ og Halvdelen til ¹/₁ og for fuld Levering til ¹/₄, men denne Frist blev senere efter Forhandling i Det staaende Landbrugsudvalg rykket frem til ¹/₃.

- 2) Der maatte træffes Foranstaltninger til, at den *Kontrol*, som de Jordbrugere, der gjorde Forbeholdsret gældende, ifølge Loven skulde være underkastet fra de kommunale Nævns Side, kunde *hæves saa snart som muligt* for ikke at give Anledning til Stridigheder og personlig Uvilje, som, hvis den blev udbredt i større Udstrækning, kunde indvirke paa selve Afleveringen af Kornet.

Derfor fastsattes *relativt tidlige Tærskningsfrister* for Folk, der gjorde Forbeholdsret gældende, og der blev truffet Foranstaltninger til, at *Amtsnævnene kunde hjælpe med Tilvejebringelse af Tærskeredskaber*, saafremt de Redskaber, Ejendommen selv var i Besiddelse af, ikke slog til til inden den fastsatte Frist at gennemføre Udtærskning og Aflevering af Kornet og derved gøre Jordbrugeren til en fri Mand igen.

- 3) Afleveringsfristerne maatte i det hele taget sættes saaledes, at der toges *rimeligt Hensyn til Gennemførelsen af Markarbejderne paa Ejendommene*.

Derfor indeholdt Bekendtgørelsen Bestemmelser om, at Ernæringsraadet skulde instruere Amtsnævnene om ved Fastsættelse af alle Tærskningsfrister at drage omhyggelig Omsorg for, at Fristen *ikke hindrede Gennemførelsen af de nødvendige Efteraarsarbejder*, hvorom Amtsnævnet skulde konferere med de kommunale Nævn.

- 4) Da Leveringen til Staten fra de Jordbrugere, der gjorde Forbeholdsret gældende, var afhængig af, *hvor nøje Høsten blev opgjort, og hvor nøje den paagældende Jordbruger overholdt ikke at opfodre mere Korn end tilladt i Kornloven*, maatte der saavidt muligt træffes Foranstaltninger til en nogenlunde paalidelig Opgørelse af Høstens Størrelse og af, hvormeget der opfodredes fra Ejendommen.

Derfor indførtes *Tærsknings- og Fodringslister*.

- 5) Staten maatte saavidt muligt værges mod de Følger, der kunde opstaa, hvis Jordbrugere med Vilje undlod at opfylde Kornlovens Bestemmelser.

Der maatte i saa Tilfælde gives Administrationen Midler til eventuelt at fremtvinge Opfyldelsen af Kornloven fra disse Jordbrugeres Side.

Derfor gav Bekendtgørelsen Ernæringsraadet Bemyndigelse til at overtage hele Avlen i tærsket eller utærsket Stand, lade den aftærske og det pligtige Kvantum aflevere til Statslager i de Tilfælde, hvor en Jordbruger ikke inden $\frac{1}{3}$ 1919 havde opfyldt sin Leveringspligt.

- 6) Der maatte træffes Foranstaltninger til Sikring af en *ligelig Gennemførelse* af den indviklede Kornlov overalt i Landet.

Derfor oprettedes i Ernæringsraadet et *Ligningsregister* med en Konto for hver eneste leveringspligtig Jordbruger i Landet, hvorved Administrationen fik Indseende med de lokale Nævns Gennemførelse af Lovens Afleverings-, Fradrags- og Forbeholds-Bestemmelser.

Dette var Grundmotiverne for og Hovedpunkterne i den Form, hvori denne grundlæggende Bekendtgørelse blev vedtaget i *Ernæringsraadet*, forelagt og vedtaget i *Det staaende Landbrugsudvalg*, og endelig udfærdiget af *Indenrigsministeriet*. Hvorvidt saa de enkelte Bestemmelser, navnlig i Detaillerne, virkelig fuldt ud har svaret til Motiverne, og hvorvidt det er lykkedes at gennemføre Bestemmelserne saavidt, som det var muligt, kan vel næppe bedømmes klart endnu. Ingen skal mere villigt end vi, som har følt Byrden af Ansvar ved at gennemføre alt dette, indrømme, at meget ikke har virket, som vi havde ønsket og ventet det; om det saa er begrundet i Fejlgreb fra vor Side, eller det er en Følge af, at Situationen paa mange Omraader, ogsaa paa dette, voksede Menneskene over Hovedet og højede selv den redeligste Vilje og de mest energiske Bestræbelser, det maa vel billigvis overlades til Bedømmelse af senere og mere neutrale Tiders Undersøgere.

I Henhold til Kornloven skulde de Jordbrugere, der vilde gøre Forbeholdsret gældende, anmelde dette til det kommunale Nævn, paa Øerne før $\frac{1}{9}$, i Jylland før $\frac{20}{9}$. De kommunale Nævn skulde sende *Lister* over disse Jordbrugere til *Amtsnaevnene*, som fastsatte *Tærskningsfrister* og for hver enkelt Jordbruger indberettede den fastsatte Frist til Ernæringsraadet, som derigennem fik Oversigt over, i hvor stor Udstrækning Forbeholdsret blev gjort gældende.

Omkring den $\frac{1}{10}$ havde man Opgørelserne fra de fleste Amter paa Øerne, og det viste sig, at ca. 20 % af *Ejendommene* havde gjort Forbeholdsret gældende, og at ca. 30 % af *den samlede Leveringspligt* kom til at hvile paa *Ejendomme*, der ejedes af saadanne Jordbrugere.

Da Beretningerne fra Jylland, skønt endnu ikke fuldt færdige, syntes at skulle gaa i samme Retning, opstillede Ernæringsraadet til Brug for Rigsdagen den $\frac{5}{10}$ en Kalkulation over det sandsynlige Udbytte, som Staten vilde faa af Kornligningen, samt et Budget for det kommende Høstaar. Ved Kalkulationen over Udbyttet benyttedes Revisionskommissionens Indberetning, ifølge hvilken den *fulde Ligning gav 920,000 Tons*. Der regnedes med *maksimal Svinelevering* for det 4. Tusind Kroners Jordværdi, og en rimelig Beregning af Sukkerroefradraget paa Grundlag af et Overslag over Sukkerroehøstens Størrelse. Endelig regnedes med, at *Ejendomme med Forbeholdsret leverede 80 % af den samlede Ligning*. Kalkulationen saa saaledes ud:

Tabel 1. Kornbudget for Høstaaret 1. August 1918—31. August 1919.

Rug:	Tons	Tons
(1) Hjemmeforbrug som Mel.....	174,200	
(2) Hjemmeforbrug til Industri	1,257	
(3) Island, Færøerne og Grønland.....	4,000	
(4) Norge	55,000	
(5) Sverrig.....	5,000	
		239,457
Hvede:		
(7) Hjemmeforbrug som Mel	111,600	
(8) Hjemmeforbrug til Industri	14,000	
		125,600
Byg:		
(9) Hjemmeforbrug som Mel	65,000	
(10) Hjemmeforbrug som Gryn	104,000	
(11) Bryggeri.....	30,000	
(12) Gær	7,725	
(13) Foder.....	3,000	
(14) Bornholm	1,000	
(15) Færøerne, Island og Grønland.....	1,500	
(16) Sverrig.....	5,000	
(17) Norge	55,000	
		272,225
Havre og Blandsæd (og Majs):		
(19) Havregryn.....	4,000	
(20) { Hestefoder.....	130,000	
{ Hønsfoder.....	30,000	
		164,000
(21) Svind paa Beholdn., 2 % af 774.800 Tons	15,480	
(22) Reserver (1 ¹ / ₄ Maanedes Forbrug)	50,000	
		65,480
		866,762

Bemærkninger til Kalkulation over Kornligning 1918.

ad (B) Fradraget for Svin er beregnet saaledes:

Der er ca. 180,000 Landbrug i Danmark, hvoraf 130,000 staar paa Ligningslisterne. Heraf gør efter Beregninger fra Øerne ca. 20 % Forbeholdsret gældende. Tilbage bliver der da ca. 104,000, som kan levere Svin for det 4de Tusind Kroners Jordværdi. Leverer alle disse 2 Svin, medgaar hertil ca. 60,000 t Korn.

ad (C) Sukkerroefradraget er beregnet saaledes:

I Henhold til Bilag 15 til Forslag til Lov vedrørende Avlen af Høsten 1918, vil efter en Beregning for Lollands Nørre-Herreds Vedkommende ca. 55 % af Sukkerroearaet blive

Kalkulation over Kornligning 1918 efter Lov af 20. Marts 1918.

	Tons	Tons
(A) Ligningens samlede Kvantum.....		920,000
(B) Fradrag for Svin.....	60,000	
(C) Fradrag for Sukkerroer o. s. v.....	30,000	
(D) Tab ved Forbeholdsret.....	55,200	
		<u>145,200</u>
Beregnet at indgaa til Statslager.....		774,800
(22) + Reserve af 1917—18 (pr. 31. August 1918).....		<u>95,376</u>
Til Disposition for 1918—1919.....		870,176
(F) ÷ Overskud paa Kalkulen.....		<u>3,414</u>

866,762

fradragsberettiget. Da der efter Arealtællingen 15. Juli var besaaet ca. 66,000 Tdr. Land med Sukkerroer, bliver altsaa 36,000 Tdr. Land fradragsberettigede. Forudsættes en Høst af 300 Cntr. pr. Td. Land, bliver Fradraget i Korn (1 hkg for hver 35 Cntr.) ialt ca. 30,000 t. Da dette Fradrag i Praxis sikkert vil vise sig noget for højt, har man under Post (C) inkluderet samtlige andre Fradrag for Cikorierødder og olieholdige Planter.

ad (D) Tabet ved Forbeholdsretten er beregnet saaledes:

Efter Opgivelse fra Øerne falder 30 % af den samlede Leveringspligt paa Ejendomme, der gør Forbeholdsret gældende, hvilket svarer til $920,000 \times \frac{30}{100} = 276,000$ t Korn. Regnes at de Ejendomme, der gør Forbeholdsret gældende, leverer ca. 80 % af Ligningen, bliver Tabet indtil 55,200 t. Hvis der kun leveres 70 %, bliver Tabet indtil 82,800 t.

Et rimeligt Budget for Høstaaret 1918—19 viste altsaa, at der fra $\frac{1}{8}$ 1918 til $\frac{1}{9}$ 1919 skulde bruges 866,762 Tons. Heri var imidlertid inkluderet 110,000 Tons til Norge, nemlig 10,000 Tons, som skyldtes fra forrige Aar, og 100,000 Tons, som man havde forpligtet sig overfor Amerika til at levere for Salpeter, samt endvidere 10,000 Tons, som Sverige meget indstændigt havde ønsket, saafremt det paa nogen Maade blev Danmark muligt at levere. Skønt Budgettet, som det her fremgaar, var c. 3,000 Tons under det Udbytte, som det paa daværende Tidspunkt maatte anses for rimeligt, at Staten vilde faa af Kornligningen, var disse Leveringer, navnlig til Norge, hele Tiden til ret stor Ængstelse for Administrationen. Leveringen af de 100,000 Tons var som bekendt ikke til at komme udenom, saafremt vi overhovedet vilde have Gødningsstoffer ind i Landet, men paa den anden Side var denne Levering, der skulde bestaa af mindst 50,000 Tons Rug og Resten i Byg eller Hvede, i Virkeligheden ganske overordentlig betydelig for Danmark, saaledes, at det var indlysende, at der maatte vises stor Paapasselighed baade med Hensyn til Afleveringen til Statslager, med Opbevaringen af Kornet og med Rationeringen, om det skulde lykkes at gennemføre hele Befolkningens Forsyning forsvarligt under saadanne Vilkaar.

I Løbet af Oktober Maaned blev det nu imidlertid klart, at Kornet havde lidt betydeligt mere end ventet ved Regn, Storm og Hagl i Eftersommeren og Efteraaret; navnlig var Ødelæggelserne ret store i de nordligere Egne af Vendsyssel. Betænelighederne ved Situationen blev derfor ogsaa større, fordi man maatte vente at faa større Tab ved mangelfuld Levering, end man havde regnet med i Kalkulationen den $\frac{5}{10}$, dog mente man paa dette Tidspunkt endnu at kunne forsvare fra Administrationens Side at gaa med til yderligere Fradrag i Kornleveringen for Svin for at kunne opretholde Flæskerationeringen. Ved Loven af $\frac{1}{11}$ 1918 om Befolkningens Forsyning med Smør, Mælk, Ost og Flæsk vedtoges det, at man maatte anvende hele det maksimale Fradragskvantum, som Kornloven hjemlede for Levering af Svin for det fjerde Tusind Kroners Jordværdi, til Fremme af Svineproduktionen, saaledes, at den Del af dette Fradrag, som ikke blev beslaglagt, kunde fordeles med 1 hkg Korn for hvert Svin, der blev tegnet i Kontrakt med Staten udover dem, der leveredes for det fjerde Tusind Kroners Jordværdi. At Administrationen godvillig gik med til denne Foranstaltning maa vistnok siges at være en Fejl, forsaavidt det under de da herskende Forudsætninger, hvor man vidste, at Høsten havde lidt betydeligt i det regnfulde Efteraar, ikke var helt rigtigt at engagere sig yderligere med Svin, end man i Forvejen var gennem Kornloven, idet man kunde vente, at det, naar man en Gang var begyndt at levere yderligere Korn til Svin, vilde blive vanskeligt at holde op, fordi man herved skulde standse Jordbrugernes Lyst til en paa det paagældende Tidspunkt rentabel Produktion og gaa imod den forbrugende Befolknings Forlangende om Flæsk, hvilket altid er vanskeligt, naar man først er begyndt at vige. Imidlertid mente hele Ernæringsraadet efter omhyggelige Overvejelser, at det var det rigtigste, at man søgte at skaffe noget mere Flæsk og regnede saa med, at man vilde kunne spare noget paa Budgettet i Løbet af Aaret ved omhyggelige Dispositioner.

Saa kom den $\frac{11}{11}$, hvor Vaabenstilstanden indtraadte. Denne glædelige Be-

givenhed havde en ejendommelig, men dog i og for sig ikke uventet Indvirkning paa hele Kornlovsadministrationen i Landet. Man ansaa det i Almindelighed for givet, at Kampen ikke vilde blive taget op igen, men at Vaabenstilstanden vilde ende med Fredsslutning, og denne glædelige Begivenhed overskyggede straks enhver Interesse for saadanne Statsforanstaltninger, hvis Gennemførelse ofte bevirkede, at man skulde beskæftige sig med sine Medmenneskers Sager paa en for dem ikke altid behagelig Maade. Det er almindelig bekendt, at der i Perioden efter Vaabenstilstanden i hele Landet bredte sig en almindelig Opfattelse af, *at det nu godt kunde være forbi med Statens regulerende Indgriben*, og hvor meget man fra Administrationens Side prædikede, at denne Opfattelse ikke var rigtig, lod Folket sig i Almindelighed slet ikke, eller i hvert Fald meget modstræbende, overbevise om Nødvendigheden af stadig at tage de regulerende Foranstaltninger, herunder ogsaa Kornlovsadministrationen, ligesaa alvorligt som tidligere. Hele Administrationen slappedes efter dette Tidspunkt. Man blev mindre nøjeregnende baade mellem Kornleverandørerne og blandt de administrerende Organer rundt omkring i Landet, og Resultatet heraf kunde meget snart ses at ville blive en endnu mindre Levering, end man hidtil havde ventet. Tærskningen trak ud, og Tærskfristernes Overholdelse blev ikke gennemført med saa stort Kraft, som sikkert vilde være sket, hvis Krigen havde været fortsat. De til Ernæringsraadet indløbne Tærskningsresultater og Opgørelser over Foderforbrug fra Amtsnævne viste tydeligt, at det gik nedad med Leveringen. Opgørelsen over Kornleverings-Status pr. $\frac{1}{11}$ viste følgende Tal:

Forbeholdsret	23 %	af Ejendommene
Intet afleveret	24 %	—
Afleveret under $\frac{1}{4}$	14 %	—
Afleveret over $\frac{1}{4}$	39 %	—
		100 %

Disse Resultater var ret nedslaaende for Administrationen, især i Betragtning af, *at Situationen virkelig ikke var forandret væsentligt til det bedre ved Vaabenstilstandens Indtræden. Blokaden var ikke hævet, og Ententen syntes fast besluttet paa, at Danmark skulde levere de lovede 100,000 Tons Korn til Norge for det Salpeter, der førtes til Landet.* Ernæringsraadet indsaa Faren og søgte at bekæmpe den med de Midler, der stod til dets Raadighed. Man forklarede de kommunale Nævn meget indstændigt, at den store Leverance til Norge stadig krævede hele deres Agtpaagivenhed overfor Gennemførelsen af Kornlovens Leveringsbestemmelser. Amtsnævne anmodedes om at søge Tærskningen gennemført hos Folk, der havde gjort Forbeholdsret gældende, og gøre Udvej for Tærskeredskaber, hvor de manglede. Paa Møder i Landet forklarede Ernæringsraadets Medlemmer de kommunale Nævn og andre Folk, der mødte op, at det kunde gaa galt med hele Forsyningen af Hjemlandet, saafremt Ententen stadig fastholdt Leverancen af Kornet til Norge, og Jordbrugerne ikke leverede, hvad de skulde, efter Kornlovens Bestemmelser.

Ved Opgørelsen over Status for Kornleveringen den $\frac{1}{1}$ viste det sig imid-

lertid, at disse Anstrengelser ikke havde frugtet meget, dels fordi Optimismen ikke lod sig overvinde, men dels, og navnlig for det nordlige Jyllands Vedkommende, ogsaa fordi Høsten virkelig havde lidt betydeligt mere, end selv Pessimisterne havde ventet.

Opgørelsen pr. $\frac{1}{1}$ viste følgende Tal:

Forbeholdsret	23 %	af Ejendommene
Intet afleveret	7 %	—
Afleveret under Halvdelen	23 %	—
Afleveret over Halvdelen	47 %	—
	100 %	

Tærskningslisterne, der indløb fra Amtsnævnene for de Jordbrugeres Vedkommende, som havde gjort Forbeholdsret gældende, viste, at der ikke leveredes 80, men *højest* 65 % af den fulde Levering, og samtidig maatte man paa Grund af Novemberloven regne med et *større Fradrag for Svinene*, der faktisk beslaglagde mere Korn end beregnet.

Statslagrenes Beholdninger, der indtil $\frac{1}{11}$ kun var steget meget langsomt, var heller ikke i Tidsrummet fra denne Dato og indtil $\frac{1}{1}$ undergaaet saa stærk en Stigning, som man burde vente.

Kort efter Nytaar, lige før den danske Delegation rejste til England, opgjorde Ernæringsraadet paa Grundlag af de Oplysninger, det paa dette Tidspunkt sad inde med, Ligningens sandsynlige Udbytte paa følgende Maade:

Ligningens samlede Kvantum	920,000 Tons
Fradrag for A- og B-Svin	77,000 Tons
Fradrag for Sukkerroer o. s. v.	30,000 —
Tab ved Forbehold og mangelfuld Levering	105,000 — 212,000 —
Forventet Resultat af Ligningen	708,000 Tons
Reserve pr. $\frac{1}{8}$ 1918	95,000 —
Tilsammen til Disposition	804,000 Tons

De 708,000 Tons, der forventedes at indgaa til Statslager, beregnede man paa Grundlag af tidligere Bedømmelser af Høsten at ville fordele sig med 270,000 Tons paa Rug, 155,000 Tons paa Hvede og 283,000 Tons paa Vaarsæd. Da Budgettet pr. $\frac{5}{10}$ udviste et Forbrug af 867,000 Tons fra $\frac{1}{8}$ 1918 til $\frac{1}{9}$ 1919, var der altsaa et Underskud paa 63,000 Tons. Med yderste Sparsommelighed kunde dette, naar der sparedes paa Byggryn, Hestefoder og Hønsfoder, drives ned til ca. 30,000 Tons, men at levere 100,000 Tons Korn til Norge og samtidig opretholde Hjemlandets Forsyning blev under disse Omstændigheder ikke længer muligt.

I Januar rejste da, som bekendt, den danske Delegation til England, og Ernæringsraadet fortsatte sin Virksomhed med at fremme Afleveringen af Kornet. Der udsendtes den $\frac{17}{1}$ Paabud til Amtsnævnene om at gennemføre Overtagelsesforretninger hos de Jordbrugere, der havde gjort Forbeholdsret gældende, og som ikke inden $\frac{8}{2}$ havde tærsket ud og fuldendt Afleveringen til Staten, og der ud-

sendtes Advarsler til samtlige Jordbrugere, som ikke inden $\frac{1}{1}$ havde leveret Halvdelen af deres pligtige Kvantum Korn, om, at der vilde blive foretaget Overtagelsesforretning, saafremt Leveringspligten ikke blev opfyldt inden $\frac{1}{3}$.

Som bekendt lykkedes det nu den danske Delegation i London at gennemføre den Bedrift at faa Danmark fritaget for Leverancen af de 100,000 Tons Korn til Norge. Dette Resultat var afgørende for vor hele ernæringsmæssige Stilling for Resten af Høstaaret; thi den $\frac{1}{3}$ viste det sig, at Stillingen med Hensyn til Afleveringen ikke var blevet væsentligt gunstigere.

Tallene var paa denne Dato følgende:

Forbeholdsret	23 %	af Ejendommene.
Intet afleveret	1,5 %	—
Ikke fuld Levering	39,5 %	—
Opfyldt Leveringspligten.....	36 %	—
	100 %	

De 39,5 %, der ikke havde opfyldt Leveringspligten, udgjorde ca. 50,000 Jordbrugere. Heraf leverede imidlertid ca. 15,000 fuld Ydelse i Løbet af den første Halvdel af Marts. Der blev da udstedt Overtagelseserklæringer for ca. 35,000 Jordbrugere, og det blev paalagt Amtsnævnene at søge Overtagelsesforretningerne gennemført senest inden $\frac{1}{4}$. At Arbejdet hermed var omfattende for baade Amtsnævn og de kommunale Nævn samt deres i dette Øjemed antagne Medhjælpere er indlysende, og at det forvoldte megen Misfornøjelse hos en Del Landmænd er forstaaeligt; men man vil utvivlsomt bagefter erkende, at Fremgangsmaaden var baade berettiget og nødvendig. Det endelige Resultat af Leveringen blev i Følge Ernæringsraadets Statslagerbogholderi (opgjort pr. $\frac{31}{7}$):

272,165 Tons Rug,	}	726,308 Tons.
157,531 — Hvede,		
162,549 — Byg,		
133,578 — Havre og Blandsæd,		
485 — Boghvede og Bælgsæd,		

Det fremgaar heraf, at Ernæringsraadets Kalkulation pr. $\frac{1}{1}$ i Virkeligheden slog overordentlig præcis til, idet man deri forventede:

270,000 Tons Rug,
155,000 — Hvede,
283,000 — Vaarsæd.

Den samlede Aflevering udgjorde 726,308 Tons, medens Ernæringsraadet den $\frac{1}{1}$ havde kalkuleret med 708,000 Tons. Fordelingen af Afleveringen paa de forskellige Amter i Landet var efter Ernæringsraadets Ligningsregister, saaledes som det fremgaar af omstaaende Tabel 2, der tillige viser, hvor stor en Procentdel af den fulde Ligning hvert enkelt Amt i Landet har præsteret. (Bruttoleveringen omfatter alt, hvad der er indgaaet til Statslager, Nettoleveringen, hvad Jordbrugerne faktisk har leveret, d. v. s. Brutto minus hvad der er tilbageleveret i Bytte for Vintersæd, fradragsberettigende Varer eller Saasæd leveret til Landboforeninger. U. L.-Jordbrugere betyder Jordbrugere der er uden for Lig-

Tabel 2. Oversigt over paalignet og indkommet Korn i Høstaret 1918—19.

Amt	Paalignet Kvantum hkg	Bruttolevering (saavel leverpl. som U. L. Jordbrugere)	Anvist Kvantum hkg	Nettollevering hkg	pCt. vis indkom- met	Bruttolevering for samtlige U. L. Jordbrugere
1. København	210,284,24	170,542,71	5,307,00	165,235,71	78,5	} 6,138,79
2. Roskilde	285,470,51	269,626,01	12,390,46	257,235,55	90,1	
3. Frederiksborg	362,212,36	320,545,92	19,464,39	301,081,53	83,1	
4. Holbæk	577,224,77	530,752,84	38,674,31	492,078,53	85,3	} 12,675,76
5. Sorø	598,928,50	564,514,19	25,148,88	539,365,31	90,1	
6. Præstø	728,430,25	636,435,39	31,530,67	604,904,72	83,0	
7. Maribo	942,041,71	727,869,55	33,209,59	694,659,96	73,7	} 5,360,99
8. Svendborg	614,698,34	514,927,21	23,419,45	491,507,76	79,9	
9. Odense	483,949,62	352,161,56	15,928,57	336,232,99	69,5	
10. Assens	287,120,00	210,028,53	11,024,23	199,004,30	69,3	} 2,494,93
11. Vejle	527,696,84	431,764,54	22,063,41	409,701,13	77,6	
12. Skanderborg	290,213,43	243,764,28	15,780,18	227,984,10	78,5	
13. Århus	326,380,40	272,688,41	4,350,64	268,337,77	82,2	} 1,506,98
14. Randers	604,050,99	455,303,50	16,624,87	438,678,63	72,6	
15. Aalborg	366,272,61	272,265,25	34,424,21	237,841,04	64,9	
16. Hjørring	359,024,40	207,977,66	21,399,70	186,577,96	51,9	} 10,176,23
17. Thisted	306,518,85	268,852,69	9,723,77	259,128,92	84,5	
18. Viborg	466,308,16	367,954,49	33,012,57	334,941,92	71,8	
19. Ringkøbing	395,902,22	243,605,89	68,746,88	174,859,01	44,2	} 14,916,99
20. Ribe	400,805,36	205,851,97	31,726,87	174,125,10	43,4	
	9,133,533,56	7,267,432,59	473,950,65	6,793,481,94	74,3	149,333,90

ning. Det fremgaar af Tabellens 2. Kolonne, at *Statslagerbogholderiet*, der registrerede det Korn, Statslagrene modtog, og *Ligningsregistret*, der registrerede, hvad de enkelte Jordbrugere afleverede, kun afviger 435 Tons i deres Angivelser af den samlede Indleverings Størrelse, d. v. s. 0,6 %.

Af Tabellens næstsidste Kolonne fremgaar endvidere, at den Procent af det fulde paalignede Kvantum, som de enkelte Amter har leveret, er ret varierende, men dog saaledes, at Øerne gennemgaaende har leveret de højeste Procenter, medens Jylland staar noget lavere som Helhed. Dette Forhold skyldes dog særligt den overordentlig lave Leveringsprocent for de 3 Amter Ringkøbing, Ribe og Hjørring der kun har leveret henholdsvis 44,2%, 43,4% og 59,9% af det paalignede Kvantum, medens den gennemsnitlige Levering for hele Landet udgør 74,3% af det samlede paalignede Kvantum. Imidlertid giver den anførte Tabel 2 ikke noget helt korrekt Billede af, i hvor høj Grad Leveringspligten er blevet opfyldt, idet den ikke indeholder Opgørelse over Størrelsen af de lovhjemlede Fradrag paa de forskellige fradragsberettigende Varer (Svin, Sukkerroer, Cikorie-rødder og olieholdigt Frø).

I den følgende Tabel 3 er denne Korrektion indført og Leveringsprocenten beregnet efter det Kvantum, de enkelte Amter skulde have leveret efter at alle Fradrag, herunder ogsaa de leverede fradragsberettigende Varer, er ført i Regning. Som det ses af Tabellen, giver denne Omregning imidlertid et endnu

Tabel 3. **Oversigt over Leveringspligtens Opfyldelse i Høstaaret 1918—19, naar Hensyn tages til leverede fradragsberettigede Varer.**

Amt	Paalignet Kvantum Korn med Fradrag af leverede fradragsberettigende Varer	Netto Levering i Korn	Procentvis indkommet
	hkg	hkg	
København	208,177.92	165,235.71	79,4
Roskilde	275,288.27	257,235.55	93,4
Frederiksborg	351,497.39	301,081.53	85,7
Holbæk	530,829.97	492,078.53	92,7
Sorø	569,774.52	539,365.31	94,7
Præstø	681,233.27	604,904.72	88,8
Maribo	740,003.52	694,659.96	93,9
Svendborg	592,669.95	491,507.76	82,9
Odense	463,221.81	336,232.99	72,6
Assens	263,821.98	199,004.30	75,4
Vejle	507,249.73	409,701.13	80,8
Skanderborg	271,677.36	227,984.10	83,9
Aarhus	312,430.10	268,337.77	85,9
Randers	579,975.01	438,678.63	75,6
Aalborg	338,110.69	237,841.04	70,3
Hjørring	328,175.12	186,577.96	56,9
Thisted	284,647.08	259,128.92	91,0
Viborg	431,087.88	334,941.92	77,7
Ringkøbing	378,215.63	174,859.01	46,2
Ribe	386,252.12	174,125.10	45,1
	8,494,339.32	6,793,481.94	80,0

ugunstigere Billede for de 3 omtalte vestjydske Amter, idet den gennemsnitlige Leveringsprocent for hele Landet herved kommer op paa 80 % af det leveringspligtige Kvantum, medens Ringkøbing og Ribe kun har leveret henholdsvis 46,2 og 45,1 %.

Dette ejendommelige Forhold, at disse 3 Amter i saa høj Grad afviger fra de øvrige Amter i Landet med Hensyn til Leveringspligtens Opfyldelse, har givet Ernæringsraadet Anledning til at anstille Betragtninger over Forholdet imellem Størrelsen af Høsten i de forskellige Amter i Landet og Størrelsen af den leveringspligtige Jordværdi, saaledes som denne fremgaar, naar den beregnes efter de Regler, der er angivet i Kornloven af ²⁰/₃ 1918.

Resultatet af denne Sammenligning fremgaar af Tabel 4. Størrelsen af Høsten er angivet efter de i Statistisk Aarbog for 1918 opførte Værdier. Som det vil fremgaa af den senere Udvikling (Kapitel III) er Kommunalbestyrelsernes Opgivelser over Foldudbyttet, i hvert Fald for Rugens og Hvedens Vedkommende, meget nær overensstemmende med det Udbytte, der kan beregnes af Leveringen paa Statslager, hvorfor man ogsaa med nogenlunde Sikkerhed kan gaa ud fra, at disse Opgivelser ikke afviger meget fra det rigtige for Vaarsædens Vedkommende.

Tabel 4.

Amt	Kornudbytte 1918 1000 hkg	Leveringspl. Jordværdi 1000 Kr.	Kornudbytte pr. 1000 Kr. Jordværdi	Procentvis indkommet af paalignet Kvantum
København—Roskilde	990	96,605	10,2	87,4
Frederiksborg	811	77,163	10,5	85,7
Holbæk	1,399	123,586	11,3	92,7
Sorø	1,172	115,726	10,1	94,7
Præstø	1,364	153,257	8,9	88,8
Mariibo	1,683	168,907	10,0	93,9
Svendborg	1,252	127,084	9,9	82,9
Odense—Assens	1,286	152,960	8,4	73,6
Vejle	1,123	130,171	8,6	80,8
Aarhus—Skanderborg	1,338	135,933	9,8	85,0
Randers	1,157	132,580	8,7	75,6
Aalborg	863	88,350	9,8	70,3
Hjørring	786	83,996	9,4	56,9
Thisted	779	71,736	10,8	91,0
Viborg	1,087	108,652	10,0	77,7
Ringkøbing	787	101,711	7,7	46,2
Ribe	633	85,814	7,4	45,1
	18,897	1954,231	9,7	80,0

Det fremgaar af denne Tabel, at Kornudbyttet for 1000 Kr.s Jordværdi ganske vist er mindst for de to Amter, der har leveret mindst, men Forskellen paa Kornudbyttets Forhold til Jordværdien for de forskellige Amter er dog ikke

saa stor, at den alene kan forklare den store Forskel i Leveringen, der forefindes mellem Landets andre Amter paa den ene Side og de tre vestjydske Amter samt Hjørring Amt paa den anden.

For Hjørring Amts Vedkommende er dette indlysende, idet Kornudbyttet for 1000 Kr. Jordværdi her er 9,4, medens det, f. Eks. for Vejle er 8,6, for Odense—Assens 8,4 og dog har Hjørring Amt kun leveret 56,9 %, medens de to andre Amter har leveret henholdsvis 80,8 % og 73,6 %. For Ringkjøbing og Ribe Amter stiller Forholdet sig saaledes, at Forskellen mellem Kornudbyttet pr. 1000 Kr. i disse Amter og, f. Eks. i Vejle Amt er ca. 14 %, medens Forskellen i Afleveringsprocenten er ca. 40 %. Der kan derfor næppe være Tvivl om, at der er andre Grunde, som har været medvirkende til den lave Leveringsprocent for de 3 jydske Amter foruden det Forhold, at Kornligningen efter Jordværdi er uheldigere og mindre passende til Forholdene i Jylland end paa Øerne.

Kapitel II.

Lagring af Kornet i Høstaaret 1918—1919.

Lagringen af det Korn, der afleveredes til Staten, foregik i Høstaaret 1918—19 hovedsagelig under samme Betingelser som i 1917—18. Institutionen »Statslager« havde i dette Aar vist sig fuldt ud forsvarlig, og man nærede derfor ikke Betænkeligheder ved at fortsætte paa samme Maade. Statslagrene knyttes dog ved *en fastere og mere detailleret Kontrakt* til Ernæringsraadet, idet man drog Nytte af de Erfaringer, man paa forskellige tekniske Omraader havde vundet i Høstaaret 1917—18. Betalingen for Lagerlejen forhøjedes til 75 Øre for de første 2 Maaneder og 50 Øre for Resten af Tiden, alt pr. 100 kg og pr. paa-begyndt Kalendermaanede. Iøvrigt henvises til nedenstaaende Aftryk af Kontrakter.

Betingelser for Statslagerkontrakt med Ernæringsraadet. 1918—1919.

§ 1.

Denne Kontrakt kan tegnes af enhver Indehaver eller Bestyrer af en Købmands-handel, Brugsforening, Andelsfoderstofforretning og Lokalforening, der har Lagerrum for 100 Tdr. Korn under betryggende Forhold.

Møllere og Bagere er udelukkede fra denne Kontrakt.

§ 2.

Ernæringsraadet har *fri Dispositionsret over Lagerrummene til Opbevaring af Korn, Produkter heraf, samt Foderstoffer*. Raadet bestemmer *frit over Kornets Art, Lagerets Størrelse og Lagringslidens Længde*, dog under rimeligt Hensyn til Lagerindehaverens økonomiske Omstændigheder og Lagerets Pladsforhold. Raadet kan, naar det vil, dirigere større eller mindre Partier Korn ud af eller ind i Lageret.

§ 3.

Lagerindehaveren *opmagasinerer under Statens Kontrol det modtagne Korn for egen Regning og Risiko*, men Kornet er *beslaglagt af Staten*, saasnart det er indgaaet paa Lageret.

§ 4.

Lagerindehaveren foretager *forsvarlig Pasning af Kornet under Ansvar overfor Ernæringsraadet*. Fordærvet Kornet paa Grund af Forsømmelighed fra Lagerindehaverens Side, er denne pligtig, saa vidt gørligt og efter dertil given Dispensation fra Raadet, at indkøbe til Lageret et ligesaa stort Kvantum sundt Korn, som det, der er bleven fordærvet. Dette Indkøb skal ske i Korn, der ikke er leveringspligtigt.

§ 5.

Lagerindehaveren er forpligtet til at betale Landmanden straks ved Modtagelsen af Kornet, mod Kvittering paa Ernæringsraadets Blanketter og iøvrigt i Henhold til Kornloven af 20. Marts 1918. Samtlige Priser gælder for gode, sunde, velrensedede og tilstrækkeligt tørre Varer, leveret paa Lager eller paa Landmandens nærmeste Station eller Havn. *Vægten af Kornet fastsættes ved Modtagelsen paa Lagrene.*

Angaaende Kvaliteten ved Modtagelsen skal Lagerindehaveren rette sig efter de af Ernæringsraadet udstedte Anvisninger.

§ 6.

Naar Statslageret modtager Korn fra Jordbrugere, er det forpligtet til at levere *Sække* uden Beregning af Sækkeleje. Er Sækkene ikke returneret inden 14 Dage efter Afsendelsen, har Lagerindehaveren Ret til at beregne Sækkeleje. *Sækkebaand* leveres af Jordbrugerne.

Ved Forsendelsen af Korn fra Statslager til Mølle eller andet Statslager, er *Modtageren* forpligtet til at levere *Sække*. Kan eller vil han ikke det, er *Afsenderen* berettiget til at beregne sig *Sækkeleje*, hvis han selv tillægger Sækkene, eller til at leje Sække for Modtagerens Regning. Sækkelejens Størrelse fastsættes af Ernæringsraadet ogsaa for saa vidt angaar § 6, 1. Stk. *Afsenderen* er forpligtet til at levere *Sækkebaand*.

Frigten af tomme Sække betales af *Staten*.

§ 7.

Ved Forsendelsen af Korn fra Statslager til Mølle eller andet Statslager er *Modtageren* forpligtet til at *betale Kornet straks efter Afsendelsen*. *Afsenderen* er i Tilfælde, hvor Modtageren er ham ubekendt, berettiget til at sende Kornet paa *Duplikatfragtbrev*, og Modtageren er forpligtet til at indløse Duplikatfragtbrevet ved Præsentationen, men Omkostningerne derved paahviler Afsenderen.

§ 8.

Ved Levering af Korn fra Statslager til Mølle eller andet Statslager i samme By, skal *Modtageren afhente* Kornet ved Leverandørens Pakhus, forsaavidt Leverandøren har Banespor til Pakhuset. I modsat Tilfælde skal Leverandøren være forpligtet til at levere Halvdelen af Kvantumet til Modtageren og Modtageren at afhente den anden Halvdel. Ved Tilførsel af Korn pr. Skib fra Landmand eller fra et Lager til Mølle eller andet Lager, godtgøres Losningsomkostningerne fra *Modtagerens* Amtsnævn. Ernæringsraadet kan, naar særlige Forhold taler derfor, dispensere fra denne Paragraf Bestemmelser.

§ 9.

Ved Levering af Korn fra Statslager til Mølle eller andet Statslager, er Afsenderen berettiget til at lade Kornet veje af kgl. Vejer og forlange Betaling i Henhold til Vægtattesten, men Attesten skal da fremsendes *umiddelbart* efter at Vognen er læsset eller Partiet er indladet i Skib. Omkostningerne ved den autoriserede Vejning bæres af Afsenderen. Naar Afsenderen ikke har ladet Kornet veje af kgl. Vejer eller ikke har afsendt Vægtattesten samtidig med Varens Afsendelse, er han kun berettiget til at forlange Betaling for den Vægt, der er konstateret af kgl. Vejer ved Modtagelsen. Saafremt Vægten er konstateret af kgl. Vejer baade ved Afsendelsen og Modtagelsen, godtgøres det eventuelle Svind efter Vægtattesterne fra Modtagerens Amtsnævn.

§ 10.

Som Vederlag for Lagerindehaverens samlede Arbejde med Statens Korn yder Statens en Godtgørelse af 75 Øre pr. 100 kg pr. paabegyndt Kalendermaaned for de første 2 Maaneder og 50 Øre pr. 100 kg pr. paabegyndt Kalendermaaned for de følgende Maaneder. I denne Betaling er indbefattet Vederlag for alle Udgifter ved Behandlingen af Kornet, som f. Eks.: Modtagelsen, herunder om fornødent Kørsel fra Bane eller Skib, Ud-

styrtning, Pladsleje, Pasning, Kastning, Assurance, Udvejning, Sækkeleje og Aflevering, herunder om fornødent Kørsel til Bane eller Skib over en Distance af indtil 3 Kilometer samt Omkostninger ved Læsning i Banevogn eller Indladning i Skib. Endvidere inkluderer i Godtgørelsen *Spind* og *Rentetab*.

For Kørsel til Bane eller Skib udover 3 Kilometer betaler Staten 7 Øre pr. løbende Kilometer. De i denne Paragraf omtalte Vederlag forfalder 1 Maaned efter det tilsvarende Regnskabs Indlevering til Amtsnævnet. Hvis Raadet ikke har udbetalt Vederlaget en Maaned efter Forfaldsdagen, skal det yde Lagerindehaveren 6 % Rente pro Anno.

§ 11.

Statslagrene er pligtige at fordele Heste-, Høne- og Svinefoder efter de kommunale Nævns Anvisning og modtager herfor Vederlag efter de i § 10 fastsatte Regler. Hvis dette Vederlag er utilstrækkeligt paa Grund af særlige Omstændigheder, f. Eks. paa Grund af for lang Kørsel, stort *Spind* paa Foderstofferne eller Udlevering af Partier paa 25 Kilo og derunder, er de kommunale Nævn berettigede til efter Anmodning fra Lageret at forhøje Vederlaget, naar den af Ernæringsraadet fastsatte Udsalgspris for Foderet forhøjes tilsvarende, saaledes at Staten ikke paabyrdes forøgede Udgifter.

§ 12.

I Tilfælde, hvor Ernæringsraadet skønner det fornødent, kan det dirigere en større Kornsending direkte fra en Landmand uden om Lageret til et af Raadet fastsat Bestemelsessted. I saadanne Tilfælde medvirker Lagerindehaveren ved Forsendelsen, og Afregning med Landmanden sker gennem Lagerindehaveren, der da erholder som Vederlag for Sækkeleje, Vejning, *Rentetab* og Arbejde 35 Øre for 100 kg Korn. Enhver Lagerindehaver er i Henhold hertil pligtig at give Ernæringsraadet Meddelelse, naar en større Kornlevering (ca. 200 Tdr.) er anmeldt til ham.

§ 13.

I Tilfælde, hvor Ernæringsraadet beordrer Korn sendt fra et Statslager til et andet, kan Afsenderen, naar Partiet er 100 Tdr. eller derover, forlange det godkendt af Amtsnævnet før Afsendelsen. I saadanne Tilfælde kan eet Medlem af Tremandsudvalget træffe Afgørelsen, men denne kan af Modtageren appelleres til det samlede Udvalg, hvis Kendelse da er endelig.

§ 14.

Lagerindehaveren er pligtig at rette sig fuldt ud efter de Anvisninger og Regler, Indenrigsministeriet eller Ernæringsraadet giver med Hensyn til Kontrollen med Modtagelsen og Afleveringen af Kornet, herunder Udfærdigelsen af Indgangs- og Udgangskvitteringer, Forsendelse af Regnskaber til Raadet, samt Afgørelsen af Stridsspørgsmaal med Jordbrugere, Møller eller andre Statslagre, herunder Sikring mod Brandfare.

§ 15.

Lagerindehaveren er endvidere pligtig selv at føre Regnskab over Lagerets Omsætning af Korn og Produkter deraf samt af Foderstoffer. Lagerindehaveren er endelig pligtig til enhver Tid at lade dette Regnskab, samt den derhenhørende Del af sin Berdrift undersøge af Ernæringsraadets dertil skriftligt bemyndigede Inspektører.

§ 16.

Denne Kontrakt er uopsigelig fra Lagerindehaverens Side i et Aar regnet fra 1. Septbr. 1918. Fra Ernæringsraadets Side kan Kontrakten straks hæves, saafremt Lagerindehaveren overtræder de i Kontrakten fastsatte Regler eller andre af Indenrigsministeriet eller Ernæringsraadet fastsatte Bestemmelser om Modtagelse, Oplagring, Udlevering og Kontrol af Korn og Produkter af Korn samt Foderstoffer fra Statens Lagre. Ligeledes kan Ernæringsraadet straks hæve Kontrakten, hvis Lagerindehaveren forsøm-

mer Pasningen af Kornet eller nægter at efterkomme en given Anvisning paa Forbedring af Lagerrummenes Beskaffenhed.

Kontrakten udelukker ikke, at Ernæringsraadet kan afslutte Kontrakter med andre Indhavere af Lagerrum for Korn.

§ 17.

For saa vidt ganske *særlige og uforudsete* Omstændigheder i Løbet af Høstaaret 1918 maatte gøre sig gældende, vil denne Kontrakt være at underkaste en Revision, som foretages af Ernæringsraadet og Provinshandelsforeningernes Fællesudvalg i Forening. Hvis ny Overenskomst mellem disse to Parter ikke opnaas, er denne Kontrakt stadig bindende.

Betingelser for Møllekontrakt med Ernæringsraadet. 1918—1919.

§ 1.

Denne Kontrakt kan tegnes af enhver Indehaver eller Bestyrer af en Mølle, der har Lagerrum for mindst 100 Tdr. Korn under betryggende Forhold, og som formaler Brødkorn eller Gryn. Bagere og Møllere med Bageri kan ikke tegne Kontrakt om Lager for Statens Korn uden efter nærmere Forhandling med Ernæringsraadet.

§ 2.

Ernæringsraadet har fri Dispositionsret over Lagerrummene til Opbevaring af Korn. Raadet bestemmer frit over Kornets Art, Lagerets Størrelse og Lagringstidens Længde, dog under rimeligt Hensyn til Lagerindehaverens økonomiske Omstændigheder og Lagerets Pladsforhold. Raadet kan, naar det vil, dirigere større eller mindre Partier Korn ud af eller ind i Lageret.

§ 3.

Lagerindehaveren opmagasinerer under Statens Kontrol det modtagne Korn for egen Regning og Risiko, men Kornet er beslaglagt af Staten, saasnart det er indgaaet paa Lageret.

§ 4.

Lagerindehaveren foretager *forsvarlig Pasning af Kornet under Ansvar overfor Ernæringsraadet*. Fordærves Kornet paa Grund af Forsømmelighed fra Lagerindehaverens Side, er denne pligtig, saa vidt gørligt og efter dertil given Dispensation fra Raadet at indkøbe til Lageret et ligesaa stort Kvantum sundt Korn, som det, der er bleven fordærvet. Dette Indkøb skal ske i Korn, der ikke er leveringspligtigt.

§ 5.

Lagerindehaveren betaler Landmanden straks ved Modtagelsen af Kornet mod Kvittering paa Ernæringsraadets Blanketter og iøvrigt i Henhold til Kornloven af 20. Marts 1918. Samtlige Priser gælder for gode, sunde, velrensedede og tilstrækkeligt tørre Varer, leveret paa Lageret eller paa Landmandens nærmeste Station eller Havn. *Vægten af Kornet fastsættes ved Modtagelsen paa Lagrene.*

Angaaende Kvaliteten ved Modtagelsen skal Lagerindehaveren rette sig efter de af Ernæringsraadet udstedte Anvisninger.

§ 6.

Naar Statslageret modtager Korn fra Jordbrugere, er det forpligtet til at levere Sække uden Beregning af Sækkeleje. Er Sækkene ikke returneret inden 14 Dage efter Afsendelsen, har Lagerindehaveren Ret til at beregne Sækkeleje. *Sækkebaand* leveres af Jordbrugerne.

Ved Forsendelse af Korn fra Statslager til Mølle eller andet Statslager, er *Modtageren* forpligtet til at levere *Sække*. Kan eller vil han ikke det, er *Afsenderen* berettiget til at beregne sig *Sækkeleje*, hvis han selv tillægger Sækkene, eller til at leje Sække for Modtagerens Regning. Sækkelejens Størrelse fastsættes af Ernæringsraadet ogsaa for saa vidt angaar § 6, 1. Stk. *Afsenderen* er forpligtet til at levere *Sækkebaand*. Ved Forsendelse af *Klid* fra Mølle til anden Mølle eller Statslager, gælder samme Betingelser.

Fragten af tomme Sække betales af *Staten*.

§ 7.

Ved Forsendelsen af Korn fra Statslager til Mølle eller andet Statslager er *Modtageren* forpligtet til at *betale Kornet straks efter Afsendelsen*. *Afsenderen* er i Tilfælde, hvor Modtageren er ham ubekendt, berettiget til at sende Kornet paa *Duplikatfragtbrev*, og Modtageren er forpligtet til at indløse Duplikatfragtbrevet ved Præsentationen, men Omkostningerne derved paahviler Afsenderen.

§ 8.

Ved Levering af Korn fra Statslager til Mølle eller andet Statslager i samme By eller ved Levering af *Klid* fra Mølle til anden Mølle eller til Statslager i samme By, skal *Modtageren afhente* Kornet eller Kliddene ved Leverandørens Pakhus, forsaavidt Leverandøren har Banespor til Pakhuset. I modsat Tilfælde skal Leverandøren være forpligtet til at levere Halvdelen af Kvantumet til Modtageren og Modtageren at afhente den anden Halvdel. Ved Tilførsel af Korn pr. Skib fra Landmand eller fra et Lager til Mølle eller andet Lager godtgøres Losningsomkostningerne fra *Modtagerens Amtsnævn*.

§ 9.

Ved Levering af Korn fra Statslager til Mølle eller andet Statslager, er Afsenderen berettiget til at lade Kornet veje af kgl. Vejer og forlange Betaling i Henhold til Vægtattesten, men Attesten skal da fremsendes *umiddelbart* efter at Vognen er læsset, eller Partiet er indladet i Skib. Omkostningerne ved den autoriserede Vejning bæres af Afsenderen. Naar Afsenderen ikke har ladet Kornet veje af kgl. Vejer eller ikke har afsendt Vægtattesten samtidigt med Varens Afsendelse, er han kun berettiget til at forlange Betaling for den Vægt, der er konstateret af kgl. Vejer ved Modtagelsen. Saafremt Vægten er konstateret af kgl. Vejer baade ved Afsendelsen og Modtagelsen, godtgøres det eventuelle Svind efter Vægtattesterne fra Modtagerens Amtsnævn.

Ved Forsendelse af *Klid* fra Mølle til anden Mølle eller Statslager gælder samme Betingelser.

§ 10.

Som Vederlag for Lagerindehaveres samlede Arbejde med Statens Korn yder Stat en Godtgørelse af 75 Øre pr. 100 kg pr. paabegyndt Kalendermaaned for de første 2 Maaneder og 50 Øre pr. 100 kg pr. paabegyndt Kalendermaaned for de følgende Maaneder, dog er Møllen pligtig at lagre det Kvantum Hvede, som tildeles den, og, saafremt Møllen formaler Rugmel, *det Kvantum Rug og Byg, som anvendes til denne Formaling, uden Godtgørelse i de første 2 Maaneder*.

I denne Betaling er indbefattet Vederlag for alle Udgifter ved Behandlingen af Kornet, som f. Eks.: Modtagelsen, herunder om fornødent Kørsel fra Bane eller Skib, Udstyrning, Pladsleje, Pasning, Kastning, Assurance, Udvejning, Sækkeleje og Aflevering, herunder om fornødent Kørsel til Bane eller Skib over en Distance af indtil 3 Kilometer samt Omkostninger ved Læsning i Banevogn eller Indladning i Skib. Endvidere inkluderer i Godtgørelsen *Svind* og Rentetab.

Møllerne er til enhver Tid pligtige uden Godtgørelse at lagre saa stort Kvantum *Klid* af egen Produktion, som svarer til Møllens gennemsnitlige Produktion i 2 Maaneder.

Saafremt Møllens Lager er større end dette Kvantum, ydes for det overskydende Kvantum en Godtgørelse af 50 Øre pr. 100 kg pr. paabegyndt Kalendermaaned paa samme Betingelser som Lagringsgodtgørelse for Kornet. Godtgørelsen beregnes paa Grundlag af Indberetningerne fra Møllerne over Størrelsen af Møllens Lager den 1. og 15. i hver Maaned og betales af Gennemsnitskvantumet for en Maaned.

For Kørsel til Bane eller Skib udover 3 Kilometer betaler Staten 7 Øre pr. løbende Kilometer.

De i denne Paragraf omtalte Vederlag forfalder en Maaned efter det tilsvarende Regnskabs Indlevering til Amtsnævnet. Hvis Raadet ikke har udbetalt Vederlaget en Maaned efter Forfaldsdagen, skal det yde Lagerindehaveren 6% Rente pro Anno.

§ 11.

Statslagrene er pligtige at fordele *Heste-, Høns- og Svinefoder* efter de kommunale Nævns Anvisning og modtager herfor Vederlag efter de i § 10 fastsatte Regler. Hvis dette Vederlag er utilstrækkeligt paa Grund af særlige Omstændigheder, for Eks. paa Grund af for lang Kørsel, stort Svind paa Foderstofferne eller Udlevering af Partier paa 25 Kilo og derunder, er de kommunale Nævn berettigede til efter Anmodning fra Lagret at forhøje Vederlaget, naar den af Ernæringsraadet fastsatte Udsalgspris for Foderet forhøjes tilsvarende, saaledes at Staten ikke paabyrdes forøgede Udgifter.

Hvedemøllerne er forpligtede til at *aftage Hveden* i saa stort Kvantum, som svarer til den Mængde, der tildeles dem for et Aar, efterhaanden som Ernæringsraadet anviser dette Kvantum. Saafremt Møllerne ikke selv har tilstrækkelig Lagerplads til dette Brug, maa de for egen Regning leje Pakhus udenfor Mølien.

§ 12.

I Tilfælde, hvor Ernæringsraadet skønner det fornødent, kan det dirigere en større Kornsendning direkte fra en Landmand uden om Møllens Lager til et af Raadet fastsat Bestemmelsessted. I saadanne Tilfælde medvirker Mølleren ved Forsendelsen, og Afregning med Landmanden sker gennem Mølleren, der da erholder som Vederlag for Sækkeleje, Vejning, Rentetab og Arbejde 35 Øre for 100 kg Korn. Enhver Lagerindehaver er i Henhold hertil pligtig at give Ernæringsraadet Meddelelse, naar en større Kornlevering (ca. 200 Tdr.) er anmeldt til ham.

§ 13.

I Tilfælde, hvor Ernæringsraadet beordrer Korn sendt fra et Statslager til et andet, kan Afsenderen, naar Partiet er 100 Tdr. eller derover, forlange det godkendt af Amtsnævnet før Afsendelsen. I saadanne Tilfælde kan et Medlem af Tremandsudvalget træffe Afgørelsen, men denne kan af Modtageren appelleres til det samlede Udvalg, hvis Kendelse da er endelig.

§ 14.

Lagerindehaveren er pligtig at rette sig fuldt ud efter de Anvisninger og Regler, Indenrigsministeriet eller Ernæringsraadet giver med Hensyn til Formalingen og til Kontrollen med Modtagelsen og Afleveringen af Kornet, herunder Udfærdigelsen af Indgangs- og Udgangskvitteringer, Forsendelse af Regnskaber til Raadet samt Afgørelsen af Stridsspørgsmaal med Jordbrugere, Møller eller andre Statslagre, herunder Sikring mod Brandfare.

§ 15.

Lagerindehaveren er endvidere pligtig til selv at føre Regnskab over Lagerets Om sætning af Korn, Mel og Gryn, herunder Malebog, samt over Foderstoffer. Lagerindehaveren er endelig pligtig til enhver Tid at lade dette Regnskab, samt den derhenhørende Del af sin Bedrift undersøge af Ernæringsraadets dertil skriftligt bemyndigede Inspektører.

§ 16.

Denne Kontrakt er uopsigelig fra Lagerindehaverens Side i et Aar regnet fra 1. Septbr. 1918. Fra Ernæringsraadets Side kan Kontrakten straks hæves, saafremt Lagerindehaveren overtræder de i Kontrakten fastsatte Regler eller andre af Indenrigsministeriet eller Ernæringsraadet fastsatte Bestemmelser om Modtagelse, Oplagring, Udlivering og Kontrol af Korn og Produkter af Korn samt Foderstoffer fra Statens Lagre. Ligeledes kan Ernæringsraadet straks hæve Kontrakten, hvis Lagerindehaveren forsømmer Pasningen af Kornet eller nægter at efterkomme en given Anvisning paa Forbedring af Lagerrummenes Beskaffenhed.

Kontrakten udelukker ikke, at Ernæringsraadet kan afslutte Kontrakter med andre Indehavere af Lagerrum for Korn.

§ 17.

For saa vidt ganske *særlige og uforudsete* Omstændigheder i Løbet af Høstaaret 1918 maatte gøre sig gældende, vil denne Kontrakt være at underkaste en Revision, som foretages af Ernæringsraadet og Møllerforeningernes Repræsentanter i Møllernævnet i Forening. Hvis ny Overenskomst mellem disse to Parter ikke opnaas, er denne Kontrakt stadig bindende.

Reglerne for *Modtagelsen* af Kornet var i Hovedtrækkene de samme som i det foregaaende Aar, men navnlig for *Kvalitetsreglernes* Vedkommende *betydelig mere præcist formuleret*, idet man i Løbet af Høstaaret 1917—18 havde vundet de tilstrækkelige tekniske Erfaringer til at kunne opstille Regler, om hvilke man paa Forhaand vidste, at de vilde være gennemførlige. Kvalitetsreglerne indeholdt dog 2 nye *Foranstaltninger*, der i Løbet af Høstaaret viste sig ganske overordentlig nyttige. Den ene af disse Foranstaltninger angik Grundlaget for Fastsættelsen af Fradrag i Prisen paa Grund af for stort Vandindhold, og den anden androg Spørgsmaalet om Løsningen af Tvistigheder om Kvaliteten af det Korn, der leveredes til Statslager.

Som Grundlag for Afgørelsen af, hvor stort Fradraget i Prisen for fugtigt Korn skulde være, beordredes Amtsnævnene til at fremskaffe *Gennemsnitstal for Vandindholdet* i det Korn, der afleveredes til Staten i det paagældende Amt. Gennemsnitstillene skulde fremskaffes derved, at der udtoges Prøver af det leverede Korn af de forskellige Sorter fra de forskellige Egne af Amtet og foretoges Bestemmelse af Fugtighedsgraden ved Fordampning af Vandet og Vejning før og efter Fordampningen. Naar Amtsnævnet havde faaet et tilstrækkeligt Antal Prøver til, at et nogenlunde paalideligt Gennemsnitstal kunde dannes, indsendtes Beretning om dette for hver Kornsort for sig til Ernæringsraadet, og dette Tal anvendtes senere til *Afgørelse af alle Sager vedrørende Tvistigheder om Fradrag for vaadt Korn*. Gennemsnitstillene for Vandindholdet i Kornet fra de forskellige Amter fremgaar af omstaaende Tabel 5:

Afgørelsen af Tvistigheder om Kvalitet laa i første Instans hos Amtsnævnet, dog saaledes, at dettes Kendelse, naar det drejede sig om Fradrag, der oversteg 2 Kr. pr. 100 kg, kunde indankes for Ernæringsraadet. *For at sikre en forretningsmæssig Afgørelse* af Sagen dannedes der i hvert Amt et *Tremandsudvalg med indstillende Myndighed* til Amtsnævnet. Dette Tremandsudvalg bestod af et Medlem af Amtsnævnet, en af dettes landbrugskyndige Konsulenter samt en

Tabel 5.

Amt	Hvede %	Rug %	Byg %	Havre %	Blandsæd %
Aalborg	17,30	19,60	19,50	19,50	20,40
Aarhus	17,44	18,05	18,92	16,60	17,68
Bornholm	15,10	14,50	15,30		
Frederiksborg	17,25	16,00	17,25	17,25	17,50
Hjørring	17,20	18,00	17,80	17,70	19,80
Holbæk	15,75	15,75	15,50	17,00	16,25
København	16,73	16,90	16,80	16,10	16,30
Maribo	14,50	14,00	13,70	14,00	14,00
Odense	16,50	16,70	16,50	15,80	16,80
Assens Amtsraadsreds .	14,50	17,30	17,20	16,00	16,00
Præstø	17,40	17,40	18,00	18,00	18,00
Randers	16,30	16,00	17,50	16,80	19,00
Ribe	16,50	17,00	17,00	17,00	17,00
Ringkøbing	17,50	17,50	18,50	18,50	18,50
Sorø	16,75	16,50	17,75	17,75	17,75
Svendborg	16,00	16,00	16,00	16,00	16,00
Thisted	14,00	17,50	16,00	16,50	17,00
Vejle	16,65	16,33	19,74	17,83	17,83
Viborg	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00
Gennemsn. for hele Landet	16,55	16,42	17,37	17,18	17,60

Handelsmand, der var valgt af Provinshandelsforeningens Fællesudvalg. Tremandsudvalget behandlede saavel Sager, der vedrørte Forholdet imellem Statslagrene og de afleverende Jordbrugere i Amtet, som Forholdet mellem Statslagrene indbyrdes, naar der sendtes Korn fra det ene Lager til det andet efter Ernæringsraadets Ordre. Gennemgaaende har dette Tremandsudvalg fungeret overordentlig tilfredsstillende.

Alt vaadt Korn, der ikke kunde holdes i god Kondition alene ved almindelig Kastning, blev sendt til Tørreri. Hvert Amtsnævn havde efter Ernæringsraadets Anvisning sluttet Kontrakt med i Reglen flere Tørrerier, og Tørringen foregik under Amtsnævnets Inspektørs stadige Opsyn. Det var i Ernæringsraadets Anordninger og i Tørringskontrakten paabudt, at Korret, der forlod Tørreriet, ikke maatte have højere Vandindhold end 12 % for Brødkorn og 14 % for Vaarsæd, og der var givet Regler for, hvorledes det tørrede Korn maatte forsendes og oplagres. Der tørredes i Høstaarets Løb 153,107 Tons Rug, 1,570 Tons Hvede og 5,866 Tons Vaarsæd. Tørringen har i det hele og store fungeret ret tilfredsstillende og gennemgaaende bedre end i 1917—18. Hist og her har der dog med Mel-

lemrum været passet mindre godt paa, navnlig med Oplagringen, saaledes at enkelte Partier tørret Rug hen paa Sommeren fik nogen Lugt, *men dog ingen-*
sinde saameget, at blot nævneværdige Partier blev ubrugelige til Fremstilling af
Brød. Den megen Tale, der i Aar ligesom forrige Aar har været saavel Mand
og Mand imellem som i Aviserne om, at store Mængder af Statens Korn er
blevet fordærvet, *er fuldkommen grundløs*, hvilket formentlig allertydeligst do-
kumenteres gennem nedenstaaende Redegørelse for Svindet paa Statskornet i
Høstaaret 1918—1919.

Den 1. August udviste *Ernæringsraadets Bøger* følgende Beholdninger:

Rug	81,676 Tons.
Hvede	31,351 —
Byg	21,759 —
Havre, Blandsæd og Bælgsæd	3,803 —
Ialt...	<u>138,589 Tons.</u>

Ved *Opvejningen*, der blev foretaget den 1. August dels af kgl. Vejere og
dels af de kommunale Nævn, fandtes, *naar der ikke tages Hensyn til Tørrings-*
svindet paa Rugen, hvis Størrelse jo ikke har nogen Betydning for Afgørelsen
af, hvor paalideligt Kornet har været opbevaret, følgende Beholdninger:

Rug	81,452 Tons.
Hvede	31,952 —
Byg	16,819 —
Havre, Blandsæd og Bælgsæd	3,412 —
Ialt...	<u>133,635 Tons.</u>

Heraf fremgaar da følgende Tal for Svind excl. Tørringssvind, *men incl.*
alle Kvanta, der er blevet saa beskadiget, at de ikke kunde anvendes til Brødkorn
eller for Vaarsædens Vedkommende sælges som Foderkorn til de sædvanlige Priser:

Rug	224 Tons.
Hvede	0 (Overvægt 601 Tons).
Byg	4,940 Tons.
Havre, Blandsæd og Bælgsæd	391 —

Det store Svind paa Byg og det lille paa Havre og Blandsæd hidrører
fra, at Statslagrene har blandet en Del ren Foderbyg sammen med Havre og
udleveret det som Blandsæd, et Forhold vi ogsaa kendte fra Høstaaret 1917—
18, og som det ikke har været muligt at komme helt uden om. For at faa en
Forestilling om Svindets Størrelse, maa man derfor beregne det for al Vaarsæd
under eet. *Det samlede Svind paa Vaarsæd* udgør 5,331 Tons, og da der er gaaet
365,000 Tons over Statslager, bliver *Svindet* 1,4 %. Det samlede Svind paa *alt*
indgaaet Korn (altsaa 864,000 Tons) er 0,6 %. Det vil formentlig heraf frem-
gaa, at Statslagerordningen ogsaa i Aar har været forsvarelig.

For Tørringssvindets Vedkommende viste Opvejningen den $\frac{1}{8}$ 1919 følgende Resultater:

Der tørredes i Høstaarets Løb som foran angivet:

Rug.....	153,107 Tons
Hvede.....	1,570 »
Vaarsæd.....	5,866 »
	160,543 Tons

Den $\frac{1}{8}$ udviste Ernæringsraadets Regnskab følgende Beholdninger:

Rug.....	61,974 Tons
Hvede.....	268 »
Vaarsæd.....	1,233 »
	63,475 Tons

Ved Opvejningen den $\frac{1}{8}$ fandtes:

Rug.....	48,045 Tons
Hvede.....	38 »
Vaarsæd.....	198 »
	48,281 Tons

Herefter har Tørringssvindet følgende Værdier:

	absolut:	% af tørret Korn:
Rug	13,930 Tons	9,1
Hvede	230	14,6
Vaarsæd	1,035	17,6
	15,195 Tons	

Herefter har den Rug, der er tørret, gennemgaaende haft et Vandindhold af ca. 21 %, idet Tørrerierne har haft Ordre til at tørre ned til 12 %, inden Kornet forlod Tørreriet. Det store Svind paa Hvede og Vaarsæd hidrører fra, at kun de allervaadeste Partier overhovedet blev ført til Tørrerierne, idet al Hvede, der paa nogen Maade kunde behandles paa Møllerne, blev oplagret paa disse for at spare Staten Tørringsomkostninger, ligesom al vaad Vaarsæd hurtigst muligt blev anvendt til Foder af samme Grund. Der er derfor af disse Kornsorter kun tørret, hvad der absolut ikke kunde holdes i Kondition paa Møller og Statslagre selv i ganske kort Tid.

Adderes Tørringssvindet til det almindelige Svind paa Statslagrene, hvis Størrelse er anført i det foregaaende, faas følgende Resultat:

	absolut:	indgaaet Korn paa Statslager:	%
Rug.....	14,154 Tons	314,131 Tons	4,5
Hvede.....	0 (Overvægt 371 ts.)	184,045 »	—
Vaarsæd.....	6,366 Tons	365,491 »	1,7
	20,149 Tons	863,667 Tons	2,3

Til Sammenligning skal anføres, at Svindet forrige Aar incl. Tørringssvind udgør følgende:

Rug	3,5 %
Hvede	0,0 %
Byg.....	1,9 %
Havre og Blandsæd	0,0 %
<i>Svind paa alt indgaaet</i>	<i>1,2 %</i>

Det fremgaar af denne Sammenligning, at det samlede Svind i Høstaaret 1918—19 er dobbelt saa stort som i 1917—18, hvilket hidrører fra, at Høsten for det sidstnævnte Høstaar kom ind i meget tør og god Kondition, medens dette paa Grund af det regnfulde Efteraar langt fra var Tilfældet i Høstaaret 1918—19. I Overensstemmelse hermed ses det ogsaa, at den væsentligste Grund til det større Svind hidrører fra en Forøgelse af Tørringssvindet paa Rugen.

Kapitel III.

Anvendelsen, Udleveringen og Fordelingen af Statens Korn af Høst 1918.

Som det fremgaar af den foregaaende Fremstilling indgik der i Høstaaret 1917—18 ialt til Statens Lager af de 4 almindelige Kornsorter 726,308 Tons. Herudover havde man i Beholdning pr. 1. August 1918: 75,210 Tons dansk Korn og 20,166 Tons udenlandsk Korn. Endvidere tilførtes der i Løbet af Foraaaret og Sommeren 1919 Statens Lager 42,597 Tons udenlandsk Korn, og endelig indgik ialt 485 Tons Boghvede og Bælgsæd. Den samlede Mængde Korn, der i Høstaarets Løb stod til Ernæringsraadets Disposition, var herefter 864,281 Tons.

Ifølge det foregaaende var Indgangen af Rug og Hvede henholdsvis 272,165 Tons og 157,531 Tons.

Af nedenstaaende Tabel fremgaar det, at disse Mængder er i omtrent nøjagtig Overensstemmelse med, hvad man kunde beregne paa Grundlag af Statistisk Departements Opgørelser over Foldudbyttet i Efteraaret 1918 efter Indberetninger fra Kommunalbestyrelserne. Det i Tabellen angivne Høstudbytte for henholdsvis Rug og Hvede er beregnet paa Grundlag af Arealtællingen pr. 15. Juli 1918. Mængden af anvendt Saasæd er beregnet paa Grundlag af Arealtællingen 15. Juli 1919. Endvidere er der regnet med 3 % Spild ved selve Indhøstningen.

Rug: (Stat. Dept.) 219,500 ha à 14,7 hkg	322,665 Tons
Saasæd 226,201 » - 2 »	45,240 Tons
Spild 3 % af Høstudbyttet	9,680 — 54,920 —
Beregnet Indgang til Lager:	267,745 —
Faktisk Indgang til Lager:	272,165 —
Afvigelse	+ 4,420 —
Afvigelse % af beregnet ...	1,7 %
Hvede: (Stat. Dept.) 56,700 ha à 30,3 hkg	171,800 —
Saasæd 50,381 » - 2 »	10,076 Tons
Spild 3 % af Høstudbyttet	5,154 — 15,230 —
Beregnet Indgang til Lager:	156,570 —
Faktisk Indgang til Lager:	157,531 —
Afvigelse	+ 961 —
Afvigelse % af beregnet ...	0,6 %

Det fremgaar af denne Tabel, at den efter Statistisk Departements Tal beregnede Indgang til Statslager kun afviger 1,7 % for Rugens Vedkommende og 0,6 % for Hvedens Vedkommende fra den Mængde Korn, der faktisk indgik ifølge Ernæringsraadets Bogholderi's Noteringer.

Naar man erindrer, at en ganske lignende Overensstemmelse fandtes for Høstaaret 1917—18, fremgaar det formentlig heraf, at Bedømmelsen af Høsten gennem Indberetninger fra Kommunalbestyrelserne i Virkeligheden er ret paa-lidelige.

Herefter følger Hovedregnskab over Anvendelsen af Statens Kornbehold-ninger af Høst 1918—19:

Tabel 6.

**Regnskab over Anvendelsen af Statens
Kornbeholdninger af Høst 1918—19.**

Indgang til Statslager $\frac{1}{8}$ 1918— $\frac{31}{8}$ 1919.

I. Indgaaet i 1918—19 af <i>dansk</i> Korn:				
Rug	272,165	Tons		
Hvede	157,531	—		
Byg	162,549	—		
Havre og Blandsæd	133,578	—	725,823	Tons
II. Beholdninger pr. $\frac{1}{8}$ 1918 af <i>dansk</i> Korn:				
Rug	23,563	—		
Hvede	18,706	—		
Byg	19,937	—		
Havre og Blandsæd	13,004	—	75,210	—
III. Beholdninger pr. $\frac{1}{8}$ af <i>udenlandsk</i> Korn:				
Amerikansk Rug	8,403	—		
Amerikansk Hvede	2,485	—		
Majs	3,955	—		
Amerikansk Hvedemel beregnet som Hvede	5,323	—	20,166	—
IV. Tilført <i>udenlandsk</i> Korn i 1918/19:				
Amerikansk Rug	10,000	—		
Amerikansk Byg	20,165	—		
Majs	11,818	—	42,597	—
V. Boghvede og Bælgsæd			485	—

863,667 Tons

Udgang fra Statslager $\frac{1}{8}$ 1918— $\frac{31}{8}$ 1919.

A. Rug, dansk:

Brød og Mel i Hjemlandet.....	238,184	Tons	
Gærfabrikation.....	1,526	—	
Eksport.....	8,257	—	
Færøer, Island, Grønland.....	2,796	—	250,763 Tons
Rug, amerikansk:.....	8,403	—	8,403 —

B. Hvede, dansk:

Brød og Mel i Hjemlandet.....	140,274	—	
Eksport.....	11,687	—	
Industri i Hjemlandet.....	11,800	—	163,761 —
Hvede, amerikansk:.....	5,860	—	5,860 —

C. Byg:

Mel i Hjemlandet.....	32,665	—	
Bryggerier.....	19,444	—	
Gærfabrikationen.....	6,834	—	
Byggryn.....	76,093	—	
Eksport.....	7,361	—	
Færøer, Island, Grønland.....	844	—	
Bornholm.....	803	—	
Saasæd i Hjemlandet.....	2,787	—	
Foder (Heste, Høns, Svin, Kvæg).....	38,587	—	185,418 —

D. Havre og Blandsæd:

Havregryn.....	5,775	—	
Saasæd i Hjemlandet.....	2,778	—	
Bornholm.....	1,145	—	
Sønderjylland.....	469	—	
Eksport.....	99	—	
Foder (Heste, Kvæg).....	134,279	—	144,545 —

E. Majs: Foder (Heste, Høns, Svin, Kvæg) 1919....	8,851	—	8,851 —
Majs: Foder (» » » ») 1918....	3,955	—	3,955 —

F. Boghvede og Bælgsæd.....	241	—	241 —
-----------------------------	-----	---	-------

G. Svind incl. Tørringssvind.....	20,149	—	20,149 —
-----------------------------------	--------	---	----------

H. Beholdning pr. $\frac{1}{9}$ 1919.....	71,721	—	71,721 —
---	--------	---	----------

863,667 Tons

I alt væsentligt foregik Udleveringen og Fordelingen af Korn efter samme Grundprincipper og ved Hjælp af samme tekniske Metoder som i Høstaaret 1917—18.

Fordelingsarbejdet faldt, ligesom tidligere, væsentligt i 2 Hovedgrupper, hvoraf den ene omfattede Brødkornet og den anden Foderkornet.

§ 1. Brødkornsfordelingen i Høstaaret 1918—19.

Grundlaget for Brødkornsfordelingen dannede ligesom tidligere en *Rationering*, der gennemførtes ved Hjælp af *Melkort*, der sammensattes efter de samme Principper, som er skildret i Ernæringsraadets Beretning i 1917—18. Melkortene tillod Møllerne at købe Korn og Klid paa Statslagrene i de Forhold, der svarede til Melkortenes Paalydende. I det samme Blandingsforhold fremstilledes Melet. Møllerne var, ligesom i forrige Høstaar delt i 2 Grupper, hvoraf den ene omfattede dem, der havde Lagerplads for Korn og derfor havde Statslagerkontrakt med Ernæringsraadet, den anden en Mængde mindre Møller, der ingen Lagerplads havde og derfor heller ikke havde nogen Statslagerkontrakt. For den første Gruppes Vedkommende indsendtes maanedlige Regnskaber, bilagt med Melkort og Kvitteringer til Raadet ganske som fra Statslagrene, medens Møllerne i den anden Gruppe ikke indsendte nogen Regnskaber, men ogsaa kun kunde købe saa meget Korn, som svarede til de Melkort, de til enhver Tid afleverede i Statslager.

Rugbrødsmelet fremstilledes fra 1. August 1918 til 1. September 1918 af 88 Dele Rug og 15 Dele Hvedeklid, og herfra indtil 1. Februar 1919 af 67 Dele Rug, 25 Dele Byg og 12 Dele Hvedeklid, der sammaledes og gav 100 kg Mel. Den 1. Februar ændredes Rugbrødsmellets Sammensætning af Hensyn til *Byggrynsforsyningen* og *Mælkeproduktionen*, saaledes, at Hvedekliddene og en Del af Byggen fjernedes, og Melet fremstilledes af 88 Dele Rug og 15 Dele Byg, der sammaledes til 100 kg Mel. Den 1. Marts 1919 fjernedes endelig al Byggen, og Rugbrødsmelet i alle Sorter fremstilledes af ren Rug, saaledes, at 103 kg Rug udmaledes til 100 kg Mel.

Forbruget af Rugbrød var i Høstaaret 1918—19 temmelig betydeligt og større end i 1917—18. Foruden Grundrationen paa 8 kg pro Person pr. Maaned anvendtes et betydeligt Antal Tillægskort. Efter Fordelingskontorets Opførelse uddeltes der i de 13 Maaneder 1. August 1918 til 1. September 1919 følgende Antal Tillægskort, alle à 4 kg groft Rugbrød:

Tabel 7.	August 1918		837,549	40,170 Tons Rugbrød = 14 % af Normal- rationens Beløb.
	September »		837,549	
	Oktober »		840,953	
	November »		840,953	
	December »		718,755	
	Januar 1919		718,755	
	Februar »		749,320	
	Marts »		749,320	
	April »		749,084	
	Maj »		749,084	
	Juni »		750,422	
	Juli »		750,422	
	August »		750,422	
				10,042,588 Tons.

Rationeringen af Rugbrødet og Rugmelet forløb *betydeligt sikrere og fastere i dette Høstaar* end i det foregaaende, fordi det efterhaanden var lykkedes at faa den nødvendige Balance i hele Systemet, saaledes at der ikke cirkulerede flere Melkort, end der svarede til Rationeringsmærkernes Antal. Som det vil fremgaa af Beretningen for 1917—18 havde Ernæringsraadet, navnlig i Begyndelsen af dette Høstaar, en haard Kamp at bestaa mod Følgerne af, at Administrationen før Ernæringsraadets Oprettelse havde udsendt betydelig flere Melkort, end der i Virkeligheden svarede til de omløbende Rationeringsmærkers Paalydende, hvorved naturligvis hele Rationeringssystemet bragtes til at vakle. Hvor nøjagtig Rationeringen er forløbet fremgaar af efterfølgende Tabeller og Kurver, der angiver, hvormeget Rug der maatte bruges efter de omløbende normale Kort og Tillægskort, og hvormeget der virkelig er brugt til Fremstilling af Rugbrød:

Tabel 8. <i>Beregnet Forbrug efter Kortene:</i>		<i>Virkeligt Forbrug:</i>
August	18,157 Tons.	14,483 Tons.
September	13,871 —	16,911 —
Oktober	13,878 —	15,582 —
November	13,878 —	15,540 —
December	13,644 —	14,503 —
Januar	13,644 —	16,235 —
Februar	18,157 —	15,476 —
Marts	21,261 —	16,931 —
April	21,260 —	21,055 —
Maj	21,260 —	20,707 —
Juni	21,265 —	24,746 —
Juli	21,265 —	19,990 —
August	21,265 —	26,024 —
232,805 Tons.		283,183 Tons.

Det fremgaar af disse Tal, at det virkelige Forbrug svinger paa tilfredsstillende Maade opover og nedenunder det teoretisk beregnede Forbrug undtagen for August Maanedes Vedkommende, hvor der er en stor Afvigelse, som imidlertid skyldes Ernæringsraadets egne Dispositioner, der blev truffet af Hensyn til Københavns Forsyning med Brød under Havnestrejken i August 1919 (se nærmere herom under § 9. Om Arbejdsforhold i visse Havnebyer og deres Betydning for Ernæringsraadets Dispositioner).

Hvedemelet fremstilledes i Høstaaret 1918—19 af ren dansk *Hvede*, idet samtlige Beholdninger af amerikansk Hvedemel og Hvede efterhaanden var forbrugt med Undtagelse af en ringe Rest, der var altfor lille til overhovedet at kunne rationeres.

Hvis man skulde dømme efter de Klager, der tidligere har været fremsat fra Bagernes Side over, at Franskbrødet blev ubrugeligt, naar Melet ikke mindst indeholdt 50 % amerikansk Mel, maatte man vente betydelige Besværligheder for Franskbrødsfabrikationen i Landet. Det viste sig imidlertid meget hurtigt, at Bagerne indrettede sig paa at lave meget vel spiseligt Franskbrød ogsaa af det danske Hvedemel; kun anvendtes der betydeligt mere Gær til Hævningen af Brødet, saaledes at Gærsalget i Aarets Løb i Stedet for de beregnede 2,700 Tons naaede op til omkring 3,500 Tons. Der uddeltes i Aarets Løb følgende Antal Franskbrødsmærker, alle à 300 Gram:

August	6	
September	6	
Oktober	7	
November	7	
December	8	
Januar	8	
Februar	8	
Marts	10	
April	12	
Maj	12	
Juni	12	
Juli	12	
August		Frihandel under Statslager- ordning.

Endvidere uddeltes der Industrimærker, svarende til følgende Mængder Hvede:

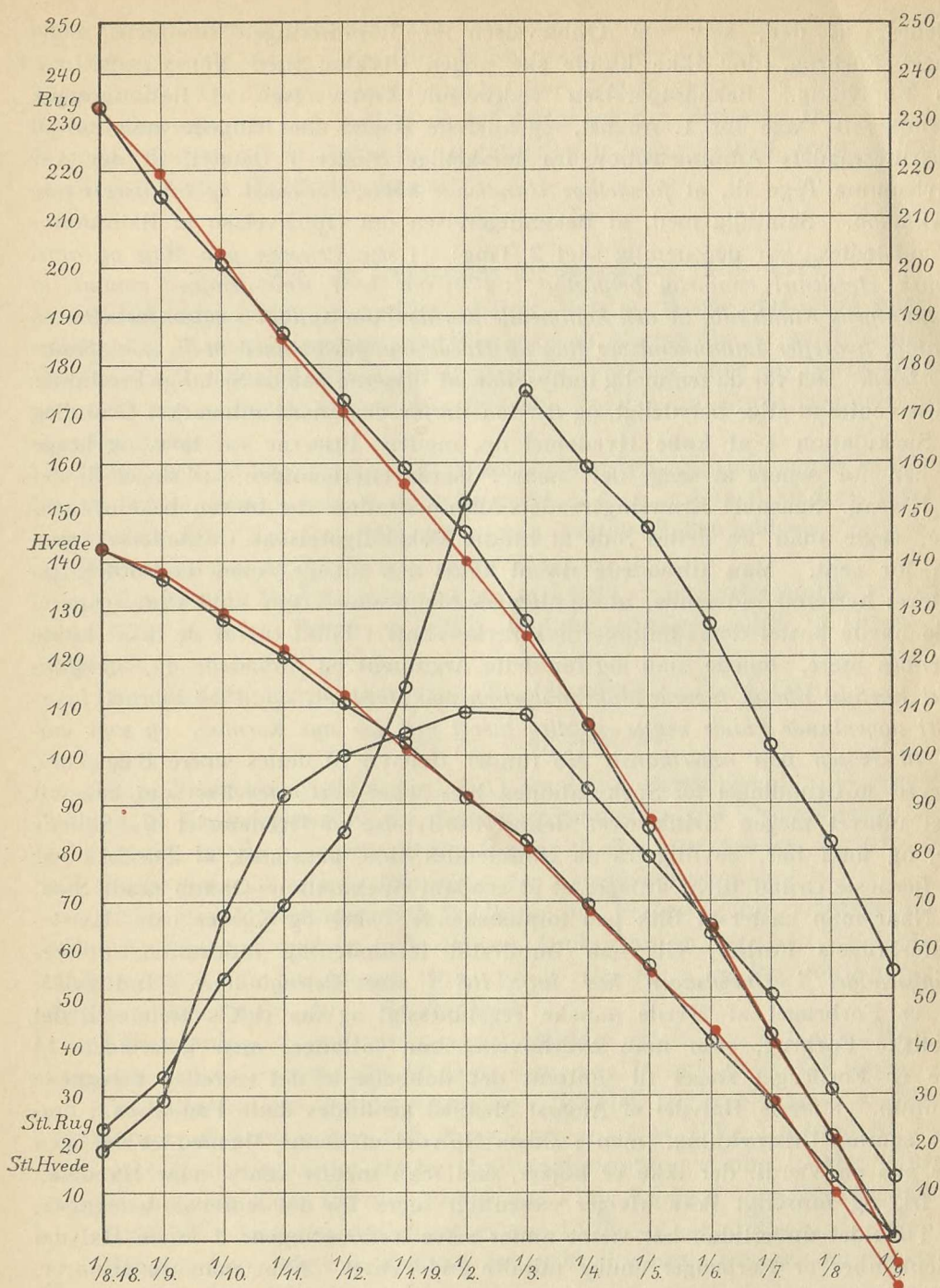
September	2,000 Tons.
November	2,300 —
Januar	2,300 —
Marts	2,600 —
Maj	2,600 —
	11,800 Tons.

Rationeringen af Hvede forløb meget smukt Aaret igennem, med Undtagelse af de sidste 14 Dage af Juli Maaned, hvilket fremgaar af nedenstaaende Tabel og hosstaaende Kurver:

Tabel 9.

	<i>Beregnet Forbrug</i> (efter Kortene, incl. Industrimærker):	<i>Virkeligt Forbrug:</i>
August	6,420 Tons.	6,322 Tons.
September	8,420 —	6,741 —
Oktober	7,490 —	8,806 —
November	9,790 —	9,501 —
December	8,560 —	9,186 —
Januar	10,860 —	9,315 —
Februar	8,560 —	10,224 —
Marts	13,300 —	13,952 —
April	12,840 —	11,848 —
Maj	15,440 —	13,556 —
Juni	12,840 —	14,626 —
1.—15. Juli	7,720 —	7,170 —
15.—31. »	7,720 —	12,582 —
1.—15. August	6,420 —	10,941 —
15.—31. —	6,420 —	7,904 —
1.—15. September	6,420 —	5,078 —
	149,220 Tons.	157,152 Tons.

Den store Afvigelse i sidste Halvdel af Juli og første Halvdel af August Maaned har en ganske ejendommelig Historie. Som bekendt ophævedes Hvedemel- og Franskbrødsrationeringen den 1. August 1919. Man gik fra Ernæ-

ringsraadets Side med til denne Foranstaltning udfra den Betragtning, at der var Hvedemel nok i Landet, og da man jo en Gang skulde gøre Begyndelsen til en Overgang til normale Tilstande, vilde det være fornuftigt at begynde med Hvedemelet, idet Stillingen her under alle Omstændigheder var

saaledes, at der, selv om Ophævelsen af Rationeringen medførte noget forøget Forbrug, dog ikke kunde ske nogen Ulykker med Hensyn til Landets Forsyning. Bekendtgørelsen vedrørende Ophævelsen af Rationeringen udsendtes 3 Dage før 1. August, og allerede Dagen efter ringede man ind til Ernæringsraadets Administration fra forskellige Steder i Landet, at der var utvivlsomme Tegn til, at *forskellige Handlende købte Hvedemel op i Massevis paa Spekulation*. Samtidig med, at Bekendtgørelsen om Ophævelsen af Rationeringen udstedtes, var der nemlig sket 2 Ting: 1) *steg Priserne paa Majs og amerikansk Hvedemel temmelig betydeligt*, og 2) *var det i Almindelighed kommet til Befolkningens Kundskab, at den kommende Kornlov sandsynligvis vilde fastsætte en Ordning, hvorefter Landmændenes Rug og Hvede ombyttedes med Majs, som Staten importerede*. Det var da temmelig indlysende, at Priserne paa de hjemlige Produkter maatte ventes at stige betydeligt, og der laa derfor et ganske udmærket Grundlag for Spekulation i at købe Hvedemel op, medens Priserne var lave, og lægge det hen for senere at sælge det, naar Priserne efterhaanden var steget til det nye Niveau. Saasnart Ernæringsraadets Administration var bleven bekendt med dette, søgte man fra dettes Side at hindre Bekendtgørelsens Udsendelse, men kom for sent. Man tilraadede da at kalde den tilbage, men da Fordelingskontoret herimod indvendte, at en Mængde Mennesker i saa Fald vilde erklære, at de havde kastet deres Rationeringsmærker bort i Tillid til, at de ikke skulde anvendes mere, bøjede man sig for dette Argument og tilraadede da, at *Ministeriet hurtigst muligt hævede Maksimalprisen paa Hvedemel op til det Niveau, hvortil det nogenlunde kunde ventes at blive hævet ved den nye Kornlov, og som svarede til Prisen paa amerikansk Mel* (under Hensyn til dettes større Bageevne), hvorved jo Grundlaget for Spekulationen blev taget bort. Der har som bekendt været udøvet megen Kritik over denne Fordyrelse af Hvedemelet fra Statens Side, og man har, navnlig fra de Handlendes Side, paastaaet, at der ikke var den fjerneste Grund til at antage, at et saadant Spekulations-Opkøb fandt Sted.

Naar man kaster et Blik paa foranstaaende Tabel og Kurver over Hvedemelsforbrugets Forløb, vil man imidlertid formodentlig indrømme, at *Ernæringsraadet i Hovedsagen har haft Ret i sine Betragtninger*. Indtil 15. Juli er Forbruget af Hvede ganske regelmæssigt og saa vidt svarende til det teoretiske Forbrug, som man overhovedet kan forlange, men i de sidste 14 Dage er Forbruget steget til omtrent det dobbelte af det teoretisk beregnede Kvantum. I første Halvdel af August Maaned genfindes dette Fænomen i omtrent samme Udstrækning, men i sidste Halvdel af denne Maaned er det igen nede paa en Værdi, der ikke er højere, end man maatte vente, naar Handelen var fri, og forøvrigt ikke afviger væsentligt mere fra det teoretisk beregnede, end Tilfældet undertiden har været under selve Rationeringen. I første Halvdel af September er Forbruget endog mindre end ventet. Naar man nu erindrer, at Bekendtgørelsen om Rationeringens Ophør udsendtes c. 3 Dage før 1. August, og at Forordningen om de forhøjede Maksimalpriser først blev udsendt den 31. Juli, saaledes at den ikke kunde ventes at være blevet bekendt i Landets forskellige Egne før tidligst 2. til 3. August, bliver det ret indlysende, at der som Følge af den første Bekendtgørelse er sket et voldsomt Opkøb i Da-

gene før og efter 1. August, og at dette Opkøb er standset, efter at Priserne var hævet op til det nye Niveau. Hvedemelskurvens Forløb svarer faktisk helt igennem til, hvad man maatte vente, hvis Ernæringsraadet's Anskuelser om Spekulationsopkøbet var rigtige, og vil derfor overfor Historien staa som et interessant Dokument til Belysning af Situationen her i Landet under Krigen og navnlig indenfor Handelsverdenen.

§ 2. Mel- og Brødpriser for Høstaaret 1918—1919.

Priserne paa Mel, fremstillet af Rug, Byg og Hvede, fastsattes efter Indstilling fra Ernæringsraadet paa Grundlag af Forhandlinger mellem dette og Repræsentanter for Møllerne og Bagerierne. Straks efter at Dyrtidsloven af ¹³/₇ 1918 var vedtaget, fremsendtes følgende Forslag fra Ernæringsraadet til Indenrigsministeriet:

I Henhold til Kornloven af 20. Marts 1918 er Indenrigsministeren bemyndiget til at bringe Prisen paa et groft Rugbrød à 4 kg ned med 16 Øre under den nuværende Pris, der for København kan sættes til henholdsvis 77 og 89 Øre for Fællesbageriet og for Byens andre Bagerier.

I Henhold til Dyrtidsloven af 13de Juli 1918 er Indenrigsministeren bemyndiget til at nedsætte Prisen paa groft Rugbrød yderligere med 10 Øre pr. 4 kg Rugbrød.

Den samlede Nedsættelse bliver da i Henhold til de to Love:

26 Øre pr. 4 kg Rugbrød.

Ifølge Skrivelse af 25. August 1917 fra Centralforeningen for Bagermestre i Jylland til Ernæringsraadet var Gennemsnitsudgiften ved Produktionen af et 4 kg Rugbrød 22 Øre, hvortil maatte lægges 10 Øre som Avance, saaledes at der ialt skulde være 32 Øre til Disposition for Arbejdsløn og Avance.

Siden har Ernæringsraadet imidlertid fra Fællesbageriet modtaget en Kalkule, der viser, at medens dette Bageris Omkostninger alene til Produktion og Afskrivning o. s. v. før Januar 1918 var: 25 Øre for 4 kg Rugbrød, var de efter Januar 1918: 29 Øre for 4 Kg Rugbrød.

I Betragtning af, at Fællesbageriet arbejder ret billigt, kan man ikke blive staaende ved de ovenomtalte 32 Øre, men maa forhøje dette Tal noget.

Centralforeningen for Bagermestre i Jylland har i Skrivelse af 31te Maj 1918 ansat Omkostninger ved Produktionen af et 4 kg Rugbrød til 37 Øre. Heri er dog medregnet en ret høj Forhandleravance, nemlig 10 Øre. Formentlig kan man da klare sig med 35 Øre for 4 kg Rugbrød i det kommende Aar.

I 1917—18 kostede groft Rugbrødsmel 21,00 Kr. pr. 100 kg.

Herefter faas følgende Kalkule for groft Rugbrød, idet der regnes med, at 100 kg Mel giver 31 × 4 kg Rugbrød.

100 kg groft Rugbrødsmel.....	21,00
31 Rugbrød à 35 Øre	10,85
Tilsammen.....	31,85

Et Rugbrød paa 4 kg koster da: 103 Øre.

Prisen fra Københavns Bagerier (ekskl. Fællesbageriet) er i 1917—18:

89 Øre for et 4 kg Rugbrød.

Den samlede Nedsættelse i Henhold til Dyrtidsloven af 13. Juli 1918 er 26 Øre for 4 kg Rugbrød, hvilket vil sige, at et Rugbrød paa 4 kg herefter skal koste:

$$89 \div 26 = 63 \text{ Øre.}$$

Staten skal i Henhold hertil bringe Rugbrødsprisen i det kommende Aar ned fra 103 Øre til 63 eller med 40 Øre pr. 4 kg Rugbrød.

Dette giver en Nedsættelse for 100 kg Rugbrødsmel af:

$$40 \times 31 = 12,40 \text{ Kr.,}$$

saaledes at groft Rugbrødsmel i det kommende Aar skal koste:

$$21,00 \div 12,40 = 8,60 \text{ Kr.}$$

Til at fremstille 100 kg groft Rugbrødsmel medgaar, naar Byg og Klid iblandes i samme Forhold som i 1917—18, 104 kg Korn og Klid. Nedsættelsen paa Kornet og Kliddene skal da andrage:

$$12,40 \times \frac{96}{100} = 11,90 \text{ Kr.}$$

Da Korn og Klid kostede 18,50 pr. 100 kg i 1917—18, skal disse Varer i Aar koste: $18,50 \div 11,90 = 6,60 \text{ Kr. pr. 100 kg.}$

For Formalingen af Kornet fik Møllerne forrige Aar 1,75 Øre pr. 100 kg Korn. I Aar forlanger Møllernævnet 2,28 pr. 100 kg Mel.

Formalingsavancen kan herefter, uden at det bringer Møllerne Tab, ansættes til 2,00 pr. 100 kg Mel, saaledes, at Forhøjelsen andrager 25 Øre pr. 100 kg Mel, eller $\frac{25 \times 96}{100} = 24 \text{ Øre pr. 100 kg Korn.}$

Da Staten maa bære denne Forhøjelse, skal Prisen paa Korn og Klid nedsættes yderligere til:

$$6,60 \div 24 = 6,36 \text{ Kr.}$$

Regnes for at bruge et rundt Tal, med 6,35 Kr. pr. 100 kg Korn og Klid, faas følgende Kalkuler:

Groft Rugbrødsmel:

67 kg Rug à 6,35	4,25 Kr.
25 kg Byg à 6,35	1,59 »
12 kg. Klid à 6,35	0,76 »
Formaling o. s. v.	2,00 »
Pris for 100 kg Mel...	<u>8,60 Kr.</u>

Groft Rugbrød à 4 kg.

100 kg groft Rugbrødsmel.....	8,60 Kr.
31 Rugbrød à 35 Øre.....	10,85 »

Tilsammen .. 19,45 Kr.

Pris for Rugbrød à 4 kg: 63 Øre.

Halvsigtet Rugbrødsmel:

75 kg Rug à 6,35 Kr.	4,76 Kr.
25 kg Byg à 6,35 »	1,59 »
10 kg Klid à 6,35 »	0,64 »
Formaling o. s. v.	4,25 »
	11,24 Kr.

Herfra 6 kg Klid à 6,35 Kr.....	0,38 »
---------------------------------	--------

Pris pr. 100 kg Mel... 10,86 Kr. = 10,85 Kr.

Helsigtet Rugbrødsmel:

100 kg Rug à 6,35 Kr.	6,35 Kr.
33 kg Byg à 6,35 »	2,10 »
Formaling o. s. v. (5 Kr. pr. 100 kg Korn).....	6,65 »
	15,10 Kr.

Herfra 29 kg Klid à 6,35 Kr.....	1,84 »
----------------------------------	--------

Pris for 100 kg Mel... 13,26 Kr. = 13,25 Kr.

Kalkulation Nr. 4.

Standard Hvedemel:

70 % Mel.

100 kg dansk Hvede à 27,50 Kr. ...	27,50 Kr.
Formaling o. s. v. (5 Kr. pr. 100 kg)	5,00 »
	32,50 Kr.

Herfra 27 kg Klid à 6,35 Kr.....	1,71 »
----------------------------------	--------

Pris for 70 kg Mel... 30,89 Kr.

Pris herefter paa 100 kg Standard Hvedemel: 44,00 Kr.

Kalkulation Nr. 5.

Groft Hvedemel:

97 % Mel.

100 kg Hvede à 27,50 Kr.	27,50 Kr.
Formaling o. s. v. (2 Kr. pr. 100 kg)	2,00 »

Pris for 97 kg Mel... 29,50 Kr.

Pris herefter for 100 kg Mel: 30,40 Kr.

Statens Tilskud til Nedbringelse af Rugbrødsprisen i 1918—19.

Der kan regnes med et maanedligt Forbrug af:

12,000 Tons Rug og 4,500 Tons Byg efter Kortene.

Hertil kommer ca. 10 % til Tillægskort, altsaa:

1,200 Tons Rug og 450 Tons Byg.

Ialt pr. Maaned: 13,200 Tons Rug og 5,000 Tons Byg (4,950).

Da *Rugen* koster Staten 26 Kr. og Byggen 23 Kr. pr. 100 kg, medens Prisen ved Udsalg til Brød skal være:

6,35 Kr. for begge Kornsorter,
skal Staten altsaa tilskyde pr. 100 kg Korn:
19,65 Kr. for Rug og 16,65 Kr. for Byg.

Pr. Maaned andrager dette Tilskud:

For Rug: $132,000 \times 19,65 = 2,594,000$ Kr.

For Byg: $50,000 \times 16,65 = 833,000$ »

Tilsammen: 3,427,000 Kr.

Beregnet for 12 Maaneder: 41,124,000 Kr.

Tilskudet i 1917—18 var i Henhold til »Forslag til Ordning af Brødkornsformalingen paa Grundlag af Kornloven af 3. August 1918:

13,200,000 Kr.

Tilskudet bliver altsaa i 1918—19: 28,464,000 Kr. større end i 1917—1918.

Maksimalpriser paa Brødkorn og Rugbrødsmel.

I Henhold til foranstaaende Beregninger foreslaas da følgende Maksimalpriser paa *Brødkorn*, leveret til Mølle, og *Rugbrødsmel*, leveret fra Mølle:

Rug	6,35	Kr. pr. 100 kg
Byg	6,35	» —
Klid	6,35	» —
Groft Rugbrødsmel	8,60	» —
Halvsigtet Rugbrødsmel..	10,85	» —
Sigtebrødsmel	13,25	» —
Groft Hvedemel	30,40	» —
Standard Hvedemel	44,00	» —

NB. *El halvsigtet Rugbrød* bør da koste:

$$\frac{10,60 \text{ plus } 10,85}{31} = 69-70 \text{ Øre.}$$

Priserne for Kornet gælder leveret franko paa Møllens nærmeste Station eller cif Møllens nærmeste Havn. Priserne paa *Melet* gælder *inklusive* de i Bekendtgørelse af 8. September 1917 § 2 nævnte Vederlag, saaledes, at Møllen altid er pligtig at levere Melet frit paa nærmeste Station eller, hvis Køber bor i samme By eller har nærmere til Møllen end til en anden Station, da frit til Købers Plads. Priserne gælder for Standard Hvedemel og helsigtet Rugbrøds mel inklusive 75 Øre Rabat for 100 kg Mel til Grossisten.

Grossistavancen og Rabat til Grossister.

Møllernævnet indstiller, at der stadig ydes Grossisterne en Rabat af 75 Øre pr. 100 kg Mel ved Salg af større Partier fra Mølle til Grossist, og at denne Bestemmelse indrykkes i *indenrigsministeriel Bekendtgørelse*. Denne Bestemmelse gælder kun for *Standard Hvedemel* og *helsigtet Rugmel*. Grossisten bør være berettiget til at beregne sig en Avance af indtil 1,50 Kr. pr. 100 kg for de to nævnte Melsorter samt for *halvsigtet Rugmel*. Saafremt en Mølle udsælger Mel fra Lager i en anden Købstad, maa dette Mel sælges til en Pris, der inkluderer den Avance, der fastsættes for Grossister. Betingelsen er dog, at vedkommende Lager og ikke Møllen fakturerer Melet.

Prisen fra Grossist til Detaillist skal forstaas frit tilkøbt Detaillistens Bopæl, forsaavidt denne er i samme By som Grossistens, ellers franco Grossistens nærmeste Jernbanestation eller Havn.

Priserne fra Detaillist til Forbruger.

<i>Groft Rugbrødsmel</i> leveret i 100 kg eller 50 kg. Sække	12 Øre
i Partier paa under 50 kg	14 —
<i>Halvsigtet Rugbrødsmel</i> leveret i 100 kg eller 50 kg Sække	14 —
i Partier paa 5 kg og derover	16 —
i Partier paa 1 kg og til 5 kg	17 —
i Partier paa under 1 kg	20 —
<i>Sigtebrødsmel</i> leveret i 100 kg og 50 kg Sække	16 —
i Partier paa 5 kg og derover	18 —
i Partier paa 1 kg og til 5 kg	19 —
i Partier paa under 1 kg	21 —
<i>Groft Hvedemel</i> leveret i 100 kg og 50 kg Sække	34 —
i Partier paa under 50 kg	36 —
<i>Standard Hvedemel</i> leveret i 100 kg og 50 kg Sække	47 —
i Partier paa 5 kg og derover	50 —
i Partier paa 1 kg og til 5 kg	52 —
i Partier paa under 1 kg	53 —

Hvedegryn (Semoulegryn, Mannagryn m. v.).

Det tillades at uddrage indtil 3 kg Semoulegryn af hver 100 kg, der formales af Hvede, idet dog herved bemærkes, at den for Hvede fastsatte Udmalingsprocent ikke af denne Grund maa formindskes.

For Semoulegryn fastsættes følgende Maksimalpriser:

For Salg fra Møller til Grossist 48 Øre pr. kg

For Salg til Detaillist:

i Partier paa 50 kg og derover	51 »	—
i Partier paa under 50 kg	52 »	—

For Salg fra Detaillist til Forbruger:

i Partier paa 2 ¹ / ₂ kg og derover	60 »	—
i Partier paa under 2 ¹ / ₂ kg	61 »	—

Salget af Semoulegryn maa kun finde Sted mod Aflevering af Brød- eller Melkort.

Pakning af Grynene i Kartoner maa ikke finde Sted uden Tilladelse fra Ernæringsraadet.

For Emballage maa ikke beregnes særligt Vederlag.

Detailpriserne er fikserede saaledes, at Detaillisten om fornødent kan tage en Fragt af indtil gennemsnitligt 1 Kr., uden at Fortjenesten bliver mindre end i 1917—1918.

Som det fremgaar af det foregaaende, var Ernæringsraadets Forslag bygget op over den Grundantagelse, at 100 kg dansk Rugbrødsmel af den Sammensætning, der i Henhold til Kapitel 3, § 1, benyttedes i Begyndelsen af Høstaaret 1918—19, gav 31 Rugbrød à 4 kg ved Bagningen. Under Forhandlingerne mellem Ernæringsraadet og Bageriernes forskellige Repræsentanter fastholdtes det fra Bageriernes Side, at Udbyttet ikke var større, og da Ernæringsraadet ikke besad Oplysninger, der kunde afkræfte denne Paastand, besluttede man indtil videre at regne med et Udbytte af 31 Rugbrød à 4 kg af 100 kg Mel som Udgangspunkt, men enedes med Centralforeningen for Bagermestre i Jylland om, at denne i Løbet af September Maaned 1918 skulde anstille Prøvebagningsforsøg paa et større Antal Bagerier i Jylland for derigennem at faa klar Oplysning om, hvormange Rugbrød der kunde fremstilles af 100 kg Mel.

Resultatet af disse Forsøg, der forelaa den ²³/₁₀ 1918, var følgende:

Rugbrød à 4 kg.

Aalborg	32,1
Aarhus	33,7
Esbjerg	32,9
Fredericia	32,5
Grenaa	32,8
Holstebro	33,2
Horsens	31,9
Kolding	32,9
Lemvig	32,0
Randers	32,4
Ringkøbing	32,3
Skive	31,7
Thisted	32,9
Varde	33,0
Vejle	33,9
Viborg	34,1

Rugbrød à 4 kg.

Aalestrup	33,2
Bjerringbro	31,8
Brønderslev	31,0
Give	32,7
Glyngøre	32,6
Hadsund	32,9
Hejls	31,8
Hjerm	31,3
Holsted	32,7
Hurup	34,0
Løsning	33,1
Skjern	34,0
Vemb	34,1

Det fremgaar heraf, at der foreligger Prøvebagningsforsøg fra 29 Bagerier i Jylland, og at Gennemsnitsudbyttet af 100 kg groft Rugbrødsmel er 32,7 Rugbrød a 4 kg. Herefter indstillede Ernæringsraadet til Indenrigsministeriet i Skrivelse af $\frac{2}{11}$, at Prisen paa Rug og Byg, leveret fra Statslager til Mølle, hævedes fra 6,35 til 7,30 pr. 100 kg, medens Brødpriserne holdtes uforandrede mellem 63 og 67 Øre for et 4 kg Rugbrød. Bagerierne fik herefter en Fortjeneste paa ca. 35 Øre til Dækning af Produktionsomkostninger, Forhandler-avance og Bagerløn, hvilket var ca. 2 Øre under Bagernævnets Forslag i Skrivelse til Ernæringsraadet af $\frac{13}{8}$ 1918. Efter denne Indstilling ændredes Priserne paa Brødkorn og Mel som følger, gældende fra $\frac{15}{11}$ 1918:

Rug	7,30	pr. 100 kg
Byg	7,30	» » »
Klid	7,30	» » »
Groft Rugbrødsmel	9,60	» » »
Halvsigtet Rugbrødsmel	11,85	» » »
Sigtebrødsmel	14,25	» » »
Groft Hvedemel	30,60	» » »
Standard Hvedemel	44,00	» » »

hvorefter Detailpriserne ændredes som følger:

For groft Rugbrødsmel leveret i 100 eller 50 kg Sække: 13 Øre pr. kg.

I Partier under 50 kg: 15 Øre pr. kg.

For halvsigtet Rugbrødsmel leveret i 100 eller 50 kg Sække: 15 Øre pr. kg.

For halvsigtet Rugbrødsmel leveret i Partier paa 5 kg og derover:

17 Øre pr. kg.

For halvsigtet Rugbrødsmel leveret i Partier paa 1 til 5 kg: 18 Øre pr. kg.

For halvsigtet Rugbrødsmel leveret i Partier paa under 1 kg: 21 Øre pr. kg.

Sigtebrødsmel leveret i 100 eller 50 kg Sække: 17 Øre pr. kg.

Sigtebrødsmel leveret i Partier paa 5 kg og derover: 19 Øre pr. kg.

Sigtebrødsmel leveret i Partier paa 1 til 5 kg: 20 Øre pr. kg.

Sigtebrødsmel leveret i Partier paa under 1 kg: 22 Øre kg.

Disse Priser bevaredes indtil 1. Juli 1919, hvor de afløstes af følgende Priser, fordi Tilskuddet i Henhold til Dyrtidsloven af 13. Juli 1918 bortfaldt:

Rug	10,60
Klid	7,30
Groft Rugbrødsmel	12,90
Halvsigtet Rugbrødsmel	15,45
Sigtebrødsmel	18,60
Groft Hvedemel	30,60
Standard Hvedemel	44,00

hvorefter følgende Detailpriser fastsattes:

For groft Rugbrødsmel leveret i 100 og 50 kg Sække: 16 Øre pr. kg.

I Partier paa under 50 kg: 18 Øre pr. kg.

For halvsignet Rugbrødsmel leveret i 100 eller 50 kg Sække: 18 Øre pr. kg.

For halvsignet Rugbrødsmel leveret i Partier paa 5 kg og derover:

20 Øre pr. kg.

For halvsignet Rugbrødsmel leveret i Partier paa 1 til 5 kg: 21 Øre pr. kg.

For halvsignet Rugbrødsmel leveret i Partier paa under 1 kg: 24 Øre pr. kg.

Sigtebrødsmel leveret i 100 eller 50 kg Sække: 21 Øre pr. kg.

Sigtebrødsmel leveret i Partier paa 5 kg og derover: 23 Øre pr. kg.

Sigtebrødsmel leveret i Partier paa 1 til 5 kg: 24 Øre pr. kg.

Sigtebrødsmel leveret i Partier paa under 1 kg: 26 Øre pr. kg.

Indtil 1. Juli 1919 var Priserne paa Rugbrød i Henhold til Indstilling fra Ernæringsraadet rundt om i Landet holdt mellem 63 og 67 Øre, dog saaledes, at enkelte Fællesbagerier laa noget lavere. Det er som bekendt i det forløbne Høstaar fra mange Sider blevet gjort gældende, at Fortjenesten til Bagerierne var for stor. Imidlertid er der endnu ikke fra nogen Side fremlagt Beviser for, at Rugbrødbagerierne Landet over i Almindelighed kunde arbejde med ringere Omkostninger til Produktion, Bagerløn og Forhandleravance end ansat i Ernæringsraadets Kalkuler, og Meddelelserne fra Arbejdernes Fællesbageri i København har stadig godtgjort, at Udgifterne ved Produktionen og til Arbejdslønnen er saa store, at Ernæringsraadets Kalkule ikke kunde anses for at være for høj. Ved Prisforhøjelsen pr. 1. Juli 1919 steg Rugprisen fra 7,30 til 10,60, altsaa med 3,30 Kr. pr. 100 kg, hvilket svarer til en Stigning i Rugbrødsprisen af 10 Øre pr. 4 kg Rugbrød. Da den højeste Grænse for Rugbrødsprisen paa det paagældende Tidspunkt var 67 Øre, skulde Rugbrødet som Følge af Prisstigningen paa Rugen alene stige til 77 Øre. Som Følge af stigende Arbejdsløn vilde imidlertid en Pris af 79 Øre kunne anses for nogenlunde rimelig, i hvert Fald for de københavnske Bagerier, der med Undtagelse af Arbejdernes Fællesbageri arbejder med større Omkostninger end de fleste øvrige Bagerier i Landet. Efter Forhandlinger i Den overordentlige Kommission sattes imidlertid Rugbrødsprisen til 83 Øre, hvilket i Henhold til Ernæringsraadets Betragtninger og Kalkulationer var ca. 4 Øre for meget. Allerede før denne Forhøjelse havde ganske vist Amtmændene rundt omkring i Landet faaet Lov til paa egen Haand at regulere Rugbrødsprisen, idet Ernæringsraadet forventede, at dette vilde bevirke en Nedsættelse af det almindelige Prisniveau paa groft Rugbrød. Nogen væsentlig Nedsættelse har denne Virksomhed imidlertid ikke bragt, og Prisforhøjelsen til 83 Øre pr. 4 kg Rugbrød for de københavnske Bagerier har sikkert været en Fejl, idet den i Begyndelsen af Høstaaret 1919/20 blev lagt til Grundlag for yderligere Forhandlinger om Prisen paa Rugbrød og derigennem bidrog til at forhøje Niveauet ret væsentligt.

Det vil imidlertid fremgaa af denne Redegørelse, at Ernæringsraadets Kalkule over Omkostningerne ved Fremstillingen af groft Rugbrød saa nogenlunde har truffet det rigtige. Paa den anden Side kan det paa ingen Maade nægtes, at Bagerierne i det forløbne Høstaar har haft betydelige Fortjenester, hvilket alene fremgaar tilstrækkeligt tydeligt af Skattelisterne, men disse Fortjenester er

efter alt, hvad der foreligger, ikke indkommet ved Produktion af groft Rugbrød, men derimod ved Fremstilling af allehaande Sorter Fintbrød, idet der paa disse Varer inddroges ofte ganske enorme Avancer ved Beparelser i Fremstillingen paa forskellige Omraader. Hermed stemmer ogsaa, at Konditorierne i Løbet af Høstaaret stadig har været forrest med Hensyn til Fortjeneste, samt at det synes at være almindelig anerkendt mellem Bagerne, at Fortjenesten er saa meget desto større, jo mere Fintbrød Bageriet kan omsætte. Bagernes store Fortjeneste er i hvert Fald før Prisforhøjelsen i Slutningen af Høstaaret 1918/19 derfor ikke med noget væsentligt Beløb betalt af Statskassen.

§ 3. Grynfordelingen i Høstaaret 1918—19.

Sammen med Spørgsmaalet om Brødkornsforsyningen vil det være naturligt med et Par Ord at omtale *Forsyningen med Gryn*, der i det forløbne Høstaar har spillet en ganske overordentlig stor Rolle, navnlig for Byggrynenes Vedkommende paa Grund af den store Mangel paa importerede Varer af denne Art. *Byggrynsforsyningen* foregik i det væsentlige paa samme Maade som i det foregaaende Høstaar. Der var *ingen Rationering* til Forbrugerne, men Ernæringsraadet tildelte Byggryns-Møllerne de Kvanta, som de skulde formale Byggryn af. Man havde ca. 800 Møller i Gang og fordelte Byggen til Grynene saa vidt muligt ligeligt, dog under særligt Hensyn til, *at alle Møller med Vind- og Vandkraft blev udnyttede saa meget som muligt.*

Forbruget af Byg til Gryn i Høstaarets Forløb var følgende:

August.....	6,876	Tons
September.....	6,805	»
Oktober.....	8,228	»
November.....	7,260	»
December.....	7,086	»
Januar.....	8,315	»
Februar.....	7,000	Tons
Marts.....	5,509	»
April.....	4,771	»
Maj.....	4,570	»
Juni.....	2,940	»
Juli.....	3,250	»
August.....	2,423	»
	75,033	Tons

Faldet i Forbruget i Løbet af Foraaret og Sommeren hidrører ikke alene fra en frivillig Nedsættelse fra Befolkningens Side, men i meget væsentlig Grad fra, at Ernæringsraadet trykkede Forsyningen af Møllerne ned saa langt, som det overhovedet var muligt, *for at tvinge Forbruget over paa Ris og Havregryn, hvoraf der paa det paagældende Tidspunkt var importeret betydelige Mængder fra*

Udlandet. Der frigjordes herved ikke saa lidt Korn til Brug for Opretholdelse af Smørproduktionen.

Med Hensyn til *Havregrynsforsyningen* skal blot bemærkes, at der allerede i Begyndelsen af det nye Høstaar var 2 nye *Havregrynsmøller i Brug*, nemlig *Randers* og *Køge*, saaledes at Kapaciteten for Havregrynsfremstillingen var betydelig forøget. Paa Grund af *Havrens meget daarlige Kvalitet* lykkedes det imidlertid kun at fremstille saa begrænsede Mængder af Havregryn, at den *allerstørste Del deraf beslaglagdes af Hospitaler, Kliniker og Apoteker*, for hvem der paa Ernæringsraadets Foranstaltning sørgedes paa Forhaand. Kun smaa Mængder danske Havregryn kom i Aarets Løb ud i Detailhandelen; først da der efter Nytaar var importeret betydelige Mængder amerikanske Havregryn, blev denne Vare en almindelig Fødevarer i Landet.

Der forbrugtes ialt 5,775 Tons Havre til Gryn i Løbet af Høstaaret 1918—19.

§ 4. Fordelingen af Korn til Gær- og Ølfabrikationen.

I Høstaaret 1918—19 blev anvendt 19,444 Tons Byg til Øl, 6,620 Tons Byg til Gær, medens 2,500 Tons Byg blev eksporteret i Form af Malt til Sverige, som for at opnaa dette frafaldt sit Krav fra forrige Aar paa ca. 7,000 Tons Korn. Paa *Gærfabrikationen* er der sparet ganske betydeligt, idet der har været anvendt Melasse og Rugklid i Indmæskningen.

Efter at Koncentrationen af Gærfabrikkerne var gennemført saaledes som beskrevet i »Oversigt over Forhandlingerne mellem Den overordentlige Kommission, Gær- og Spiritusindustrien og Ernæringsraadets Sekretær«, anmodede Ernæringsraadet Fabrikkerne om at fremsætte et Forslag til Raastoftildeling til Gær- og Spiritusfabrikationen for Aaret 1918—19. Samtidig anmodede Ernæringsraadets Sekretær om en Opgørelse over Gærsalget i Løbet af Aaret, og da det af denne Opgørelse fremgik, at Gærsalget kun beløb sig til ca. 2600 Tons Gær, enedes man om, at Raastofforbruget skulde beregnes paa Grundlag af en Gærfremstilling af denne Størrelse, saaledes at 2300 Tons fremstilledes efter den paa Randers-Fabrikken gennemprøvede Metode af Korn, Melasse og anorganiske Stoffer, medens 300 Tons fremstilledes ved sædvanlig Skumgærdrift. Endvidere enedes man om, at Forslaget til Raastoffordelingen skulde opstilles paa Grundlag af en samlet Spritproduktion af ialt 3,500,000 Liter 100 % Alkohol, og under Forudsætning af, at al den Sprit, der ikke flyder sammen med Gæren, fremstilles som Kartoffelsprit.

Som Basis for Fordelingen af Raastofferne imellem de sammensluttede Spritfabrikker og den udenfor Sammenslutningen staaende Silkeborg Spritfabrik, fastsattes i Forslaget den samlede Produktion af Gær og Sprit tilsammen i Aaret 1916, idet Tallene fra dette Produktionsaar, der tidligere har været anvendt som Basis for Fordeling, efterhaanden er blevet saadan tilpasset, at Grundlaget maa anses for at være rimeligt og retfærdigt. De nærmere Enkeltheder i Forslaget fremgaar af nedenstaaende (den samlede Produktion af Gær og Sprit er i nedenstaaende Redegørelse betegnet som »Enheder«). Forslaget, der først forhandlede mellem Prof. Sørensen og Ernæringsraadets Sekretær, godkendtes af Raadet i den nedenfor fremsatte Form.

**Raastoffordeling til Gær- og Spiritusindustrien for Aaret 1. Oktober 1918 til
1. Oktober 1919.**

Der regnes med følgende Normal-Indmæskninger og Udbytter:

Skumgærdriften:

52 kg Byg
44 » Rug
4 » Boghvede

100 kg giver 10,5 kg Gær og 25,5 Liter 100 % Sprit.

Luftgærdriften:

58 kg Byg
10 » Rugklid
24 » Melasse
8 » Maltspirer

100 kg samt 400 gr 25 % Ammoniakvand 500 gr 93% Svovlsyre giver 25 kg
Gær og 13 Liter 100 % Sprit.

Kartoffeldriften:

6 kg Byg (som Grøn malt)
100 - Kartoffler

giver 10,5 Liter Sprit 100 %.

Som Basis for Raastoffordelingen fastsættes Produktionen i Aaret 1916:

Produktionen i 1916.

	Skumgær kg	Luftgær kg	Sprit l. 100 %	Enheder ialt
De danske Spritfabrikker	191,775	1,058,019	7,062,294	8,312,088
Spritfabrikken Fortuna		543,185	2,004,674	2,547,859
De af D. D. S. F. og Fortuna ind- købte Fabr. og Virksomheder ..	633,290	645,184	5,714,238	6,992,712
Silkeborg Spritfabrik	58,275		127,893	186,168
Ialt...	883,340	2,246,388	14,909,099	18,038,827

Silkeborg har ifølge foranstaaende Oversigt i Aaret 1916 produceret 1,032 % af det samlede Antal Enheder og har derfor Ret til i det kommende Høstaar at producere 1,032 % af det samlede Antal Enheder, der bliver at producere i dette Tidsrum; Silkeborgs samlede Produktionsret bliver saaledes 1,032 % af 2,600,000 + 3,500,000 eller ialt 62,952 Enheder.

Da endvidere Silkeborg i 1916 har produceret 6,597 % af den hele producerede Skumgærmængde, vil denne Fabrik ogsaa i det kommende Høstaar have Produktionsret til den samme Procentdel af hele Skumgærproduktionen i dette Tidsrum, altsaa til 6,597 % af 300,000 kg eller til 19,791 kg Skumgær. Ifølge det forangivne Skema for Skumgærdriften vil der sammen med 19,791 kg Gær flyde 48,064 Liter 100 % Sprit, saaledes at det samlede Antal Enheder paa denne Maade vilde blive 67,855 eller betydelig mere end Silkeborgs samlede Produktionsret (62,952 Enheder). Af Oversigten over Produktionen i 1916 kan det imidlertid beregnes, at Driften i Silkeborg giver forholdsvis mindre Sprit end

det ovenfor givne Skema forudsætter, og det beregnes let, at med samme Forhold mellem Gær- og Spritudbyttet som i 1916 vil 19,791 kg Gær svare til 43,434 Liter 100 % Sprit, saaledes at det samlede Antal Enheder paa denne Maade vil udgøre 63,225, hvilket paa det nærmeste er lig med det samlede Antal Enheder, der tilkommer Silkeborg.

Da Silkeborg Spritfabriks Produktionsret saaledes er fuldtud dækket gennem den Fabrikken tildelte Produktion af Skumgær og Skumsprit, vil der ikke — saaledes som det er antydnet i Brev af 6. September d. A. fra De danske Spritfabrikker til Ernæringsraadet — være at tildele Silkeborg Spritfabrik Kartofler og Byg til Kartoffeldrift.

Silkeborg Spritfabriks Produktionsret for det kommende Høstaar sættes saaledes til:

19,791 kg Skumgær
43,434 Liter 100 % Skumsprit;

Resten af Gæren og Spritten produceres af de sammensluttede Fabriker.

Lægges det foranstaaende Indmæskningsskema for Skumgærdriften og det anførte Gærudbytte til Grund for Raastofberegningen, vil der derefter være at tildele Silkeborg Spritfabrik:

98,013 kg Byg
82,934 » Rug
7,539 » Boghvede

188,486 kg Korn

De sammensluttede Fabriker vil have Produktionsret til 280,209 kg Skumgær, hertil kræves:

1387,702 kg Byg
1174,209 » Rug
106,746 » Boghvede

2668,657 kg Korn

Samtidigt med Gæren flyder 680,508 Liter 100 % Sprit.

Endvidere vil de sammensluttede Fabriker have at producere 2300 Tons Luftgær; hertil kræves:

5336,000 kg Byg
920,000 » Rugklid
2208,000 » Melasse
736,000 » Maltspirer

9200,000 kg Korn og Melasse, samt
36,800 » 25 % Ammoniakvand og
46,000 » 93 % Svovlsyre

(af disse Ammoniak- og Svovlsyremængder kan muligvis en Del erstattes med Ammoniumsulfat, men herom kan der først i Aarets Løb gives endelig Meddelelse).

Samtidigt med Gæren flyder 1,196,000 Liter 100 % Sprit.

Den samlede Spritmængde, der vindes sammen med saavel Skumgæren som Luftgæren udgør ifølge det foregaaende:

Skumsprit (Silkeborg)	43,434	Liter	100 %
— (De sammensluttede Fabrikker)....	680,508	»	100 %
Luftsprit (—)....	1,196,000	»	100 %
	1,919,942	Liter	100 %

Resten af de 3,500,000 Liter 100 % Sprit, altsaa 1,580,058 Liter 100 % fremstilles af de sammensluttede Fabrikker ved Kartoffeldrift; hertil kræves:

902,890 kg Byg, samt
150,482 Tdr. Kartoffler à 100 kg.

Det samlede Raastofforbrug i Gær- og Spiritusindustrien i Aaret $\frac{1}{10}$ 1918 — $\frac{30}{9}$ 1919 er paa Basis af de ovenstaaende Beregninger sammenstillet i Tabel 3.

Til Slutning skal tilføjes, at det af Foreningen af danske Spiritusfabrikanter oprettede Fællesindkøb er bemyndiget til at modtage og fordele de for de sammensluttede Fabrikker bestemte Raastoffer med Undtagelse af de 150,000 Tdr. Kartoffler og de 900 Tons Byg, om hvis direkte Levering der tidligere og sidst gennem Brev af 6. September d. A. fra De Danske Spritfabrikker er forhandlet med Ernæringsraadet.

Tabel 10. Raastofforbruget i Gær- og Spiritusindustrien 1918—19.

300 Tons Skumgær.

2,300 Tons Luftgær (Korn-Melassedrift),

3,500,000 l 100 % Sprit (Gær-Sprit + Kartoffel-Sprit).

	Byg	Rug	Rug- klid	Bog- hvede	Malt- spirer	Me- lasse	Kar- tofler	Udbytte	
								Gær	Sprit
	kg	kg	kg	kg	kg	kg	Tdr.	kg	l 100 %
Skum. Skb. S.	98,013	82,934		7,539				19,791	43,434
D. s. F. Skum	1,387,702	1,174,209		106,746				280,209	680,508
D. s. F. Luft	5,336,000*		920,000		736,000	2,208,000		2,300,000	1,196,000
D. s. F. Kart.	902,890						150,482		1,580,058
Ialt	7,724,605	1,257,143	920,000	114,285	736,000	2,208,000	150,482	2,600,000	3,500,000

Hertil kommer yderligere ca. 37 Tons 25 % Ammoniakvand
og - 46 — 93 % Svovlsyre.

S. P. L. Sørensen.

Med Hensyn til de Priser, hvortil de i Forslaget anførte Raastoffer skulde udleveres til Gær- og Spritfabrikkerne, har man fra De Danske Spritfabriker i Skrivelse af $\frac{1}{10}$ (Bilag 50) anmodet Ernæringsraadet om, at der ikke maatte blive foretaget nogen Forandring i Priserne, saaledes som disse blev beregnet i Høstaaret 1917—18. De da gældende Priser er følgende:

Rug.....	Kr. 27	pr. 100 kg	frit paa Bane
Byg.....	» 27,50	- —	franco
Maltspirer	» 30	- —	frit paa Bane
Boghvede.....	» 35,50	- —	frit paa Bane
Rugklid	» 18,50	- —	frit paa Bane
Melasse.....	» 20	- —	frit paa Bane

Ernæringsraadets Sekretær har overfor Spritfabrikkerne bemærket, at Melassen staar Raadet i 25 Kr. og derfor ikke vil kunne leveres under denne Pris, men for ikke at risikere en Forhøjelse af Gærprisen, er der stillet Fabrikerne i Udsigt, at Raadet vil gaa med til at sælge dem de nødvendige Rugklid til Kr. 6,50 pr. 100 kg, hvilket Raadet vil være i Stand til uden Tab, da Kliddene overtages fra Møllerne til en Pris af Kr. 6,35, og hvorved Spritfabrikkerne vilde blive sat i Stand til at give Kr. 25 for Melassen. Med Hensyn til Prisen paa Maltspirerne skal bemærkes, at denne meget vel vil kunne fastsættes til 30 Kr., idet man ved Overenskomst med Bryggerierne angaaende Prisen paa det Byg, der skal leveres til Fremstilling af Øl, vil kunne fastholde, at Maltspirerne, der kun udgør 3,5 % af den samlede Mængde støbsat Byg, skal leveres til den nævnte Pris.

Til sidst skal endelig bemærkes, at Ernæringsraadets Sekretær under ^{11/10} har tilskrevet de forenede Spritfabrikker om at foretage en Opgørelse over de Beholdninger af Raastoffer, som de forskellige Fabrikker ligger inde med, idet disse Raastoffer naturligvis vil være at fradrage i det Kvantum, som Fabrikkerne skal modtage fra Ernæringsraadet.

Endelig skal man bemærke, at Ernæringsraadet har brevvekslet med Indenrigsministeriet angaaende Kontrollen med Fabrikernes Anvendelse af de Raastoffer, der bliver tildelt dem, og foreslaaet, at denne Kontrol overdroges Spiritusfordelingsnævnet, men at Indenrigsministeriet har ment at burde foretrække, at Kontrollen udøves gennem Generaltolddirektoratet ved Inspektoratet for Spiritus- og Ølbeskatning, hvilket i og for sig vilde være ganske naturligt, idet nævnte Inspektorat dog alligevel skal udøve Kontrol med hele den økonomiske Side af Fabrikernes Drift.

I Løbet Høstaaret 1918—19 har Ernæringsraadet hver Maaned modtaget Indberetning fra Inspektoratet for Spiritus- og Ølbeskatningen om Forbruget af Raavarer og Produktionen af Gær og Sprit paa de enkelte Fabrikker. Kun i enkelte Tilfælde gav disse Indberetninger Anledning til Paatale. I det store og hele har Fabrikkerne meget loyalt gennemført den trufne Aftale med Ernæringsraadet. Kun er Gærproduktionen i Løbet af Aaret steget til 2,900 Tons istedet for de beregnede 2,600 Tons, væsentlig fordi det rene danske Hvedemel, der maatte anvendes til Franskbrødsproduktionen, kræver mere Gær end det amerikanske. Forbruget af Raastoffer er dog for Byggens Vedkommende mindre end kalkuleret, hvilket hidrører fra at Fabrikkerne havde nogen Beholdning fra forrige Høstaar. Iøvrigt henvises til hosstaaende Tabel:

Oversigt

over de af de enkelte Sprit- og Gærfabrikker anvendte Raastoffer
fra November 1918 til September 1919 incl. samt over den pro-
ducerede Gær og Sprit

Tabel 11. **Luftgær-**

	Byg		Rugklid		Melasse		Maltspirer	
	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%
St. Kongensg. .	552,594	59.96	91,380	9.92	211,674	22.96	65,952	7.16
Gl. Kongevej. .	786,800	57.82	137,476	10.10	326,320	23.98	110,140	8.09
Slagelse	904,456	58.42	154,820	10.00	388,264	25.08	100,660	6.50
Fredericia	1,131,304	58.83	187,455	9.75	476,665	24.79	127,371	6.62
Randers	2,073,130	55.92	343,175	9.26	995,634	26.86	293,715	7.92
Hobro	959,815	57.10	166,122	9.88	411,536	24.48	114,304	6.80
Ialt.	6,408,099	58.01	1,080,428	9.82	2,810,093	24.69	812,142	7.18

Skumgær-

	Byg		Rug		Boghvede	
	kg	%	kg	%	kg	%
Roskilde	920,181	51.68	795,639	44.68	72,382	4.07
Odense	358,680	52.02	303,500	44.01	27,600	4.00
Silkeborg	92,400	52.83	74,550	42.62	7,950	4.55
Ialt	1,371,261	52.18	1,173,689	43.77	107,932	4.21

Kartoffelsprøtfabrikation.

	Byg		Kartofler		Prod. Sprit	Sprit pr. 100 kg friske Kartofler
	kg	%	kg	%	Liter	
Aalborg	583,293	5.12	10,817,300	94.88	1,116,951	9.80
Hobro	305,142	5.15	5,620,400	94.85	511,046	9.21
Ialt	888,435	5.13	16,437,700	94.86	1,627,997	9.21

fabrikation.

Rug		Ialt	Produc. Sprit Liter	Prod. Sprit pr. 100 kg Raamateriale	Produc. Gær kg	Prod. Gær pr. 100 kg Raamate- riale
kg	%					
		921,600	135,145	14,66	251,115	27,25
		1,360,736	198,324	14,57	342,383	25,16
		1,548,200	242,607	15,67	422,484 ^{1/2}	27,29
		1,922,795	233,765	12,16	456,895	23,76
1,250	0.37	3,706,904	464,171	12,52	1,043,707	28,15
29,100	1.73	1,680,877	262,696	15,63	420,311	25,01
30,350	1.05	11,141,112	1,536,708	14,20	2,936,895 ^{1/2}	26,10

fabrikation.

Ialt	Produc. Sprit		Gær kg	Prod. Gær pr. 100 kg Raamateriale	
	Liter	Prod. Sprit pr. 100 kg Raamateriale			
1,780,560	472,629	26,54	202,119	11,35	
689,500	201,262	29,19	90,006	13,05	
174,900	43,076	24,63	20,665	11,82	
2,644,960	716,971	26,79	312,790	12,07	

§ 5. Udlevering og Fordeling af Foderkorn.

Ernæringsraadet administrerede Fordelingen af Foderkorn til *Heste, Høns, Svin og Malkekvaeg*. Hertil kom endvidere den store Ombytning af Vintersæd, der leveredes udover Leveringspligten, med Vaarsæd. Til *Hestefoder* anvendtes i Aarets Løb ialt 63,200 Tons Korn, 1478 Tons Klid og 29,848 Tons Melassefoder. Rationeringsreglerne var i Hovedsagen de samme som i det foregaaende Aar. Foderet uddeltes hovedsagelig til *Hesteejere, som ikke selv avlede Korn*, men dernæst ogsaa til *Jordbrugere*, der foruden de Heste, der anvendtes til Ejendommens Drift, holdt Heste til særlig specielle Virksomheder, og som ikke var i Besiddelse af tilstrækkeligt Korn til Fodring af hele Bestanden. Endvidere til en Del *Jordbrugere*, der hen paa Foraaret paa Grund af for ringe Høst stod uden det nødvendige Hestefoder til Gennemførelse af Foraarsarbejderne i Marken. Uddelingen skete fra Statslager efter Anvisning fra det kommunale Nævn. Angaaende Rationernes Størrelse og Foderforbruget i de forskellige Maaneder af Aaret henvises til Afdelingsberetning Nr. 5.

Til *Høns* brugtes i Løbet af Aaret 31,095 Tons Korn og Klid. Hønsrationerne var i Hovedsagen de samme som foregaaende Aar, dog var der en Del Klid indblandet i Foderet. Rationeringen skete til Hønseejere, der ikke selv avlede Korn, efter det kommunale Nævns Anvisning, og der udleveredes ganske som for Hestefoderets Vedkommende maanedsvist fra Statslager. Angaaende yderligere Detailler henvises til Afdelingsberetning Nr. 4.

Hvad angaar Udleveringen af Foder til *Svin*, da vil man erindre, at der i det foregaaende Høstaar 1917—18 i Kornloven fandtes Hjemmel til Uddeling af Foder til mindre Jordbrugere til Fremme af den dyriske Produktion. Paa Grund af den daarlige Høst blev det imidlertid kun ganske minimale Mængder, der saaledes kom ud og fik Anvendelse som Svinefoder. Da man ved Begyndelsen af Høstaaret 1918—19 var klar over, at det vilde blive yderst vanskeligt at skaffe det tilstrækkelige Flæsk til Befolkningens Forsyning hele Aaret rundt, hvis man ikke søgte at tage alle forhaandenværende Næringsmidler i Brug, opstod Tanken om at anvende Køkkenaffald og Affald fra Husholdningerne i Almindelighed til Svinefoder. Tanken beskæftigede sig først med Muligheden af at lade alt Husholdningsaffald i større Byer opsamle, men man kom hurtigt bort fra denne Ide, idet det snart viste sig, at Affaldet paa denne Maade fordyredes ganske betydeligt, og saafremt man skulde gennemføre en virkelig fuldkommen Opsamling af alt, vilde dette betyde Indrettelsen af en meget stor og omfattende Administration, som oven i Købet vilde være vanskelig at gennemføre. Man gik derfor over til at acceptere den Ide, nemlig at tildele de Husholdninger i Landet, der vilde prøve selv at opdrætte en Gris med det forhaandenværende Affald, en vis Mængde Kraftfoder til Hjælp til Opdrætningen og derved skabe hjemlige Svinehold rundt omkring i Landet for derigennem at muliggøre for et betydeligt Antal Familier selv, ved Udnyttelse af deres egne Hjælpemidler, at skaffe sig det nødvendige Flæsk for Vinteren. Paa denne Maade opstod de meget omdiskuterede Husholdningsgrise eller »Hjemmegrise«. Samtidig bevægede Ernæringsraadet Forsøgsleder Beck ved Forsøgslaboratoriet til at skrive

en letfattelig Pjece om Svinets Pleje og Fodring, for mindre kyndige Svineholdere. Svinene fik fra Ernæringsraadet for det første følgende Kvanta Svinemel pr. Dyr:

I 2den Maaned	10 kg	Svinemel
- 3die	—	20 - —
- 4de	—	20 - —
- 5te	—	40 - —
- 6te	—	50 - —
og eventuelt i 7de	—	50 - —

Desuden tildeltes der 25 kg Byg pr. Gris i September og Oktober Maaned, og endelig for dem, der ikke var færdige, blev der lige under Jul givet et Tilskud af 50 kg Byg pr. Gris. Ialt anvendtes der 3,382 Tons Korn og 5,640 Tons Klid og Svinemel.

Som bekendt har Ideen med disse Husholdningsgrise været meget stærkt kritiseret, og i al Almindelighed er man gaaet ud fra, at Resultatet vilde blive ganske overordentlig sørgeligt. Den endelige Opgørelse over alle indkomne Beretninger over Forløbet af Opfedningen viser nu imidlertid følgende Resultat:

Der blev bevilget Korn til ialt 55,752 Husholdningsgrise. Heraf blev ialt 8,376 Bevillinger returneret eller ikke benyttet, fordi vedkommende ikke mente at kunne gennemføre Opfedningen. 129 Grise døde under Opfedningen. Der er saaledes ialt blevet benyttet Tilladelse for 47,247 Svin. Af disse har Ernæringsraadet kun for 41's Vedkommende modtaget Meddelelse om, at Grisen paa Grund af Utrivelighed ikke havde naaet fuld Slagtevægt, hvorfor Griseejerne ansøgte om Suppleringsflæsekort. For de øvriges Vedkommende har Statistisk Departement unddraget Ejerne de sædvanlige Rationeringskort paa Flæsk, og da der ikke er protesteret, maa man vel gaa ud fra, at de i hvert Fald i Hovedsagen har klaret deres Flæskforsyning ved Hjælp af Husholdningsgrisen. Efter denne Opgørelse, der vist nok maa anses for temmelig paalidelig, skulde altsaa 84½ % af de bevilgede Husholdningsgrise være kommet til Nytte i Husholdningen, 0,2 % være døde og ca. 15,3 % af de udstedte Bevillinger overhovedet ikke være blevet benyttet. Naar man ser hen til, at hele Foretagendet i Almindelighed blev anset for fuldkommen uigennemførligt, maa dette dog vel siges at være et nogenlunde taaleligt Resultat (se iøvrigt Afdelingsberetning Nr. 4).

For Foderet til Malkekvæget bestemte Loven af 1. Novbr. om Befolningens Forsyning med Smør, Mælk, Ost og Flæsk, at der skulde stilles mindst 50,000 Tons Klid og Svinemel til Raadighed for Malkekvæget. For September Maanedes Mælkemængde, der efter Opgivelse fra Kommunerne androg 125,247 Tons, uddeltes der ca. 18,000 Tons Klid og Svinemel, men som bekendt trak Uddelingen meget længe ud, fordi Møllerne ikke kunde følge med med Klidproduktionen. Den sidste Rest, der var tilbage, dækkedes da med 2,000 Tons Korn, saaledes, at den samlede Kraftfodermængde, der uddeltes for Septembermælken, ialt androg ca. 20,000 Tons. Da den danske Delegation havde haft det Held at faa Danmark løst fra Leveringen af de 100,000 Tons Korn til Norge, vakttes herved ganske naturligt store Forhaabninger om, at Staten nu maatte kunne undvære betydelige Mængder af Korn til Malkekvæget.

Som allerede tidligere anført var imidlertid Statens Tab paa Leveringen blevet betydelig større, end man havde ventet. Pr. 1. Januar var der i Virkeligheden et Underskud overfor Budgettet pr. 5. Oktober paa 64,000 Tons, saaledes at der i Virkeligheden kun kunde regnes at være en 35,000 Tons Korn i Behold til Uddeling til Malkekvæget. Ved at nedsætte Hestefoder-Rationerne, trække Byggen ud af Rugbrødsmelet og trykke Byggrynsproduktionen noget samt ved at anvende en Del af det først importerede Korn, lykkedes det imidlertid at fremskaffe tilstrækkeligt Korn til Uddeling i rimeligt Omfang til Malkekvæget. Ernæringsraadet havde *haabet*, at der kunde anvendes 50,000 Tons Korn til Malkekvæget, og naar det ikke lykkedes at skaffe et saa stort Kvantum til Veje, *skyldtes det i meget væsentlig Grad, at Ombytningen af Vintersæd med Vaarsæd beslaglagde saa betydelige Mængder*. Der uddeltes ialt til Malkekvæget for Oktober Maanedes Mælkemængde c. 15,000 Tons Havre og Blandsæd. For November Maaned c. 7,000 Tons Byg og for December Maaned ialt c. 5,500 Tons Korn, tilsammen 27,500 Tons. Naar hertil regnes de 2,000 Tons, der som tidligere omtalt medgik til Uddeling for September Mælken, blev der ialt uddelt c. 30,000 Tons Korn til Malkekvæget. Resten leveredes i Hvedeklid og Svinemel.

De nøjagtige Tal for det anvendte Korn fremgaar af nedenstaaende Opgørelse.

Tabel 12. Oversigt over udleveret Havre, Blandsæd, og Byg til Malkekvæg.

Udleveret i Maaned	September Mælk kg	Oktober Mælk kg	November Mælk kg	December Mælk kg
Februar	997,714.5	6,487,395.5		
Marts	813,399.5	7,668,750.5	3,896,773	
April	164,154	905,863	2,538,641	1,885,409
Maj	35,654	155,618.5	447,646.5	3,293,189.5
Juni	4,420.5	20,950	18,623.5	209,064.5
Juli	5,171	14,693.5	17,268.5	87,123
August	1,357	398	6,355	18,164
Ialt	2,021,870.5	15,253,669	6,925,307.5	5,492,950

Udleveret ialt for	September	Mælk	2,021,870.5	kg
»	»	»	Oktober	» 15,253,669 »
»	»	»	November	» 6,925,307.5 »
»	»	»	December	» 5,492,950 »

Tilsammen . . . 29,693,797 kg
Havre, Blandsæd og Byg.

Tabel 13. § 5. Priser paa Fodervarer i Høstaaret 1918—19.

August 1918:	Foderkorn til <i>Heste</i> (Havre eller Blandsæd, eventuelt Majs)	pr. 100 kg 27 Kr. 50 Øre
	Foderkorn til <i>Høns</i> (Havre eller Blandsæd)	25 » 00 »
	For Partier paa 15 kg og derunder pr. kg	00 » 27 »
	Svinemel fra Grynmølle	16 » 00 »
	Melassefoder	27 » 00 »
	Blodmelasse	35 » 00 »
	Klid	23 » 00 »
Septbr.—Oktbr. 1918:	Havre og Blandsæd til <i>Heste</i> og <i>Høns</i> ...	27 » 00 »
	Byg til <i>Svin</i>	27 » 00 »
	Klid til <i>Heste</i> og <i>Svin</i>	20 » 00 »
	Svinemel til <i>Svin</i> og <i>Høns</i>	18 » 50 »
	Melassefoder	27 » 00 »
	Blodmelasse	35 » 00 »
November 1918— Marts 1919:	Havre og Blandsæd til <i>Heste</i> og <i>Høns</i> ...	30 » 00 »
	Byg til <i>Svin</i>	30 » 00 »
	Hvede- og Rug-Klid til <i>Heste</i> og <i>Svin</i> og Malkekvæg	23 » 00 »
	Svinemel til <i>Svin</i> og Malkekvæg	18 » 50 »
	Melassefoder	29 » 00 »
	Affaldsfoder	15 » 00 »
April—Maj 1919:	Havre, Blandsæd og Byg (<i>secunda</i>) til <i>He-</i> <i>ste</i> og <i>Høns</i>	30 » 00 »
	Byg (<i>secunda</i>) til <i>Svin</i>	30 » 00 »
	Havre, Blandsæd og Byg (<i>secunda</i>) til Malkekvæg	26 » 00 »
	Hvede- og Rug-Klid til <i>Heste</i> , <i>Svin</i> og Malkekvæg	23 » 00 »
	Majs til <i>Heste</i>	33 » 00 »
	Svinemel til <i>Svin</i> og Malkekvæg	18 » 50 »
	Melassefoder	29 » 00 »
1.—13. Juni 1919:	Havre- og Blandsæd til <i>Heste</i> og <i>Høns</i> ...	32 » 00 »
	Byg (<i>secunda</i>) til <i>Svin</i>	32 » 00 »
	Hvede- og Rug-Klid til <i>Heste</i> , <i>Svin</i> og Malkekvæg	23 » 00 »
	Majs til <i>Heste</i>	36 » 00 »
	Svinemel til <i>Svin</i> og Malkekvæg	18 » 50 »
	Melassefoder	29 » 00 »

13. Juni—31. August 1919:	Havre og Blandsæd til Heste og Høns ...	36	Kr. 00 Øre	pr. 100 kg
	Byg (secunda) til Svin	36	» 00 »	
	Hvede- og Rug-Klid til Heste, Svin og			
	Malkekvæg	23	» 00 »	
	Majs til Heste	38	» 00 »	
	Svinemel til Svin og Malkekvæg.....	18	» 50 »	
	Melassefoder	29	» 00 »	

§ 6. Ombytning af Vintersæd med Vaarsæd.

Til Ombytningen af Vaarsæd med Vintersæd medgik der i de forskellige Amter betydelige Kvanta, der i Henhold til Kornlovens § 4 udleveredes til en Pris af 23 Kr. fra Statslager. Nedenstaaende Tabels 1ste Kolonne viser, hvor store Kvanta der overhovedet er anvist fra Statslager i Bytte for Vintersæd og fradragsberettigede Varer, der leveredes saa sent, at de paagældende Jordbrugere have opfyldt deres fulde Leveringspligt før den fradragsberettigende Vare kunde indleveres. Anden Kolonne viser, hvor meget Korn der er udleveret i Bytte for Vintersæd til Jordbrugere, der har under 3000 Kr. Jordværdi.

Tabel 14.

Amt	Totale anviste Kvantum hkg	Anvist til Jordbrugere med under 3000 Kr. Jordværdi
1. København	5,307.00	6,138.79
2. Roskilde	12,390.46	
3. Frederiksborg	19,464.39	7,917.70
4. Holbæk	38,674.31	12,675.76
5. Sorø	25,148.88	10,110.16
6. Præstø	31,530.67	9,757.34
7. Maribo	33,209.59	5,360.99
8. Svendborg	23,419.45	9,898.94
9. Odense	15,928.57	6,027.53
10. Assens	11,024.23	2,494.93
11. Vejle	22,063.41	6,046.75
12. Skanderborg	15,780.18	5,514.40
13. Aarhus	4,350.64	1,506.98
14. Randers	16,624.87	5,475.71
15. Aalborg	34,424.21	10,552.66
16. Hjørring	21,399.70	10,176.23
17. Thisted	9,723.77	4,534.76
18. Viborg	33,012.57	12,620.51
19. Ringkøbing	68,746.88	14,916.99
20. Ribe	31,726.87	7,606.77
Tilsammen	473,950.65	149,333.90

§ 7. Tilvejebringelse og Fordeling af Saasæd i Høstaaret 1918—19.

Ud fra den Betragtning, at man ikke med Sikkerhed kunde vide noget om, hvorlænge de herskende vanskelige Ernæringsforhold vilde vedvare, det vil sige, hvorlænge Verdenskrigen og den deraf følgende Blokade vilde blive opretholdt, ansaa Ernæringsraadet det for at være en yderst vigtig Opgave at drage Omsorg for, at Betingelserne for det kommende Aars Høst blev saa gode som muligt, forsaavidt der fra Raadets Side kunde gøres noget dertil.

Da man med tidligere Aars Erfaringer for Øje maatte vente, at et betydeligt Antal Jordbrugere i Løbet af Høstaaret 1918—19 vilde faa Brug for Saasæd af god og ren Afstamning, fordi de ikke selv var i Besiddelse af Sædevarer, som det var forsvarligt at anvende som saadant, traf man allerede i Juli Maaned en Ordning, der aabnede Adgang til god Saasæd for alle Jordbrugere, der havde Grund til at søge denne. Grundlaget for den Ordning, der blev truffet, dannede Indenrigsministeriets Bekendtgørelser af henholdsvis $\frac{13}{7}$ og $\frac{1}{8}$. De to Bekendtgørelser skabte en Ordning, hvorved Jordbrugerne kunde forsynes med Saasæd paa 2 forskellige Maader:

- 1) Ved Køb af Saasæd, der var fremskaffet i Form af Fremavlssæd eller anden god Sædevarer under Landboforeningernes Kontrol.
- 2) Ved Handel med Saasæd fra Jordbruger til Jordbruger.

I begge Tilfælde var det en Grundregel, at enhver Jordbruger, der ønskede at købe Saasæd, skulde aflevere en tilsvarende Mængde af det Korn, han ifølge Kornloven havde Ret til at beholde, og fortrinsvis af samme Kornart som den købte Saasæd.

Bekendtgørelsen af $\frac{13}{7}$ overdrog Landboforeningernes Fællesforeninger og tilsvarende Sammenslutninger at sikre sig Saasæd af Rug, Hvede og Vaarsæd i et bestemt med Ernæringsraadet nærmere aftalt Kvantum. Saasæden tilvejebragtes paa følgende Maade:

- a) Som Stamsæd, der leveres dels fra Statens Planteavlsudvalg, dels fra enkelte af Forsøgsstationerne og dels endelig fra Landboforeningernes egen Stamsædsavl. Denne Stamsæd skulde anvendes til videre Formering i Landboforeningerne og indgik ikke i den almindelige Saasædsforsyning.
- b) Som Fremavlssæd, hvorved man forstod den under Landboforeningernes Kontrol formerede (fremavlet Stamsæd fra foregaaende Aar), som dyrkes paa et større Antal omhyggeligt drevne Gaarde med Forpligtelse for Brugerens til paa nærmere fastsatte Betingelser at stille Avlen til Raadighed for Landboforeningerne. Hovedmassen af Saasæden skulde tilvejebringes fra denne Fremavl.
- c) Som Reservesaasæd, hvorved man forstod en Reservebeholdning af Saasæd, som Landboforeningen sikrede hos større Landmænd, som det foregaaende Aar havde besaaet en eller flere Marker med Fremavlssæd, og hvis Afgrøder ved det Eftersyn paa Markerne, som Landboforeningen foretager inden Høst, viste sig at være tilfredsstillende. Reservesaasæden skulde bringes

til Veje, fordi man ikke følte sig overbevist om, at Fremavlssæden vilde komme til at foreligge i tilstrækkelig Mængde til Dækning af hele Saasædsforbruget.

Ernæringsraadets Cirkulære Serie A. Nr. 7 af ²³/₇ 1918 fastslog, at det var ønskeligt, at Landboforeningerne sikrede følgende Kvanta Saasæd:

	Jylland	Fyen	Sjælland	Lolland-Falster
10,000 hkg Smaahvede	2000	4000	2000	2000
5,000 » Wilhelmina-Hvede	1000	2000	1000	1000
15,000 » Bretagne-Rug	9000	2000	3500	500
15,000 » Petkus-Rug	9000	2000	3500	500
5,000 » Korsbyg	1500	1000	2000	500
1,000 » Juli-Byg	200	200	200	400
4,000 » Karls-Byg	3500	—	500	—
15,000 » Prentice-Byg	6000	3000	3000	3000
10,000 » Gulbyg	5000	1500	1500	1000
20,000 » Sejerhavre	12000	4000	3000	1000
10,000 » Næsgaard-Havre	6000	2000	1500	500
10,000 » Hede Havre & Graa Havre	10000	—	—	—
5,000 » Kronhavre	5000	—	—	—

Hvad den videre Ordning af Saasædomsætningen angaar, blev der truffet forskellige Bestemmelser, alt eftersom det drejede sig om Vintersæd eller Vaarsæd. For Vintersædens Vedkommende paalagdes det Landboforeningerne, som ønskede at deltage i Sikringen af Saasæden, inden ¹⁰/₈ at meddele Ernæringsraadet, hvor store Partier, der kunde antages at være sikret af hver af de to Kornsorter, Rug og Hvede, samt hos hvilke Jordbrugere Saasæden var sikret. Saasæden maatte da forblive hos Jordbrugeren og ikke afleveres til Statslager før efter direkte Ordre fra Ernæringsraadet.

Udleveringen af Saasæden af Rugen og Hveden skete da paa den Maade, at Jordbrugerne maatte indgive Bestilling paa Saasæden paa særlige dertil indrettede Bestillingssedler, som indsamledes af det kommunale Nævn.

I Overensstemmelse med den almindelige Grundsætning for begge de ovennævnte Bekendtgørelser, at Jordbrugere, der købte Saasæd, skulde levere en tilsvarende Mængde til Statslager, havde de kommunale Nævn Ordre til at opføre de bestilte Kvanta Saasæd paa de paagældende Jordbrugeres Ligningslister, som et Tillæg til deres Ligning, saaledes, at de herefter ikke havde opfyldt deres Leveringspligt, før de udover det Kvantum, de skulde levere i Henhold til Kornlovens §§ 1—3 eller § 7, yderligere leverede det til den erhvervede Saasæd svarende Kvantum Korn.

Bestillingslisterne sendtes derfor ind til Ernæringsraadet, som fordelte dem til Landboforeningerne, gennem hvis Planteavlsudvalg Saasædsordrerne blev effektuerede.

Da Saasæden af Rug og Hvede ikke var afleveret paa Statslager paa det Tidspunkt, Omsætningen af Saasæd af disse Kornsorter skulde fore-

gaa, skete selve Salget direkte fra de Landmænd, hvor Landboforeningerne havde sikret Fremavlssaasæd eller Reservesaasæd til de paagældende Saasæds-købere under Planteavlsudvalgets Ledelse.

Betalingen for Sæden erlagdes direkte fra Køber til Sælger, men Sælgeren fik fra Køberen et Bevis, udstedt paa Ernæringsraadets Blanketter, for Modtagelsen af Saasæden, og dette Bevis gjaldt overfor Kornnævnet som Statslagerkvittering.

For Vaarsædens Vedkommende maatte Ordningen ganske naturligt forme sig anderledes, idet der her maatte blive Tale om en Oplægning af Saasæd under særlig betryggende Forhold. En saadan Ordning skabtes derigennem, at Ernæringsraadet efter Samraad med de provinsielle Fællesforeningers Planteavlsudvalg udpegede et passende Antal Statslagre, der egnede sig til Opbevaring af Saasæd, og som fik særlig Kontrakt som Saasædslager. Naar en Saasædsavler, hvis Sæd henhørte under de Partier, der var sikret af Landboforeningerne, ønskede at aflevere sin Saasæd af Vaarsæd, maatte han indgive Anmeldelse til den paagældende Fællesforening, ledsaget af Gennemsnitsprøve af Partiet og Angivelsen af dets Størrelse. Naar Fællesforeningen havde godkendt Partiet som Saasæd, gav den Ernæringsraadet Meddelelse om Afsenderens Navn, Adresse, Ligningsnummer o. s. v. samt om Partiets Størrelse. Ernæringsraadet tilstillede derefter Avleren Meddelelse om, til hvilket Saasædslager Partiet skulde leveres, og sendham tillige et saakaldt »Klausulmærke«, hvorved han kunde godtgøre sin Ret til hos Statslageret at faa udbetalt 26 Kr. pr. 100 kg for indleveret Fremavlssaasæd og 25 Kr. pr. 100 kg for indleveret Reservesaasæd. Klausulmærket klæbedes til den Kvittering, Statslageret indsendte med sit Regnskab, hvorefter Ernæringsraadet refunderede Lageret Overprisen.

Udleveringen af Vaarsæden foregik i Hovedsagen paa samme Maade som med Vintersæden, idet der ogsaa her indgaves Bestillinger gennem de kommunale Nævn, kun skete Udleveringen her fra Saasædslager og ikke direkte fra Jordbruger.

Efterhaanden som Saasædsordningen blev ført ud i Livet, viste det sig meget snart, at et ikke ubetydeligt Antal Jordbrugere var saaledes stillet, at de ikke var i Stand til at levere ligesaameget Korn til Statslager, som de ønskede at købe som Saasæd. For Vintersædens Vedkommende drejede det sig dog ikke om saa stort et Antal, at det spillede nogen Rolle, hvorimod det for Vaarsædens Vedkommende ikke var ganske ubetydeligt. Ernæringsraadet hørte i alle saadanne Tilfælde de kommunale Nævn, og hvor Nævnene erklærede, at Jordbrugeren havde Ret i sin Paastand om ikke at kunne levere noget Korn igen gik Ernæringsraadet med til at levere Saasæden uden Genlevering ud fra den Forudsætning, at Jorden maatte besaas i saa stor Udstrækning som muligt af Hensyn til de vanskelige Ernæringsforhold.

For Vintersædens Vedkommende viste det sig, at de gennem Landboforeningerne sikrede Kvanta var for smaa, saaledes at en Del Saasæd henimod Slutningen af Efteraaret maatte anvises fra Statslager.

Ligeledes viste det sig meget snart, at der paa de jyske Saasædslagre var indgaaet for lidt graa Havre til at dække Efterspørgslen, hvorfor Ernærings-

raadet indkaldte Oplysninger fra de almindelige Statslagre om, hvormeget graa Havre der henlaa paa dem, ligesom man forlangte Prøver af de forskellige Partier. Paa denne Maade lykkedes det at sikre en Del Partier graa Havre, der skulde anvendes til Saasæd, men fuldstændig at efterkomme Efterspørgslen lykkedes ikke. En Del Bestillinger paa graa Havre maatte erstattes med gul Havre eller Byg.

Angaaende yderligere Detailler med Hensyn til Saasædsordningen henvises til Afdelingsberetning Nr. 12.

I Henhold til den foran beskrevne Ordning sikrede Landboforeningerne i Løbet af Eftersommeren 1918 ialt følgende Mængder Vintersæd:

Rug	3,116 Tons
Hvede	2,228 —
Tilsammen ...	5,344 Tons

Af Saasæd til Vaarsæd sikrede de samme Landboforeninger ialt:

Vaarrug	3 Tons
Byg	4,919 —
Havre	4,392 —
Tilsammen ...	9,314 Tons

Hertil kom yderligere 50 Tons Graa Havre paa de almindelige Statslagre.

Af den saaledes sikrede Vaarsæd blev ialt 6,856 Tons indleveret paa Saasædslager og godkendt af Landboforeningerne.

Af den sikrede Saasæd solgtes ialt 362 Tons som Stamsæd, heraf 116 Tons Vintersæd og 246 Tons Vaarsæd. Som Fremavlssæd og Reservesaasæd leveredes i Løbet af Efteraaret følgende Mængde Vintersæd:

Rug	1,152 Tons
Hvede	402 —
Tilsammen ...	1,554 Tons

Heraf	1,514 Tons med Genlevering
og	40 — uden —

De saaledes leverede Saasædspartier fordeltes paa 5,467 Bestillinger.

Af Vaarsæd leveredes som Fremavlssæd eller Reservesaasæd i Løbet af Foraaret 1919 ialt:

1,558 Tons med Genlevering
2,884 — uden —
4,442 Tons

Antallet af Bestillinger, hvorpaa dette Parti fordeltes, var ialt 13,24,1 heraf 9,570 uden Genlevering og 3,671 med Genlevering.

§ 8.

I Løbet af Høstaaret sendte Ernæringsraadet følgende Mængder Korn til Bornholm:

November Maaned.....	780 Tons Byg og Blandsæd
December —	80 — — — —
Marts —	1,030 — Byg, Havre og Blandsæd
April —	58 — Byg
Ialt ...	1,948 Tons

Til Færøerne, Island og Grønland er der ligesom foregaaende Aar sendt ikke ubetydelige Mængder Mel, væsentligt Rugmel, der formalede af amerikansk Rug og af dansk tørret Rug i varierende Blandingsforhold, alt efter Aars-tiden. De afsendte Mængder fordeler sig paa de 3 Lande med følgende Mængder:

Færøerne.....	1,365 Tons Rugbrødsmel
Island	4,600 — —
Grønland.....	416 — —
Tilsammen...	6,381 Tons Rugbrødsmel,

hvilket svarer til 2,735 Tons amerikansk Rug, 1,941 Tons dansk Rug og 897 Tons Byg.

§ 9. Om Arbejdsforhold i visse Havnebyer og deres Betydning for Ernæringsraadets Dispositioner.

I denne Beretning vil det formentlig være rigtigt med nogle Bemærkninger at gøre Rede for, i hvilket Omfang de urolige Forhold paa Arbejdsmarkedet i Foraaret og Sommeren 1919 har indvirket paa Ernæringsraadets Dispositioner.

I alt væsentligt maa det siges, at Pasningen af Kornet paa Statslagrene er forløbet paa tilfredsstillende Maade uafhængigt af forekommende Arbejdsstandsninger. En af de væsentligste Grunde til, at Strejker eller lokale Forstyrrelser ikke har indvirket væsentligt paa Pasningen af Kornet, maa søges deri, at Statens Beholdninger af Korn er fordelt paa saa mange Lagre, saaledes at de Partier, de enkelte Statslagre laa inde med i sidste Halvdel af Høstaaret 1918—19, gennemgaaende var saa smaa, at der næsten altid kunde skaffes tilstrækkelig Arbejdskraft til Pasningen af Lagrene, uanset om organiserede Arbejdere paa Stedet indstillede Arbejdet. Der er derfor i Virkeligheden kun opstaaet alvorlige Vanskeligheder under Strejken i de større Havnebyer, og egentlig kun i 2 bestemte Tilfælde, nemlig ved Strejken i Odense Havn i Februar—Marts Maaned 1919 og ved Havnestrejken i København i August—September samme Aar.

Under Strejken i Odense Havn henlaa der en ret betydelig Mængde utørret Rug, der netop var afleveret i Februar—Marts Maaned, hvor Ernæringsraadet havde fremmet Tærskningen saaledes, som det fremgaar af den foregaaende Redegørelse. Da Arbejderne derfor nedlagde al Virksomhed i Havnepakhusene og paa Tørrerierne sammesteds, opstod der meget hurtig en ret vanskelig Situation, fordi betydelige Mængder vaad Rug begyndte at tage Varme og faa Lugt. Noget lignende viste sig ret hurtigt at være Tilfældet med en ikke ubetydelig

Hvedebeholdning, der henlaa paa Havnepakhuse for de 2 store Odense-Møllers Regning og Risiko. Under Hensyn til de Værdier, der her stod paa Spil, greb Ernæringsraadet hurtigt ind i Situationen ved at henvende sig til Forligsmanden og Ministeren for social Forsorg. Der førtes derefter en Del Forhandlinger baade med Arbejderne og Arbejdsgiverne, dels gennem Ernæringsraadets Sekretær, der personlig rejste til Odense for at undersøge Forholdene nærmere og træffe Foranstaltninger til, at Kornet, der henlaa paa Lagrene, blev kastet i saa stor Udstrækning, som det var nødvendigt ved Hjælp af anden Arbejdskraft, og dels gennem Forligsmanden, hvem det endelig lykkedes at skabe et Grundlag for et Forlig mellem de stridende Parter, hvorefter Strejken afsluttedes, og Arbejderne gik i Gang med Tørrerierne saa betids, at kun ganske ubetydelige Mængder af Rug og Hvede led Skade.

Hvad angaar Havnestrejken i København, da begyndte denne som bekendt med Strejke i Frihavnen, men udbredtes den ²⁸/₈ til hele Københavns Havn, saaledes at den inddrog samtlige Havnepakhuse ogsaa i den gamle Havn. Samme Dag, som dette skete, henvendte Ernæringsraadets Sekretær sig til Indenrigsministeren og meddelte, at man maatte være forberedt paa, at Strejken vilde medføre betydelige Vanskeligheder for Københavns Forsyning med Brød, idet Bagerierne kun havde liggende Forsyninger for 2—3 Dage, og man med den Ordning af Transportvæsenet, der forelaa paa det paagældende Tidspunkt, ikke vilde være i Stand til at føre tilstrækkelig meget Brødkorn ind til Byen til at dække hele dens daglige Forbrug, saaledes at det meget snart vilde blive nødvendigt, at Regeringen traf effektive Foranstaltninger til at sikre Tilførslerne til Byen. Ernæringsraadets Sekretær betonedes, at man ikke indsaar, at dette kunde ske paa anden Maade end ved at skaffe Arbejdskraft til Udlevering af Kornet fra de Lagre, der laa i Havnen.

Efter Samraad med Indenrigsministeren meddelte Ernæringsraadets Sekretær den samme Oplysning til Forligsmanden, som forhandlede videre med Regeringen om Sagen.

2 Dage senere, den ¹/₉ om Morgenen, da Situationen syntes at tilspidse sig yderligere, fordi der endnu ikke var nogen Ordning paa Spørgsmaalet om, hvorledes man skulde sikre den københavnske Befolknings Forsyning med Brød, sendte Ernæringsraadet følgende Skrivelse til Statsministeren:

»Efter foregaaende Konference med Indenrigsministeren og Forligsmanden tillader Ernæringsraadet sig herved at henlede Hr. Statsministerens Opmærksomhed paa, at Strejken i Københavns Havn, der som bekendt omfatter samtlige Transport- og Pakhusarbejdere, som er beskæftiget saavel i Frihavnen som i den gamle Havn, nu er en alvorlig Fare for Byens Forsyning med Brød.

Allerede straks efter Havnestrejken Udbrud har Ernæringsraadet henledt Regeringens Opmærksomhed paa, at man fra Raadets Side ikke vilde kunde garantere, at København kunde forsynes med Brød, svarende til det sædvanlige Forbrug, mere end i højst 4—5 Dage, og at der saa vilde komme et Tidspunkt, hvor Brødmanglen vilde blive akut, saafremt der ikke kunde træffes Foranstaltninger til at skaffe de store Bagerier Tilførsler af Rug.

Ernæringsraadet har, for saa vidt muligt at imødegaa Følgerne af Havnearbejdernes Vægning ved at udlevere Korn fra Statens Beholdninger i Havnen, søgt at transportere Rug til Byen paa Jernbanevogne. Man har i den Anledning sat sig i Forbindelse med Statsbanernes 2. Distrikt og Transportnævnet og gjort begge disse Institutioner klart, hvor alvorlig Situationen var, og anmodet om, at der maatte blive truffet Foranstaltninger til, at der uopholdelig skulde stilles Jernbanevogne til Raadighed for Raadet i saa stort Omfang som muligt. Man har haabet paa denne Maade nogenlunde at kunne klare Byens Forsyning med Rugbrød, men det har vist sig, at disse Foranstaltninger ikke har slaaet til, idet det for det første gaar for langsomt med at fremskaffe Jernbanevogne og for det andet har vist sig, at selve Læsningen paa Pladserne ikke kan foregaa saa hurtigt som nødvendigt, fordi Lagrene gennemgaaende ikke er indrettet paa en saa hurtig Ekspedition og ikke kan gøres i Stand dertil med saa kort Varsel, som her er nødvendigt. Da Tilførsel af Søvejen ikke lader sig gøre paa Grund af Strejken, har man i Virkeligheden kun de Beholdninger, der henligger i Frihavnen og paa Larsens Plads, og som svarer til ca. 1 Maanedes Forbrug i Byen, at falde tilbage paa. Stillingen er da den, at Ernæringsraadet ikke indser, at det vil være muligt at kunne garantere den københavnske Befolknings Forsyning med Brød, med mindre der sker Udlevering fra Statens Kornlagre paa de ovennævnte Steder.

Man har Dags Dato modtaget telefonisk Meddelelse fra Brødfabrikkerne, repræsenteret af Fabrikant Larsen, og fra Fællesbageriet, repræsenteret af Landstingsmand C. C. Andersen, der har meddelt Raadet følgende:

Brødfabrikkerne vil være i Stand til med de Beholdninger, de nu er i Besiddelse af, at bage Tirsdag Nat og udlevere Onsdag Morgen i sædvanligt Omfang. Hvis der imidlertid ikke bliver tilført Fabrikkerne Korn til Formaling Onsdag Formiddag, vil der fremkomme betydelige Vanskeligheder for Byens Forsyning, idet Formalingen til Mel da ikke vil kunde være tilendebragt, saaledes at der kan bages Natten mellem Torsdag og Fredag. Fabrikkerne har muligvis Beholdning til at kunne bage ogsaa Onsdag Nat, men vil da have opbrugt deres Beholdninger af Mel komplet. Fællesbageriet kan bage Tirsdag og Onsdag Nat og udlevere Torsdag Morgen, men har saa ikke flere Beholdninger af Mel, og skal da for at kunne fortsætte videre have Korn tilført i Løbet af Onsdag Formiddag.

De to nævnte Herrer har givet Ernæringsraadets Sekretær Tilsagn om i Løbet af i Morgen at bekræfte disse Udtalelser skriftligt. Naar disse Bekræftelser er modtaget, vil man tillade sig at fremsende dem til Herr Statsministeren.

Efter Meddelelse fra Magstrædes Dampmølle henligger der paa denne Mølle 100 Tons Rugmel, der skulde være afskibet til Letland, men paa Grund af Strejken ikke er blevet indladet. Endvidere henligger der paa Blegdamsmøllen Rugmel og Rug svarende ialt til ca. 50 Tons Mel, og der kan i det allerhøjeste ventes ca. 50 Tons Rug tilført til Byen med Jernbanevogne i Løbet af i Morgen, Tirsdag, saaledes at der udover Bageriernes Beholdninger i det allerhøjeste kan regnes at være ca. 200 Tons Mel til Raadighed. Da der bruges ca. 150 Tons om Dagen til Københavns Forsyning, ses det altsaa, at man, da de sidst

omhandlede 200 Tons formentlig ligger under saadanne Forhold, at der ikke vil være Hindringer for deres Udlevering, vil kunne træffe Foranstaltninger til, at Brødfabrikkerne og Fællesbageriet vil kunne bage endnu Torsdag Nat og udlevere Fredag Morgen, samt at der senest Torsdag Formiddag maa udleveres Rug af Statens Beholdninger, saafremt der ikke skal blive en fuldkommen Standsning af Brødbageriet og Brødforsyningen for Københavns Vedkommende.

Man henleder i denne Forbindelse udtrykkeligt Opmærksomheden paa, at Regeringen ikke vil kunne regne med, at det efter Fredag blot kommer til at dreje sig om en Indskrænkning i Befolkningens Adgang til Forsyning med Brød, men at det faktisk vil dreje sig om en næsten total Standsning af Brødforsyningen.

Under Hensyn til den her givne Fremstilling anser Ernæringsraadet det for sin Pligt at henlede Herr Statsministerens Opmærksomhed paa, at det vil være nødvendigt, at der fra Regeringens Side træffes effektive Foranstaltninger til, at der senest Torsdag Formiddag kan udleveres Korn af Statens Beholdninger paa Larsens Plads og paa Korntørringsmagasinet i Ny Toldbodgade.

Man skal tilføje, at Ernæringsraadet har overvejet, hvorvidt det skulde være muligt gennem Trafikministeriet at lægge et saadant Pres paa de danske Statsbaner, at man kunde dække Byens Forsyning ved at tage Vognladninger Rug fra mange forskellige Steder i Landet og sammensætte dem til særlige Tog, som man planmæssigt lod løbe til Byen. Efter de Erfaringer, Raadet hidtil har gjort med Hensyn til Statsbanernes Ekspedition, maa man imidlertid nære megen Betænkelighed ved at basere Byens Brødforsyning paa en saadan Foranstaltning, idet der næppe vil kunne skaffes Sikkerhed for, at de paagældende Jernbanevogne ikke bliver væsentlig forsinkede ved Omrangering, Passage over Bælterne og lignende Ting. Raadet nærer derfor den Anskuelse, at en saadan Ordning dog ikke vil kunne garantere Byens Forsyning med Brød i ret lang Tid, og man anser Risikoen ved en pludselig Standsning af Brødforsyningen for at være meget stor under Hensyn til den Uro en saadan Standsning vil vække (Run paa Butiker o. lign.).

Til yderligere Oplysning for Regeringen skal man endvidere meddele, at Brødfabrikkerne selv er i Besiddelse af Vogne i tilstrækkelig Grad til Transport af det Korn, de skal bruge, fra Statens Lager i Havnen til Fabrikkerne, men at Fællesbageriet derimod ikke har Vogne nok og plejer at anvende Vognmænd, om hvis Paalidelighed under den nuværende Situation man fra dette Bageris Side nærer nogen Tvivl.

Med Hensyn til Udleveringen fra Pakhus gør man opmærksom paa, at Ernæringsraadet for sit Vedkommende ikke vil være i Stand til at skaffe Personale dertil, for det første, fordi det er et meget tungt Arbejde, som almindelige Kontorfolk ikkø kan udføre i større Stil, og for det andet, fordi det her drejer sig om direkte Strejkebryderi, mod hvilket Arbejde man ved, at Ernæringsraadets Funktionærer vil vægre sig.

Det fremgaar af denne Skrivelse, at Ernæringsraadet kunde tænke sig 2 Muligheder for at ordne Sagen, enten ved at sammensætte Særtog for Transporter af Korn til København og at lade disse Tog føre igennem fremfor al

anden Transport paa Jernbanerne, eller ogsaa at skaffe den fornødne Arbejdskraft andetsteds fra til Aabning af Lagrene i Havnen og Udlevering af Kornet.

Som det ligeledes fremgaar af Skrivelsen, ansaa man i Ernæringsraadet den første Udvej for meget tvivlsom, fordi man efter de Erfaringer, man hidtil havde gjort, ikke følte sig overbevist om, at Statsbanerne overhovedet vilde være i Stand til at præstere en daglig Transport af saa betydelige Mængder af Rug, som det her drejede sig om, navnlig i Betragtning af, at næsten al Rug maatte hentes i Jylland, da kun ringe Mængder var oplagrede paa Fyen og Sjælland udover, hvad der svarede til det lokale Forbrug. Som Følge heraf mente man i Ernæringsraadet, at den mest betryggende Maade at løse Problemet paa vilde være, at Regeringen beordrede den fornødne Arbejdskraft til Udlevering af Korn fra Havnelagrene i saa stort Omfang, som det var absolut nødvendigt for at forsyne Københavns Befolkning med Brød.

Resultatet af de Forhandlinger, som ovennævnte Skrivelse gav Anledning til, førte imidlertid til, at Regeringen optog det af Ernæringsraadets Sekretær som tvivlsomt betegnede Forslag og søgte at gennemføre Befolkningens Forsyning ved Hjælp af daglige Tilførsler pr. Bane. Der blev fra Trafikministeriet givet Statsbanerne Ordre til, at de *skulde* befordre alle de Vogne, som Ernæringsraadet kunde skaffe læsset hver Dag, ind til København, og at disse Vogne skulde gaa frem for anden Godstransport. Ernæringsraadet beordrede saa en Række forskellige Lagre, der laa med tørret Rug, til at anstrenge sig til det yderste for at læsse saa meget som muligt, og det lykkedes paa denne Maade at holde København forsynet med Brødkorn under Havnestrejken. Efter at Statsministeren ved en Konference med Frihavnens Direktør havde formaaet denne til at stille sine Sugeapparater til Ernæringsraadets Raadighed til Optagning af Korn, kunde man ogsaa tage Sejlerladninger i begrænset Omfang ind til Frihavnen, og det lykkedes paa denne Maade dels at anbringe et Lager for ca. 10 Dage paa de store Bagerier og Møllerier i Byen og dels at anbringe et Reservelager i Gothersgadens Eksercerhus, hvor Kornet laa udenfor Havnestrejken Rækkevidde. Til dette Arbejde lykkedes det Ernæringsraadet at skaffe sig Arbejdskraft udenfor de Strejkendes Rækker.

Da Størstedelen af det Korn, der henlaa paa Havnepakhusene, var tørret, var der ikke nogen Fare for, at Strejken skulde medføre Beskadigelse af Brødkorn. Kun enkelte Partier udtørret Rug henlaa paa Larsens Plads, og disse Partier blev i Løbet af de første Dage under Havnestrejken udleveret af Ernæringsraadets Kontorpersonale, som meget villigt og arbejdsivrigt lod sig bruge til dette meget nødvendige Arbejde.

Da der i Begyndelsen af September begyndte at indkomme saa store Mængder Rug til Statslagrene paa Sjælland, at det blev nødvendigt at tage en Del af Rugen til Tørreri, anvendte Ernæringsraadet for den Rugs Vedkommende, der blev taget ind til København, Fabriken »Ama«s Tørreri i Tømmerup paa Amager, saalænge Havnestrejken hindrede Frihavnstørreriet i at arbejde.

Ved Hjælp af de her beskrevne Foranstaltninger lykkedes det faktisk at gennemføre den københavnske Befolknings Forsyning med Brød og at hindre Fordærvelse af Brødkorn trods Strejken i Havnen.

Kapitel IV.

Ernæringsraadets Eksport i Høstaaret 1918—19.

I Beretningen for Høstaaret 1917—18 er der gjort Rede for de Principper, som Ernæringsraadet fulgte med Hensyn til Eksporten fra Landet af de Varer, hvis Administration faldt ind under Ernæringsraadets Virksomhed. I Løbet af Høstaaret 1918—19 fortsattes Raadets Eksportforretning efter ganske samme Principper, idet Hensynet til Priserne paa det indenlandske Marked stadig ikke tillod en Eksport fra private Forretninger til ubegrænsede Priser, og Forholdet mellem det udenlandske og hjemlige Prisniveau vedvarende laa saaledes, at en Eksport til det hjemlige Markeds Priser vilde give betydelige Tab for Landet og for mange Varers Vedkommende ligefrem vilde betyde en Eksportpræmie, der betaltes af den danske Stat og gik i de udenlandske Importørers Lommer.

Der eksporteredes ialt i Løbet af Høstaaret Varer til en samlet Salgsværdi af Kr. 39,515,183,28. De paagældende Varer stod Ernæringsraadet tilsammen i en Pris af Kr. 28,894,862,38, saaledes at Eksporten ialt indbragte en For tjeneste for Staten af Kr. 10,620,320,90.

Hvorledes de eksporterede Kvanta har fordelt sig med Hensyn til Varer og Kvantiteter paa de forskellige Lande, hvortil Udførsel er sket igennem Ernæringsraadet, fremgaar af omstaaende Tabel Nr. 15.

Ernæringsraadets Eksport

fra 1. August 1918 til 31. August 1919.

Tabel 15. **Ernæringsraadets Eksport**

	kg	solgt à
<i>Sverrig:</i>		
Rug: dansk.....	1,500,000	sv.Kr. 47,50
» : amerikansk.....	1,257,180	» » 47,50
Byg: dansk.....	2,700,500, ¹	» » 47,50
Kartofler.....	40,513,900	22,70
Tørrede Kartoffelsnit.....	60,317	153,00
Marmelade.....	392,044	175,00
Malt: } 2,000,000.....	{ 850,000	74,50
» : }	{ 1,150,000	
Maltspirer.....	80,000	30,00
Julienne.....	125,402, ⁵	280,00
<i>Norge:</i>		
Kartofler.....	9,988,900	22,00
Tørrede Runkelroer.....	30,000	160,00
<i>Estland:</i>		
Byg: dansk 1,267,474 ⁹	{ 830,555	32,00
	{ 438,178	
Havre: dansk } 716,000 ²	{ 70,000	
» : udenlandsk }	{ 46,751	32,00
	{ 599,149, ²	
<i>Sønderjylland:</i>		
Havre: dansk.....	469,452	31,00
Byggryn:.....	20,000	59,00
<i>Finland:</i>		
Hvede: dansk.....	4,700,000	
Rug: dansk.....	{ 500,000	sv.Kr. 47,50
	{ 5,000,000	
Byg: ».....	{ 500,000	» » 47,50
	{ 300,000	
Kartofler.....	17,451,700	20,75
Tørr. Kartoffelsnitter.....	991,501, ⁵	153,00
Marmelade.....	443,561, ⁵	175,00
Julienne.....	249,899	280,00
Runkelroer.....	345,081	200,00
Kaalrabi.....	7,824, ⁵	150,00
Tørr. Kartofler.....	623,794	153,00
Fodersukkerroer.....	59,950	150,00
Grønkaal.....	37,800 ⁵	350,00
Hvedemel.....	4,870,000	68,00
<i>Tyskland:</i>		
Kartofler.....	39,252,800	18,00

fra 1. August 1918 til 31. August 1919.

købt à	Salgssum		Købssum		Avance	
	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
26,00	775,620,00		390,000,00		385,620,00	
33,00	686,462,90		414,869,40		271,593,50	
23,00	1,398,894,14		621,119,62		777,774,52	
15,65	9,197,202,94		6,339,030,83		2,858,172,11	
100,00	92,285,01		60,317,00		31,968,01	
127,00	686,077,00		497,895,88		188,181,12	
41,60 }	1,490,000,00		353,600,00 }		653,400,00	
42,00 }			483,000,00 }			
30,00	24,000,00		24,000,00		0,00	
205,00	351,125,60		257,074,10		94,051,50	5,151,120,81
15,29	21,975,58		15,273,03		6,702,55	
115,00	48,000,00		34,500,00		13,500,00	20,202,55
31,00			257,472,05			
23,00 }	405,591,97		100,780,94		47,338,98	
23,00 }						
31,00 }	229,120,06		16,100,00 }		25,549,95	21,789,03
35,00 }			14,529,08 }			
			224,040,93 }			
31,00	145,530,12		145,530,12		0,00	
49,50	11,800,00		9,900,00		1,900,00	1,900,00
26,00	2,146,396,00		1,222,000,00		924,396,00	
26,00	254,718,75		130,000,00			
26,00	2,283,400,00		1,300,000,00		1,108,118,75	
23,00	254,718,75		115,000,00			
23,00	137,004,00		69,000,00		207,722,75	
17,40	3,621,416,45		3,036,133,35		585,283,10	
100,00	1,516,996,53		991,501,00		525,495,53	
127,00	776,232,62		563,323,10		212,909,52	
205,00	699,717,20		512,292,95		187,424,25	
180,00	690,162,00		621,145,80		69,016,20	
110,00	11,736,00		8,606,40		3,129,60	
100,00	954,404,82		623,794,00		330,610,82	
115,00	90,000,00		69,000,00		21,000,00	
300,00	132,300,00		113,400,00		18,900,00	
44,00	3,311,600,00		2,142,800,00		1,168,800,00	5,362,806,52
						10,557,818,91
18,12	7,070,694,84		7,117,832,80		÷ 47,137,96	÷ 47,137,96
	39,515,183,28		28,894,862,38		Avance ialt...	10,620,320,90

ANDET AFSNIT.

Ordningen af Forsyningen med Kartofler og Kartoffelmel.

Kornloven af 20. Marts 1918 gav Indenrigsministeren Bemyndigelse til at lade dyrke Kartofler til Staten i Kontrakt, saaledes at der maatte tegnes indtil 6 Millioner hkg Kartofler, og der gaves Jordbrugere, der vilde forpligte sig til at levere mindst 10 hkg, Adgang til Tegning. Efter Kornlovens oprindelige Bestemmelser kunde ingen Jordbruger levere mere end 60 hkg, *men dette blev siden udvidet til at andrage 300 hkg.* Det tegnede Kvantum Kartofler skulde leveres i Tidsrummet fra *September 1918 til Maj 1919*, og for gode, sunde Varer betalte Staten i September og Oktober Maaned 7 Kr., i November og December 8 Kr., i Januar 8,50 Kr., i Februar 9 Kr., i Marts 9,50 Kr. og i April 10 Kr. pr. hkg. Endvidere betalte Staten Avlerne en Godtgørelse af 50 Kr. pr. 10 hkg, der leveredes i Overensstemmelse med Kontrakten. I Henhold til disse Bestemmelser oprettede Ernæringsraadet Kontrakter for ialt 1,694,000 hkg Kartofler og samtidig lod man — for at fordele Arbejdet — *Kommunerne deltage i Tegningen*, saaledes at de kommunale Kontrakter bød Jordbrugerne samme Vilkaar som Statens. Kommunerne tegnede ialt ca. 1 Million hkg Kartofler, saaledes at der ialt var sikret 2,6 Millioner hkg Kartofler til Befolkningens Forsyning.

Af disse Kartofler eksporterede Ernæringsraadet i Efteraar og Foraar tilsammen 40,500 Tons til Sverige, 10,000 Tons til Norge, 17,500 Tons til Finland og 39,250 Tons til Tyskland, tilsammen 107,250 Tons. Resten af Kartoflerne anvendtes til indenlandsk Forbrug. Den allerstørste Del medgik som almindelige Spisekartofler. En ringe Del i mere eller mindre beskadiget Form gik til Kartoffeltørrerier og Kartoffelmelsfabrikker. *Det samlede Svind* paa Ernæringsraadets Kartoffelomsætning er 31,152 hkg, d. v. s. 1,8 % af Salget, hvilket i Betragtning af, at Kartofler som bekendt er en overordentlig vanskelig og let fordærvelig Vare, vistnok ikke kan siges at være højt.

Som allerede omtalt sendtes en Del mere eller mindre beskadigede Kartofler til Kartoffelmelsfabrikkerne, ligesom disse Fabrikker ogsaa i Begyndelsen af Kam-

pagnen fik tildelt mindre Partier friske Kartoffler fra Ernæringsraadet, for at Fabrikkerne kunde komme i Gang, men dog saaledes, at *man inddrog det Tab, Staten derved led, ved en Afgift paa teknisk Kartoffelmel*; der solgtes i Løbet af Aaret. Iøvrigt viste det sig allerede meget tidligt i Høstaarets Begyndelse, at *Ernæringsraadet blev nødt til at vie hele Kartoffelmelsindustrien en væsentlig Del af sin Opmærksomhed*. Som bekendt herskede der i Sommeren 1918 en *betydelig Mangel paa Kartoffelmel*; trods meget stærk Efterspørgsel var det ikke muligt at fremskaffe blot det allernødvendigste til Dækning af Befolkningens Forbrug i Sommermaanederne. Ganske naturligt henledtes Ernæringsraadets Opmærksomhed paa dette Forhold, idet Kartoffelmel under den ved Høstaarets Begyndelse herskende Situation maatte ventes at blive en meget efterspurgt Vare ogsaa i det kommende Aar, og man foretog da Undersøgelser over, hvad Grunden til Kartoffelmelsmanglen kunde være, idet denne i Virkeligheden var ret overraskende, da der eksisterede ikke faa store Kartoffelmelsfabrikker i Landet, saaledes at man kunde vente, at Markedet maatte kunne være nogenlunde ordentlig forsynet med denne Vare. Undersøgelsen gav imidlertid meget snart Oplysning om, hvori Vanskelighederne laa. Det viste sig, at de fleste af de eksisterende Kartoffelmelsfabrikker og den allerstørste Part af dem, der senere kom til i Aarets Løb, *ikke var indrettet paa at tørre Melet*, men kun *var byggede til at fremstille den vaade Vare*, som solgtes til industrielt Brug med en betydelig Avance, idet Prisen paa Kartoffelmel af Den overordentlige Kommission var beregnet paa Grundlag af et *Vandindhold i Kartoffelmel paa 20 %*, medens den *vaade Industrivare, undertiden indeholdt op til 40 % Vand*. Ernæringsraadet kom da hurtigt til det Resultat, at det vilde være ganske nødvendigt at søge at skaffe Orden paa disse Forhold og træffe Foranstaltninger til, at Fabrikkerne *fremstillede tørt, til Husholdningsbrug anvendeligt Mel*, hvis det skulde blive bedre med Kartoffelmelsforsyningen i de kommende Aar. *Efter indgaaende Forhandlinger med Fabrikkerne udsendtes* Indenrigsministeriets Bekendtgørelser vedrørende Kartoffelmelsforsyningen, og i disse fastsattes en *Maksimalpris af 106 Øre ab Fabrik*, og det bestemtes, at *alt Salg af Kartoffelmel skulde foregaa igennem Ernæringsraadet*, saaledes at samtlige Grossister og Detailhandlere, der ønskede denne Vare, fik den leveret gennem denne Institution. Fabrikker, der var anlagt som Andelsvirksomheder, fik Lov til paa Forhaand at levere en Del af deres Produktion til Andelshaverne, men maatte iøvrigt levere deres Mel efter Ernæringsraadets Anvisninger paa samme Maade som de øvrige Fabrikker. Endvidere bestemtes det, at Kartoffelmelsfabrikker ikke maatte gaa i Gang med Forhandling af Melet, førend deres Produktion var anerkendt af Ernæringsraadet, en Bestemmelse, der viste sig ganske nødvendig, fordi Fabrikernes Produkter varierede i den Grad i Kvalitet, at de til Tider var ganske uanvendelige til Husholdningsbrug. Ved Hjælp af disse Bestemmelser lykkedes det efterhaanden Ernæringsraadet at faa Fabrikkerne til at indrette sig paa at fremstille Kartoffelmel af en brugelig Kvalitet og i tør Tilstand. Der blev paa hver Fabrik fremstillet en *Standardprøve*, der blev indsendt til Ernæringsraadet, og denne Prøve lagdes stadig til Grund for Ernæringsraadets jævnlige Inspektion, paa Fabrikkerne og Undersøgelse af deres Produkter. *Der blev ialt i*

Aarets Løb gennem Ernæringsraadet solgt ca. 70,000 hkg Karloffmel. Efter Nytaar mente Ernæringsraadet, at det for at sikre Befolkningen Kartoffelmel hen paa Sommeren var nødvendigt, at der oplagredes en Del af denne Vare, og da Fabrikkerne ikke var indrettet paa at ligge med det, købte Raadet en Beholdning paa omkring 35,000 hkg og oplagde den til senere Anvendelse. Af denne Beholdning findes der endnu paa Raadets Lagre ca. 19,000 hkg, men disse er afsat til Udlandet.

TREDIE AFSNIT.

Beretninger fra Ernæringsraadets Afdelinger.

Afdelingsberetning Nr. 1.

1. August 1918—31. August 1919.

Sekretariatet.

Sekretariatet fører Raadets Forhandlingsprotokol samt besørger alle løbende Sager, der ikke henhører under en af de specielle Afdelinger, samt besvarer de talrige Forespørgsler, der skriftligt, telefonisk og mundtligt rettes til Raadet.

Endvidere varetager Afdelingen Forretninger vedrørende Raadets Forhandlinger; Korrekturlæsning af alle af Raadet offentliggjorte Tryksager; Undersøgelse i Spørgsmaal om Eksport- og Importtilladelse, naar saadanne henvises til Ernæringsraadet; Kontrol med Fremstilling af Marmelade; Kontrol med Opkøb af Grøntsager og Frugt til Tørring og Konservering; Rationering af Oliekager; Kontrol med Fremstilling af Foderblandinger; Udlevering af Melasse til teknisk Brug; Fordeling af Brændselolie til Tærskning; Fordeling af Korn til Kaffe-surrogater m. m.

Ekspeditionen af almindelige Spørgsmaal, der ikke henhører under andre Afdelinger, er meget betydelig og omfatter foruden mundtlig og telefonisk Besvarelse en stor daglig Korrespondance, dog er der fra Begyndelsen af Marts foregaaet en betydelig Nedgang i de ind- og udgaaende Breves Antal.

Besvarelse af principielle Spørgsmaal vedrørende Flæske-, Smør- og Mælkeordningen sker ogsaa i Sekretariatet, forsaavidt disse Spørgsmaal ikke besvares af Formanden personlig.

Efter Overenskomst med Marmeladefabrikanter fremstilles der Marmelade efter Raadets nærmere Bestemmelse, og Sekretariatet kontrollerer denne Fremstilling samt forhandler om Fremstilling, Afsætning og Priser.

Man har benyttet Erfaringer fra sidste Aars Marmeladefremstilling til i Aar at faa fremstillet en endnu bedre og mere ensartet Vare, der især i Høstaarets første smørfattige Halvdel fandt stor Udbredelse i Befolkningen. Ernæringsraadet lod i Kompensationsøjemed udføre ca. 800 Tons Marmelade til Sverige og Finland.

I Henhold til ministeriel Bekendtgørelse var det overdraget Ernæringsraadet

at meddele Dispensationer fra Forbudet mod Konservering og Tørring af Grøntsager og Frugt, og Sekretariatet varetog de herhen hørende Forretninger, indtil Forbudet efter Raadets Indstilling ophævedes.

Sekretariatet har udarbejdet Forslag om Rationering og Fordeling af importerede Oliekager og besvaret Spørgsmaal fra Købmænd, Jordbrugere og kommunale Nævn om Fordelingen. Endvidere har man behandlet Spørgsmaalet om Fordelingen af de her i Landet fremstillede Oliekager.

Sekretariatet har fortsat Kontrollen med Fremstillingen af Foderblandinger, og det er lykkedes at standse Fabrikationen af de talrige, værdiløse Foderblandinger, der fremkom under Krigen.

Til teknisk Brug har Sekretariatet i det forløbne Høstaar udleveret ca. 18,000 kg flydende Melasse.

I Lighed med sidste Aar har Sekretariatet varetaget Fordelingen af Korn til Kaffesurrogater. Paa Grund af Kaffemanglen steg Forbruget af Surrogater meget stærkt i indeværende Høstaar, og man imødekom Fabrikernes Ønske om Korn til Kaffesurrogatfremstillingen saa vidt gørligt, idet man garanterede Fabrikkerne en successiv Tildeling af mindst 20,000 hkg Korn og gav Løfte om, hvis muligt, at levere mere. Ialt er der fra 1. August 1918 til 31. August 1919 tildelt Fabrikkerne ca. 20,000 hkg.

Endvidere har Sekretariatet varetaget Fordelingen af Petroleum og Olie til Tærskning; ialt fordeltes der ca. 200 Tons Brændselolie.

For at sikre tilstrækkelige Beholdninger af Bælgsæd til Udsæd vedtog Raadet at foretage Opkøb heraf. Dette Køb og Fordelingen til Statslagrene foretoges af Sekretariatet. Ialt indkøbtes ca. 3000 hkg Bælgsæd.

København, den 31. August 1919.

Erik Trock-Jansen.

Afdelingsberetning Nr. 2.

1. August—1918—31. August 1919.

Kornligningsafdelingen.

Kornloven af 20. Marts 1918 med dens mere vidtrækkende Bestemmelser end foregaaende Aars Kornlov, medførte at et større Antal Sager af forskellig Art behandledes i denne Afdeling. Foruden alle Spørgsmaal vedrørende den egentlige Kornligning behandledes Sager vedrørende manglende Aflevering, Overtrædelser af forskellige Bekendtgørelser angaaende Korn, Aftærskningsordrer, Tildeling af Saasæd til forøgede Arealer, Forundersøgelser vedrørende indkomne Ansøgninger om Deltagelse i Hestefoderrationeringen, Bevilling af Tilbageholdelsesret for Hestefoder til Arbejdsheste, der ved Høstaarets Begyndelse var under den lovbefalede Alder, Forbeholdsretssager, Sager vedrørende Godtgørelse i Kornleveringspligten for Levering af Kontraktsvin og for Levering af Kartoffler til Staten i Henhold til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af ⁴/₁₁—18 m. v., samt Overtrædelsessager.

Hvad der særlig har karakteriseret Virksomheden indenfor Kornligningsafdelingen er en overordentlig udstrakt Korrespondance, fremkaldt ved et Utal af Forespørgsler fra offentlige Myndigheder og Private fra alle Dele af Landet, saaledes at en gennemsnitlig daglig Post paa ca. 100 Breve i Højsæsonen (Oktober—April) blev ekspederet, foruden at et meget betydeligt Antal telefonisk rettede Forespørgsler besvaredes.

En maanedlang, stadig Regnperiode i August-September forrykkede ikke alene det gode Haab om og Udsigten til et rigeligt Høstudbytte, men bevirkede ogsaa i høj Grad Forstyrrelse i Overholdelse af de fastsatte Tærsk- og Afleveringsfrister for de Jordbrugere, der havde gjort Anmeldelse om Forbeholdsret i Henhold til Kornlovens § 7, samt de ved Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af ¹¹/₇—18 om Aflevering af Korn m. v. bestemte Tidsfrister, hvorefter nemlig mindst Fjerdedelen af det i Henhold til Kornlovens § 3 leveringspligtige Kvantum skulde afleveres inden ¹/₁₁—18, mindst Halvdelen den ¹/₁—19 og Resten den ¹/₄—19. Denne sidste Afleveringsfrist blev endog ved Indenrigsministeriets Tillægs-Bekendtgørelse af ³⁰/₁₁—18 rykket frem til ¹/₃—19 paa Grund af, at der ikke tilgik Statslagrene saa store Kvanta Korn, som paaregnet og paa Grund af Landets indgaaede Forpligtelser om Levering af Korn til Udlandet (her kan dog bemærkes, at denne Levering til Udlandet af Grunde, som ikke skal næv-

nes her, ikke blev effektueret, men herom vidstes jo intet paa daværende Tidspunkt).

Da hertil kom Vanskeligheden ved at skaffe Brændselsolie o. l., dels til Tærskværker og dels til Elektricitetsværkerne, var denne Kalamitet ogsaa Skyld i, at de ovennævnte fastsatte Tidsfrister for Kornaflevering ikke kunde overholdes. For saa godt som muligt at raade Bod derpaa udsendte Ernæringsraadet Afdelingens daværende Leder, Hr. Kamp, paa en Rundrejse til de vanskeligste Amter i Landet for ved Forhandling med Amtsnævnene at søge tilvejebragt Ensartethed med Hensyn til Fremgangsmaaden ved Overtagelse og Aflevering af Korn fra de Jordbrugere, der havde gjort Forbeholdsret gældende, og som ikke havde udtærsket og afleveret til de fastsatte Tider. Denne Rejse foretoges i Marts Maaned.

Et stort Antal Jordbrugere i Hjørring og Thisted Amter led ogsaa i August Maaned Storm- og Hagelskade paa deres Jorders Afgrøde, og erholdt derfor, efter Indstilling af Ernæringsraadet, Tilladelse af Indenrigsministeriet til at opgøre deres Kornaflevering efter Reglerne i Kornlovens § 7, skønt Fristen for Anmeldelse om Forbeholdsret var overskreden.

Som alt nævnt skuffedes Forventningerne om rigelig Aflevering af Korn af forskellige Grunde, hvoraf den væsentligste vel nok det regnfulde Høstvejr maa siges at være, og det har da ogsaa givet sig Udslag i, at et meget stort Antal af Jordbrugerne ikke har kunnet opfylde deres Kornleveringspligt fuldt ud.

Med Ernæringsraadets Cirkulære af 12. Marts 1919 blev saaledes paa Grundlag af modtagne Indberetninger fra de kommunale Nævn udsendt 35,090 Overtagelseserklæringer for de Jordbrugere, som ikke havde opfyldt deres Leveringspligt den 1. Marts 1919, hvilket Cirkulære tillige indeholdt Regler for Amtsnævnene om Fremgangsmaaden ved eventuel Overtagelse af Korn i Henhold til Bestemmelserne i Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 11. Juli 1918. Ganske vist blev herefter den fulde Levering præsteret af 12,515 Jordbrugere, men overfor det resterende Antal (ca. 23,000) saa man sig nødsaget til at skride ind. Det skal dog her bemærkes, at det heldigvis kun i enkelte Tilfælde blev nødvendigt at foretage egentlig Overtagelsesforretning, saaledes at der for langt det overvejende Antals Vedkommende nøjedes med Foretagelse af Opvejning af det i Behold værende Korn, samtidig med at et af Kornligningsafdelingen udarbejdet og udsendt Spørgeskema blev udfyldt for hver enkelt af disse Jordbrugere, saaledes at man ved Tilbagesendelsen til Afdelingen af disse udfyldte Opvejningsattester og Spørgeskemaer blev sat i Stand til at bedømme Grunden til den manglende Kornaflevering.

Revision af dette meget store Materiale er derefter foretaget af Afdelingen, hver enkelt Sag er vedhæftet en Revisionsattest, der er betegnet saaledes, at det af denne Attest tydeligt fremgaar, hvilken Overtrædelse af Kornloven den enkelte har gjort sig skyldig i, hvorefter de saaledes reviderede Sager er tilsendt Amtsnævnene til endelig Behandling i Henhold til § 13 i Kornloven af 19. September 1919.

Som ovenfor nævnt, blev de 35,090 Overtagelseserklæringer udsendte paa

Grundlag af de kommunale Nævns Indberetninger om manglende Kornaflevering, men ved Gennemgang af de hos Ernæringsraadet værende Kornligningslister viste det sig, at der endnu manglede Oplysning for ca. 13,000 Jordbrugeres Vedkommende med Hensyn til deres Leveringspligts Opfyldelse, hvorfor Afdelingen har udarbejdet Fortegnelser over disse kommunevis og udsendt disse Fortegnelser til Besvarelse af Amtsnævnene og kommunale Nævn, hvorefter Afdelingen, med de indkomne Oplysninger som Grundlag, reviderede dette Materiale paa samme Maade som ovenfor nævnt. Det viste sig dog heldigvis, at langt de fleste af disse ca. 13,000 Jordbrugere senere har præsteret det manglende i deres Levering, saaledes at Antallet af egentlige Overtrædelsessager af denne sidste Gruppe er ganske minimalt.

Afdelingens Personale har været varierende; det udgjorde i den travleste Periode 14 mandlige Assisterter, foruden 1 Kartotekfører og 4 Damer til Stenografi og Maskinskrivning. Af det sidste er dog et betydeligt Arbejde udført i Maskinskrivnings- og Duplikeringsafdelingen.

Kornligningsafdelingens Leder var Hr. Konsulent R. Kamp; men den sidste Halvdel af Høstaaret overgik Ledelsen hovedsagelig til underskrevne Fuldmægtig i Afdelingen, idet Hr. Kamp blev Sekretær hos Formanden.

Oktober 1919.

J. Vilh. Madsen.

Afdelingsberetning Nr. 3.

1. August 1918—31. August 1919.

Ernæringsraadets Revisionsafdeling.

Kontrollen, som Revisionsafdelingen gennem de regnskabsmæssige Indberetninger udøvede i forrige Høstaar, fortsattes i Aar paa lignende Maade, og omend Forstaaelsen med Hensyn til Udfærdigelsen af de halvmaanedlige Indberetninger hos Statslagerne og Møllerne har været langt bedre og hele Maskineriet som Følge heraf er gledet langt lettere, har det dog vist sig, at den Revision, som Afdelingen har foretaget, ikke har kunnet undværes. Ved Udlivering af Korn og Foderstoffer fra Statslagrene er der konstateret mange Fejl, saavel ved Udbetaling af Godtgørelser som ved ulovlig Udlivering, hvilke Fejl man ved Hjælp af de regnskabsmæssige Indberetninger hurtigt har kunnet rette, respektive sætte en Stopper for.

Rent økonomisk set har Afdelingen svaret Regning ved en skarp Kontrol med Hensyn til Beregning af de mange Pris-Differencer, som de i det forløbne Aar ofte skiftende Priser har medført. I denne Forbindelse kan nævnes, at man ofte gennem Kontrollen med Kvitteringssystemet har kunnet paavise Statslagrene, at Kornpartier i Indberetningerne har været opført som udgaaet i en senere Periode end i Virkeligheden, og den regnskabsmæssige Ændring, man derved har kunnet tvinge Statslagrene til at foretage, har i Aarets Løb sparet Staten for over 50,000 Kr. i Lagerleje.

Afdelingen har til Kontrol og Revision i hver Maaned modtaget omkring

5000 Kornregnskaber fra Statslagere,
4000 Klid- & Melasseregnskaber fra Statslagere og
1000 Grynregnskaber fra Møller uden Statslager,

der er behandlet efter samme Grundregel og Metode, som udførligt omtalt i Afdelingsberetningen i Fjor. Man saa sig dog nødsaget til at gøre Grynregnskabet for Møller uden Statslager mere fuldkomment for at have en grundig Kontrol og et til enhver Tid rigtigt Billede af Formalingens og Lagerets Størrelse hos disse; dette var nødvendigt for at kunne disponere saa knapt som muligt med det i Forhold til Møllernes Kapacitet begrænsede Kvantum Byg, der maatte anvendes til Gryn. Ved Høstaarets Slutning viste disse Grynregnskaber

sig at være et fortrinligt Grundlag til ved Prisstigningerne paa Byggryn at kunne beregne Prisdifferencerne paa Lagrene hos disse forholdsvis mindre Møller nøjagtigt. Disse Prisdifferencer blev beregnede og inkasserede pr. Postoprævning og beløb sig ialt til:

Kr. 99,437,52.

Iøvrigt har Beregning af Prisdifferencer i det forløbne Aar været et stort Arbejde, hvilket man vil forstaa deraf, at disse Prisdifferencer, der gennemgaaende beregnes i smaa Beløb, ialt har beløbet sig til:

ca. Kr. 15,000,000 paa Hvede, Grynbyg og Foderkorn,
» » 8,000,000 — Klid, Melasse og Majs.

En ny Kontrol i mindre Stil er i dette Aar bleven ført med Salget af Kartoffelmel, og har man her beregnet og indkasseret Prisdifferencer paa Kartoffelmel til industrielt Brug til et Beløb af:

Kr. 112,176,03.

Afdelingen har været ledet paa samme Maade som i Høstaaret 1917—18. Det stærkt forøgede Arbejde, navnlig ved Beregning af skiftende Prisdifferencer, har medført, at Personalet den meste Tid maatte forøges. Da Arbejdet desforuden er faldet noget periodevis, har man fundet det mest økonomisk at lade Afdelingen arbejde over om Aftenen i den travleste Tid. Ved Aarets Slutning var Afdelingens Personale, som i Fjor, ca. 40 Assistenten.

København, den 15. Nov. 1919.

E. Andersen.

Afdelingsberetning Nr. 4.

Fra 1. August 1918 til Afdelingens Ophør den 31. August 1919.

Ernæringsraadets Afdeling for Høns- og Svinefoder.

I. Svin.

Den herskende Flæskeknaphed ved Høstaarets Begyndelse foranledigede, at Ernæringsraadet den 6. Juli 1918 lod udsende til de kommunale Nævn et Cirkulære, »Serie F. Nr. 2«, hvori udtales: »Da det maa anses ønskeligt, at der gives Husstande, der lever under saadanne Forhold, at de uden at drive egentlig Svineavl vil være i Stand til — bl. a. ved Hjælp af Affald fra Husholdningen — at opfede et Svin af en Slagtevægt paa mindst 60 kg, Adgang hertil, er der truffet Bestemmelse om, at saadanne Husstande paa angivne Vilkaar kan faa et Tilskud af 150 à 200 kg Svinemel eller andet Kraftfoder af mindst samme Næringsværdi til Hjælp ved Opfedningen«. Samtidig hermed blev til samtlige Kommuner udsendt et Antal Exemplarer af Forsøgsleder N. Becks Pjece »Hver Familie sin Gris« samt Blanketter til Ansøgning om Foderet.

Da det i nævnte Cirkulære, Serie F. Nr. 2, var bestemt, at Ansøgning om Foderet skulde indsendes til Ernæringsraadet inden 25. Juli, blev det fra midt i Juli Maaned nødvendigt at udvide Afdelingens Personale fra 2 til 9 Personer.

Denne af Ernæringsraadet truffne Foranstaltning, hvorved Ikke-Jordbrugere blev sat i Stand til selv at opdrætte et Slagtesvin, vandt ualmindelig stor Tilslutning blandt Befolkningen Landet over. Men da det Kvantum Foder, man kunde afse til dette Formaal, imidlertid var begrænset, og man gerne ønskede Foderet og Grisene nogenlunde ligeligt fordelt i Landets forskellige Kommuner i Henhold til disses Folketal, og der fra nogle Kommuner indkom et overvældende stort Antal Ansøgninger, turde man ikke straks bevilge dem alle efterhaanden, som de indkom, men i første Omgang kun det Antal Ansøgninger, Kommunen kunde tilkomme i Henhold til sit Folketal, hvorfor man for de Kommuners Vedkommende, der havde overtallige Ansøgninger, foreløbig lagde de Ansøgninger med de færreste Personer i Husstanden til Side.

Da det imidlertid viste sig, at det indkomne Antal Ansøgninger fra Landkommuner var højst ulige, og at de fleste Købstadkommuner, navnlig København og Frederiksberg, paa Grund af Sundhedsvedtægten, der dog i denne Anledning blev betydeligt ændret, var forhindret i at faa det Antal Ansøgninger bevilget, som disse Byer efter deres Folketal kunde tilkomme, blev det muligt

efterhaanden at imødekomme alle de indkomne kvalificerede Ansøgninger samt at forlænge Ansøgningsfristen indtil 28. November 1918, paa hvilken Dag Antallet 55,752 kvalificerede Ansøgninger var modtaget og bevilget. Ernæringsraadet turde paa dette Tidspunkt ikke binde sig til flere Ansøgninger, da hver Gris skulde tilstaas 85 kg Byg og 115 kg Svinemel eller Klid.

Det bemærkes, at af disse Foderbevillinger blev kun 47,376 benyttede af Ansøgerne. 8,376 Ansøgere har saaledes ikke gjort Brug af deres Foderbevilling.

Der er til disse 47,376 Husholdningsgrise ialt anvist:

for August	Maaned	1918	354,673 kg Kraftfoder
- September	—	—	878,131 - —
- Oktober	—	—	1,722,164 - —
- November	—	—	3,385,795 - —
- December	—	—	2,470,435 - —
- Januar	—	1919	181,554 - —
- Februar	—	—	22,837 - —
- Marts	—	—	4,255 - —
- April	—	—	1,655 - —
- Maj	—	—	410 - —
- Juni	—	—	40 - —
			9,021,949 kg Kraftfoder,

hvilket fordeler sig med omtrent $\left\{ \begin{array}{l} 3,382,422 \text{ kg Korn} \\ 5,639,527 \text{ - Klid} \end{array} \right.$

og bliver gennemsnitlig $190\frac{1}{2}$ kg pr. Gris.

Af disse Grise er 47,247 opfedede og komne til Nytte i de paagældende Husholdninger, og kun 129 er døde uden at komme til Nytte som Menneskeføde.

Af Hensyn til Flæskerationeringen var der ved denne Foderanvisning fastsat som en Betingelse, at Ansøgeren i et Aar fra det Tidspunkt, hvor han havde modtaget sidste Ration af Foder til Grisen, var afskaaret fra at modtage Flæskemærker for sig og sin Husstand, for saa vidt denne ikke var over 5 Personer. Som Følge af denne Bestemmelse har Afdelingen ført nøjagtigt Bogholderi over samtlige Griseholdere, og efterhaanden, som disse ifølge den maanedlige Indberetning fra de kommunale Nævn har modtaget sidste Foderration til Grisen, indberettet dem til Statistisk Departements Fordelingskontor til Inddragning af Flæskemærkerne.

Af de til Nytte komne Grise har Ernæringsraadet i 41 Tilfælde modtaget Meddelelse om, at Grisen paa Grund af Utrivelighed ikke har naaet fuld Slagtevægt, og hvorfor Griseeieren ansøger om Suppleringsflæskkort. Disse Ansøgninger om Flæskkort er oversendt Statistisk Departements Fordelingskontor til Afgørelse.

Foruden til de her nævnte »enkelte« Husholdningsgrise er der til 16 Landbrugsskoler og 44 Højskoler anvist Svinemel eller Klid til Hjælp for disse Skolers egen Svineproduktion i Forholdet 100 kg Foder for hver 5te Aarselev og

faste Personer, der sidste Aar er blevet ernæret af den paagældende Skoles Husholdning, samt til Folkekøkkener, Kostskoler, Aandssvageanstalter, Opdragelsesanstalter og forskellige andre Stats- og kommunale Institutioner med stor Husholdning og eget Svinehold. Disse sidste Institutioner er tilstaaet 100 kg Svinemel eller Klid pr. Husholdningsgris.

Der er til disse Skoler og Institutioner ialt anvist 128,760 kg Foder til 1105 Husholdningsgrise = $116\frac{1}{2}$ kg Svinemel eller Klid pr. Gris; til 7 Svineproducenter med Afkogierier, der har forpligtet sig til at levere Svinene til Slagteriet, for at Flæsket kan indgaa under den almindelige Flæskerationering, er anvist 31,900 kg Svinemel eller Klid til 319 Svin.

Endvidere er der fra 1. Oktober 1918 til Landets 139 statsanerkendte Svineavlscentre anvist 798,249 kg Byg eller Blandsæd, og 1,333,649 kg Svinemel eller Klid. Dette Kvantum, ialt 2,131,898 kg, blev af Hensyn til de for Haanden værende knappe Beholdninger, navnlig af Svinemel og Klid, fordelt kvartalsvis, med sidste Anvisning for Juli Kvartal 1919.

Den 25. Juni 1919 udsendtes Ernæringsraadets Cirkulære, Serie A. Nr. 35, hvorefter de kommunale Nævn bemyndiges til fra 1. Juli 1919 at anvise Foderkorn eller Majs til Husholdningsgrise hos Ikke-Jordbrugere, dog kun for Maanederne Juli og August og kun med 20 kg for Juli og 30 kg for August — ialt 50 kg pr. Gris — og kun til een Gris i hver Husstand.

Denne Foderanvisning er kommen 15,568 Ansøgere tilgode med en Gennemsnitsanvisning af 42 kg pr. Ansøger, da der nemlig for Juli Maaned er anvist 250,136 kg og for August 402,762 kg — i alt for hele Landet 652,898 kg.

At denne Foderanvisning ikke er blevet stærkere udnyttet skyldes maaske Mangel paa Smaagrise, men tillige, at der allerede i Juli Maaned hos mange Købmænd var indført Korn og Majs i Frihandel til samme Pris som fra Statens Lagre. Foranstaltningen gik ogsaa kun ud paa ganske midlertidig at forsyne Griseejere med Kraftfoder til Slagtegrisen, indtil almindelig Frihandel med Korn var indtraadt.

Der er saaledes gennem denne Afdeling i Beretningsaarets 13 Maaneder fra Statens Lagre til Svin ialt anvist:

4,833,569 kg Korn eller Majs
7,133,836 - Svinemel eller Klid

Tilsammen 11,967,405 kg Foder

II. Høns.

Anvisningen af Hønsfoder i det Tidsrum, denne Beretning omhandler, blev for August Maaned 1918's Vedkommende foretaget i Henhold til Cirkulære Serie A. Nr. 6 af 1. September 1917, og Foderet bestod i Henhold hertil af Halvdelen Svinemel og Halvdelen Korn eller Klid.

Fra 1. September 1918 til 31. August 1919 blev Anvisningen af Hønsfoder foretaget i Henhold til Serie A. Nr. 11 1918—19 af 22. August 1918, der fast-

sætter samme Rationer — $1\frac{1}{2}$ kg maanedlig pr. Høne — Maksimum 15 kg maanedlig pr. Hønsehold — som Serie A. Nr. 6, og til samme Ansøgere, kun med den Forskel, at fra 1. September maatte hele Anvisningen bestaa af ren Blandsæd.

Den samlede Anvisning af Hønsefoder for hele Landet var:

for August		Maaned 1918	2,364,006 kg, Halvdelen Korn,	Halvdelen Svinemel
-	September	—	2,326,434	- Blandsæd
-	Oktober	—	2,374,742	- —
-	November	—	2,362,721	- —
-	December	—	2,391,663	- —
-	Januar	1919	2,402,187	- —
-	Februar	—	2,429,248	- —
-	Marts	—	2,483,110	- —
-	April	—	2,506,097	- —
-	Maj	—	2,527,770	- —
-	Juni	—	2,518,266	- —
-	Juli	—	2,441,493	- —
-	August	—	1,967,831	- —
			31,095,568 kg Blandsæd	

I dette Kvantum er indbefattet Anvisningen til 20 Erhvershønserier samt til Hønseavlscentre under »Fællesudvalget for Fjerkræavl« og anerkendte Hønsehold under »Danmarks Fjerkræavlerforening«.

Anvisningen af Korn til Erhvershønserier tog først sin Begyndelse med Oktober Maaned 1918, og kun til saadanne Hønsejere, der ifølge Nævnets Erklæring paa Hønsejernes Ansøgning til Ernæringsraadet havde godtgjort, at Hønseri var Ansøgerens Hovederhverv. Saadanne Hønserier blev tilstaaet $1\frac{1}{2}$ kg Blandsæd maanedlig pr. tilstedeværende Høne i Hønseriet, dog højest til 200 Høns.

»Danmarks Fjerkræavlerforening« har til sine 28 Hønsehold været tilstaaet 1300 kg Blandsæd maanedlig.

»Fællesudvalget for Fjerkræavl« har til sine 52 Hønsehold for Maanederne August—December 1918 været tilstaaet 5000 kg Blandsæd maanedlig og for Maanederne Januar—August 1919 6000 kg maanedlig.

III. Dispensationer.

I det foregaaende har der kun været Tale om de Fodermængder, der er anvist af de kommunale Nævn og udgaaet fra Statslager. Foruden dette Foder er der gennem denne Afdeling udfærdiget følgende Dispensationer til Salg af Korn Mand og Mand imellem til de anførte Formaal:

Antal Dispensationer fra Forbudet mod Handel med Korn i Henhold til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 11. August 1917 og 11. Juli 1918.

	kg Vaarsæd	Til Brug for:
6 Dispensationer paa ialt	1500	Grisesøer
6 — — —	1100	Husholdningsgrise
5 — — —	5250	Hønserier
1 — — —	1075	Gaardens faste Arbejdere til Høns og Grise
18 Dispensationer paa ialt	8925 kg Vaarsæd	

Da Husholdningsgrisene i Foraarsmaanederne 1919 efterhaanden ophørte, aftog det daglige Arbejde i Afdelingen i Forhold hertil saaledes, at Personalet Tid efter anden kunde afskediges eller overgaa til andre af Ernæringsraadets Afdelinger; det har de sidste 2 Maaneder kun bestaaet af 3 Personer.

Ernæringsraadet, den 10. September 1919.

S. Nielsen.

Afdelingsberetnings Nr. 5.

1. August 1918—31. August 1919.

Hestefoderafdelingen.

Kontrollen med Anvisning af Hestefoder af Statens Beholdninger er fortsat gennem hele Høstaaret 1918—19 paa væsentlig samme Maade som i det foregaaende Høstaar ved maanedlig Indsendelse af Lister over det i Maanedens Forløb anviste Hestefoder fra de kommunale Nævn og Tilbagesendelse af Listerne i revideret Stand, eventuelt vedlagt en Skrivelse, hvori man har gjort opmærksom paa de begaaede Fejl samt angivet, hvorledes disse skal rettes.

Ved Høstaarets Begyndelse forblev i Rationeringen kun saadanne Heste, hvis Ejere ikke selv havde avlet Foderkorn. Hesteejere, der selv havde avlet Korn, men ikke tilstrækkeligt til at kunne fodre Hestene med eget Korn hele Aaret, maatte, forinden de optoges i Rationeringen, gennem de kommunale Nævn overfor Ernæringsraadet aflægge nøjagtigt Regnskab over Høstens Størrelse og Anvendelse.

Saafermt en Hesteejer, der i Forvejen fik anvist Foder af Statens Beholdninger til et vist Antal Heste, ønskede at faa optaget flere Heste i Rationeringen, maatte et motiveret Andragende herom indsendes til Ernæringsraadet, der derefter undersøgte Forholdene med de kommunale Kornnævns eller i sjældnere, vanskelige Tilfælde med Amtsnævnenes Bistand; man var hermed paa ethvert Tidspunkt i Stand til at begrænse Tilgangen af nye Heste, saafremt dette blev nødvendigt; man benyttede sig forøvrigt paa et vist Tidspunkt heraf overfor forskellige Kommuner, som havde foretaget en overordentlig stor Udvidelse af Kommunens Bestand af Arbejdsheste.

Foderets Sammensætning og Rationernes Størrelse har i Aar været betydeligt mere konstant end i Fjor. Fra 1. September 1918 til 1. Marts 1919 bestod Rationen uforandret af 4 kg Kærne + 1 kg Melassefoder til Arbejdsheste over 10 Kvarter, tilsvarende mindre Rationer til mindre Heste. Fra 1. Marts blev Rationen under Hensyn til, at der indgik mindre Korn i Statens Lagre end beregnet i Kornloven, nedsat med $\frac{1}{2}$ kg Korn, som blev erstattet med 1 kg Melassefoder pr. Dag. En Overgang i de første Maaneder og i sidste Halvdel af Høstaaret maatte en Del af Kornrationen erstattes af Klid i de Kommuner, hvor der ikke var tilstrækkeligt Foderkorn paa Statslager.

I Høstaaret 1918—19 er der ialt anvist 94,525,942 kg Hestefoder, heraf 1,991,324 kg til Handelsheste. Af dette Kvantum var de 63,200,264 kg Korn, 1,478,073 kg Klid og 29,848,605 kg Melassefoder. Heri indgaar ikke Foderet til Militærets Heste og anvist Hvedeklid til syge Dyr.

I dette Høstaar har der paa intet Tidspunkt været optaget tilnærmelsesvis saa mange Heste som paa samme Tidspunkt i Fjor, idet adskilligt flere Landmænd i Aar selv har været i Stand til at fodre deres Heste med Korn af egen Avl, end Tilfældet var i Fjor.

Af nedenstaaende Tabel fremgaar Foderets Fordeling paa Aarets forskellige Maaneder:

Tabel 16.

	Foder til	Foder til	Antal	Gennemsnitsration	
	Arbejdsheste	Handelsheste		pr. Arbejdshest	pr. Dag
	Kilo	Kilo	Arbejdsheste	Korn	Melasse
i September	5,713,186	175,544	43,132	3,332	1,082
i Oktober	5,550,254	186,119	41,061	3,215	1,144
i November	5,817,471	137,647	43,163	3,300	1,047
i December	6,638,817	159,581	47,171	3,804	0,736
i Januar	6,862,901	210,709	50,946	3,367	0,978
i Februar	7,264,188	229,167	55,342	3,589	1,099
i Marts	9,106,170	269,479	64,412	2,842	1,718
i April	10,791,912	221,195	87,080	2,372	1,759
i Maj	10,941,915	176,726	81,454	2,672	1,661
i Juni	9,639,919	139,339	69,673	2,976	1,636
i Juli	8,337,892	52,742	59,672	2,961	1,546
i August	5,870,993	33,076	45,865	2,897	1,232
	92,535,618	1,991,324	688,971	3,082	1,395
	94,526,942			4,477	

Gennemsnitsrationen pr. Hest pr. Dag har i det forløbne Aar været betydeligt større end i Fjor.

I Foraarsmaanederne fik de kommunale Nævn Tilladelse til at anvise Melassefoder paa egen Haand; de anviste Kvantum opførtes paa Hestelisterne. Gennemsnitsrationen af Melassefoder steg derfor pludseligt stærkt (i Marts) og holdt sig stadig heroppe.

For de sidste Maaneders Vedkommende gælder det, at der næppe er udleveret fra Statslager saa meget Hestefoder, som de kommunale Nævn har udleveret Anvisninger paa, idet der i disse Maaneder har været norsk Havre, Majs og Foderbyg i Frihandel. I Særdeleshed gælder det, at der næppe er aftaget det anviste Kvantum Melassefoder, idet mange Hesteejere ansaa Lyngmelasse for at være skadeligt for Dyrene og i al Fald af saa ringe Næringsværdi, at det ikke kunde betale sig at købe det. Det bemærkes, at det ikke var en Betingelse for at faa Kornrationen udleveret, at Dyreejeren samtidig aftog det anviste Kvantum Melassefoder.

Ligesom i Fjor fik saadanne Heste, som udelukkende anvendtes til Tørveproduktion, en Særstilling, idet deres Ration kunde forøges med indtil 2,5 kg Korn + 2 kg Melassefoder pr. Dag. Ernæringsraadets Tilladelse skulde indhentes forinden og blev afhængig af en Erklæring fra det kommunale Nævn og den kommunale Brændselstillidsmand i Produktionskommunen.

Fra den 8. August udgik alle disse Heste af Rationeringen, saafremt de ikke havde været optaget, forinden de anvendtes til Tørvefabrikation.

Saadanne Hesteavlsforeninger, som var Medlem af »De samvirkende Hesteavlsforeninger«, fik Tilskud af Korn til Hingstenes Fodring i Vinter- og Foraarsmaanederne. Tilskudet pr. Hingst varierede fra 1000 kg op til 1800 kg efter Hingstenes Alder og det Antal Hopper, som man forventede vilde blive ført til dem i den kommende Sæson. Til dette Formaal anvendtes ialt 488,180 kg Vaarsæd, der indgaar i ovennævnte Regnskab, og som fordeltes saaledes:

	Antal Foreninger	Antal Hingste	Anvist Kg. Korn
Samvirkende Fynske Heste- avlsforeninger	49	61	66,200
Samvirkende Lolland- Falsterske Hesteavlsforen. .	16	20	24,700
Samvirkende Frederiksborg. Hesteavlsforeninger	22	24	26,600
Samvirkende Sjællandske Hesteavlsforen. for jydsk Avl	16	16	20,000
Samvirkende Jydske Heste- avlsforeninger	199	329	350,680
	302	450	488,180

Den danske Dyrlægeforening har ligeledes i Aar haft Ret til at anvise Hvedeklid af Statens Beholdninger til syge Heste, en Ret, der senere blev udvidet til ogsaa at omfatte andre syge Dyr (Serie S. D.), og som er blevet anvendt i stor Udstrækning. Kontrollen med denne Anvisning var underlagt Afdelingen.

I Foraarsmaanederne begyndte Militæret at udstationere Heste i stor Udstrækning. I alle Tilfælde, hvor Foderværten af det kommunale Nævn ansaas for at være ude af Stand til selv at kunne fodre de udstationerede Heste, blev disse optaget i Rationeringen, uanset om de anvendtes til Luksusbrug. Saafremt derimod Militæret solgte Hestene, henvistes Køberen til at søge paa sædvanlig Vis om at faa disse Heste rationerede. De udstationerede Militærhestes Foderforbrug indgaar i Afdelingens Regnskab, hvorimod Rationeringen af Militærets øvrige Heste er foregaaet gennem Kornafdelingen.

I forskellige Tilfælde har Ernæringsraadet frafaldet sin Ret til yderligere Indkøb af Foderkorn hos saadanne Jordbrugere, som havde opfyldt deres Leveringspligt til Staten til Fordel for Hesteejere, som ikke fik deres Heste forsynede med Foder gennem den almindelige Rationering. Det drejede sig i det væsentligste om saadanne Arbejdsheste, der var optaget i Rationeringen, men udførte saa strængt Arbejde, (f. Eks. ved Teglværker), at de kun vanskeligt kunde klare sig med den almindelige Kornration, om Luksusheste, som dog i Reglen udførte et Arbejde, som var af Betydning for Ejeren, undertiden endog dennes Levebrød (Rideundervisning), samt om Hingste, der enten var i privat Eje, eller som ejedes af Foreninger, der ikke var Medlem af de samvirkende Hesteavlsforeninger, endelig om Landbrugsheste, som Ejeren selv burde have kunnet fodre hele Høstaaret med Korn af egen Avl, men var ude af Stand hertil paa Grund af fejlagtige Dispositioner. — Forinden Tilladelsen til Købet blev givet, sikrede Ernæringsraadet sig gennem de kommunale Nævn i Sælgerens Kommune, at Sælgeren havde opfyldt sin Leveringspligt til Staten, ligesom man affordrede Sælgeren en Erklæring gaaende ud paa, at Prisen paa det paagældende Kvantum Korn var Maksimalprisen (28 Kr. pr. 100 kg). Der er ialt givet 38 Tilladelser til Køb af Foderkorn til Hestefoder, omfattende ialt 205,125 kg Vaarsæd.

Ernæringsraadet, den 17. Oktober 1919.

Aage Dyssegaard.

Afdelingsberetning Nr. 6.

1. August 1918—31. August 1919.

Kassererkontoret.

Arbejdet i Kassererkontoret udføres efter følgende Regler, som meget nøje er fulgt i Aarets Løb:

Udbetalinger:

Kassereren modtager alle fyldestgørende Bilag for Krav paa Ernæringsraadet. Bilagene skal i Forvejen være noterede og anviste til Udbetaling. Kassereren udfærdiger Check, som afleveres til Kontrolkassereren tilligemed Bilaget. Checkens Paalydende indføres i Kassekontrolbogen og forsynes med Kontrolkassererens Underskrift. Derefter gaar Checken ud til Underskrift hos de dertil bemyndigede og tilbagesendes Kassereren, der besørger Udbetalingen. Denne maa saaledes først finde Sted, naar Noteringerne er sket. De Checks, der hæves til Kassens eget Brug, skal være udstedt til Kassererens Ordre.

Indbetalinger:

Kassereren modtager alle Indbetalinger og udfærdiger Bilag for disse samt Kvittering, der underskrives af Kassereren. Bilag og Kvittering gaar til Notering i den paagældende Afdelings Bogholderi, hvor Kvitteringen forsynes med Bogholderiets Paategning. Derefter gaar Bilagene til Kontrolkassereren til Notering og Underskrift.

Kassererkontoret ledes af Kontrolkasserer H. P. Knudsen med Hr. O. R. Rasmussen som Kasserer.

Der er som Følge af Kartoffelordningen foretaget en Mængde Udbetalinger til de Jordbrugere, som har leveret Kartoffler til Ernæringsraadet. Der er ialt udfærdiget, bogført og afsendt i anbefalede Breve ca. 80,000 Checks, som alle er underskrevne af Kontrolkassereren. Der har ved Checkskrivning og Ekspedition af samme været beskæftiget 10 Damer og 2 Herrer.

Der har i Løbet af de 13 Maaneder været en Kasseomsætning (iflg. Kontrolkassebogen) paa ialt Kr. 145,100,000,—, som fordeler sig saaledes:

Tabel 17.

August	1918		ca. Kr.	3,900,000,—
September	1918		» »	3,500,000,—
Oktober	1918		» »	6,200,000,—
November	1918		» »	13,400,000,—
December	1918		» »	14,500,000,—
Januar	1919		» »	14,400,000,—
Februar	1919		» »	10,500,000,—
Marts	1919		» »	12,700,000,—
April	1919		» »	23,500,000,—
Maj	1919		» »	12,300,000,—
Juni	1919		» »	19,300,000,—
Juli	1919		» »	6,300,000,—
August	1919		» »	4,600,000,—

Paa enhver Check, der udgaar fra Kassererkontoret, er Beløbet »sikret« med en TODD Maskine, saaledes at Falskneri er umulig.

31. August 1919.

H. P. Knudsen.

Afdelingsberetning Nr. 7.

1. August 1918—31. August 1919.

Ligningsregistret.

Afdelingen, hvis Virksomhed ved forrige Indberetning kun havde været et Par Maaneder, udførte i Tiden umiddelbart efter denne Indberetning en meget grundig Revision af samtlige Kornligningslister for 1918—19 paa Grundlag af Jordvurderingsfortegnelser, der var tilsendt fra Revisionskommissionen.

Denne Revision udviste en stor Unøjagtighed i Kornligningslisterne, idet det ofte blev konstateret, at saavel Ernæringsraadet som Amtsnævnet og det kommunale Nævn havde fuldkommen afvigende Opgørelser for en og samme Jordbruger, ligesom der ofte konstateredes Unøjagtighed imellem selve Kornligningslisten og Jordvurderingsfortegnelsen, som dannede Grundlaget for Udarbejdelsen af Kornligningslisten.

For at opnaa et fast Grundlag for Beregningen af Leveringspligten og for den fremtidige Bogføring af afleveret Korn, udarbejdede Afdelingen Berigtigelser, d. v. s. Berigtigelser for de Jordbrugere, hvor Unøjagtighed blev konstateret ved Sammenhold med Jordvurderingsfortegnelsen. Disse Berigtigelser blev udskrevet med Ligningsnummer, Navn samt leveringspligtig Jordværdi og deraf følgende Leveringspligt.

Efter at være konfereret tilsendtes Berigtigelserne Revisionskommissionen til Gennemsyn, hvorefter Materialet efter Tilbagesendelsen til Ernæringsraadet udsendtes til Amtsnævnene, der, efter Notering i derværende Ligningsregister, videresendte disse til hver enkelt Jordbruger.

Der blev paa den Maade givet hver enkelt Jordbruger Underretning om hans eventuelle ændrede Leveringspligt og desuden givet ham Frist til at klage over Ansættelsen indenfor et Tidsrum af 8 Dage efter Modtagelsen.

Der udsendtes til samtlige 1240 Kommuner ca. 50—60 Berigtigelser til hver, hvilket giver et samlet Antal Berigtigelser af ca. 64.000 Stk.

Udsendelsen af Berigtigelserne medførte en enorm Korrespondance, idet man ofte, for at komme til Bunds i Sagen, maatte henvende sig til de stedlige Vurderingsformænd, ligesom denne Udsendelse fremkaldte en stor Mængde Klager over for høje Ansættelser.

Disse Klager blev overgivet Kornligningen, som, naar Forholdene maatte skønnes at berettigge dertil, meddelte Jordbrugerne Tilladelse til at anmelde Forbeholdsret efter Kornlovens § 7.

En yderligere Forøgelse af Korrespondancen skyldes den Omstændighed, at mange Jordbrugere har staaet opført som Brugere af flere Ejendomme, uagtet disse beviseligt har været drevet som et samlet Brug. Et saadant Forhold har jo bevirket et Fradrag af 3000 Kr. for hver af de saaledes opførte Ejendomme, hvilket jo giver en betydelig Lempelse i Brugerens Leveringspligt.

Foruden de her nævnte Rettelser og de paa Foranledning heraf behandlede Klager, blev der fra Amtsnævnene indsendt ca. 10,000 Amtskendelser (Jordbrugere, som har indsendt Klage til de stedlige Amtsnævn og faaet Klagen behandlet der), for hvilke der er foretaget Rettelse paa den her beroende Kornligningsliste.

Yderligere har man, efter Paabud fra Revisionskommissionen, foretaget Forhøjelser eller Nedsættelser af Jordværdien for samtlige Jordbrugere i ca. 175 Kommuner og meddelt Resultatet af disse Forhøjelser eller Nedsættelser til samtlige Amtsnævn og kommunale Nævn.

Dette er væsentligt, hvad Afdelingen var beskæftiget med indtil 1. November, da Meddelelsen om Tegning af Svin paa Kontrakt udsendtes til de kommunale Nævn.

Da Regnskabet med Afleveringen af disse kontrakttegnede Svin mest bekvemt kunde henlægges til Ligningsregistret, saaledes at Bogføring kunde foretages paa selve Ligningslisten, blev Godkendelsen af de paa dette Tidspunkt indkomne Kontrakter overladt Afdelingen.

Tegningen var oprindelig fastsat at skulle ophøre den 15. November, men da der fra forskellige Steder indkom Besværinger over, at Jordbrugerne ikke tilstrækkeligt var blevet gjort bekendt med Reglerne for Kontrakttegning, og det formentes, at endnu mange Jordbrugere vilde tegne sig for Levering af Svin, blev Fristen for Tegningen udsat til 10. December.

Samtlige efter denne Dato indkomne Kontrakter blev derefter gennemset — bl. a. af den Grund at forhindre, at ikke-leveringspligtige Jordbrugere tegnede sig for Levering af »a« Svin — og godkendte, hvorefter Genparten fra Raadet tilsendtes hver enkelt Svineproducent.

For at sætte saavel Amtsnævnene som de kommunale Nævn i Stand til at kontrollere Svineafleveringerne, blev alle Kontrakterne afskrevet paa Lister og ordnet efter Kommuner. Disse Lister udsendtes til hvert Amtsnævn og kommunalt Nævn.

Ved en Opgørelse, foretaget efter 10. December, viste det sig, at det tegnede Antal Svin ikke var saa stort som forventet, hvorfor man bestemte sig til stadig at modtage indkomne Svinekontrakter og foretage en Godkendelse af de efter 10. December indkomne Kontrakter paa et senere Tidspunkt.

Dette Tidspunkt blev ansat til 1. Januar 1919.

Umiddelbart herefter indkom uforholdsmæssig mange Kontrakter, og da det tegnede Antal Svin ikke overskred det forventede Antal, samlede man alle disse for sent indkomne Svinekontrakter til en sidste og endelig Godkendelse med Udgangen af Marts Maaned 1919.

Det indkomne Antal Kontrakter var da 95,000 Stk. med et Antal af henholdsvis 138,486 »a« Svin og 119,736 »b« Svin, hvilket tilsammen udgør 258,222 Stk. Svin.

Efterhaanden som kontrakttegnede Svin er leveret til Staten, har Ernæringsraadet gennem Amtsnævne modtaget Indberetninger paa Skema 11 og 19 for henholdsvis »a« og »b« Svin, og disse Indberetninger er alle afskrevet paa Kornligningslisten paa samme Maade som de af Jordbrugerne leverede andre fradragsberettigende Varer.

Under Saasædsalget i Efteraaret 1918 modtog Afdelingen fra Saasædafdelingen i Ernæringsraadet, Skemaer, udfærdiget af Landboforeningerne, over de Jordbrugere, der tilbød at levere et Kvantum Saasæd. Efter disse Skemaer blev Leverandørerne af Saasæd i Ligningslisterne godskrevet i deres Leveringspligt for det tilsvarende Kvantum.

Køberne af Saasæd indsendte til Ernæringsraadets Saasædafdeling Bestillingsblanketter; disse Bestillingsblanketter blev amtsvis paaført Lister, som overgik til herværende Afdeling, og efter disse Lister blev Jordbrugernes Leveringspligt forhøjet.

Efter at have foretaget disse Noteringer, blev der udskrevet Fortegnelser til de forskellige Amtsnævn og kommunale Nævn over de Jordbrugere, der havde købt Saasæd, for at der kunde foretages Noteringer i Overensstemmelse med Raadets Kornligningslister, og afkræves de paagældende Jordbrugere det tilsvarende større Kvantum Korn.

For modtaget Vintersæd blev der i Efteraaret 1918 foretaget Noteringer og Udskrift af Lister for 5093 Jordbrugeres Vedkommende.

Saasædsalget i Foraaret 1919 blev behandlet paa samme Maade i Afdelingen; der blev for 3671 Jordbrugere foretaget de nødvendige Noteringer og Udskrift af Lister.

Foruden ovennævnte Saasædsalg var der iflg. Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 1. August 1918 tilladt Handel med Saasæd fra Jordbruger til Jordbruger. Dette foregik paa den Maade, at det kommunale Nævn i Sælgerens Kommune udfærdigede en Blanket, der blev indsendt gennem Amtsnævnet til Ernæringsraadet, for at disse to Institutioner kunde kontrollere Leveringen.

Samtidig blev Købernes Leveringspligt forhøjet med det modtagne Kvantum Saasæd, og Sælgerne blev godskrevet for det solgte Kvantum.

Tilladelse til Handel med Saasæd fra Jordbruger til Jordbruger er benyttet af 346 Jordbrugere.

I Henhold til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 11. Juli 1918 § 1, skulde de leveringspligtige Jordbrugere have præsteret en Levering af mindst $\frac{1}{4}$ af det dem paalignede Kvantum Korn pr. $\frac{1}{11}$ 1918.

Nedenanførte Opgørelse udviser, hvorledes Forholdet for hele Landet paa det nævnte Tidspunkt var:

Antal levpl. Jordbrugere undtagen Bornholm.	Forbeholds- ret.	Intet afleveret.	Afleveret under Fjerdedelen.	Afleveret Fjerdedelen. og derover.
129,019	30,598	32,950	18,153	47,318

Da Vejrforholdene og den spanske Syge i Efteraaret 1918 bevirkede betydelige Vanskeligheder ved Overholdelsen af den i ovennævnte Bekendtgørelse fastsatte

Termin for Aflevering, foretog man paa daværende Tidspunkt intet mod de Jordbrugere, som ikke havde præsteret den Fjerdedels Aflevering, men vilde se Tiden an til den i Bekendtgørelsen nævnte Frist $\frac{1}{4}$ 19, til hvilken Dato Halvdelen af det paalignede Korn skulde være tilgaaet Statslager:

Antal levpl. Jordbrugere undtagen Bornholm.	Forbeholds- ret.	Intet afleveret.	Afleveret under Halvdelen.	Afleveret Halvdelen og derover.
128,555	31,489	9,519	29,690	57,857

Opgørelsen her udviser Forholdet for Afleveringen pr. $\frac{1}{4}$ 19 og det fremgaar heraf, at mange Jordbrugere ikke har opfyldt Bestemmelserne i Indenrigsministeriets Bekendtgørelse ved til dette Tidspunkt at aflevere Halvdelen. Man udskrev og udsendte derfor paa Grundlag af Opgørelsen paa Kornligningslisten en Paamindelse til de Jordbrugere, der stod i Restance med deres Levering. Disse Paamindelser udskreves i et Antal af ca. 39,209 og tilsendtes samlet Amtsnævnene, som videresendte dem til de kommunale Nævn, hvorfra Udsendelsen til hver enkelt Jordbruger blev foretaget. Paa disse Paamindelser var anført, at Jordbrugeren maatte forvente Paalæg om fuldstændig Udtærskning og Aflevering af det ham paalignede Kvantum Korn paa det Offentliges Foranstaltning, saafremt hans Leveringspligt ikke fuldt ud var opfyldt inden 1. Marts 1919.

Da saa godt som alle — af Amtsnævnene — for § 7-Jordbrugere fastsatte Tærskfrister udløb i Begyndelsen af Januar Maaned 1919, udskrev man, for de Jordbrugeres Vedkommende, hvorfor man ikke fra Amtsnævnene havde modtaget Indberetning paa Skema 12, ca. 20,000 Overtagelseserklæringer, som gennem Amtsnævnene udsendtes til de respektive Jordbrugere.

Amtsnævnene blev samtidig hermed anmodet om at tilintetgøre Overtagelseserklæringerne for saadanne Jordbrugere, som i Tiden mellem Udskrivningen af Overtagelseserklæringerne i Ernæringsraadet og Udsendelsen til Jordbrugerne, havde leveret fuldt ud i Henhold til § 7.

En Opgørelse foretaget pr. $\frac{1}{3}$ 19 udviste følgende Resultat:

Antal levpl. Jordbrugere undtagen Bornholm.	Forbeholds- ret.	Intet afleveret.	Ikke afleveret fuldt.	Opfyldt Leverings- pligten.
128,575	30,796	1,916	50,433	45,430

Som det fremgaar heraf, stod der 52,349 Jordbrugere i Restance med Levering af Korn, og man tilstillede derfor de kommunale Nævn Lister til Indberetning hertil for de Jordbrugere, der i Henhold til Notering ikke havde afleveret fuldt ud.

Paa Grundlag af disse Indberetninger udskrev man derefter for § 3-Jordbrugere Overtagelseserklæringer i et Antal af 35,090 Stkr. Differencen mellem disse to Tal, 52,349 og 35,090 Stkr., ligger deri, at en Mængde Jordbrugere i det mellemliggende Tidsrum afleverede fuldt ud.

Overtagelseserklæringerne ledsagedes af en Vejledning til Brug for Amtsnævnene vedrørende Fremgangsmaaden ved Overtagelsesforretningerne samt af Spørgeskemaer, ved Hjælp af hvilke man ønskede Oplysning om saadanne Jordbrugere, som ikke var i Stand til at opfylde deres Leveringspligt. Endvidere medfulgte Opvejningsattest, som vilde være at anvende i saadanne Tilfælde, hvor der blev foretaget Opvejning af det eventuelt i Behold værende Korn.

En Mængde af de her udsendte Overtagelseserklæringer kom imidlertid tilbage fra Amtsnævnene med Bemærkning om, at Jordbrugerne havde opfyldt Leveringspligten i Mellemtiden, og for de øvriges Vedkommende indsendtes udfyldt Spørgeskema, bilagt Opvejningsattest for saadanne Tilfælde, hvor Opvejning var foretaget.

Hele dette Materiale overgik til Kornligningen til Revision.

Afdelingen har derefter foretaget den endelige Afslutning af hver Jordbrugers Konto paa Ligningslisten, hvilket Arbejde maatte være tilendebragt, forinden man kunde paabegynde Udskrivningen af de Blanketter, som man, i Henhold til Kornlovens § 8, agtede at tilstille hver Jordbruger, som efter nævnte § 8 havde Ret til 1 Krones Efterbetaling for hvert leveret hkg Korn, han i Høstaaret 1918—19 i Nettolevering havde afleveret til Statens Lagre.

Dette Arbejde var meget omfattende, idet der udskreves ca. 160,000 Blanketter, hvorpaa anførtes saavel Brutto- som Nettolevering for hver enkelt Jordbruger. Efter Udskrivningen foretoges en Opsummering af saavel Brutto- som Nettolevering samt en Sammentælling af det oprindeligt paalignede Kvantum, hvilket for hele Landets Vedkommende har givet til Resultat:

Paalignet Kvantum hkg.	Brutto- levering (saavel levpl. som U. L.- Jordbrugere) hkg.	Anvist Kvantum hkg.	Nettolevering hkg.	Procentvis indkommet.	Brutto- levering for samtlige U. L.- Jordbrugere hkg.
9,133,533.56	7,267,432.59	473,950.65	6,793,481.94	74.3	149,333.90

Tilbage er nu at rette mulige ved Udskrivning af de ovennævnte Blanketter forekomne Fejl, hvilke dog, efter de fra Amtsnævnene modtagne Oplysninger, maa anses for at være ganske minimale i Forhold til det store Materiale, der er udsendt. Naar dette Arbejde er tilendebragt, er Afdelingens Hverv afsluttet, og Kornligningslisterne overgaar til Kornligningsafdelingen, hvor Sagerne vedrørende Restancerne vil blive behandlet i Henhold til Kornloven af 19. September 1919 § 13.

København, i Oktober 1919.

P. I. A. Rasmussen.

Afdelingsberetning Nr. 8.

1. August 1918—31. August 1919.

Mel- og Grynafdelingen.

Ernæringsraadets Mel- og Grynafdeling har omfattet Kontrol med Fremstilling af Byggryn og Havregryn, Fordeling af Byggryn fra Byggrynsmøllerne til Grossisterne, Fordeling af Havregryn til Apoteker, Hospitaler, Sygehuse og Grossister, Fordeling af Kartoffelmel til Grossisterne m. m.

I Høstaaret 1918—19 har ca. 750 Møllere Landet over haft Ernæringsraadets Tilladelse til Fremstilling af Byggryn, og der er ialt fremstillet Byggryn af 754,900 hkg Byg, hvilket har givet 514,150 hkg Byggryn. Til Fremstilling af Byggryn disponeredes der over en Kapacitet paa 2,400,000 hkg, hvilket nødvendiggjorde en meget klækkelig Reduktion af Byg til Møllerne. Ved Reduktionen er der først og fremmest taget Hensyn til den naturlige Vind- og Vandkraft, saaledes at disse Møller gennemsnitlig har faaet tildelt indtil 40—50 % af deres Kapacitet, medens andre Møller kun har faaet tildelt fra 20—35 % af deres Kapacitet.

Havregryn er fremstillet paa tre Møller, een i Svendborg, een i Skive og een i Randers. Der er fra Høstaarets Begyndelse til 28. Juni d. A. ialt fremstillet Havregryn af ca. 54,960 hkg Havre, hvilket har givet ca. 27,500 hkg Gryn. Al Fordeling af Havregryn fra Møllerne i denne Periode er foregaaet gennem Afdelingen, saaledes at der først og fremmest er tildelt Hospitaler, Sygehuse og Sanatorier samt Apoteker det nødvendige Kvantum, hvorefter Resten er fordelt til Grossisterne. Efter 28. Juni d. A. er Fordeling og Handel med Havregryn frigivet.

Kartoffelmel er fremstillet paa ca. 45 Fabriker Landet over. Under Ernæringsraadets Kontrol er der fremstillet ca. 103,500 hkg prima Mel samt en Del secunda Mel. Medens Dispositionsretten og dermed Salget af secunda Melet og daarligere Kvaliteter hovedsagelig har været overladt Fabrikerne, har Mel- og Grynafdelingen foretaget Fordelingen af prima Melet, som er tildelt Grossisterne i Forhold til disses Omsætning i Aarene 1913—1914—1915. Til Grossisterne er der af prima Mel anvist og aftaget ca. 65,000 hkg, hvorefter Ernæ-

ringsraadet for egen Regning fra Fabrikkerne har overtaget ca. 38,500 hkg Kartoffelmel. Heraf er der indtil 1. September d. A. eksporteret til Udlandet samt solgt til Industribrug o. l. ca. 10,100 hkg. — Paa Lager fandtes den 1. September d. A. ca. 28,400 hkg Kartoffelmel, som rationeredes i Løbet af Efteraaret.

Til Kolonierne er der i Tiden fra 1. August 1918 til 1. September 1919 udført:

til Grønland	ca. 4,650 hkg	Rugmel,
- Island	- 46,850 hkg	—
- Færøerne	- 13,100 hkg	—
		ca. 64,600 hkg

Endvidere er der til Grønland eksporteret 923 Sække dansk Hvedemel og 948 Sække amerikansk Mel.

København, den 14. Oktober 1919.

R. Bay.

Afdelingsberetning Nr. 9.

1. August 1918—31. August 1919.

Bogholderiafdelingen.

Da man den 1. August 1918 foretog Opvejning paa samtlige Statslagre begyndte man dermed regnskabsmæssigt paa et nyt Høstaar, som strakte sig fra nævnte Dato til 1. September d. A. Man har i dette Aar haft ca. 2500 Stats-

Tabel 18. **Statens Kornlagre**

pr. 28. Fe-

	Rug kg	Hvede kg
Københavns Amt	25,621,582,5	14,562,877
Frederiksborg Amt.....	6,426,583	1,095,225,5
Holbæk »	6,502,800	8,687,773,5
Sorø »	6,782,272	8,367,851
Præstø »	5,340,888	7,861,790
Maribo »	10,098,450,5	15,545,535,5
Odense »	15,013,490	11,931,082,5
Svendborg »	12,037,694	8,422,084,5
Aarhus »	14,658,111,5	12,985,001,5
Randers »	11,328,496,5	3,467,907,5
Aalborg »	16,428,255,5	3,267,381
Hjørring »	9,332,094	75,463,5
Thisted »	4,415,221	1,096,258
Viborg »	8,206,405	1,280,691,5
Ringkøbing »	9,483,822,5	219,546
Ribe »	5,224,302,5	3,454,139,5
Vejle »	7,617,617,5	5,646,430
	174,518,086	107,967,038

Foranstaaende Fortegnelse over Statens Kornlagre er i Overensstemmelse med Ernæringsgørelser. Disse Opgørelser, som er revideret af de stedlige Amtsnævn

København, den

REVISIONS- OG FORVALTNINGS-

(sign.) J. Michelsen.

lagre, og man har i Lighed med det første Høstaar modtaget Indberetninger fra disse hver 1. og 15. i Maaneden. Disse Regnskaber er efter at være reviderede i Revisionsafdelingen bogført her i Afdelingen amtsvis, saaledes at det af Kontiene fremgik, hvormeget Korn der var indgaaet direkte fra Jordbruger, og hvormeget der var indgaaet fra andre Statslagre. Man har derefter hver 1. og 15. i Maaneden foretaget en Opgørelse over, hvormeget Korn der i samtlige Amter var indgaaet i Perioden, samt hvormeget der i samme Tidsrum var udgaaet saavel af hel Korn som i Form af Mel og Gryn, ligesom man har udtaget, hvormeget der af det udgaaede var udgaaet til Menneskeføde, og hvormeget til Foder, og har man derefter konstateret, at denne Udgang stod i det rette Forhold til Rationeringen.

Paa samme Maade har man ført Regnskab over Klid og Melasse samt i den sidste Del af Høstaaret over Majs.

De samlede Kvanta Korn, man har bogført, andrager 1,503,342 Tons, hvil-

af Høsten 1918.

bruar 1919.

Byg kg	Havre og Blandsæd kg	Boghvede kg	Ialt kg
4,937,725	1,888,107,5	39,716	47,050,008
1,519,307,5	1,503,776,5	19,871	10,564,763,5
3,657,586,5	3,119,603,5	12,825	21,980,588,5
2,982,451	2,722,531	66,654	20,921,759
4,401,374,5	2,957,730	63,794,5	20,625,577
7,698,881,5	2,338,202,5	27,161,5	35,708,231,5
5,184,407	5,033,417	21,205,5	37,183,602
3,535,850,5	4,720,904	8,830	28,725,363
6,980,626	13,374,565	14,913,5	48,013,217,5
4,071,225	4,938,350	7,787,5	23,813,766,5
2,006,143,5	2,486,134	640	24,188,554
962,679	1,520,664	1,265,5	11,892,166
3,277,671,5	3,742,360		12,531,510,5
2,117,535,5	3,793,884	12,135,5	15,410,651,5
753,230,5	1,686,839	5,975,5	12,149,413,5
1,591,952	2,125,963	20,219,5	12,416,576,5
2,971,731	6,916,203	3,234	23,155,215,5
58,650,378,5	64,869,234	326,228,5	406,330,964

raadets af os reviderede Bøger, som føres paa Grundlag af de fra Lagrene indsendte Op- og af Ernæringsraadets Personale, er ikke tillige revideret af os.

31. Maj 1919.

INSTITUTET. AKTIESELSKAB.

(sign.) H. E. Andersen.

Tabel 19. **Opgø-**
de Beholdninger af Korn af Høsten 1918, som Staten i Henhold til

	Rug kg	Hvede kg
Københavns Amt	7,102,199	7,285,017,5
Frederiksborg Amt.....	1,751,439,5	243,272,5
Holbæk »	1,180,899,5	3,887,654,5
Sorø »	1,707,032,5	1,547,928
Præstø »	980,022	1,426,677,5
Maribo »	4,873,354,5	3,708,246
Odense »	4,872,062	1,919,157,5
Svendborg »	6,410,718	2,457,796,5
Aarhus »	14,222,180,5	2,229,638,5
Randers »	6,861,610	1,738,192
Aalborg »	11,668,936,5	1,645,752
Hjørring »	3,942,785	824,5
Thisted »	2,999,545	365,222,5
Viborg »	4,213,620	781,645,5
Ringkøbing »	67,167,5	620
Ribe »	1,591,305	804,819,5
Vejle »	3,891,187,5	1,281,893,5
	78,336,064	31,324,358

Foranstaaende Fortegnelse over Beholdningen af Korn er i Overensstemmelse med Ernæringsgørelser. Disse Opgørelser, som er revideret af de stedlige Amtsnævn

København, den

REVISIONS- OG FORVALTNINGS-

(sign.) *J. Michelsen.*

ket Kvantum ligeledes bestaar af Korn fra saavel Jordbruger som fra andre Statslagre.

Endvidere har man ved hver Maanedes Slutning udskrevet Lagerregninger til alle Statslagre, hvilke Regninger, efter at være reviderede i en dertil under Bogholderiafdelingen oprettet Revision, er videresendt til Amtsnævnene med Paategning om Udbetalingsordre.

Da der er forskellig Lagerlejberegning for Korn, Klid og Melasse, er der udskrevet 2 Lagerregninger til hvert Statslager i hver Maaned, og man har paa denne Maade i det sidste Høstaar udsendt ca. 60,000 Lagerregninger. I disse Lagerregninger har man foruden at udbetale Lagerpenge opkrævet den Overpris, som Statslagrene har inkasseret saavel paa Foderkorn som paa Hvede til Mel, Byg til Gryn, Øl, Sprit og Malt, altsaa hele den Overpris, som Statslagrene har inkasseret udover, hvad de har givet for Kornet.

relse over

Ernæringsraadets Lagerbøger skulde have liggende paa Lager den 31. Juli 1919.

Byg kg	Havre og Blandsæd kg	Boghvede kg	Ialt kg
2,712,715,5	19,535	31,645,5	17,151,112,5
341,366,5	1,590	16,511	2,350,999,5
715,125	44,467,5	11,502,5	5,839,649
1,324,925	185,200	62,917	4,828,002,5
1,788,379,5	243,094,5	46,119,5	4,484,293
1,956,931	39,244	22,411,5	10,600,187
1,152,058,5	125,704	8,960,5	8,077,942,5
1,572,844,5	1,022,758	6,790,5	11,470,907,5
3,383,194	389,176	12,758,5	20,236,947,5
1,257,840	131,383,5	6,327,5	9,995,353
1,331,411,5	121,939,5	520	14,768,559,5
709,867	92,963,5	1,904,5	4,748,344,5
476,004,5	297,793,5		4,138,565,5
494,400,5	377,865,5	9,631,5	5,877,163
257,217	47,014	38,5	372,057
1,013,663,5	23,266,5	11,691	3,444,748,5
975,968,5	383,373	2,235	6,534,657,5
21,463,912	3,543,188	251,967,5	134,919,489,5

raadets af os reviderede Bøger, som føres paa Grundlag af de fra Lagrene indsendte Op-
og af Ernæringsraadets Personale, er ikke tillige revideret af os.

19. December 1919.

INSTITUTET. AKTIESELSKAB.

(sign.) H. E. Andersen.

Man har den 1. Marts d. A. undersøgt, om Statslagrenes Beholdninger var
i Overensstemmelse med Ernæringsraadets Bøger, og de Uoverensstemmelser,
der paa denne Maade er konstateret, er blevet opklaret.

Den 1. August d. A. blev der foretaget Opvejning af Kornet paa alle Stats-
lagre ved Hjælp af kgl. Vejer og Maaler i Byerne og de kommunale Nævn paa
Landet, hvorefter alle Statslagrenes Konti blev afsluttede, og der blev fraskrevet
Svind. — I Tilfælde, hvor Svindet har oversteget 3 % af Omsætningen, er
der blevet reklameret, og hvor Statslagrene ikke har kunnet give fyldestgørende
Forklaring angaaende Svindets Fremkomst, har man for Rugens og Hvedens
Vedkommende ladet Sagen gaa til Politiiundersøgelse, hvorimod man for Vaar-
sædens Vedkommende har ordnet det paa den Maade, at Statslagrene har be-
talt en Prisdifference paa det Kvantum, hvormed Svindet overstiger de 3 %.
Denne Prisdifference har man sat til 13 Kr. pr. 100 kg, idet Prisen paa Foder-

korn i Juli og August Maaneder var 36 Kr. pr. 100 kg, saaledes at Statslagrene havde at tilbagebetale Staten 13 Kr. pr. 100 kg, og da man ikke, før denne Opvejning havde fundet Sted, var vidende om det store Svind, har man regnet med, at Kvantummet fandtes paa Lageret, og at Staten saaledes tilkommer en Prisdifference herpaa paa 13 Kr. pr. 100 kg.

Man har endvidere ført Regnskab med de Kvanta Korn, som Amtsnævnene har opkøbt og ladet tørre, ligesom der ogsaa paa disse Lagre er foretaget Opvejning og konstateret, hvormeget Kornet er svundet ved Tørring.

For de Statslagre, der findes indenfor Københavns Kommune, har Afdelingen fungeret som Amtsnævn, og man har saaledes for disse Lagres Vedkommende ført Kontrol med deres Melkort, hvorved er konstateret, at intet Lager har faaet Godtgørelse for mere Rug og Byg til Brød, end der er indgaaet direkte fra Jordbruger eller indkøbt paa andet Lager uden Aflevering af Melkort til en Pris af 26 Kr. pr. 100 kg for Rug og 23 Kr. for Byggen.

Endelig har man ført Regnskab med hele Pengeomsætningen indenfor Ernæringsraadet, altsaa ikke alene, hvad der er anvist fra selve Afdelingen, men fra samtlige Afdelinger indenfor Raadet, ligesom man har holdt Regnskab med de Beholdninger af Korn og Mel, som er betalt direkte af Staten, og altsaa ligger for Statens Regning. Dette gælder alt, hvad der ligger hos Firmaet Mammen & Drescher i København, idet dette Firma, for de Forretninger, der vedrører Ernæringsraadet, finansieres af Staten.

Til at udføre ovennævnte Arbejde har man haft 1 Fuldmægtig, 26 Assistenten og 2 Stenografer.

15. November 1919.

A. Madsen.

Afdelingsberetning Nr. 10.

1. August 1918—31. August 1919.

Arkiv- & Inventarieforvaltningen.

Den i Høstaaret 1917—18 foretagne Omlægning af Forvaltningen viste sig straks at være praktisk og af stor Betydning, idet man blev i Stand til at imødekomme de store og mangeartede Krav, der nødvendigvis maatte blive stillet i de forskellige bestaaende Afdelinger, hvor Arbejdet som Følge af Udviklingen blev større og større, og hvorfra der blev lagt fuldt Beslag paa Forvaltningens Ydeevne.

Foruden de af Raadet benyttede Lokaler har man for at skaffe Plads til nye Afdelinger og til Udvidelse af de alt bestaaende maattet tage Loftetagen i den søndre Del af Kirken i Brug, hvortil man overførte Bogholderiet, ligesom man yderligere har maattet lade opføre en Barak til Brug for Hestefoder-Afdelingen og Afdelingen for Høns & Svin. Senere hen blev dog Bogholderiet flyttet til Barakken. Disse Lokaler blev imidlertid, efter at de to sidste Afdelinger blev ophævede i Slutningen af Aaret og Bogholderiet installeret i Kirken, taget i Brug til Opbevaring af forskellige Materiel- og Arkivsager.

Forrige Aars Indkøb af Skrivemaskine-, Gennemslags- og Duplikeringspapir, Konvolutter etc. har vist sig fuldt ud at svare til det Maal, man havde sat sig, nemlig under de daværende ugunstige Forhold at sikre sig et Materiale til de kommende Tider og i prima Kvaliteter, saaledes at Raadet i Fremtiden kunde virke tilfredsstillende. Man har ved at sammenligne de Tilbud, der er indgaaet i Aarets Løb konstateret, at de Priser, man har betalt for ovennævnte Materialer, ikke alene er betydeligt under, hvad man nu kan købe til — i enkelte Tilfælde 50 à 60 % — men at Kvaliteten ikke nær staar paa Højde med de Beholdninger, vi ligger inde med.

For disse gælder det, at de i Aarets Løb ved det daglige Forbrug er blevet betydeligt reduceret, og at dette navnlig gør sig gældende for de Sager, hvor Ernæringsraadets Navn har været paatrykt, idet der her kun resterer ubetydelige Poster, som yderligere er gaaet ned, foranlediget ved, hvor det har kunnet lade sig gøre, at ændre Navnet.

Paa vanlig Maade har Forvaltningen daglig inspiceret de af Raadet benyttede Lokaler i Kirkebygningen og den tilstødende Barak, paaset at Afdelingerne er i Orden inden Kontortidens Begyndelse, draget Omsorg for Inventariets

Vedligeholdelse, at de benyttede Lokaler bliver behandlet forsvarligt, saavel som at Skrivemaskinerne stadig er i brugbar Stand.

Afdelingens Personale udgør samme Antal som f. A., nemlig 33 samt 10 Rengøringskoner. Forvaltningen ledes som hidtil af Forvalter C. Andersen.

Magasinet har særlig og navnlig i Vintermaanederne lige indtil omkring Maj Maaned været stærkt paavirket af Raadets hurtige og den til Tider stærkt stigende Udvikling. De nye Afdelinger, det betydelig forøgede Personale bragte daglig en overmaade stor Efterspørgsel af forskellige Materialier etc., ligesom det daglige Forbrug steg ved en forøget Anvendelse af Serier, Meddelelser, der udgik fra Raadet, samt Indenrigsministeriets Bekendtgørelser, der blev anvendt af de forskellige Afdelinger til Støtte for deres Arbejde, hvadenten det gjaldt Besvarelse af mundtlige og telefoniske Forespørgsler eller af den daglig indgaaede store Post.

Katalogerne omfatter for Tiden 1513 Numre.

Iøvrigt har Afdelingen paa samme Maade som i det foregaaende Høstaar til Stadighed været i Kontakt med de forskellige Afdelingsledere, saaledes at de rekvirerede Rekvisitter blev holdt indenfor passende Grænser. Leder og Personale som tidligere Aar.

Arkivet har i Høstaaret 1918—19, som Underafdeling af Inventarieforvaltningen, fortsat sin Virksomhed i samme Retning og med samme Personale og Ledelse, som anført i Aarsberetningen for Aaret 1917—18.

Tilgangen af forskellige Arkivsager har i det forløbne Aar været en Del større end forrige Aar, og Udlaanet af de forskellige henlagte Sager er, som Følge af Oprettelsen af »Ernæringsraadets Ligningsregister« og Tilgangen af en langt større Mængde Korrespondance end tidligere, steget til langt over det dobbelte af forrige Aars Udlaan.

Der er Aaret igennem indgaaet til Registrering og Henlæggelse:

ca. 33,500	Klid- og Melasseregnskaber,
» 54,000	Kornregnskaber,
» 450	Korntørningsregnskaber,
» 60,000	Poser med Kornkvitteringer,
» 31,500	» » Klid- & Melassekvitteringer,
» 8,000	» » Grynkvitteringer,
» 450	» » Korntørningsbilag,
» 1,500	» » Kartoffelmelserklæringer,
» 1,000	Pakker med forsk. Dokumenter.

Desuden den nævnte store Mængde Korrespondance, paa hvilken der dog ikke kan opgives noget tilnærmelsesvis nøjagtigt Tal.

Skrivemaskine- og Duplikeringsafdelingen har i Lighed med foregaaende Høstaar ogsaa i Høstaaret 1918—19 været beskæftiget med Duplikering og Korrespondance for alle Afdelinger indenfor Ernæringsraadet.

Af større Arbejder, der er udført i Afdelingen, skal nævnes Arbejdet for Ligningsregisteret med Udskrivning af Fortegnelser over alle leveringspligtige

Jordbrugere. Fortegnelserne blev udskrevet i 3 Eksemplarer til samtlige Landets Kommuner, ialt 1250, og indeholdt alle i Kommunen boende Jordbrugeres Navn og Ligningsnummer, saaledes som disse efter foretagen Berigtigelse af Kornligningslisten staar opført paa denne.

Ved Ligningsregisterets Tegning af Kontraktsvin blev til alle de kommunale Nævn udskrevet Lister, ialt 100,000, hvorpaa opførtes de i Kommunen boende Jordbrugeres Navn, Adresse, Ligningsnummer og Antal tegnede Svin. Nogle og tredive Skrivelser til de kommunale Nævn og Jordbrugere blev hver dupliceret i ca. 150,000 Eksemplarer og paaført Navn, Adresse samt forskellige Bemærkninger, ligesom der daglig blev udskrevet et større Antal Berigtigelser til Amtsnævnene og de kommunale Nævn angaaende Ændringer i Kontrakterne. Til Returnering af Kontrakternes Genpart blev alene udskrevet 100,000 Kon-
lutter.

For Saasædafdelingen blev der i Efteraaret 1918 og Foraaret 1919 udskrevet Lister i 175,000 Eksemplarer til Brug ved Udlevering af Saasæd fra Landboforeningerne og Saasædlagrene. Der blev udskrevet 9,570 Bestillingsblanketter og 13,241 Købetilladelser. To og fyrretyve forskellige Skrivelser blev dupliceret hver i 125,000 Eksemplarer, og Jordbrugernes Navn, Adresse, tilstaaede Kvantum Saasæd og andre Bemærkninger paaskrevet. Foruden dette Arbejde blev al Saasædafdelingens Korrespondance udført i Afdelingen.

Skrivemaskine- og Duplikeringsafdelingen har beskæftiget 7 Damer under samme Ledelse som sidste Aar.

Den 15. November 1919.

Chr. Andersen,

Afdelingsberetning Nr. 11.

1. August 1918—31. August 1919.

Kartoffelafdelingen.

Grundlaget for Kartoffelordningen for Høstaaret 1918—19 er givet i følgende Uddrag af Kornloven af ²⁰/₃ 1918:

§ 11.

Indenrigsministeren bemyndiges til at lade dyrke Kartoffler til Staten mod efternævnte Vederlag og paa nærmere fastsatte Vilkaar. Der maa tegnes et saa stort Areal, at der sikres Staten mindst 5 Mill. og ikke over 6 Mill. hkg Kartoffler. Adgang til Tegning gives Jordbrugere, der vil forpligte sig til at levere mindst 10 hkg, og ingen faar Ret til at levere mere end 60 hkg. Det saaledes tegnede Kvantum Kartoffler skal leveres i Tiden fra September 1918 til Maj 1919. For gode, sunde Kartoffler betaler Staten i September og Oktober Maaned 7 Kr., i November og December 8 Kr., i Januar 8.50, i Februar 9 Kr., i Marts 9.50 og i April 10 Kr. pr. hkg. Desuden betaler Staten Avlerne en Godtgørelse paa 50 Kr. pr. 10 hkg, der leveres i Overensstemmelse med Kontrakten. Ved Overtegning skal Adgangen til Dyrkning af Kartoffler i det Omfang, som her bestemmes, forbeholdes de Jordbrugere, hvis Jordværdi er lavest, og disse skal bevare deres Tegningsret indenfor den ovenfor angivne Ramme.

Prisen er netto leveret efter nærmere Anvisning løst i Jernbanevogn eller i Køberens Sække paa Avlerens nærmeste Station eller i Skib i Havn.

Indenrigsministeren bemyndiges til at paalægge Købstadskommuner og Landkommuner, hvor der maatte være Trang dertil, at sikre Kommunernes Indbyggere det fornødne nærmere fastsatte Kvantum Kartoffler, derunder til de ovenfor nævnte Priser at aftage Kartoffler hos de Jordbrugere, der har tegnet sig for Dyrkning til Staten.

Saafermt der tegnes og afleveres flere Kartoffler end nødvendigt til Befolkningens Forsyning, bemyndiges Indenrigsministeren til at anvende disse i frisk eller tørret Tilstand i Vareudvekslings Øjemed.

§ 3.

Indenrigsministeren bemyndiges til i fornødent Omfang at træffe Bestemmelser, hvorefter en Jordbruger, der til Ikke-Jordbrugere afleverer over 20 hkg Kartoffler til Husholdningsbrug pr. Td. Land dyrket med Kartoffler, kan faa godtgjort i sin Leveringspligt 1 hkg Korn for hvert 4 hkg Kartoffler, han afleverer udover de nævnte 20 hkg pr. Td. Land. Denne Godtgørelse i Kornligningen udstrækkes ikke til de Jordbrugere, der i Henhold til § 11 dyrker Kartoffler i Kontrakt til Staten.

Princippet var altsaa, at Staten ved Kontrakter med Kartoffeldyrkerne skulde sikre sig indtil 6 Mill. hkg Kartoffler, som dels skulde anvendes til Dækning af

det hjemlige Forbrug og dels til Eksport, samt at der betaltes en særlig Præmie for saaledes kontraherede Partier Kartoffler, hvilket Tilskud fra Staten helt eller delvis forventedes indvundet ved Eksport. Det Kvantum, som den enkelte Jordbruger kunde tegne i Kontrakt til Staten og opnaa de ovennævnte Priser for, blev ved Lov af ²⁸/₉ 1918 forøget til 300 hkg.

I Løbet af Vinteren og Foraaret 1918 søgte Ernæringsraadet paa forskellig Maade at bidrage til en Forøgelse af Kartoffelarealet, idet man følte sig overbevist om, at en saadan Udvidelse vilde være berettiget baade af Hensyn til Samfundets Forsyning med Levnedsmidler og af Hensyn til Landbrugets Rentabilitet. En agitatorisk anlagt Piece, skrevet af Lærer A. Christensen, Sdr. Tranders, under Titlen: »Dyrk Kartofflen, agt paa Kartofflen«, lod Ernæringsraadet fremstille i et Oplag paa 250,000 Eksemplarer, som gennem de kommunale Nævn spredtes til alle Jordbrugere. Endvidere udbød Ernæringsraadet Læggekartofler, og efter at Loven af ²⁰/₃ var vedtaget, tilbød Raadet at levere indtil 12 hkg Læggekartofler paa Kredit til Jordbrugere, som ikke godt kunde betale kontant, men som tegnede Kontrakt paa mindst 5 Gange saa mange hkg Kartoffler i Efteraaret 1918. Ialt blev 3837 Jordbrugere paa denne Maade forsynet fra Ernæringsraadet med tilsammen 25,530 hkg Læggekartofler paa Forskud; Fordelingen af Kartofflerne skete ved de kommunale Nævn. Den stærkeste Agitation laa imidlertid utvivlsomt i de høje Kartoffelpriser, som Kornloven stillede i Udsigt, dels ved at Staten paa Forhaand optraadte som Køber til ovennævnte Priser, og dels fordi Landmanden regnede med, at disse Priser ogsaa i nogen Grad maatte blive gældende for andre Partier.

I hvor høj Grad det lykkedes at faa Arealet udvidet, og hvad det endelige Høstresultat blev, vil fremgaa af følgende statistiske Oplysninger:

Tabel 20.

Aar	Areal ha	hkg pr. ha	Avl (Mill. hkg)
1906—10.....	54,074	ca. 140	7,198
1911.....		- 138	8,232
1912.....	61,141	- 136	8,235
1913.....		- 174	10,691
1914.....		- 154	9,456
1915.....	66,561	- 161	10,727
1916.....	64,158	- 105	6,740
1917.....	57,853	- 167	8,677
1918.....	74,756	- 149	11,051

Fra 1917—1918 blev Arealet saaledes udvidet med 16,903 ha, hvilket udgør 29,2 % af Kartoffelarealet i 1917. Høstudbyttet blev i Gennemsnit for hele Landet omkring Middel, noget over Middel i Jylland og noget under Middel paa Øerne. Det samlede Høstudbytte er opgjort til 11,051 Mill. hkg, hvilket var den største Kartoffelavl Danmark indtil da havde haft, men i 1913 og i 1915, da Udbyttet pr. Arealeenhed var kendeligt højere end i 1918, var det samlede Høstudbytte dog omtrent ligesaa stort.

I. Sikring af Kartofler ved Kontrakttegning, samt Kartofflernes Aflevering.

I Henhold til Lov af ²⁰/₃ 1918 udsendte Ernæringsraadet under 25. s. M. gennem de kommunale Nævn Kontrakter til Tegning af Kartofler til Ernæringsraadet, og under ⁹/₄ udstedte Indenrigsministeriet en Bekendtgørelse, som paalagde alle kommunale Bestyrelser for Købstænder og bymæssige Bebyggelser med 1500 Indbyggere eller derover at søge sikret ved Kontrakttegning 100 kg Kartofler pr. Indbygger. Da det i Løbet af Sommeren viste sig, at der kun var tegnet ca. 1,28 Mill. hkg til Ernæringsraadet, og at Flertallet af de kommunale Bestyrelser ikke havde faaet tilnærmelsesvis sikret det beregnede Kvantum, foranledigede Ernæringsraadet, at det Kvantum, for hvilket Kornlovens Godtgørelse kunde udbetales til den enkelte Jordbruger, blev forhøjet fra 60 til 300 hkg ved Lov af ²⁸/₉ 1918, og der udsendtes saa nye Kontrakter.

Resultatet af begge disse Tegninger til Ernæringsraadet er anført i Tabel 20.

Som det fremgaar heraf, gav første Tegning ialt ca. 1,28 Mill. hkg Kartofler paa 32,277 Kontrakter, der gennemsnitlig lød paa 40 hkg. Den anden Tegning gav ca. 400,000 hkg paa ca. 8700 Kontrakter. Det gennemsnitlige Kvantum pr. Kontrakt var her 47 hkg.

Ialt havde Ernæringsraadet saaledes ved Kontrakttegning sikret Staten 1,69 Mill. hkg paa ca. 41,000 Kontrakter, der gennemsnitlig lød paa 41 hkg.

Kontrakterne var affattede saaledes, at de var fuldstændig bindende baade for Dyrkerne og for Ernæringsraadet. Ernæringsraadet var pligtig at aftage Kartofflerne inden 1. Maj 1919, og Dyrkerne var inden for dette Tidsrum pligtige at levere Kartofflerne paa det i Kontrakterne opgive Afleveringssted efter Ernæringsraadets Forlangende. Hvis Avleren af en eller anden Grund ikke var i Stand til at levere det tegnede Kvantum af egen Avl, kunde han forpligtes at fremskaffe Kartofflerne ved Køb og levere dem til de i Kontrakten fastsatte Priser. Ernæringsraadet gjorde imidlertid ikke Brug af denne Ret. Naar en Avler uden egen Skyld, f. Eks. ved Misvækst, Ødelæggelse under Opbevaringen eller andre gyldige Grunde blev ude af Stand til at opfylde Kontrakten med egen Avl, gik man ind paa at nedskrive eller annullere Kontrakten. Som anført i Tabel 20 blev 848 Kontrakter lydende paa 41,000 hkg annulleret, og 1517 Kontrakter blev nedskrevet med ialt 37,700 hkg. Paa den anden Side udviklede Forholdene sig saaledes, at Ernæringsraadet ikke kunde aftage alle de tegnede Kartofler inden 1. Maj. Man tilbød da at betale 50 Øre ekstra pr. hkg for Levering indtil 15. Maj og 1 Kr. pr. hkg for Levering efter denne Dato. Det drejede sig om ca. 400,000 hkg, om hvis Aftagning der altsaa maatte træffes særligt Arrangement. Avleren modtog gennemgaaende Ernæringsraadets Tilbud med Forstaaelse af Situationen, og det lykkedes at faa alle Kontrakterne afviklede uden en eneste Retssag.

Naar Annuleringen og Nedskrivningen af Kontrakterne trækkes fra det tegnede Kvantum, bliver der en Beholdning paa ca. 1,615,000 hkg, og, som sidste Kolonne i Tabellen udviser, blev ialt afleveret ca. 1,610,000 hkg, altsaa praktisk talt det Kvantum, som Kontrakterne sluttelig lød paa.

Tegningen til Ernæringsraadet fordeler sig, som man maatte vente, ret forskelligt paa de forskellige Landsdele, dels hvad det absolutte Kvantum an-

gaar, og dels i Forhold til den samlede Avl. I Tabel 21 er foretaget en amts- og provinsvis Sammenstilling desangaaende, og samtidig er givet Oplysning om Kartoffelarealets Størrelse, dels i ha og dels i Procent af det samlede dyrkede Areal. I Jylland blev ialt tegnet 1,4 Mill. hkg, hvilket udgør 16,89 % af den samlede Avl. Paa Øerne er kun tegnet 277,000 hkg, svarende til 10,42 %. Blandt Amterne staar Aalborg med det højeste absolutte Kvantum, nemlig 230,000 hkg, medens Aarhus Amt har tegnet den største Procentdel af Avlen, nemlig 19,97.

Tabel 21. **Ernæringsraadets Kartoffel**

A m t	Afsluttet i Kontrakt						
	fra ²⁰ / ₃ = ²⁸ / ₉ 1918 (Gammel Tegning)			efter ²⁸ / ₉ 1918 (Ny Tegning)			
	Antal Kontrak- ter	Antal hkg	Antal hkg pr. Kontrakt	Antal Kon- trakter	Antal hkg	Antal hkg pr. Kontrakt	Antal Kon- trakter
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
<i>Øerne.</i>							
København	410	16,850	41	32	2,155	67	442
Frederiksborg	929	39,971	43	226	12,328	54	1,155
Holbæk	1,568	56,476	36	416	15,418	37	1,984
Sorø	840	28,155	34	157	6,015	38	997
Præstø	400	13,322	33	44	2,327	33	444
Bornholm	231	8,049	35	110	3,846	35	341
Maribo	223	7,385	33	16	1,041	65	239
Svendborg	688	21,007	31	124	3,939	32	812
Odense	1,043	33,336	32	110	5,391	49	1,153
Ialt Øerne	6,332	224,551	35	1,235	52,460	42	7,567
<i>Jylland.</i>							
Vejle	1,702	62,998	37	487	18,564	38	2,189
Aarhus	3,122	124,303	40	469	21,603	46	3,591
Randers	2,433	104,648	43	929	54,882	59	3,362
Aalborg	3,673	164,118	45	1,063	66,003	62	4,736
Hjørring	1,677	63,255	38	274	12,095	48	1,951
Thisted	1,281	45,583	35	474	14,294	32	1,755
Viborg	3,707	145,476	39	1,183	51,664	43	4,890
Ringkøbing	4,890	207,575	42	1,482	74,373	52	6,372
Ribe	3,460	135,913	39	1,151	50,016	49	4,611
Ialt Jylland	25,945	1,053,869	41	7,512	363,494	48	33,457
Ialt hele Landet	32,277	1,278,420	40	8,747	415,954	47	41,024

tegning i Høstaaret 1918—1919.

Ialt		Nedskrevne Kontrakter		Annullerede Kontrakter		Ialt nedskrevet og annulleret hkg	Ialt at levere hkg	Ialt leveret hkg
Antal hkg	Antal hkg pr. Kontrakt	Antal Kontrakter	Antal hkg	Antal Kontrakter	Antal hkg			
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)
19,005	43	61	1,332	22	1,010	2,342	16,663	16,020
52,299	45	75	1,824	76	3,717	5,541	46,758	45,965
71,894	37	78	1,687	53	2,446	4,133	67,761	67,046
34,170	34	57	1,131	32	1,335	2,456	31,704	31,300
15,649	35	27	1,115	32	1,245	2,360	13,289	12,896
11,895	35	41	580	6	160	740	11,155	10,962
8,426	35	36	577	24	1,194	1,771	6,655	6,635
24,946	31	49	831	28	1,162	1,993	22,953	22,528
38,727	34	86	1,530	36	1,430	2,960	35,767	35,118
277,011	37	510	10,607	309	13,699	24,306	252,705	248,470
81,562	37	118	2,740	42	1,545	4,285	77,277	76,868
145,906	41	67	5,694	113	5,718	11,412	134,494	134,122
159,530	47	73	1,636	58	3,730	5,366	154,164	152,689
230,121	48	112	3,141	55	3,644	6,785	223,336	223,349
75,350	44	294	4,072	61	2,530	6,602	68,748	67,720
59,877	34	59	1,493	34	1,398	2,891	56,986	60,451
197,140	40	87	3,048	66	2,794	5,842	191,298	192,631
281,948	44	115	3,262	68	3,627	6,889	275,059	273,506
185,929	41	82	2,028	42	2,617	4,645	181,284	180,503
1,417,363	42	1,007	27,114	539	27,603	54,717	1,362,646	1,361,839
1,694,374	41	1,517	37,721	848	41,302	79,023	1,615,351	1,610,309

Tabel 22. **Amtsvis Opgørelse over Tegning af Kartofler i Forhold til Kartoffelareal og Kartoffelavl i 1918.**

Amt	Kartoffelareal i 1918		Kartoffelavl i 1918		
	ha	pCt. af det dyrkede Areal	Ialt hkg	Heraf tegnet til Ernæringsraadet	
				hkg	pCt. af hele Avlen
<i>Øerne.</i>					
København	2,143,1	2,4	285,051	19,005	6,67
Frederiksborg.....	4,441,7	5,2	580,515	52,299	9,01
Holbæk	3,398,5	2,7	459,171	71,894	15,66
Sorø.....	1,657,1	1,5	230,856	34,170	14,81
Præstø	1,235,6	1,1	160,563	15,649	9,74
Bornholm	1,068,5	2,8	147,495	11,895	8,06
Maribo	1,201,4	0,9	149,066	8,426	5,66
Svendborg	2,133,1	1,8	274,177	24,946	9,10
Odense	2,687,5	1,9	372,287	38,727	10,41
Ialt Øerne	19,966,5	2,1	2,659,181	277,011	10,42
<i>Jylland.</i>					
Vejle	4,064,4	2,5	629,455	81,562	12,96
Aarhus	4,597,2	2,8	730,460	145,906	19,97
Randers.....	6,386,1	3,9	1,016,540	159,530	15,69
Aalborg	9,369,9	5,6	1,229,985	230,121	18,71
Hjørring	5,671,2	3,4	754,620	75,350	9,99
Thisted	2,871,7	3,1	461,980	59,877	12,96
Viborg.....	7,116,5	3,8	1,086,027	197,140	18,15
Ringkøbing.....	9,188,4	4,2	1,544,915	281,948	18,25
Ribe.....	5,524,5	3,5	937,755	185,929	19,83
Ialt Jylland...	54,789,9	3,7	8,391,737	1,417,363	16,89
Hele Landet ..	74,756,4	3,1	11,050,918	1,694,374	15,34

Tabel 23. Kommuner, hvorfra leveredes over 5,000 hkg Kartoffler, samt de Kommuner, hvorfra leveredes det største Kvantum inden for det paagældende Amt.

Øerne.			
	hkg		hkg
<i>Københavns Amt.</i>		Oue—Valsgaard	5,326
Jyllinge—Gundsømagle	1,272	Næsborg—Salling—Outrup ..	5,092
<i>Frederiksborg Amt.</i>		<i>Hjørring Amt.</i>	
Gjerlev—Draaby	2,888	Ø. Brønderslev—Hallund...	4,961
<i>Holbæk Amt.</i>		<i>Thisted Amt.</i>	
Højby	5,202	Karby—Hvidbjerg—Bedsted .	4,724
<i>Sorø Amt.</i>		<i>Viborg Amt.</i>	
Pedersborg	1,327	Thorning	8,782
<i>Præstø Amt.</i>		Laastrup—Skals	6,004
Sædder	675	Vorde—Fiskbæk—Romlund .	5,695
<i>Bornholm Amt.</i>		Vammen—Bigum—Lindum .	5,337
Rutsker	2,139	Thøstrup—Roum	5,293
<i>Maribo Amt.</i>		Frederiks	5,142
Væggerløse	809	<i>Ringkøbing Amt.</i>	
<i>Svendborg Amt.</i>		Snebjerg—Tjørring	11,902
Nørre Broby	1,763	Ikast	10,702
<i>Odense Amt.</i>		Bording	9,450
Gelsted—Rørup	2,319	Rind	7,684
		Sunds	7,660
		He—No	7,646
		Bøvling	7,231
		Aulum—Hodsager	7,135
		Haderup—Grove	6,883
		Vorgod	6,422
		Skjern	6,080
		Borbjerg	5,370
		Nes	5,330
		Gjørding—Vemb—Bur	5,271
		Assing	5,235
		<i>Ribe Amt.</i>	
		Ansager	14,114
		Grindsted—Grene	8,256
		Vejen	6,288
		Hodde—Tistrup	5,356
		Vamdrup	5,313
		Thorstrup—Horne	5,052
		Lejrskov—Jordrup	5,041
		Andst	5,039
		Faaborg	5,028
Jylland.			
<i>Vejle Amt.</i>			
Randbøl	4,596		
<i>Aarhus Amt.</i>			
Skanderup—Stilling	4,977		
<i>Randers Amt.</i>			
Nødager	8,390		
Tved	6,086		
<i>Aalborg Amt.</i>			
Strandby—Farsø	12,120		
Aars—Haubro	8,928		
Sønderholm—Frejlev	7,812		
Ellitshøj—Svendstrup	7,416		
Østerhornum	7,382		
Rostrup	7,111		
Vokslev	6,470		
Gunderup—Nøvling	5,672		
St. Brøndum—Siem—Thorup	5,449		

Oplysninger vedrørende Tegningen og Afleveringen foreligger ogsaa kommunevis, men man skal dog indskrænke sig til at anføre det leverede Kvantum Kartoffler for de Kommuner, som har leveret over 5000 hkg og for de Kommuner, som har leveret det største Kvantum i sit Amt. Disse Oplysninger findes i Tabel 22. Højest staar Ansager Kommune med 14,114 hkg.

Skønt Tegningen var foregaaet gennem de kommunale Nævn, og derfor til en vis Grad var sket kommunevis, fandt man sig dog foranlediget til at ordne Aftagningen af Kartofflerne jernhanestationsvis uden Hensyn til Kommunegrænserne. Der antoges 370 Modtagere og Kontrollører, som hver forestod Indkaldelse, Kontrol og Afsendelse af Kartofflerne fra een eller flere Jernbanestationer, alt eftersom man fandt det praktisk af Hensyn til det tegnede Kvantum. Ernæringsraadet anmodede det kommunale Nævn i det paagældende Stationsopland om at indstille Folk, som egnede sig til at være Kontrollører, og der oprettedes saa en særlig Kontrakt mellem Ernæringsraadet og disse Kontrollører, som derefter fik tilsendt en udførlig Instruks samt en Fortegnelse over de Kontraktavlere, der skulde levere Kartoffler paa hans Station(er). Ernæringsraadet kunde derefter betragte Kartofflerne som liggende paa Jernbanestationerne, og rekvirere de nødvendige Kvanta hos de forskellige Kontrollører efterhaanden som det fik Brug for Kartofflerne. Paa tilsvarende Maade ordnedes Modtagelsen af Kartoffler paa ca. 30 mindre Udskibningssteder, saaledes at der ialt blev 400 Modtagelsesdistrikter med gennemsnitlig 4000 hkg Kartoffler.

Systemet vakte nogen Uvilje hos adskillige af de kommunale Nævn, som ønskede, at Afleveringen kunde sket kommunevis og ved Nævnene, men man turde ikke indlade sig derpaa, da der ofte fra samme Kommune skulde leveres Kartoffler til flere forskellige Stationer, undertiden beliggende paa forskellige Jernbanestrækninger, ligesom der jo næsten altid skulde leveres fra flere Kommuner til samme Station. Erfaringen bekræftede tilfulde, at Aftagningen stationsvis havde sine store Fordele, og Systemet virkede tilfredsstillende.

I Efteraarssæsonen, som strakte sig lige til Jul, aftoges ca. 850,000 hkg, altsaa godt Halvdelen af det samlede Kvantum. Principielt aftoges først Halvdelen paa Kontrakter af 1. Tegning og dernæst Halvdelen paa Kontrakter af anden Tegning, men for saa vidt vedkommende ønskede det, aftog man dog fortrinsvis hele det tegnede Kvantum om Efteraaret fra Jordbrugere, som kun havde tegnet 10 hkg, og fra Jordbrugere, som havde faaet Læggekartofler paa Kredit, ligesom man ogsaa af Hensyn til Transportforholdene i Reglen aftog hele det tegnede Kvantum paa een Gang ved de smaa Udskibningssteder.

Aftagningen af Kartoffler i Foraaret 1919 paabegyndtes omkring 10. Marts, men maatte indstilles eller dog stærkt begrænses i April Maaned, fordi Ernæringsraadet ikke havde Afsætning. Leveringen blev derfor ikke tilendebragt før sidst i Maj Maaned.

II. Fremskaffelse og Levering af Spisekartofler til det hjemlige Forbrug.

Ved Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af $\frac{9}{4}$ 1918 blev det paalagt alle Kommunebestyrelser for Købstæder og for bymæssige Bebyggelser med 1500 Ind-

byggere eller derover at søge at sikre sig i Kontrakt 1 hkg Kartoffler pr. Individ til Brug i Tiden fra Efteraaret 1918 til Forsommeren 1919. Det nævnte Kvantum var valgt efter Samraad med Ernæringsraadet. Man regnede, at Forbruget vilde blive ca. 150 kg pr. Individ, og at Byerne tilførtes 50 kg pr. Individ ad privat Vej, saaledes at det ved offentlig Foranstaltning kun var nødvendigt at sikre 1 hkg.

Kommunalbestyrelserne fik ved nævnte indenrigsministerielle Bekendtgørelse Ret til at foretage Tegning af Kartoffler ganske paa samme Grundlag som Ernæringsraadet, altsaa til Kornlovens Grundpris plus Kornlovens Godtgørelse for indtil 60 hkg (²⁸/₉ 1918 forhøjet til 300 hkg), fra samme Jordbruger. Der var kun den Forskel, at Kommunalbestyrelse og Jordbruger godt kunde oprette Kontrakt om et større Kvantum Kartoffler end det, hvortil Kornlovens Godtgørelse kunde udbetales. Kommunekontrakterne skulde godkendes af Ernæringsraadet, for at der kunde øves Kontrol med, at en Jordbruger ikke fik udbetalt Kornlovens Godtgørelse for et større Kvantum end det i Loven fastsatte. Hvilken Pris Kommunalbestyrelserne kontraherede om for de Kvanta, som ikke godkendtes til Kornlovens Godtgørelse, var en privat Sag mellem dem og vedkommende Jordbrugere, men Ernæringsraadet udfærdigede et Kontraktforslag, som tilstilledes Kommunalbestyrelserne, og som disse i de fleste Tilfælde benyttede. I Henhold dertil betaltes Kartoffler, som leveredes ud over det efter Kornloven godkendte Kvantum, efter Landbrugsministeriets højeste Notering, dog saaledes at Prisen aldrig kunde blive lavere end Kornlovens Grundpris.

Flere Kommunalbestyrelser anmodede Indenrigsministeriet om at maatte nøjes med at sikre et mindre Kvantum, og saadanne Anmodninger anbefalede Ernæringsraadet at imødekomme, for saa vidt vedkommende Kommunalbestyrelse var sikker paa, at Byens Indbyggere ad anden Vej fik tilført et tilsvarende Kvantum ud over 50 kg pr. Individ.

Ved Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af ³¹/₁₀ 1918 udvidedes Retten til at tegne Kartoffler paa ovennævnte Grundlag til at gælde alle Landkommuner. Det blev paabudt Kommunalbestyrelserne i disse at bekendtgøre, at enhver, som ikke mente ved egen Foranstaltning at kunne tilvejebringe det fornødne Kvantum Kartoffler til sig og sin Husstand, kunde indsende Bestilling gennem Kommunalbestyrelserne paa et saa stort Kvantum Kartoffler, at det i Forbindelse med hans Dags Dato tilstedevarende eller paa anden Maade sikre Beholdninger udgjorde ialt 1,5 hkg pr. Individ.

Under ⁹/₉ 1918 udsendte Ernæringsraadet Kommunalbestyrelsernes Bestillings-seddel paa Kartoffler, idet man tilbød at levere, hvad Kommunerne maatte mangle. Med Hensyn til Foraarslevering forlangtes dog kun en foreløbig Opgivelse, som kunde reguleres ved den endelige Foraarsbestilling. Ved Efteraarslevering var Prisen 9 Kr. pr. hkg ab Leverandørernes Jernbanestation eller 10 Kr. pr. hkg over Bolværk i Kommunernes nærmeste Havn, ved Foraarsleveringen blev den henholdsvis 10 og 11 Kr.

I Tabel 23 er givet en amtsvis Oversigt over, hvor store Kvanta Kommunalbestyrelserne sikrede sig dels ved Kontrakter og dels ved Bestillinger hos Er-

Tabel 24. Kommunalbestyrelsernes Sikring af Spisekartofler.

	Købstadkommunerne				Landkommunerne		
	Antal Indbyggere	Sikret Kartoffler i hkg			Sikret Kartoffler i hkg		
		Tegnet i Kontrakt	Bestilt hos Er- næringsr.	Sikret ialt	Tegnet i Kontrakt	Bestilt hos Er- næringsr.	Sikret ialt
<i>Øerne.</i>							
København, Frederiksberg og Gentofte Kommuner	640,308	600,000	0	600,000			
Københavns Amt ...	17,523	997	5,500	6,497	15,636	11,974	27,610
Frederiksborg — ...	25,766	16,532	6,300	22,832	8,487	4,246	12,733
Holbæk — ...	19,586	12,953	50	13,003	5,525	1,713	7,238
Sorø — ...	31,438	7,499	6,600	14,099	10,964	6,915	17,879
Præstø — ...	20,324	10,769	2,340	13,109	3,374	4,484	7,858
Bornholm — ...	19,197	16,769	20	16,789	2,477	1,281	3,758
Maribo — ...	35,408	9,210	11,015	20,225	2,533	12,194	14,727
Svendborg — ...	33,344	10,807	12,820	23,627	4,324	7,637	11,961
Odense — ...	62,186	19,241	21,800	41,041	6,547	10,320	16,867
Ialt Øerne	905,080	704,777	66,445	771,222	59,867	60,764	120,631
<i>Jylland.</i>							
Vejle Amt ...	52,937	14,984	11,600	26,584	4,865	4,583	9,448
Aarhus — ...	110,835	33,162	26,850	60,012	14,510	3,729	18,239
Randers — ...	37,015	10,495	4,500	14,995	8,715	2,060	10,775
Aalborg — ...	50,647	30,594	21,675	52,269	17,297	6,688	23,985
Hjørring — ...	25,295	16,877	2,300	19,177	9,473	4,995	14,468
Thisted — ...	14,781	6,820	800	7,620	5,900	2,372	8,272
Viborg — ...	18,759	10,071	0	10,071	10,140	2,734	12,874
Ringkøbing — ...	28,029	25,688	0	25,688	13,724	1,317	15,041
Ribe — ...	28,835	27,993	2,250	30,243	24,404	3,809	28,213
Ialt Jylland ...	367,133	176,684	69,975	246,659	109,028	32,287	141,315
Hele Landet ...	1,272,213	881,461	136,420	1,017,881	168,895	93,051	261,946

næringsraadet. Ialt tegnede Købstadkommunerne ca. 880,000 hkg Kartoffler paa Kontrakter og bestilte ca. 136,000 hkg hos Ernæringsraadet. Tilsammen bliver det 1,018,000 hkg til Købstæderne, som har ca. 1,272,000 Indbyggere. Der var saaledes sikret ca. 80 kg pr. Indbygger. Landkommunerne tegnede ca. 169,000 hkg paa Kontrakter og bestilte ca. 93,000 hkg hos Ernæringsraadet.

Hvorvidt alle de af Kommunalbestyrelserne i Kontrakt tegnede Kartoffler blev aftaget, har man ikke Oplysning om, men formentlig fandt der ikke større Nedskrivninger eller Annuleringer Sted end ved Ernæringsraadets Tegning, og det var som tidligere omtalt ganske ubetydeligt.

I Løbet af Vinteren 1918—1919 og navnlig hen imod Foraaret viste der sig stor Rigelighed paa Kartoffler her i Landet; der blev ad privat Vej tilført Byerne mange flere Spisekartofler end beregnet, og Aftagningen fra de kommunale Beholdninger blev selvfølgelig saa meget mindre. Kommunalbestyrelserne bestilte derfor ikke nær saa mange Kartoffler til Foraarslevering, som de om Efteraaret havde anslaaet Forbruget til, og i mange Tilfælde ønskede de yderligere de i Februar indgivne Bestillinger nedskrevet, ligesom et stort Antal Kommuner ønskede, at Ernæringsraadet skulde overtage en Del af de Kartoffler, som de havde tegnet paa Kontrakter, eller som allerede var taget paa Lager i Byerne.

Ernæringsraadet nedskrev Bestillingerne efter Kommunernes Ønske og aftog i Marts Maaned ogsaa en Del af Kommunernes egne Kartoffler, men i April Maaned, da Ernæringsraadet ikke selv havde Afsætning, kunde det ikke indlade sig herpaa. Senere, da Ernæringsraadet i Maj Maaned fik Afsætning, aftog man alle de Beholdninger, som Kommunerne mente at have i Overskud.

Bestillingerne hos Ernæringsraadet, der som Tabel 23 udviser lød paa ialt 229,471 hkg, blev nedskrevet til ca. 222,000 hkg.

Hertil kom, at Ernæringsraadet maatte overtage ca. 38,500 hkg af de Kartoffler, som Kommunalbestyrelserne havde sikret sig ved Kontrakt, og i Virkeligheden kom Forbruget af Spisekartofler til Landets Forsyning derfor kun til at betyde ca. 184,000 hkg af Ernæringsraadets Beholdninger.

Udbetalingen af Kornlovens Godtgørelse skete paa den Maade, at Kommunalbestyrelserne betalte Jordbrugeren baade Kornlovens Grundpris og Kornlovens Godtgørelse i Henhold til de af Ernæringsraadet godkendte Kontrakter, og at Kommunalbestyrelsen saa mod Indsendelse af Kvittering fra Jordbrugeren fik Kornlovens Godtgørelse refunderet af Ernæringsraadet. Ialt udbetalte Ernæringsraadet paa denne Konto Kr.

For Opbevaringen af Kommunernes Kartoffler havde Ernæringsraadet intet Ansvar. I Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 9. April 1918 var i saa Henseende blot anført følgende: Kommunerne er pligtige at antage kyndig Medhjælp til Nedkuling af Kartoffler, som henligger i Kommunernes Værge. Henvendelser om saadan Hjælp kan om fornødent ske til Ernæringsraadet.

Man modtog ikke nogen Henvendelse desangaaende, men i Løbet af Vinteren besigtede Ernæringsraadets Inspektør dog de fleste kommunale Beholdninger. Disse fandtes gennemgaaende opbevarede under tilfredsstillende Forhold,

og hvor dette ikke var Tilfældet, drøftede Inspektøren med de paagældende Tilsynsførende, hvad der burde foretages.

De største Tab skete, hvor Kartoflerne var taget paa Lager i fugtig Tilstand, navnlig naar de var tilført direkte fra Marken.

I Henhold til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 25. Oktober 1918 maatte Kartofler, som var fremskaffet enten ved Statens eller ved Kommunernes Foranstaltning, ikke opfodres, med mindre Ernæringsraadet erklærede dem for ubrugelige til Menneskeføde. Der blev paa den Konto af Ernæringsraadet frigivet ca. 40,000 hkg Kartofler, men man er dog klar over, at Tabet ved Beskadigelser under Opbevaringen var langt større. Bedst gik det i de Kommuner, hvor Lagringen indskrænkedes til det mindst mulige, d. v. s. at man ikke før i November eller December tog Kartofler paa Lager for 2—3 Vintermaaneder, og at man om Foraaret kun tog Kartoflerne ind, efterhaanden som der var Brug for dem.

III. Levering af Læggekartofler i Foraaret 1919.

Ernæringsraadet udsendte i Foraaret 1919 gennem de kommunale Nævn Tilbud paa Læggekartofler, og man havde beregnet ca. 50,000 hkg til dette Øjemed. Prisen blev sat til 15 Kr. pr. hkg ab Leverandørernes Station, idet man ikke mente, det var forsvarligt, at Staten tog synderlig Tab paa Læggekartofler. Da der imidlertid, som allerede nævnt, i Foraaret 1919 var rigeligt med Kartofler her i Landet, indkom der kun Bestillinger paa ialt 12,964 hkg, og flere kommunale Nævn ønskede senere Bestillinger nedskrevet, saaledes at Ernæringsraadet kun kom til at levere 9,622 hkg paa denne Konto.

IV. Levering af Kartofler til Kartoffelmelsfabrikation.

I Høstaaret 1917—1918 havde en betydelig Mangel paa Kartoffelmel gjort sig gældende. Tilførslen fra Udlandet var omtrent helt standset, og den hjemlige Produktion naaede kun ca. 50,000 hkg, medens det normale Forbrug før Krigen var ca. 80,000. Hertil kom at Efterspørgslen som Følge af Knaphed paa andre Melsorter som Hvedemel, Sagomel, Rismel m. m. var langt større end normalt.

Ernæringsraadet, som efter Aftale med Indenrigsministeriet og Den overordentlige Kommission i Foraaret 1918 overtog Administrationen af offentlige Foranstaltninger vedrørende Kartoffelmel, ønskede følgende en forøget Produktion i Sæsonen 1918—1919. Noget direkte Skridt til Opnaaelsen heraf behøvedes dog ikke, da der ved privat Foretagsomhed var et stort Antal Fabrikker under Opførelse. Man indskrænkede sig derfor til overfor de første af de nyopførte Fabrikker, som henvendte sig til Ernæringsraadet, at stille i Udsigt, at man godt kunde tænke sig at levere Kartofler til dem, hvis de ikke selv var i Stand til at skaffe Raamateriale; men da der havde meldt sig saa mange Fabrikker, at de sammen med de alt bestaaende kunde præstere Landets normale Forbrug, tog man en noget anden Stilling over for nye Foretagender, idet

man gjorde saadanne bekendt med, at de anlagte Fabrikker efter al Sandsynlighed kunde dække Hjemmeforbruget, og at man ikke turde love noget som helst angaaende Levering af Raamateriale. Selv efter at Ernæringsraadet havde taget dette Standpunkt anlagdes ca. 20 Fabrikker, men en Del Projekter blev dog opgivet.

Ialt kom ca. 50 Fabrikker i Gang, men Monteringen af de nye tog meget længere Tid end paaregnet, og mange af Fabrikkerne var anlagt overordentlig slet, dels med uhensigtsmæssige Bygninger og dels med daarlige Maskiner, hvilket foraarsagede betydelige Tab. Det samlede Forbrug af Kartoffler i hele Sæsonen til Kartoffelmel kan anslaaes til ca. 800,800 hkg, hvoraf fremstilledes ca. 110,000 hkg Mel.

Ernæringsraadet leverede i Efteraaret 1918 til 25 Fabrikker ca. 110,000 hkg Kartoffler til en Pris af 10,50 Kr. pr. hkg leveret paa Fabrikkernes Station, regnet efter en Vare med højst 3 % Jord. I Løbet af Efteraarssæsonen kom Produktionen af Kartoffelmel paa Højde med Efterspørgslen i Indlandet, og fra 1. Januar solgte man ikke Kartoffler til Fabrikkerne, undtagen det drejede sig om beskadigede Partier, eller Partier, som der ellers ikke var Af-sætning for. I Foraarssæsonen leveredes paa den Konto ca. 30,000 hkg til 6 forskellige Fabrikker. Ialt anvendte Ernæringsraadet altsaa ca. 140,000 hkg Kartoffler til Kartoffelmel.

Den Omstændighed, at en Del af de nye Fabrikker svigtede, bevirkede at flere af disse, som havde gjort Indkøb paa Grundlag af den projekterede Drift, kom til at ligge med store Beholdninger af Kartoffler under ugunstige Opbevaringsforhold. Dette foraarsagede, at Indenrigsministeriet under $10\frac{1}{2}$ udstedte en Bekendtgørelse, der forbød Fabrikker, som ikke var godkendte af Ernæringsraadet, at købe eller aftage Kartoffler til mere end 8 Dages Normaldrift.

To Kartoffelmelsfabrikker, som ejedes af samme Firma, nemlig een ved Ringe og een ved Hjallesø paa Fyen, havde i den Grad forkøbt sig paa Kartoffler, at Ernæringsraadet maatte hjælpe til at faa dem anvendt, for at Beholdningerne ikke skulde gaa til Grunde. Ialt aftog Ernæringsraadet ca. 40,000 hkg fra disse Fabrikker, hvoraf 12,000 fra Lager ved Fabrikkerne, 18,000 fra Banevogne og Skibe, som var ankommet til Odense, og 10,000 fra Leverandører i Jylland, fra hvilke Fabrikkerne var pligtige at aftage Kartofflerne i Henhold til Slutsedler. Ernæringsraadet anvendte Kartofflerne dels til Eksport, dels til andre Kartoffelmelsfabrikker og dels til Tørring, alt efter Kartoffernes Kvalitet.

V. Kartoffler til Fremstilling af teknisk Sprit.

Ernæringsraadet oprettede for Høstaaret 1918 en Overenskomst med De danske Spritfabrikker, ifølge hvilken Fabrikkerne skulde have 150,000 hkg Kartoffler til Raadighed til Fremstilling af teknisk Sprit, og for at undgaa Konkurrence ved Fremskaffelsen af disse Kartoffler gik Ernæringsraadet ind paa at levere hele det nævnte Kvantum af de i Kontrakt sikrede Kartoffler til en fastsat Pris af 10,50 Kr. hkg leveret frit paa Fabrikkens Station.

Fremstillingen af Sprit foregik paa Fabrikkerne i Aalborg og Hobro. Da man ikke turde indlade sig paa at levere Kartofflerne i Vintermaanederne, og da Fabrikkerne ventede, at de kunde være færdige med Behandlingen af det nævnte Kvantum omkring Midten af Marts, blev Kartofflerne anvist til Fabrikkerne om Efteraaret ved Kontrollørerne i det nærmeste Opland.

Paa Grund af Mangel paa Lagerplads ved Fabrikkerne blev en stor Del af Kartofflerne nedkulet ved de nærmeste Jernbanestationer, hvorfra Fabrikkerne saa tog Kartofflerne ind, efterhaanden som de skulde anvendes.

Da det i Juni Maaned viste sig umuligt for Ernæringsraadet at faa anden Afsætning for nogle Restbeholdninger af Kartoffler, som det endnu paa dette sene Tidspunkt skulde skaffe Anvendelse for, traf man en ny Overenskomst med De danske Spritfabrikker, ifølge hvilken disse paa Fabrikken i Aalborg skulde have mindst 10,000 hkg Kartoffler til Behandling.

Ernæringsraadet leverede det nødvendige Kvantum Byg til Fremstillingen af Malt, og Fabrikationen, som paabegyntes omkring 10. Juli, skete iøvrigt for Ernæringsraadets Regning, idet Fabrikken ikke vilde købe Kartofflerne til fast Pris og selv overtage Risikoen. Fabrikationen varede til ind i August. Der behandledes ialt ca. 13,000 hkg Kartoffler og desuden 300 hkg tørrede Kartoffler, svarende til 1500 hkg raa Kartoffler, saaledes ialt at regne for ca. 15,000 hkg Kartoffler. Udbyttet blev forholdsvis godt, og Ernæringsraadet opnaaede en Pris af godt 10 Kr. pr. hkg Kartoffler.

Under denne Eftersæson havde man det Uheld, at 4139 hkg Kartoffler, som blev sendt i Sejlskibe fra København til Aalborg, tog Varme under Forsendelsen, og blev saa stærkt beskadigede, at Sundhedsautoriteterne i Aalborg forbød Oplosningen. Man havde derfor ingen anden Udvej end at lade disse Partier kaste i Søen. Kartofflerne var afsendt fra København i en efter Aars-tiden god Tilstand, og var heller ikke mere medtaget ved Ankomsten til Aalborg, end at der godt kunde udvindes betydelige Kvanta Sprit af dem, men da Forsendelsen var sket i nogle af de allervarmeste Dage i Juli Maaned, var de gaaet saaledes i Gæring, at de lugtede højst ubehageligt, hvilket altsaa foranledigede nævnte Forbud mod Oplosningen.

VI. Tørring af Kartoffler.

Ved Sæsonens Begyndelse solgte Ernæringsraadet 50,000 hkg Kartoffler til Finland paa den Betingelse, at de 30,000 hkg leveredes i tørret Tilstand. I den Anledning oprettedes Kontrakt med forskellige Tørrerier, paa hvilke Ernæringsraadet i Løbet af Efteraaret fik tørret 35,570 hkg Kartoffler. Ialt afsattes 8705 hkg tørrede Kartoffler til Finland, svarende til ca. 43,500 hkg raa Kartoffler, og man ønskede egentlig ikke at faa tørret flere, men af Hensyn til, at man om Foraaret havde vanskeligt ved at faa afsat beskadigede Kartoffler fra Lagrene, og med Henblik paa, at det muligvis kunde være en Fordel at have nogle tørrede Kartoffler til Indblanding i nogle Partier Julienne, som Ernæringsraadet havde liggende, lod man dog i Foraaret 1919 tørre ca. 39,000 hkg Kartoffler, saaledes at

der ialt i hele Sæsonen blev anvendt ca. 74,700 hkg til Tørring, som foregik paa 12 forskellige Tørrerier.

Ialt fremstilledes paa den Maade ca. 15,800 hkg tørrede Kartofler, hvoraf som nævnt 8705 hkg gik til Finland, og Resten blev senere solgt til De danske Spritfabriker, idet der ikke blev nogen Anvendelse for tørrede Kartofler til Indblanding i Julienne.

VII. Eksport af Kartofler.

Det var en Forudsætning ved Statens Tegning af Kartofler, at alt, hvad der ikke var Brug for i Indlandet, skulde eksporteres. Der var allerede i Foraaret 1918 sket Henvendelser fra Ernæringsmyndighederne i Sverige, Norge og Finland angaaende Levering af meget betydelige Kvanta Kartofler fra Danmark af Avl 1918, og man regnede derfor med, at det ikke vilde være vanskeligt at finde Afsætning. Da Tegningen, som i første Afsnit anførte, ikke gav Sikkerhed for saa stort et Kvantum som paaregnet, maatte man om Efteraaret disponere med nogen Forsigtighed.

Ved Høstaarets Begyndelse solgtes følgende Partier til Eksport:

Sverige:	300,000 hkg til Efteraarslevering, 100,000 hkg til Foraarslevering.
Norge:	100,000 hkg til Efteraarslevering.
Finland:	50,000 hkg til Efteraarslevering, hvoraf 25,000 hkg i tørret Tilstand.
Ialt:	450,000 hkg Efteraar og 100,000 hkg Foraars.

Prisen var 22 Kr. pr. hkg ved Efteraarslevering og 25 Kr. pr. hkg ved Foraarslevering fob danske Havne.

De paagældende Lande var paa dette Tidspunkt Købere til endnu større Partier og vilde meget gerne slutte fast om yderligere Levering i Foraaret 1919. Ernæringsraadet stillede i Udsigt, at der nok kunde leveres betydelige Mængder til Foraaret, men turde ikke give bindende Tilbud eller afslutte Kontrakt før sidst i Februar. Dels vilde man afvente, hvorledes Kartoflerne i al Almindelighed overvintrede, og dels maatte man være paa den sikre Side med Hensyn til Byernes Forsyning, saaledes at Ernæringsraadet kunde træde til, hvis Tilførslen til Byerne skulde svigte, og Kommunalbestyrelsernes Beholdninger i større eller mindre Grad skulde gaa tabt. En Henvendelse fra Københavns Magistrat i Efteraaret 1918 med Forespørgsel om, hvorvidt Ernæringsraadet eventuelt kunde levere 200,000 hkg Kartofler til Københavns Forsyning i Foraaret 1919, bidrog i særlig Grad til, at man ikke turde disponere over større Partier om Efteraaret end de ovenfor nævnte.

I Løbet af Vinteren ændredes Situationen. De Kartofler, som ikke i Løbet af 2—3 Uger efter Nedkulingen viste sig uholdbare, overvintrede godt, og Byerne fik rigeligere Tilførsel end beregnet, saaledes at deres Krav til Ernæringsraadet om Levering af Spisekartofler blev ganske minimalt, ja, i mange Tilfælde maatte

man, som tidligere nævnt, overtage Kartoffler fra Byerne. Københavns Kommune, som havde forespurgt paa 200,000 Tønder, fik tværtimod selv et stort Overskud, hvoraf den senere eksporterede ca. 95,000 hkg til Tyskland. Ernæringsraadet kom paa den Maade til at ligge med et Overskud paa ca. 600,000 hkg Kartoffler til Eksport i Foraaret 1919.

Da man nu sidst i Februar tilbød Kartoffler til Sverige, Norge og Finland, viste det sig imidlertid, at Situationen havde ændret sig paa lignende Maade i disse Lande som hos os. Sverige og Norge erklærede ikke at være Købere af nye Partier, og i Finland var Afsætningen ret begrænset. Man leverede dog i Løbet af Foraaret til Finland 146,000 hkg dels gennem det finske Generalkonsulat, dels direkte til kommunale Forsyningskommissioner i Finland og dels til helt private Firmaer, men derudover havde man kun Afsætning for de 100,000 hkg, som var solgt til Sverige om Efteraaret.

Under disse Forhold henvendte man selvfølgelig straks Opmærksomheden paa andre Markeder og da navnlig paa Tyskland. Her viste der sig imidlertid store Vanskeligheder paa Grund af Ententens Blokade overfor Tyskland. Slutte- lig lykkedes det ved Henvendelse af Ernæringsraadet til Mr. Hoover at faa Tilladelse til at sælge Kartoffler til Tyskland og til at Kartofflerne maatte transporter- es ved tysk Tonnage.

Efter at et privat Firma forgæves havde søgt at faa Handel i Stand med Tyskland, optog Ernæringsraadet sidst i April direkte Forhandling med Reichskartoffelstelle i Berlin, som havde sendt en Repræsentant til København. Det viste sig ikke muligt at faa kontant Betaling, og med Finansministeriets Bil- ligelse oprettede Ernæringsraadet saa under $11/5$ en Kontrakt med Reichskar- toffelstelle om Levering af ca. 300,000 hkg mod Betaling af Sperrmark, saaledes at Købesummen, der var 18 danske Kroner pr. hkg fob danske Havne, om- regnedes efter Dagens Kurs i tyske Mark, som indsattes paa Ernæringsraadets Konto i den tyske Rigsbank i Berlin, med det Forbehold, at disse Mark ikke kunde hæves før om eet Aar. Ved Kontraktens Oprettelse var det en For- udsætning, at Tyskland ogsaa skulde aftage, hvad Ernæringsraadet havde ud- over 300,000 hkg. Leveringen til Tyskland paabegyndtes hurtigst muligt, og det lykkedes at faa eksporteret ca. 400,000 hkg inden 7. Juni, fra hvilken Dato Reichskartoffelstelle erklærede ikke at ville aftage mere.

I Tabel 24 er givet en Oversigt over Eksporten til de forskellige Lande Foraar og Efteraar fra de forskellige Udskebningssteder. Ialt eksporteredes 1,072,700 hkg Kartoffler. Til Sammenligning tjener, at den største Eksport af Kartoffler, Danmark hidtil havde haft et enkelt Høstaar, var 437,000 hkg, hvilket Kvantum eksporteredes i 1911—1912, og det næststørste Eksportaar for Kar- tofler var 1915—1916 med 188,000 hkg.

Paa det Tidspunkt, da Eksporten til Tyskland standsedes, havde Ernærings- raadet aftaget alle Kontraktkartoflerne og havde begyndt at aftage Kartoffler fra Private, som paa et Tilbud fra Ernæringsraadet havde ønsket dettes Bistand til at faa Kartoffler afsat. Der var kun smaa Lagre, men med de Rekvisitioner, der var sendt ud, og de Partier, som man havde forpligtet sig til at aftage, blev der dog ca. 25,000 hkg ialt. Disse Partier var det vanskeligt at faa Afsætning

Tabel 25. Eksport af Kartofler i 1918—1919.

1918—1919 Eksportplads.	Sverrig		Norge		Finland		Tyskland	
	Efteraaret 1918 hkg	Foraaret 1919 hkg	Efteraaret 1918 hkg	Foraaret 1919 hkg	Efteraaret 1918 hkg	Foraaret 1919 hkg	Efteraaret 1918 hkg	Foraaret 1919 hkg
Kolding	87,495	21,535	12,180	0	0	12,330	0	98,519
Aarhus	75,698	11,997	33,169	0	0	17,099	0	51,642
Vejle	34,126	13,196	3,269	0	0	5,927	0	29,872
Horsens	0	5,500	0	0	2,027	10,717	0	11,991
Aalborg	42,096	10,213	3,266	0	0	10,370	0	46,622
Randers	56,944	22,261	30,957	0	0	6,731	0	108,794
Frederikshavn	4,482	0	11,590	0	0	0	0	8,051
København	0	110	0	0	23,705	70,252	0	195
Nykøbing Sjæll.	5,557	0	0	0	0	0	0	0
Odense	3,162	0	5,458	0	2,206	13,154	0	2,133
Kallundborg	5,868	0	0	0	0	0	0	0
Rønne	2,756	2,253	0	0	0	0	0	5,984
Bramminge (pr. Bane)	0	0	0	0	0	0	0	29,270
Ialt i Aaret 1918—1919	318,184	87,065	99,889	0	27,938	146,580	0	393,073
	405,249		99,889		174,518		393,073	

Eksporteret ialt i Aaret 1918—1919 1,072,729 hkg.

for. En Del solgtes til Kartoffelmelsfabriker, og en Del anvendtes til Fremstilling af teknisk Sprit. De Kartoffler, som Ernæringsraadet aftog fra Private udover Kontraktkartoflerne, betaltes med Kreditbeviser, hvis Indløsning var afhængig af, hvornaar og hvorledes de Markbeløb, som indestaar paa Ernæringsraadets Konto i den tyske Rigsbank, kommer hjem. Med Hensyn hertil skal iøvrigt bemærkes, at Ernæringsraadet ifølge Kontrakter med Reichskartoffelstelle har Ret til at anvende Beløbene til Indkøb af tyske Eksportvarer, naar Spærringstiden er udløbet, og at Kontrakten tilsiger Udførselstilladelse for saadanne.

De i Tabel 24 anførte Udslibningssteder udgjorde et meget væsentligt Led i hele Organisationens, det var Samlingssteder, hvortil Kartofflerne indkaldtes fra de forskellige Modtagelsesdistrikter (Kontrollerne). Paa hvert Udslibningssted havde Ernæringsraadet en Speditør, med hvem man havde særlig Overenskomst. Naar Vognene ankom, blev Kartofflerne kontrollerede, og for saa vidt der laa Skib til Indladning, foregik denne direkte fra Jernbanevognene. Ellers blev Kartofflerne taget paa Lager, hvorfra de saa senere førtes enten til Eksport eller anvendtes til andet Øjemed. Det tilstræbtes kun at have et ganske lille Lager paa 1—2000 hkg som Stødpude for Ekspeditionen, men naar der indtraf uforudsete Hindringer for Eksporten, som f. Eks., at et Skib udeblev i flere Dage, ja, endog Uger, blev de meget større, idet de fra Kontrollerne rekvirerede Vognladninger ikke altid kunde standses. Speditørerne indsendte ugentlige Lister over de indgaaede Vogne saavel som over udgaaede Partier, hvad enten disse kun gik til Indlandets Forbrug eller til Eksport. I sidste Tilfælde indsendtes de for Betalingen nødvendige Dokumenter: Konnossementer, Vægtattester og Kontrolattester.

Af de 1,723,000 hkg Kartoffler, som Ernæringsraadet ialt aftog til Ekspedition, blev 1,444,000 hkg sendt til Udslibnings- og Lagerpladserne, medens Resten, 279,000 hkg, blev dirigeret direkte fra Kontrollerne til indenlandske Forbrugere.

De eksporterede Kartoffler blev i alle Tilfælde kontrollerede og godkendte af Køberen før Indladningen, og da de var solgt frit om Bord, havde Ernæringsraadet intet Ansvar for den videre Forsendelse. Efter hvad man har erfaret af Køberne, taalte Kartofflerne udmærket Transporten til Sverige, Norge og Finland i Efteraaret 1918 og til Tyskland og Finland i Foraaret 1919, hvorimod nogle faa Ladninger, som afskibedes til Sverige i Marts Maaned, tog en Del Skade.

VIII. Oversigt over Anvendelsen af Ernæringsraadets Kartoffler i Høstaaret 1918—1919 og over det økonomiske Resultat.

Paa Grundlag af de foran omhandlede Oplysninger i Henhold til Ernæringsraadets Regnskaber stiller Resultatet af Ernæringsraadets Omsætning af Kartoffler sig som følger:

Køb af Kartoffler.

1,613,292 hkg fra Kontraktavlere	Kr. 14,575,986,50
Kornlovens Godtgørelse iflg. § 11 ..	» 8,064,697,50
44,359 » » Kommunalbestyrelserne	» 532,317,90
40,669 » » Fyns Kartoffelmelsfabrik	» 405,451,48
25,649 » Paa Kreditbevis	» 384,225,00
1,723,969 hkg ialt	<u>til Kr. 23,962,678,38</u>

Salg af Kartoffler.

217,053 hkg Spisekartofler til Kommunalbestyrelserne	
141,527 » til Kartoffelmelsfabrikkerne	
160,540 » til Spritfabrikation	
74,757 » leveret Kartoffeltørrerier	
1,072,700 » til Eksport	
9,622 » Læggekartofler til indenlandsk Brug	
10,100 » til diverse hjemlige Købere	
37,665 » Svind	
1,723,969 hkg til ialt	Kr. 28,387,262,40

Der var saaledes ialt modtaget 1,723,969 hkg Kartoffler, som er betalt med Kr. 23,962,678,38, og der er solgt 1,686,304 hkg Kartoffler, som indbragte » 28,387,262,40, og naar diverse Omkostninger, f. Eks. Kontrol- og Provisionsudgifter, Fragt og Assurance og Decarter, er fratrukket, fremkommer der et Netto-Overskud paa Kr. 1,785,702,93.

København, 15. Novbr. 1919.

A. P. Jacobsen.

Afdelingsberetning Nr. 12.

1. August 1918—31. August 1919.

Afdelingen for Saasæd.

Da det maatte forudsættes, at en Del Jordbrugere dels ikke havde Korn af en saadan Kvalitet, at det vilde være forsvarligt at bruge det til Saasæd, dels ønskede at forsyne sig med Saasæd af god og sikker Afstamning, mente man det ønskeligt, at der blev truffet en Ordning, der aabnede Adgang til god Saasæd for alle, der havde Grund til at søge denne.

Ud fra denne Betragtning blev Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 13. Juli 1918 om Handel med Saasæd udstedt.

I Henhold til nævnte indenrigsministerielle Bekendtgørelse blev Tilvejebringelsen af Saasæden overdraget Landboforeningernes Fællesforeninger og en enkelt tilsvarende Sammenslutning.

Saasæden blev tilvejebragt paa følgende Maade:

a) Stamsæd.

De Landboforeninger o. lign., der driver Fremavl af Saasæd, har Brug for mindre Mængder Sædekorn af den sikreste Oprindelse, som i Henseende til Sortsrenhed og andre Egenskaber er saa vidt muligt fejlfri. Disse mindre Kvanta, der leveres dels fra Statens Planteavlsudvalg og fra enkelte af Forsøgsstationerne, dels fra Landboforeningernes egen Stamsædavl, anvendes til videre Formering (Fremavl) i Landboforeningerne og er ikke indgaaet i den almindelige Saasædforsyning.

Denne Stamsæd er udleveret til videre Formering til Jordbrugere, og hver enkelt af disse Jordbrugere har afgivet Erklæring om at ville aflevere et tilsvarende Kvantum andet Korn til Statslager, og de paagældende Institutioner har indberettet hertil, hvilke Jordbrugere der har leveret Saasæden, samt hvilke Jordbrugere der har modtaget den, og i begge Tilfælde hvor store Kvanta.

Der er af Stamsæd anvendt ialt følgende Mængder af nedennævnte Sorter:

Tabel 26. **Stamsæd (Vintersæd)**
solgt af Foreningen af jyske Landboforeninger.

Petkusrug kg	Bretagne- rug kg	Smaahvede kg	Wilhelmina- hvede kg	Standhvede kg	Vinterbyg kg	Ialt kg
21,345	4,525	14,200	3,310	7,010	1,725	52,115

Solgt Stamsæd af Statens Planteavlsudvalg i Efteraaret 1918.

63,910 kg Tystofte Smaahvede II.

Stamsæd (Vaarsæd).

	Prentice- Byg kg	Gulbyg kg	Karls-Byg kg	Kors-Byg kg	Sejer-Havre kg	Gul Næs- gaard- Havre kg	Kron-Havre kg	Hede Havre kg	Petkus Vaarrug kg	Ialt kg
Danske Landbo- foreningers Frø- forsyning, Roskilde .	39,000	8,000		6,800	25,459	5,255				84,514
Foreningen af jyske Landboforeninger	43,595	15,110	2,435	11,110	29,725	7,900	23,105	20,555	8,437	161,972
	82,595	23,110	2,435	17,910	55,184	13,155	23,105	20,555	8,437	246,486

b) som Fremavlssæd.

Herved forstaas det under Landboforeningernes Kontrol fremavlede Korn efter Stamsæd fra foregaaende Aar, som dyrkes paa et større Antal vel drevne Gaarde, med Forpligtelse for Brugeren til paa nærmere fastsatte Betingelser at stille Avlen til Raadighed for Landboforeningerne.

Fra denne Fremavl er Hovedmængden af det til Saasædforsyningen anvendte Sædekorn tilvejebragt, og denne er benyttet forud for den nedenfor nævnte Reservesæd.

c) Reservesæd.

Da man ikke turde gaa ud fra, at Fremavlssæden vilde komme til at foreligge i tilstrækkelig Mængde til Dækning af hele Forbruget, blev der sikret en Reserve-

beholdning paa den Maade, at Landboforeningerne hos større Landmænd, der sidste Aar havde besaaet en eller flere Marker med Fremavlssæd, sikrede sig Avlen fra de paagældende Marker, naar disse ved Eftersyn, der blev foretaget af Landboforeningerne inden Høst, viste sig at være tilfredsstillende til Saasæd.

Der er ialt af Landboforeningerne sikret følgende Mængder af Fremavlssæd og Reservesæd (regnet under et):

Tabel 27. Saasæd sikret af Landboforeningerne (Vintersæd).

De samvirkende lolland-falsterske Landboforeninger.

Petkusrug kg	Smaahvede II kg	Wilhelminahvede kg	Standhvede kg
90,500	253,000	15,000	12,000

Hvede 280,000 kg

Rug 90,500 -

Ialt... 370,500 kg

Bornholms landøkonomiske Forening.

Bretagnerug kg	Petkusrug kg	Smaahvede II kg
5,000	15,000	21,000

Hvede 21,000 kg

Rug 20,000 -

Ialt... 41,000 kg

De samvirkende sjællandske Landboforeninger.

Bretagnerug kg	Petkusrug kg	Smaahvede II kg	Wilhelminahvede kg	Standhvede kg
318,000	95,500	459,000	54,000	70,500

Hvede 583,500 kg

Rug 413,500 -

Ialt... 997,000 kg

De samvirkende fynske Landboforeninger.

Bretagnerug	Petkusrug	Smaahvede II	Wilhelminahvede	Standhvede	Panserhvede
kg	kg	kg	kg	kg	kg
60,000	207,100	337,600	80,000	80,000	60,000

Hvede 557,600 kg

Rug 267,100 -

Ialt... 824,700 kg

Foreningen af jyske Landboforeninger.

Petkusrug	Bretagnerug	Smaahvede	Standhvede	Wilhelminahvede
kg	kg	kg	kg	kg
1,551,000	773,700	701,800	28,500	55,500

Rug 2,324,700 kg

Hvede 785,800 -

Ialt... 3,110,500 kg

Sikret Vintersæd til hele Landet.

Rug 3,115,800 kg

Hvede 2,227,900 -

Ialt... 5,343,700 kg

Saasæd sikret af Landboforeningerne (Vaarsæd).

Foreningen af jydsk Landboforeninger.

Prenticebyg kg	Gulbyg kg	Abed Binderbyg kg	Korsbyg kg	Julibyg kg	Karlsbyg kg	Andet 6rd. Byg kg
1,444,500	933,100		149,300	80,000	105,500	163,400

Sejerhavre kg	Gul Næs- gaardhavre kg	Kronhavre kg	Elkjær- havre kg	Hedehavre kg	Anden graa Havre kg	Vaarrug kg
2,034,500	445,500	449,500	1,000	140,500	9,000	3,000

Byg 2,875,800 kg

Havre 3,080,000 -

Vaarrug 3,000 -

Ialt... 5,958,800 kg

De samvirkende sjællandske Landboforeninger.

Prenticebyg kg	Gulbyg kg	Korsbyg kg	Sejerhavre kg	Gul Næs- gaardhavre kg	Kronhavre kg
694,000	42,500	20,500	387,000	7,500	20,000

Byg 757,000 kg

Havre 414,500 -

Ialt... 1,171,500 kg

De samvirkende fynske Landboforeninger.

Prenticebyg	Gulbyg	Korsbyg	Karlsbyg	Sejerhavre	Gul Næs- gaardhavre	Kronhavre
kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg
434,000	172,500	66,000	36,000	600,500	25,000	85,000

Byg 708,500 kg

Havre 710,500 -

Ialt... 1,419,000 kg

De samvirkende lolland-falsterske Landboforeninger.

Gulbyg	Binderbyg	Abed 279	Julibyg	Sejerbyg	Gul Næs- gaardhavre
kg	kg	kg	kg	kg	kg
100,000	110,000	268,000	50,000	115,000	40,000

Byg 528,000 kg

Havre 155,000 -

Ialt... 683,000 kg

Bornholms landøkonomiske Forening.

Prenticebyg	Sejerhavre	Gul Næsgaardhavre
kg	kg	kg
50,000	5,000	26,500

Byg 50,000 kg

Havre 31,500 -

Ialt... 81,500 kg

Sikret Vaarsæd til hele Landet.

Vaarrug	3,000 kg
Byg	4,919,300 -
Havre	4,391,500 -
Ialt...	9,313,800 kg

For *Vintersædens* Vedkommende blev der ikke Tale om nogen egentlig Opbevaring; paa Grund af den korte Tid fra Høst til Saatid gik Sædekornet direkte fra Avler til Forbruger. Landboforeningernes Fællesforeninger underrettede Ernæringsraadet om, hvor store Partier af de forskellige Sorter af Rug og Hvede, der var sikret henholdsvis som Fremavlssæd og Reservesæd.

Landboforeningerne godkendte de aftærskede Partier, forinden de blev uddelt som Saasæd. Betalingen for Saasæden fandt Sted direkte fra Køber til Sælger.

Vaarsæden blev indleveret paa særlige Statslagre, Saasædlagre. Disse var i Forvejen blevet antagne af Ernæringsraadet efter Indstilling af de provinsielle Fællesforeninger, i et passende Antal, skønsomt fordelt Landet over i Forhold til den forventede Efterspørgsel.

Følgende Steder var der Saasædlager:

Sjælland.

Frederikssund, Axel B. Lange.
 Græsted, F. Rasmussen.
 Kallundborg, Danske Herregaardes Frø- og
 Sædekornsforretning.
 Kjøge, A. A. Hasselbalchs Eftf.
 — , Oluf J. Jensen.
 Næstved, Wilh. Smith.
 Præstø, Anton Petersen.
 Roskilde, H. Johansen.
 Slagelse, A/S Pajbjerg.
 Stege, H. F. Carøe.
 Storehedinge, Chr. Richter.

Bornholm.

Aakirkeby, M. P. Ipsen.
 Gudhjem, E. Gram.
 Neksø, Neksø & Omegns Pakhusforening.

Lolland-Falster.

Maribo, Sædekornskompagniet.
 Nakskov, R. Wibolts Frøhandel.
 — , Vestlollands Frøavlsskompagni.

Nykøbing, F., A. Nielsen & Co.
Stubbekøbing, Trojel & Hjorth.

Fyen.

For Fremavlssæd.

Odense, Danske Landboforeningers Frøforsyning.

For Reservesaasæd.

Assens, Brødr. Plum.
Kerteminde, A/S Elias B. Muus.
Odense, Wilh. R. Maegaard.
Rudkøbing, Langelands Frøavlskompani.

Jylland.

Aalborg, Jydsk Andels-Foderstofforretning.
Aarhus, Jydsk Andels-Foderstofforretning.
Grenaa, Chr. Kleis.
— , Købmand Skov.
Hammel, Chr. Nielsen.
Hjørring, Jydsk Andels-Foderstofforretning.
Horsens, A/S Korn- & Foderstof-Kompagniet.
Hou, Dansk Fremavls Selskab.
Hurup, Købmand Højris.
Kjellerup, Møller Jacob Jensen.
Kolding, Jydsk Andels-Foderstofforretning.
Nykøbing, M., Frøhandler Leffers, Morsø Frø-
kontor.
Nykøbing, M., Frøavler Niels Riis.
Randers, Jydsk Andels-Foderstofforretning.
Skanderborg, Dansk Fremavls Selskab.
Skive, F. Kielgast & Søn.
Struer, N. N. Arent.
Taulou og Pjedsted, Fremavlerforeningen for
Saasæd i det sydlige Jylland, Adr.-Konsu-
lent M. Olsen, Taulov.
Varde, J. V. Paludans Eftf.
Vejle, A. Thaysen.
Viborg, M. Christensen.

I Lagrene er de forskellige Sorter blevet holdt omhyggelig adskilt, medens forskellige Leveringer af samme Sort i de fleste Tilfælde er slaaet sammen.

Naar en Avler ønskede sin Sæd indleveret paa Saasædlager, anmeldte han dette til den paagældende Fællesforening. Anmeldelsen blev ledsaget af en paa-
lidelig udtaget Gennemsynsprøve af Partiet paa ca. $\frac{1}{2}$ kg og Opgivelse af Par-
tiets Størrelse.

Naar Fællesforeningen godkendte Prøven som velrenset og i det hele for-
svarlig behandlet Handelsvare, gav den Ernæringsraadet Meddelelse herom med
Opgivelse af Partiets Størrelse. Samtidig stillede Fællesforeningen Forslag om,
hvilket Lager Partiet skulde indgaa til. Ernæringsraadet gav derefter Avleren
Anvisning paa, hvilket Lager Partiet skulde sendes til, og der blev tilstillet
ham et Klausulmærke, der gav ham Adgang til at faa udbetalt den fastsatte
Pris — 26 Kr. pr. 100 kg for Fremavlssæd og 25 Kr. for Reservesæd.

I Lagringstiden var Lagerindehaveren ansvarlig for, at Kornet blev passet
omhyggeligt med Luftning og Blæsning, naar dette behøvedes, ligesom det ogsaa
paahvilede Lagerindehaveren at iagttage, om noget Parti trængte til Tørring og
i saa Fald anmelde dette til Ernæringsraadet. Derimod maatte Lagerindehaveren
ikke foretage nogen Rensning, Sortering eller Afsvampning af Kornet, medmin-
dre der blev truffet særlig Overenskomst med Køberne herom. Det var altsaa
overladt Køberen at give det købte Parti den Behandling, han fandt Anledning
til, og man havde med dette for Øje i Ernæringsraadets Meddelelse, Serie A.
Nr. 7 anbefalet Køberen at bestille 120 kg pr. Td. Ld., der skulde besaas,
idet dette Kvantum tillod rigelig Frasortering.

Ingen Avler maatte som Saasæd aflevere mere end de Partier, Fællesfor-
eningen havde anmeldt til Ernæringsraadet. Ved Indleveringen til Lager mod-
tog Avleren en særlig Dobbelt-Kvittering fra Statslageret. Denne Kvittering godt-
gjorde overfor det kommunale Nævn, at Indehaveren havde afleveret den der-
paa opførte Del af sin Leveringspligt til Staten.

Enhver, der ønskede at købe Saasæd, indgav herom Begæring til sit kom-
munale Nævn paa særlig Bestillingsblanket. Saasæd af Rug og Hvede blev be-
talt af Køber til Sælger med 29 Kr. pr. 100 kg for Fremavlssæd og 28 Kr. for
Reservesæd. Saasæd af Vaarsæd betaltes til Statslageret med 31 Kr. pr. 100 kg.

Til Dækning af Udgifterne ved Fællesforeningernes Kontrol med Fremavls-
markerne og Udpegning og Kontrol med Reservemarkerne blev der af Staten
ydet disse en Godtgørelse af 1 Kr. pr. 100 kg Vintersæd, der blev solgt, og 1
Kr. pr. 100 kg Vaarsæd, der indgik paa Saasædlagrene. Der indgik imidlertid
ikke saa store Partier af Sædekorn paa Lagrene, som der var stillet i Udsigt.
En Del Partier viste sig saaledes at være indhøstet i saa daarlig en Tilstand,
at Spireevnen maatte antages at være betydelig forringet; disse Partier blev
selvfølgelig kasseret. I andre Tilfælde blev Høstudbyttet af forskellige Grunde
ikke saa stort som ventet, og flere andre Aarsager bidrog yderligere til, at der
ikke indgik saa stort et Kvantum, som der var forudsat.

Af Tabel Nr. 28 fremgaar, hvor store Kvanta Sædekorn der er indgaaet
paa Saasædlagrene iflg. Indberetning fra disse.

Af de paa Tabel Nr. 27 anførte Tal fremgaar, at der kun var sikret 1495
hkg Graa Havre. Ernæringsraadet havde ment, at det for Jyllands Vedkom-
mende var ønskeligt, at der blev skaffet 10,000 hkg Graa Havre tilveje, og
man forudsaa derfor, at der i Jylland vilde blive stor Mangel paa Havre. Det
lykkedes ikke Foreningen af jyske Landboforeninger at sikre større Kvanta
Graa Havre trods gentagne Forsøg, og for at fremskaffe saa meget af denne
som muligt udsendte Ernæringsraadet den 21. December en Meddelelse til samt-

lige Statslagre i Jylland, hvori Statslagrene anmodedes om at holde gode Partier af Graa Havre, der maatte egne sig til Sædekorn, adskilt fra andet Korn, samt anmelde Partiet ledsaget af Prøve til Foreningen af jyske Landboforeningers Planteavlskontor, Skanderborg. Naar Planteavlskontoret ansaa Partiet for anvendeligt til Sædekorn, gav det Ernæringsraadet Meddelelse herom, og der tilgik da Statslageret Meddelelse, ledsaget af Klausulmærke, om hvilket Saasædlager Partiet skulde indgaa til.

Samtidig anmodede man de jyske Statslagre om at holde Partier af Petkus Vaarrug, der maatte indkomme, adskilt fra andet Korn, og ligeledes i dette Tilfælde at sende Prøve til Planteavlskontoret, Skanderborg. De af Planteavlskontoret godkendte Partier blev anmeldt til Ernæringsraadet, Klausulmærke udstedt og Partiet afleveret til et Saasædlager.

Denne sidste Foranstaltning — Fremskaffelse af Vaarrug — fandt Sted efter Henstilling fra Det staaende Landbrugsudvalg, der mente det ønskeligt, at der i Foraaret 1919 blev sikret en Del Petkus Vaarrug til Udsæd. Det lykkedes dog kun at sikre ganske smaa Mængder Vaarrug, men Efterspørgselen viste sig ogsaa at være ret ringe.

Heller ikke Graa Havre lykkedes det at faa tilstrækkelige Mængder frem af, og da der stadig var Mangel derpaa, blev der 18.—20. Marts til Statslagrene i Jylland udsendt Prøveposer med Anmodning om til Ernæringsraadets Saasædafdeling at indsende Prøve af det paa Lageret liggende Parti Graa Havre med Opgivelse af Partiets Størrelse.

De indkomne Prøver blev derefter bedømt, og de Partier, man mente det forsvarligt at anvende til Saasæd, blev udtaget hertil, nemlig ialt: 495,9 hkg Graa Havre.

Paa denne Maade lykkedes det at raade Bod paa en Del af den Mangel, der var paa Graa Havre, men fuldstændig blev Mangelen dog ikke afhjulpen. En Del Bestillinger paa Graa Havre maatte erstattes med Hvid Havre eller Byg. De fleste af disse Jordbrugere har dog antagelig kunnet tilbytte sig det nødvendige Kvantum Graa Havre, naar de fra Ernæringsraadet har faaet anvist Hvid Havre eller Byg.

Ernæringsraadets Sekretariat havde i Vinterens Løb indkøbt en Del Bælgsæd, som det var Tanken at sælge til Sædebrug. Denne Bælgsæd henlaa omkring paa de almindelige Statslagre, og for at man kunde faa Kendskab til Kvaliteten, blev der først i Marts indkaldt Prøver af alle disse Partier. Disse Prøver indkom hertil i den første Trediedel af Marts, og de blev derefter bedømt i 3 Kvaliteter efter deres Brugbarhed til Sædebrug. 1. og 2. Kvalitet blev udtaget til Anvendelse som Saasæd, medens 3. Kvalitet igen overtoges af Ernæringsraadets Sekretariat for at sælges til Foderbrug. Af denne Bælgsæd blev derefter en Del solgt til Jordbrugere, der havde bestilt til en Pris af 75 Kr. pr. 100 kg for Foderærter og Vikker og 110 Kr. pr. 100 kg for Kogearter. Alle disse Partier blev solgt uden Genlevering af tilsvarende Kvantum Korn til Statslager. Det var dog ikke ret store Mængder, der blev solgt, og for at faa afhændet saa meget som muligt, overlod man tilsidst en Del Partier til forskellige Købmænd til en Pris af henholdsvis 72 Kr. pr. 100 kg for Foderærter og Vikker

Tabel 28. Indgaaet Saasæd (Vaarsæd) paa Lagrene for de forskellige

Sjæl-

Prenticebyg kg	Gulbyg kg	Abed Binderbyg kg	Prinsesse- byg kg	Abed 279 kg	Julibyg kg	Karlsbyg kg	Korsbyg kg
635,010	110,400						18,493

Fyen.

Prenticebyg kg	Gulbyg kg	Abed Binderbyg kg	Prinsesse- byg kg	Abed 279 kg	Julibyg kg	Karlsbyg kg	Korsbyg kg
173,400	184,246		214,938			18,000	55,509

Lolland-

Prenticebyg kg	Gulbyg kg	Abed Binderbyg kg	Prinsesse- byg kg	Abed 279 kg	Julibyg kg	Karlsbyg kg	Korsbyg kg
210,000	100,015	44,200	12,890	74,600	69,794		

Born-

Prenticebyg kg	Gulbyg kg	Abed Binderbyg kg	Prinsesse- byg kg	Abed 279 kg	Julibyg kg	Karlsbyg kg	Korsbyg kg
41,900							

Jyl-

Prenticebyg kg	Gulbyg kg	Abed Binderbyg kg	Prinsesse- byg kg	Abed 279 kg	Julibyg kg	Karlsbyg kg	Korsbyg kg
967,747	731,213				261,136	69,715	127,430

Ialt.

Prenticebyg kg	Gulbyg kg	Abed Binderbyg kg	Prinsesse- byg kg	Abed 279 kg	Julibyg kg	Karlsbyg kg	Korsbyg kg
2,028,057	1,125,874	44,200	227,828	74,600	330,930	87,715	201,432

Ialt

Landsdele og ialt ifølge Indberetninger fra Saasædlagrene.

land.

Sejerhavre kg	Gul Næsgaard kg	Kronhavre kg	Schlanstedt- havre kg	Grenaa- havre kg	Hede- havre kg		
352,981	3,750		7,500				

Fyen.

Sejerhavre kg	Gul Næsgaard kg	Kronhavre kg	Schlanstedt- havre kg	Grenaa- havre kg	Hede- havre kg		
588,559		40,964					

Falster.

Sejerhavre kg	Gul Næsgaard kg	Kronhavre kg	Schlanstedt- havre kg	Grenaa- havre kg	Hede- havre kg		
126,868	30,000						

holm.

Sejerhavre kg	Gul Næsgaard kg	Kronhavre kg	Schlanstedt- havre kg	Grenaa- havre kg	Hede- havre kg		
5,000	10,474						

land.

Sejerhavre kg	Gul Næsgaard kg	Kronhavre kg	Schlanstedt- havre kg	Grenaa- havre kg	Hede- havre kg	Anden Graa Havre kg	Vaarrug kg
961,300	174,449	339,829		7,500	70,146	13,672	2,600

Ialt.

Sejerhavre kg	Gul Næsgaard kg	Kronhavre kg	Schlanstedt- havre kg	Grenaa- havre kg	Hede- havre kg	Anden Graa Havre kg	Vaarrug kg
2,034,708	218,673	380,792	7,500	7,500	70,146	13,652	2,600

6,856,208 kg

og 107 Kr. for Kogærter. Af Tabel Nr. 29 fremgaar, hvor stor Bælgædomsætningen har været.

Tabel 29. Fortegnelse over solgte Ærter og Vikker.

Solgte Ærter og Vikker til Landmænd af de forskellige Sorter og ialt.

Glænøærter	Soloærter	Kogærter	Vikker	
kg	kg	kg	kg	
18,519	3,045	6,300	5,042	32,906 kg

Ærter og Vikker overgivet til fri Disposition til Købmænd.

Glænøærter	Soloærter	Kogærter	Vikker	
kg	kg	kg	kg	
16,475	15,323	6,350	10,190	48,288 kg

Ialt..... 81,194 kg

I Løbet af Vinteren blev der fra Landbo- og Husmandsforeningerne rettet gentagne Anmodninger til Ernæringsraadet om at lade alt det paa Saasædlagrene indgaaede Sædekorn rense. Ernæringsraadet mente imidlertid ikke at kunne gaa med hertil, og for at konstatere Kvaliteten af Partierne blev der den 3. Marts indkaldt Prøver af alle de paa Saasædlagrene liggende Partier. De indkomne Prøver blev derefter bedømt med Henblik paa Kornets Anvendelse til Sædebrug. De allerfleste Prøver viste sig at være af forsvarlig Beskaffenhed; kun 6 Partier paa ialt 1,962 hkg var i en saadan Rensningstilstand, at man fandt det fornødent at anmode de paagældende Saasædlagre om at rense disse Partier. Naar det erindres, at der var indgaaet ialt 68,562 hkg Sædekorn paa Saasædlagrene, er det kun en lille Procentdel, der var indleveret i en daarlig Rensningstilstand.

Uagtet man saaledes maatte anse det allermeste af det indleverede Sædekorn som egnet til Saasæd i den Tilstand, hvori det forelaa, og det selvfølgelig iøvrigt maatte staa enhver Køber frit for at underkaste det af ham købte Parti den Behandling, han maatte finde Anledning til, rejste der sig dog efterhaanden nogen Kritik mod Ernæringsraadets Saasæd. Den offentlig fremsatte Kritik var dog bygget paa saa spinkle Argumenter og røbede saa mangelfuld Kendskab til Sagen, at man kun i et Par Tilfælde fandt Anledning til en Imødegaaelse.

Naar Ernæringsraadet trods adskillige Anmodninger derom ikke kunde gaa ind paa at lade Lagrene foretage en yderligere Rensning og Sortering af Saasæden, var Grundene dertil væsentlig følgende:

1) Da Sæden før Indleveringen var godkendt af Landboforeningernes sagkyndige Planteavlskonsulenter som velrenset og forsvarligt behandlet Handelsvare, og da Saasæden væsentlig hidrørte fra interesserede Landmænd med vel-drevne Jorder og gode maskinelle Hjælpemidler, maatte man forudsætte, at Kornet fremkom i en saa god Forfatning, at yderligere Rensning ikke kunde anses for nødvendig.

2) Man kunde ikke gaa ud fra, at samtlige Saasædlagre var i Besiddelse af de for Rensning og Sortering af større Saasædpartier fornødne Anlæg.

3) Selv om dette sidste var Tilfældet, vilde det have været overordentlig vanskeligt at sikre en nogenlunde ensartet Behandling paa samtlige Lagre.

4) Skulde Rensning og Sortering overlades til Lagrene, maatte det befrygtes, at der vilde blive frasorteret uforholdsmæssig meget, idet det kunde ventes, at adskillige Lagere af Hensyn til fremtidig Konkurrence vilde kappes om at fremstille den »fineste« Saasæd. Dette Forhold medførte en Fare for, at Beholdningerne vilde svinde saa stærkt, at de vilde blive utilstrækkelige til Dækning af Efterspørgslen.

5) En anden meget uheldig Følge af Lagrenes Rensning og Sortering af Saasæden kunde befrygtes at blive nogen Arts- og Sortsforurening ved Blanding eller endog Forveksling af Sorterne.

6) Selv om det lod sig gøre at faa gennemført en ensartet Behandling paa samtlige Lagere, kunde man dog ikke vente, at alle Købere vilde være tilfredse dermed, idet nogle rimeligvis vilde forlange en endnu stærkere, andre maaske — af Hensyn til Prisen — en svagere Sortering.

7) Iværksættelse af en ekstra Sortering og Rensning paa Lagrene vilde selvfølgelig fordyre Sæden, ikke alene direkte, men ogsaa indirekte, idet Frarensningen maatte sælges som Foderkorn til en betydelig lavere Pris, end Partiet var købt for, og man var meget betænkelig ved at skulle tage en højere Betaling for Saasæden end den oprindelig fastsatte, saa meget mere, som det kunde forudses, at Flertallet af Købere var smaa Jordbrugere.

8) Skulde der foretages Rensning og Sortering af den paa Lagrene indvejede Saasæd, vilde det blive overordentlig vanskeligt at føre fornøden Kontrol med det frarensede. Dette Forhold vilde have nødvendiggjort et vidtløftigt Regnskabs- og Kontrolsystem, der yderligere vilde have fordyret Sæden, hvis ikke Staten skulde bære de hermed forbundne Omkostninger.

9) Endelig er det fastslaaet ved herhenhørende Forsøg, at en vidtdreven Sortering af Saasæden er uden nævneværdig Indflydelse paa Afgrødens Størrelse og Kvalitet.

Skønt Ernæringsraadet modtog adskillige kraftige Anmodninger om at lade iværksætte stærkere Rensning og Sortering paa Lagrene, maatte man dog af de anførte Grunde finde det fuldt forsvarligt med faa Undtagelser at udlevere Saasæden i den Tilstand, hvori den var indleveret paa Lagrene, og overlade til Køberne, om de selv vilde foretage nogen yderligere Rensning, idet Ernæringsraadet dog ikke havde noget at erindre imod, at Køberne traf Aftale med Lagrene om Rensning af de købte Partier (jvf. Ernæringsraadets Cirkulære 1918—19, Serie A. Nr. 7, § 2, 5. Stykke).

Fra en halv Snæs Købere er der indløbet Klager over den leverede Saasæd. Bortset fra et enkelt Tilfælde, da der fra et Lager var bleven udleveret et mindre Parti, som Ernæringsraadet ved et Uheld ikke havde haft Lejlighed til at kontrollere, var Klagerne saa lidt begrundede, at der ikke kunde tages Hensyn til dem.

Det maa iøvrigt erindres, at Statens Saasædbeholdninger jo ingenlunde var den eneste Kilde til Anskaffelse af Saasæd. Handel med Saasæd fra Jordbruger til Jordbruger var som bekendt tilladt ved Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 1. August 1918, ligesom det ogsaa maa antages, at der foregaar adskillig »Bytning« Mand og Mand imellem.

Det afgørende i denne Sag og det, som for Køberne var det magtpaaliggende, var, at Køberne havde Sikkerhed for, at de fik Saasæd af de værdifuldeste Sorter og Stammer. Takket være Landboforeningernes værdifulde Bistand var Ernæringsraadet i Stand til at yde Køberne fornøden Sikkerhed paa dette Punkt. Om Sædens mekaniske Behandling virkelig lod lidt tilbage at ønske, om den ikke fremtraadte i en fuldt saa fintpudset Skikkelse, som man kender fra de gamle Saasædforretninger, der ofte netop havde deres Styrke i ved en bekostelig mekanisk Behandling at give Varen et »fint« Udseende, medens det ofte skortede baade paa Sortsægthed og Sortsrenhed, om der fandtes nogle lette eller svange Kærner, maaske endog enkelte — i Reglen fuldkommen golde — Tidselhoveder og enkelte Ukrudsfrø, Straastumper o. l., da vil sikkert enhver uhildet Fagmand erkende, at dette er ganske uvæsentligt.

For nærmere at kunne dokumentere Beskaffenheden af Saasæden paatog Direktør for Statsfrøkontrollen K. Dorph-Petersen og Professor, Dr. Kølpin

Sort	Antal Partier	Renhed pCt.	Fremmed Kulturfrø pCt.	Ukrud pCt.
Princesse-Byg	12	99,4	0,031	0,005
Tystofte Prentice-Byg ..	56	98,9	0,133	0,019
Abed 279	4	99,6	0,032	0,021
Guld-Byg	39	99,3	0,044	0,048
Tystofte Kors-Byg	16	99,0	0,135	0,076
Karls-Byg	8	98,9	0,113	0,037
Abed Juli-Byg	4	98,8	0,281	0,152
King Georges-Byg	1	99,4	0,103	0,056
Ubestemt »6-rad. Byg« ..	7	98,6	0,190	0,056
Kron-Havre	17	98,0	0,099	0,028
Sejer-Havre	50	97,2	0,201	0,041
Gul Næsgaard-Havre ...	17	96,8	0,243	0,024
Hede-Havre	4	95,2	0,094	0,057
Anden Graa-Havre	2	95,1	1,693	0,173
Ubestemt »Havre«	2	95,1	0,107	0,012

Ravn sig en indgaaende Undersøgelse af samtlige fordelte Partier. Undersøgelsen omfattede følgende Forhold: Stribesyge (i Byg) pM., Nøgen Brand pM., Dækket Brand pM., Indhold af fremmede Sorter pM., Renhed pCt., fremmede Kulturfrø pCt., Ukrud pCt., Spirehastighed pCt. og Spireevne pCt. Ernæringsraadet kan imidlertid kun være medansvarlig for Renheden og Ukrudindholdet. Hvorledes disse 2 Forhold stillede sig, fremgaar af foranstaaende Oversigt. Da nogle af de mest urene Partier ved Ernæringsraadets Foranstaltning blev rensset, var Renheden noget højere end de anførte Tal viser. For Tilstedeværelse af Sygdomsangreb i Afgrøderne, som Brand- og Skibsyge, kunde Ernæringsraadet selvfølgelig ikke paatage sig noget som helst Ansvar; de Købere, der vilde sikre deres Afgrøder mod disse Sygdomsangreb, maatte som under normale Forhold selv afsvampe Saasæden.

Angaaende Udleveringen af Saasæd skal meddeles:

a) Vintersæd.

I Henhold til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 13. Juli 1918 blev der den 10. August udsendt en Meddelelse til de kommunale Nævn angaaende Bestilling og Levering af Saasæd af Rug og Hvede — Serie F. Nr. 14, og samtidig fulgte 20 Bestillingssedler og 2 Bestillingslister til hver Kommune. Nævnet blev i dette Cirkulære anmodet om at udlevere Bestillingssedler til Jordbrugere, der maatte ønske at købe Saasæd af Rug og Hvede, og modtage Bestillings-sedlerne i udfyldt Stand fra Jordbrugerne. Nævnet gav derefter de indkomne Bestillingsblanketter Paategning, om hvorvidt de kunde anbefale Bestillingen, opførte derefter samtlige Bestillinger paa Bestillingslisten og indsendte umiddelbart efter Bestillingssedlerne til Ernæringsraadet. Fra Bestillingslisten blev samtlige Bestillinger opført paa den kommunale Kornligningsliste, saaledes at de paagældende Jordbrugere fik deres Ligning forhøjet med et Kvantum Korn, der svarede til den bestilte Saasæd. Dette gjaldt ogsaa for de Jordbrugere, der havde anmeldt Forbeholdsret efter Kornlovens § 7. I Tilfælde, hvor en Jordbruger ikke var i Stand til at levere Korn til Statslager svarende til det Kvantum, han ønskede at købe som Saasæd, maatte Nævnet ikke modtage Bestillingsseddel fra ham, men Vedkommende maatte da indgive særligt Andragende til Ernæringsraadet. Dette Andragende blev sendt gennem det kommunale Nævn, der paategnede det sin Erklæring.

Efterhaanden som Ernæringsraadet modtog Bestillingssedlerne, blev Bestillingerne gennem Fællesforeningernes Planteavlsudvalg fordelt til de Jordbrugere, hos hvem der gennem Landboforeningerne var sikret Saasæd, og den bestilte Saasæd blev derefter leveret direkte fra Sælger til Køber. Prisen for Saasæd var 29 Kr. og 28 Kr. pr. 100 kg henholdsvis for Fremavlssæd og Reservesæd. Disse Priser gjaldt for god, velrenset Handelsvare.

Da Saasædleverandørerne ikke turde gaa ind paa at tilbageholde Saasæden ud over en rimelig Tidsfrist, og da der vedblev at indkomme Bestillinger lige til henimod Jul, blev det nødvendigt at anvise de sidste Bestillinger fra de almindelige Statslagre.

Mange Jordbrugere ansøgte om at faa Sædekorn uden at levere tilsvarende

Tabel 30. Saasædsalget i Efteraaret 1918.

Vintersæd.

Anvist Saasæd gennem de provinsielle Fællesforeninger i Henhold til Bestillinger gennem de kommunale Nævn.

Med Genlevering				Uden Genlevering		
	Antal Bestillinger	Rug kg	Hvede kg	Antal Bestillinger	Rug kg	Hvede kg
Jylland	3,214	706,575	135,787	165	32,701	212
Øerne	1,879	377,885	259,462	49	2,938	988
Hele Landet ..	5,093	1,084,460	395,249	214	35,639	1,200

Saasæd anvist gennem de kommunale Nævn fra Statslager.

Med Genlevering				Uden Genlevering		
	Antal Bestillinger	Rug kg	Hvede kg	Antal Bestillinger	Rug kg	Hvede kg
Jylland	93	22,105	2,550	18	2,300	0
Øerne	30	5,715	2,600	6	500	0
Hele Landet ..	123	27,820	5,150	24	2,830	0

Anvist direkte fra Statslager.

Med Genlevering				Uden Genlevering		
	Antal Bestillinger	Rug kg	Hvede kg	Antal Bestillinger	Rug kg	Hvede kg
Jylland	6	700	150	7	715	0
Øerne	0	0	0	0	0	0
Hele Landet ..	6	700	150	7	715	0

Anvist Saasæd ialt i Efteraaret 1918, samt Antal Bestillinger.

Antal Bestillinger	Rug kg	Hvede kg
5,467	1,152,164	401,749

Ialt: 1,553,913 kg.

Kvantum andet Korn til Statslager, og saafremt der ikke fandtes Korn paa Ejendommen, og det kommunale Nævn anbefalede det, blev Jordbrugeren tilstaaet det fornødne Sædekorn uden Genlevering af andet Korn.

En Del Jordbrugere, der ønskede Saasæd fra et bestemt nærmere angivet Sted og gerne vilde levere tilsvarende Kvantum andet Korn til Statslager, blev henvist til at forskaffe sig Saasæd i Henhold til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 1. August 1918 om Handel med Saasæd fra Jordbruger til Jordbruger.

Den samlede Mængde Vintersæd, der blev anvist i Henhold til de beskrevne Regler, fremgaar af Tabel Nr. 30.

b) Vaarsæd.

Angaaende Vaarsæd blev der den 22. December 1918 udsendt en Meddelelse til de kommunale Nævn angaaende Bestilling og Levering af Saasæd af Vaarsæd — Serie F. Nr. 52. Man anmodede heri Nævnene om at indsende de udfyldte Bestillingsblanketter inden 1. Februar 1919. En Del Bestillinger indkom inden dette Tidspunkt, men langt de fleste indkom først senere og mange endog langt hen i Sædetiden. Endnu hele Juni Maaned vedblev der at indkomme Bestillinger.

Der var ogsaa denne Gang blevet udsendt 20 Bestillingsblanketter, men derimod ingen Bestillingslister. Erfaringen havde nemlig vist, at disse Lister var mindre hensigtsmæssige. Nævnene opførte de indkomne Bestillinger direkte paa den kommunale Kornligningsliste saaledes, at de paagældende Jordbrugere fik deres Ligning forhøjet med et Kvantum Korn svarende til den bestilte Saasæd. Dette gjaldt ogsaa for de Jordbrugere, som havde anmeldt Forbeholdsret efter § 7.

Jordbrugere, der ingen Leveringspligt havde, skulde ogsaa i Stedet for den bestilte Saasæd levere tilsvarende Kvantum andet Korn til Statslager. I Tilfælde, hvor en Jordbruger ikke var i Stand til at levere Korn til Statslager svarende til det Kvantum, han ønskede at købe som Saasæd, maatte Nævnet ligesom for Vintersædens Vedkommende ikke modtage Bestillingsblanket fra ham, men Vedkommende maatte da indsende særligt Andragende til Ernæringsraadet med Oplysning om sine Forhold. Dette Andragende indsendtes gennem Nævnet, der paategnede det sin Erklæring til Vejledning for Ernæringsraadet. Naar Ernæringsraadet modtog de udfyldte Bestillingsblanketter, blev de hurtigst muligt ekspederet fra nærmeste Saasædlager.

Tabel 31. Saasæd anvist gennem

Vaar-

Uden

	Prentice- byg kg	Gulbyg kg	Abed 279 kg	Prinsesse- byg kg	Julibyg kg	Karlsbyg kg	Korsbyg kg
Sjælland.....	201,900	10,827		10,850	2,195		5,700
Bornholm	14,917						
Lolland-Falster	7,827		8,923		6,260		
Fyen	58,231	22,892		32,990		200	4,215
Jylland	520,590	375,981		12,955	199,559	30,257	123,961
Hele Landet...	803,465	409,700	8,923	56,795	208,014	30,457	133,876

Mod

	Prentice- byg kg	Gulbyg kg	Abed 279 kg	Prinsesse- byg kg	Julibyg kg	Karlsbyg kg	Korsbyg kg
Sjælland.....	178,386	8,847			6,250		9,755
Bornholm	1,150						
Lolland-Falster	11,500	17,200	24,245		4,050		
Fyen	26,058	13,855		3,217		1,275	1,640
Jylland	185,060	35,454			57,782	18,777	23,360
Hele Landet...	402,154	75,356	24,245	3,217	68,082	20,052	34,755

Ernæringsraadet i Foraaret 1919.

sæd.

Genlevering.

Sejer- havre kg	Gul Næsgaard- havre kg	Kron- havre kg	Grenaa- havre kg	Schlan- stedthavre kg	Hede- havre kg	Graa Havre kg	Vaarrug kg	Ialt kg
111,236	350	2,562		4,490				350,110
4,322	3,780							23,019
73,224	9,965							106,199
81,741	4,250	18,507						223,026
560,556	65,801	282,723	4,947		1,350	3,280		2,181,960
831,079	84,146	303,792	4,947	4,490	1,350	3,280		2,884,314

Genlevering.

Sejer- havre kg	Gul Næsgaard- havre kg	Krone- havre kg	Grenaa- havre kg	Schlan- stedthavre kg	Hede- havre kg	Graa Havre kg	Vaarrug kg	Ialt kg
238,121	3,650							445,009
4,975	6,535							12,660
20,400	13,485							90,880
74,481	6,430	1,100						128,056
394,674	86,529	42,079	2,770		18,841	14,224	2,140	881,690
732,651	116,629	43,179	2,770		18,841	14,224	2,140	1,558,295

Anvist Saasæd ialt i Foraaret 1919.

Prenticebyg	1,205,619 kg
Gulbyg	485,056 -
Abed Byg	33,168 -
Prinsesse Byg	60,012 -
Julibyg	276,096 -
Karlsbyg	50,509 -
Korsbyg	168,631 -
Sejerhavre	1,563,730 -
Gul Næsgaard Havre	200,775 -
Kronhavre	346,971 -
Grenaahavre	7,717 -
Schlanstedt Havre	4,490 -
Hedehavre	20,191 -
Graa Havre	17,504 -
Vaarrug	2,140 -

ialt... 4,442,609 kg

Antal Bestillinger.

Uden Genlevering		Mod Genlevering	
Jylland	7,049 Stk.	Jylland	2,576 Stk.
Øerne	2,521 »	Øerne	1,095 »
Ialt...	9,570 Stk.	Ialt...	3,671 Stk.

Ialt 13,241 Stk.

Afregning af Saasæd skete direkte mellem Køber og Saasædlager. Prisen var 31 Kr. pr. 100 kg ab Saasædlager eller dets nærmeste Station. Fragten betalt af Jordbrugeren. Denne Pris gjaldt for god, velrenset Handelsvare, og de Jordbrugere, der ønskede en særlig rensed og sorteret Sædevare, maatte selv træffe Aftale med Saasædlageret om en passende ekstra Betaling herfor.

Ekspeditionen af Bestillingssedlerne foregik for Vaarsædens Vedkommende paa den Maade, at Ernæringsraadets Saasædafdeling bestemte, hvilket Lager de enkelte Jordbrugere skulde have Saasæd fra. Derefter samledes Bestillingerne paa Lister for hvert Saasædlager, og disse Lister tilstilledes Ernæringsraadets Kornafdeling, der da udfærdigede Købetilladelse for hver enkelt Bestilling. Disse Købetilladelser tilsendtes Jordbrugeren og gjaldt kun for det opgivne Saasædlager.

I mange Tilfælde ansøgte om Saasæd uden Genlevering af tilsvarende Kvantum andet Korn til Statslager. Disse Tilfælde var meget forskellige, og kun sjældent var der tilstrækkelige Oplysninger om Ansøgerens Forhold. Der blev derfor udarbejdet et Skema, der udsendtes med en Følgeskrivelse til Amtsnævnene eller de kommunale Nævn med Anmodning om at skaffe den paagældende Jordbrugers Forhold oplyst, naar dette ikke forelaa tilstrækkeligt klart. Naar de fornødne Oplysninger da var indhentet, viste det sig meget ofte, at Ansøgerne havde opfodret Sædekornet eller i al Fald en Del deraf. Saadanne Ansøgere fik da Tilladelse til at købe den fornødne Saasæd hos en Jordbruger, der havde opfyldt sin Leveringspligt.

En Del Saasæd blev tilstaaet Jordbrugere til udvidet Kornareal uden Genlevering af andet Korn til Statslager. Først paa Vinteren blev saadanne Ansøgninger bevilget, naar de forelaa med Amtsnævnets Anbefaling, men da der hen paa Vinteren indkom et større Antal Ansøgninger af denne Art end tidligere antaget, maatte man gaa over til at give disse Jordbrugere Tilladelse til Køb af den fornødne Saasæd hos andre Jordbrugere, der havde opfyldt deres Leveringspligt. Det var dog ikke alle, der kunde skaffe sig Saasæd paa denne Maade, og hvor dette ikke var Tilfældet, fik de anvist den fornødne Saasæd fra Saasædlager.

I mange Tilfælde — ved Ildebrand, Misvækst, Optagning af hidtil udyrket Jord m. v. — maatte der ligeledes tilstaaes Jordbrugere Saasæd uden Genlevering, naar der intet Korn fandtes, og det kommunale Nævns Anbefaling forelaa. Der er i intet Tilfælde anvist Sædekorn uden Genlevering uden om det kommunale Nævn.

Den 17. Juni blev Restbeholdningerne af Saasæd, der endnu henlaa omkring paa Saasædlagrene, overgivet til Ernæringsraadets Kornafdeling, og de faa Ansøgninger, der er bevilget efter dette Tidspunkt, er blevet anvist fra et almindeligt Statslager.

Af Tabel Nr. 31 ses, hvor stort Saasædsalget har været henholdsvis af Vintersæd og Vaarsæd samt Antal Saasædbestillinger med Genlevering og uden Genlevering.

Endvidere er der af de paa Saasædlagrene indgaaede Partier anvendt:

Til Sønderjylland	4676 hkg
Til Estland	6570 »
Til Grynfabrikation	5000 »

Det daglige Arbejde har i hele det forløbne Aar beskæftiget 5 faste Medhjælpere.

I Efteraarssæsonen maatte dog yderligere antages 5 timelønnede Medhjælpere, og i Foraarsæsonen maatte Personalet betydeligt udvides baade med faste og timelønnede Medhjælpere. I den travle Foraarstid beskæftigede Afdelingen saaledes 25—26 Medhjælpere. Arbejdet har i det forløbne Aar været ledet af Landbrugskandidat Kr. Kristensen.

Afdelingens daglige Korrespondance har i den travleste Foraarstid omfattet 300—400 Skrivelser.

28. Juni 1919.

Kr. Kristensen.

Afdelingsberetning Nr. 13.

1. August 1918—31. August 1919.

Postafdelingen.

I Lighed med forrige Aar har Postafdelingen beskæftiget sig med al ind- og udgaaende Post.

Den indgaaende Post bliver i Postafdelingen aabnet, gennemlæst og sorteret efter Sagernes Art og udbringes til de respektive Afdelinger (ialt 19 forskellige Afdelinger).

Al udgaaende Post bliver i Afdelingen kuverteret, frankeret og derfra kørt til Postkontoret.

Virksomheden har krævet et betydeligt Arbejde, navnlig i Vinteren 1918—19, da Korrespondancen kulminerede med gennemsnitlig 4 à 5000 indgaaende Breve daglig og samme Antal udgaaende Breve.

Desforuden har Afdelingen besørget Udsendelse af samtlige trykte Forordninger og Cirkulærer etc., der i forskelligt Antal Eksemplarer er udgaaet til ialt ca. 9000 forskellige Adressater, saasom: Kommunale Nævn, Kommunalbestyrelser, Statslagre, samtlige Landets Møllere etc. Disse Udsendelser har til sine Tider andraget fra 100—150,000 Eksemplarer paa en Dag.

Ligeledes har Afdelingen haft et stort Arbejde ved Indpakning og Udsendelse af Postpakker af de forskellige Kuponbøger o. l., som Kornordningen har krævet.

Under 15. Nov. 1918 er oprettet en særlig Post for Modtagelse og Bogføring af indgaaede Checks, Postanvisninger og lignende Pengeforsendelser. Samtlige Checks, der tidligere gik til de forskellige Afdelinger, bliver nu udtaget af Posten, bogført og »crossed« og derefter overgivet til Kassen. — Ialt er i anførte Tidsrum Værdier til Beløb af over 7 Millioner Kroner passeret denne Kontrol.

Foruden Lederen af Afdelingen, Marius Kjær, har Afdelingen beskæftiget 2 Fuldmægtige samt indtil 12 kvindelige og mandlige Assistenten og 2 Bude.

1. September 1919.

Marius Kjær.

Afdelingsberetning Nr. 14.

1. August 1918—31. August 1919.

Kornafdelingen

(Lager- og Mølleinspektoratet).

Ernæringsraadets Kornafdeling har i Lighed med det foregaaende Høstaar afsluttet Kontrakter med samtlige Statslagre i Landet og har forestaaet de mange nødvendige Flytninger af Korn, dels mellem Landsdelene og dels fra Statslagre til Møller.

Den har endvidere forestaaet Eksporten af Korn til Sverige, Finland, Estland, Letland og Sønderjylland.

Der blev ved Høstaarets Begyndelse i Lighed med det foregaaende Aar afsluttet Overenskomst med forskellige Fabrikker angaaende Produktion af Lyngmelassefoder og draget Omsorg for Fordelingen af dette Foder til Statslagrene efter Rekvisitioner fra de kommunale Nævn.

Paa samme Maade blev de forskellige Sorter Mølleriaffald, Klid og Svine-mel fordelt til Statslagrene.

Der er ialt indtil 31. August 1919 beordret:

ca. 54,210 Tons	Byg til Grynmøllerne,
» 6,622 »	Byg til Spritfabrikkerne,
» 1,208 »	Rug til Spritfabrikkerne,
» 1,994 »	beskadiget Korn til Kaffesurrogatfabrikkerne,
» 5,496 »	Havre til Grynmøllerne,
» 19,444 »	Byg til Bryggerierne,
» 158,086 »	Hvede til Hvedemøllerne.

Der er beordret til Tørreri i København, altsaa udover de Kvanta, som af Amtsnævnene er beordret til Tørreri, ialt ca. 23,750 Tons Rug.

Al den Rug, som anvendes til Brødbagning i København, hvilket udgør ca. $\frac{1}{5}$ af Landets Forbrug, beordres af Afdelingen indsendt dels fra sjællandske Stationer og dels fra Jylland.

Ved Ankomsten til København bliver Rugen af 2 Mand, som er ansat hos Ernæringsraadet, sorteret, saaledes at kun Rug, som ikke kan opbevares i længere Tid, bliver tørret og Resten bliver udleveret til Formaling i utørret Stand.

Ved denne Sortering er der sparet Staten betydelige Beløb, som ellers vilde være medgaaet til Tørring af Rugen.

Der er beordret sendt tørret Rug mellem Amterne ca. 13,250 Tons

Der er fra Øerne til Bornholm sendt.....	»	803	»	Byg og
	»	1,145	»	Havre og
				Blandsæd.

Til Københavns Kommune er der beordret ca. 9,500 Tons Byg, Havre og Blandsæd og ca. 3,620 Tons Majs.

Til de militære Afdelinger er der beordret ca. 5,550 Tons Havre, Blandsæd og Majs samt ca. 1,600 Tons Melassefoder.

Af Melassefoder er der ialt fordelt ca. 17,220 Tons.

Størstedelen af Kornet er sendt pr. Bane. Dog er Søvejen benyttet i saa stor Udstrækning som muligt, og der er ad denne Vej sket følgende Forsendelser med ca. 1600 Fartøjer:

Fra Sjælland til Jylland	ca. 6,303 Tons	Hvede,
	» 9,362	» Rug,
	» 3,458	» Byg,
	» 398	» Majs,
	» 870	» Kartoffler.
Fra Sjælland til Fyn	» 615	» Hvede,
	» 725	» Byg,
	» 1,356	» Majs.
Fra Sjælland til Lolland-Falster	» 235	» Rug,
	» 695	» Byg,
	» 1,244	» Majs.
Fra Sjælland til Bornholm	» 248	» Majs.
Fra Lolland-Falster til Sjælland	» 2,045	» Hvede,
	» 60	» Rug,
	» 1,185	» Byg,
	» 80	» Kartoffler.
Fra Lolland-Falster til Jylland	» 5,840	» Hvede,
	» 3,905	» Byg.
Fra Lolland-Falster til Fyn	» 2,832	» Hvede.
Fra Lolland-Falster til Bornholm ...	» 790	» Byg.
Fra Samsø til Jylland	» 816	» Hvede,
	» 117	» Rug,
	» 272	» Byg.

Fra Samsø til Fyn	ca.	108 Tons	Hvede.
Fra Samsø til Sjælland	»	9	Hvede,
	»	10	Rug,
	»	170	Kartofler.
Fra Fyn til Jylland	»	315	Hvede,
	»	1,885	Byg,
	»	120	Kartofler.
Fra Fyn til Sjælland	»	280	Hvede,
	»	1,279	Rug,
	»	80	Byg,
	»	50	Kartofler.
Fra Fyn til Lolland-Falster	»	239	Byg,
	»	260	Kartofler,
	»	45	Blandsæd.
Fra Fyn til Bornholm	»	165	Byg.
Fra Jylland til Sjælland	»	180	Hvede,
	»	7,712	Rug,
	»	985	Byg,
	»	3,514	Blandsæd,
	»	1,665	Majs,
	»	4,833	Kartofler.
Fra Jylland til Bornholm	»	90	Byg,
	»	950	Blandsæd.
Fra Jylland til Fyn	»	1,840	Kartofler.
Fra Jylland til Lolland-Falster	»	527	Kartofler.
Fra Bornholm til Sjælland	»	2,692	Rug,
	»	1,810	Hvede,
	»	125	Kartofler.
Fra Bornholm til Jylland	»	150	Kartofler.
Mellem sjællandske Havne	»	3,781	Hvede,
	»	711	Rug,
	»	2,742	Byg,
	»	103	Blandsæd,
	»	1,870	Majs,
	»	313	Kartofler.

Mellem fynske Havne	ca. 2,687 Tons	Hvede,
»	1,253	» Rug,
»	1,795	» Byg,
»	643	» Blandsæd,
»	1,310	» Kartoffler.

Mellem jyske Havne.....	» 441	» Hvede,
»	466	» Rug,
»	3,130	» Byg,
»	1,027	» Blandsæd,
»	1,935	» Majs,
»	7,877	» Kartoffler.

Mellem lolland-falsterske Havne	» 1,029	» Hvede,
»	441	» Rug.

Der er eksporteret følgende Kvanta:

Til Sverige	ca. 1,500 Tons	dansk Rug,
»	1,257	» amk. Rug,
»	2,700	» dansk Byg,
»	1,718	» Malt,
»	73	» Maltspirer.
Til Finland	» 4,700	» dansk Hvede,
»	5,500	» dansk Rug,
»	800	» dansk Byg,
»	4,870	» Hvedemel.
Til Estland.....	» 1,267	» Byg,
»	716	» Havre.
Til Letland.....	» 337	» groft Rugmel.
Til Sønderjylland	» 470	» Havre,
»	25	» Byggryn,
»	20	» Hvedemel,
»	5	» Havregryn,
»	7 ¹ / ₂	» Rismel,
»	7 ¹ / ₂	» Ris,
»	7 ¹ / ₂	» Kartoffelmel,
»	2	» Kiks.

I Begyndelsen af Høstaaret overtog man i Henhold til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 14. September 1918 Fordelingen af det paa Landets Kartoffelmelsfabrikker producerede Kartoffelmel.

Der blev i Høstaaret anlagt ialt 52 Kartoffelmelsfabrikker her i Landet, hvoraf dog enkelte efter kort Tids Forløb igen maatte standse Produktionen paa Grund af daarlige Maskiner, men der er dog ialt 48 Fabrikker, der har produceret Kartoffelmel i hele Kampagnen.

Der blev ialt produceret ca. 10,340 Tons Kartoffelmel, som er fordelt gennem Ernæringsraadet.

Der har været ansat ialt 16 Inspektører til at inspicere Statslagrene, Møllerne og Melassefoderfabrikkerne, samt en Inspektør til at inspicere Kartoffelmelsfabrikkerne. Hver af Inspektørerne indsender saa vidt muligt daglig Rapport.

Ved Flytningen af Korn har det været Opgaven at transportere Kornet over saa kort Distance som muligt og i saa høj Grad som muligt undgaa, at samme Slags Korn sendes modsat Vej.

Forsendelserne har hovedsagelig foregaaet paa den Maade, at der er sendt Hvede og Byg fra Øerne til Jylland, samt Rug, Havre og Blandsæd fra Jylland til Øerne.

Ved Forsendelserne er Bestræbelserne gaaet ud paa i saa stor Udstrækning som muligt at undgaa Baneforsendelser af Hensyn til den store Mangel paa Banevogne, men man har dog ogsaa maattet tage Hensyn til den Risiko, der er ved Forsendelser ad Søvejen, navnlig i Vintermaanederne.

I Høstaaret har ialt 74 Møllere haft Tilladelse til Formaling af Hvede, og 765 Møller har haft Tilladelse til Fremstilling af Byggryn.

Der er endvidere fremstillet Havregryn paa 3 Møller.

Paa Grundlag af de fra Inspektørerne modtagne Indberetninger har det været nødvendigt at føre en udstrakt Korrespondance med Statslagrene og Møllerne, ligesom det i mange Tilfælde har været nødvendigt at lade de Forhold, som Inspektørerne har indberettet, nærmere undersøge gennem Amtsnævnene og Politiet.

I Tidsrummet fra 1. August 1918 til 31. August 1919 har der været Anledning til Paatale i 692 Tilfælde, der fordeler sig saaledes:

- 14 fratager ikke Bygskaller,
- 17 opfodrer Bygskaller m. m.,
- 14 blander Bygskaller og Klid i Svinemel,
- 19 tager Betaling ved Told,
- 90 overholder ikke Formalingsforskrifterne,
- 5 sælger Afrensningen med Kærner,
- 3 sælger Byggryn i større Partier uden Dispensation,
- 11 sælger Brød og Mel mod forkerte Mærker,
- 10 sælger Brød og Mel uden Mærker,
- 8 giver Kredit paa Mel- og Brødmærker,
- 26 overtræder Maksimalpriserne,
- 146 sigter Hvede og Rug for Jordbrugerne,
- 40 opfodrer Brød og Brødkorn,
- 19 sælger Mel af Byggryn og Byg,
- 10 sælger hele Byggryn,

- 14 overholder ikke Forskrifterne for Byggrynsfremstillingen,
- 6 har uordentligt Regnskab,
- 42 opfodrer Rug- og Hvedeklid,
- 32 har uforholdsmæssigt Svind paa Lageret,
- 15 driver ulovlig Handel med Korn,
- 6 driver ulovlig Handel med Kartoffelmel,
- 29 opfodrer Byggryn,
- 116 diverse Overtrædelser.

Ialt 692, hvoraf 331 er sendt til Behandling ved Amtsnævn eller Politi. Formalingstilladelsen er frataget Møllere i 7 Tilfælde, nemlig:

- 6 paa Grund af Formaling for Jordbrugere,
- 1 — mangelfuldt Regnskab.

Statslageret er ophævet i 9 Tilfælde, nemlig:

- 1 paa Grund af Opfodring af Blandsæd fra Statslager,
- 3 — Svind paa Lageret,
- 2 — fejlagtig Opgivelse af Lagerrumfang,
- 1 — Bedrageri,
- 1 — Uorden i Regnskabet, og
- 1 — Svind og Uorden.

I Midten af Maj Maaned 1919 fratraadte Direktør Chr. Nielsen fra den daglige Ledelse af Kornafdelingen, og denne overtoges samtidig af Medunderskriveren S. Lyngbæk, dog har Direktør Nielsen siden velvilligst stillet sig til Raadighed med Raad og Vejledning.

Samtidig blev Lager- og Mølleinspektoratet indlagt under Kornafdelingen.

København, den 18. November 1919.

S. Lyngbæk.

Chr. Nielsen.

1. Die Verhandlung über die Einsetzung der Verwaltungsräte der
Kommunalen Wasserwerke der Stadt Berlin ist im
Jahre 1902 durch die Stadtverordnetenversammlung
beschlossen worden, dass die Verwaltungsräte der
Kommunalen Wasserwerke der Stadt Berlin aus
fünf Mitgliedern zu bestehen haben, von denen
zwei von der Stadtverordnetenversammlung und
drei von der Gemeindeversammlung zu wählen
sind. Die Stadtverordnetenversammlung hat
am 1. März 1903 beschlossen, dass die
Verwaltungsräte der Kommunalen Wasserwerke
der Stadt Berlin aus fünf Mitgliedern zu
bestehen haben, von denen zwei von der
Stadtverordnetenversammlung und drei von
der Gemeindeversammlung zu wählen sind.
Die Stadtverordnetenversammlung hat am
1. März 1903 beschlossen, dass die
Verwaltungsräte der Kommunalen Wasserwerke
der Stadt Berlin aus fünf Mitgliedern zu
bestehen haben, von denen zwei von der
Stadtverordnetenversammlung und drei von
der Gemeindeversammlung zu wählen sind.

Carl Nielsen

Die Verhandlung über die Einsetzung der Verwaltungsräte der
Kommunalen Wasserwerke der Stadt Berlin ist im
Jahre 1902 durch die Stadtverordnetenversammlung
beschlossen worden, dass die Verwaltungsräte der
Kommunalen Wasserwerke der Stadt Berlin aus
fünf Mitgliedern zu bestehen haben, von denen
zwei von der Stadtverordnetenversammlung und
drei von der Gemeindeversammlung zu wählen
sind. Die Stadtverordnetenversammlung hat
am 1. März 1903 beschlossen, dass die
Verwaltungsräte der Kommunalen Wasserwerke
der Stadt Berlin aus fünf Mitgliedern zu
bestehen haben, von denen zwei von der
Stadtverordnetenversammlung und drei von
der Gemeindeversammlung zu wählen sind.

FJERDE AFSNIT.

**Økonomisk Beretning for Ernæringsraadet for
Høstaaret 1. August 1918—31. August 1919.**

Ernæringsraadets Administrations-Konto
1918—19.

Raabalance omfattende Tidsrummet

Debet.

Kasse-Konto	Kr.	5.624,36
Konto for Porto, Telefon og Telegrammer.....	»	101.817,34
» » Tryksager, Kontorhold og Annoncer	»	411.773,21
» » Lønninger og Honorarer	»	696.107,50
» » Rejser og Repræsentation	»	92.864,12
» » Inventar	»	55.865,87
» » Reparationer og Installationer	»	32.396,69
» » Diverse Omkostninger	»	5.324,67
» » Lys og Varme	»	15.331,55
» » Leje til Helligaandskirken.....	»	5.000,00
		Kr. 1.422.105,31

Raabalance omfattende Tidsrummet

Debet.

Kasse-Konto	Kr.	23.073,54
Nationalbanken	»	66.511,83
Konto for Porto, Telefon og Telegrammer.....	»	38.849,99
» » Tryksager, Kontorhold og Annoncer	»	81.740,70
» » Lønninger og Honorarer	»	467.341,23
» » Rejser og Repræsentation	»	62.103,33
» » Inventar	»	2.766,80
» » Reparationer og Installationer	»	4.176,63
» » Diverse Omkostninger	»	862,24
» » Lys og Varme	»	25.344,18
» » Leje til Helligaandskirken	»	2.500,00
		Kr. 775.270,47

1. August 1918—31. Marts 1919.

Kredit.

Nationalbanken	Kr.	21.414,07
Finansministeriet	»	1.400.000,00
Renter	»	330,71
Høstbedømmelsen 1918 (Rest af Kr. 10.000,00)	»	360,53

Kr. 1.422.105,31

1. April 1919—31. August 1919.

Kredit.

Finansministeriet	Kr.	775.000,00
Renter	»	270,47

Kr. 775.270,47

Sammendrag, omfattende Tidsrummet

Debet.

Kasse-Konto	Kr.	28.697,90
Nationalbanken.....	»	45.097,76
Konto for Porto, Telefon og Telegrammer.....	»	140.667,33
» » Tryksager, Kontorhold og Annoncer	»	493.513,91
» » Lønninger og Honorarer	»	1.163.448,73
» » Rejser og Repræsentation	»	154.967,45
» » Inventar	»	58.632,67
» » Reparationer og Installationer	»	36.573,32
» » Diverse Omkostninger	»	6.186,91
» » Lys og Varme	»	40.675,73
» » Leje til Helligaandskirken.....	»	7.500,00
		Kr. 2.175.961,71

1. August 1918—31. August 1919.

Kredit.

Finansministeriet	Kr. 2.175.000,00
Renter	» 601,18
Høstbedømmelsen 1918 (Rest af Kr. 10.000,00)	» 360,53

Kr. 2.175.961,71

Foranstaaende Raabalancer og Sammendraget af disse er i Overensstemmelse med Ernæringsraadets Bøger, som vi har revideret og sammenholdt med de originale Bilag.

København, den 6. Februar 1920.

Revisions- og Forvaltningsinstitutet, Aktieselskab.

(sign.) *Niels Petersen.*

(sign.) *H. E. Andersen.*

Til Ernæringsrådet

Regnskab
for
Ernæringsraadets Kornkonto V
1918—1919.

Regnskab

Ernæringsskolets Korrigeering V

1918-1919.

6. Februar 1920.

Til Ernæringsraadet.

her.

Efter at vi har tilendebragt Revisionen af Bøgerne i Kornafdelingen for Høstaaret 1918—19, der omfatter Tiden 1. August 1918—31. August 1919, fremsender vi hermed Driftsregnskab og Statusopgørelse pr. 1. September 1919, hvortil vi skal knytte følgende Bemærkninger:

Driftsregnskabet omfatter:

1. Ernæringsraadets Mellemregnskab med de københavnske Statslagre, nemlig:
Udbetaling af Godtgørelser, Lagerlejer, Fragtudlæg, Decorter og Tilskud, samt Incassation af Prisdifferencer.
 2. Opgørelse over tilsvarende Udgifter til andre Lagre og de fra disse indbetalte Prisdifferencer.
 3. Udgifter og Indtægter af mere tilfældig Karakter, nemlig:
 - A. Udgifter ved Tilsyn med Saasæd og Saasædafgift.
 - B. Renter.
 - C. Overpris for Kornleveringer udover det paalignede Kvantum.
 - D. Godtgørelser for Svind i Henhold til Statslagerkontraktens § 9.
 - E. Forskellige Udgifter.
 - F. Assuranceindtægt (Bornholms Amt).
 4. Opgørelser over Opkøb og Salg af Korn
 - A. Indenlandsk Forbrug (Vare-Konto).
 - B. Eksport (Eksport-Konto).
-
1. Bogføringen af Raadets Mellemregnskab med de københavnske Statslagre er ligesom sidste Aar foretaget paa Grundlag af de Afregninger, der udsendes til Statslagrene, og som vi efter Aftale ikke efterregner. Revisionen af Bogføringen giver os ikke Anledning til Bemærkninger.
 2. De Beløb, der er udbetalt til andre Lagre for Godtgørelser, Lagerleje, Fragtudlæg etc., er dokumenteret gennem originale Bilag, og Kontrollen med de indgaaede Prisdifferencer er udført paa den Maade, at vi har overbevist os om, at de Beløb, der af Ernæringsraadets Lagerrevision er anvist til Indbetaling, ogsaa er indgaaet i Raadets Kasse, hvorimod vi ikke har kontrolleret,

om Lagerrevisionens Beregninger af Prisdifferencerne er rigtige og omfatter alle indbetalingspligtige Lagre.

3. Revisionen af de under Punkt 3 omtalte Udgifter giver os ikke Anledning til Bemærkninger udover, at der ikke er beregnet Renter af Gælden til Nationalbanken.

Det Beløb, der er taget til Indtægt under Betegnelsen Assuranceindtægt (Bornholms Amt) Kr. 20,000,00 blev afsat som Passiv ved Afslutningen af Regnskabet for Korn-Konto IV, da man paa det daværende Tidspunkt var af den Formening, at Beløbet skyldtes til Bornholms Amt. Ved en nu foretaget Undersøgelse har det imidlertid vist sig, at Amtet ikke har Krav paa Erstatningen, som derfor er ført til Indtægt i nærværende Regnskab.

4. Vi skal herefter gaa over til at omtale den Del af Driftsregnskabet, der vedrører Køb og Salg af Korn til indenlandsk Forbrug og til Eksport, dels foretaget af Raadet selv dels af Firmaet Mammen & Drescher for Raadets Regning.

Rug-Konto.

Beholdningen, der nu er afhændet, er opført med det Kvantum, Salget senere har udbragt, og da sidste Aars Opgørelse blev foretaget paa samme Maade, angiver det paa Kontoen opførte Svind (ca. $8\frac{1}{4}\%$) det fulde Tørringssvind af det indkøbte Kvantum uden Hensyn til Beholdningen.

Dansk Byg.

Som anført i vor Beretning af $31/1$ 1919 om Revisionen af Regnskabet for Korn-Konto IV kan Svindet paa denne Konto kun konstateres i Forbindelse med en Opgørelse af Svindet paa Kontiene for Havre og Blandsæd og beskadiget Korn og Mel. Lageret pr. $31/8$ 1919 paa den sidstnævnte Konto er imidlertid ikke opvejet, men opført med den regnskabsmæssige Beholdning, hvorfor en endelig Opgørelse af det samlede Svind paa de nævnte Konti heller ikke kan foretages i Aar. Af nedenstaaende Opstilling fremgaar det imidlertid, at Svindet andrager ca. $3/4\%$, hvis den opførte Beholdning af beskadiget Korn pr. $31/8$ 1919 er rigtig.

	Køb	Salg
Byg 1917—18.....	452,494,5 kg	420,664,5 kg
» 1918—19.....	493,158,4 »	466,755 »
Havre 1917—18.....	62,635 »	62,635 »
Blandsæd 1917—18.....	40,347 »	40,347 »
Havre og Blandsæd 1918—19.....	22,042,2 »	19,351,2 »
Beskadiget Korn 1917—18.....	1,547,180,1 »	1,282,554,5 »
» » 1918—19.....	2,016,273,4 »	2,199,484,3 »
» » Beholdning $31/8$ 1919..	»	108,340,1 »
	4,634,130,6 kg	4,600,131,6 kg
Svind		33,999 »
	4,634,130,6 kg	4,634,130,6 kg

Konto for amerikansk Byg og Majs-Konto B.

De anførte Tab paa henholdsvis Kr. 2,547,369,86 og Kr. 389,413,37, tilsammen Kr. 2,936,783,23, udlignes ved tilsvarende Indtægter i Amtsnævnes Regnskaber. Statslagrene har nemlig faaet de indkøbte Partier Byg og Majs tildelt til Priser, der laa betydeligt under Indkøbsværdien og under de Priser, hvortil Kornet skulde afhændes til Forbrugerne. Den Fortjeneste, Statslagrene herved har opnaaet, har Ernæringsraadet krævet indbetalt gennem Amtsnævnene, fra disse er derefter indgaaet forskellige Beløb, tilsammen Kr. 4,697,962,59, som er optaget som Passiv i Statusopgørelsen, og det meddeles os, at den her nævnte Fortjeneste er inkluderet heri. Der findes imidlertid ingen Specifikation til de fra Amtsnævnene skete Indbetalinger, og vi har derfor ikke kunnet kontrollere Forholdet nærmere.

De Beholdninger, der er anført paa begge Kontiene, var afhændet, før Regnskabet blev sluttet, og er derfor optaget med det solgte Kvantum.

Konto for Klid.

Beholdningen pr. $\frac{31}{8}$ 1919 er nu solgt, og det samlede Svind for Høstaarene 1917—18 og 1918—19 andrager, som det fremgaar af nedenstaaende Opstilling, ca. 4 0/0.

	Køb.	Salg.
1917—18	5,087,146,1 kg	1,797,396 kg
1918—19	1,017,763,45 »	4,033,653,1 »
Beholdning $\frac{31}{8}$ 1919		21,000 »
	6,104,909,55 kg	5,852,049,1 kg
Svind		252,860,45 »
	6,104,909,55 kg	6,104,909,55 kg

Havrefodermels-Konto.

Naar de i nærværende Regnskab anførte Kvanta for Køb og Salg lægges til de tilsvarende Tal i det foregaaende Aars Regnskab, viser det sig, at der ved et samlet Køb paa 280,088 kg og et Salg paa ialt 282,699 kg er indvundet en Overvægt paa 2,611 kg, hvilket svarer til ca. 1 0/0 af det indkøbte Kvantum.

Konto for Vikker.

Det samlede Svind for Høstaarene 1917—18 og 1918—19 andrager 292,9 kg eller ca. $1\frac{1}{2}$ 0/0 af det indkøbte Kvantum.

Majs-Konto.

Opgørelsen over Svindet i nærværende og det foregaaende Regnskabsaar viser, at der ved et samlet Køb paa 3,954,496,4 kg hvoraf 1,343,233 kg hidrører fra Ministeriets Beholdninger af Majs

(Majs-Konto I) og et Salg paa 3,922,192 »

er fremkommet et Svind paa 32,304,4 kg
hvilket svarer til ca. 1 0/0 af Købet.

Konto for amerikansk Hvedemel.

Beholdningen, der nu er realiseret, er opført med det Kvantum, der er udvejet ved Salget, Overvægten andrager ca. 1% af det indkøbte Kvantum.

Konti for amerikansk Hvede og Rug.

Beholdningerne, der andrager henholdvis 2,152,363 kg og 9,553,973 kg, er bogført i Overensstemmelse med Opgørelserne fra Frihavns A/S, Korntørnings- og Oplagsmagasinet, Jydsk Andels Foderstofforretning, Mammen og Drescher, Aarhus, og Dansk Pakhuskompagni, Nørre Sundby. Overvægten paa amerikansk Hvede, som i Henhold til Regnskabet udgør 195,607 kg, skyldes formentlig fejlagtig Opgørelse af den Beholdning, der blev overtaget fra Korn-Konto III den $\frac{1}{8}$ 1918.

Ved Revision af den Del af Regnskabet, der er ført paa Mammen & Dreschers Kontor, har vi konstateret, at der mangler Kassebilag til et samlet Beløb af Kr. 53,762,37 (jfr. vedlagte Bilag I).

Gennemgangen af Statusopgørelsen pr. $\frac{1}{9}$ 1919 giver os Anledning til at bemærke følgende:

Diverse Debitorer Kr. 20,181,83.

Raadets Tilgodehavende for udestaaende Fordringer var betydeligt større paa Afslutningsdagen den $\frac{1}{9}$ 1919; men de Beløb, der er indgaaet i Tiden fra denne Dag til $\frac{30}{11}$ 1919, er krediteret Debitorernes Konti og debiteret Nationalbankens Konto-Kurant-Konto, saaledes at det ovenfor anførte Beløb Kr. 20,181,83 angiver Raadets Tilgodehavende hos Debitorer pr. $\frac{1}{12}$ 1919 (jfr. vedlagte Bilag II).

Fordringerne paa I. C. Andersen, Odense, Kr. 2,250,00, og Ludvigshaabs Mølle, Kr. 1,800,00, formenes at være uerholdelige.

Deponeret i Britisk Legation Kr. 76,759,38.

Efter hvad der meddeles os, vil Spørgsmaalet om, hvorvidt denne Fordring eller en Del deraf indgaar, blive gjort afhængig af, om den engelske Priseret afregner de endnu uopgjorte danske Priseretssager en bloc eller enkeltvis. I førstnævnte Tilfælde menes en Del af Beløbet at ville indgaa, medens hele Summen maa anses for tabt, hvis Sagerne afgøres enkeltvis.

American Relief Administration Kr. 476,032,03.

Fordringen, som hidrører fra Leverancer til Estland, vil, efter hvad der meddeles os, blive udlignet ved Vareleveringer.

Varebeholdninger Kr. 4,848,540,78.

Beholdningerne, der er optaget til Salgspriser pr. $\frac{1}{9}$ 1919, er, som det fremgaar af det foregaaende, dels solgt i Tiden efter $\frac{1}{9}$ 1919 og i saa Fald opført med det solgte Kvantum, dels optaget i Overensstemmelse med de forskellige Pakhusselskabers Meddelelser om Beholdningernes Størrelse.

Kreditorer Kr. 30,571,00.

Bestaar af et Beløb paa Kr. 28,587,77, som var overtrukket paa Mammen & Dreschers Folio Konto i Nationalbanken, og Kr. 1,983,23, som Raadet skyldte N. C. Breit & Co., her, pr. $\frac{1}{12}$ 1919. I Tiden mellem den $\frac{1}{9}$ 1919 og sidstnævnte Dato er der paa tilsvarende Maade som ovenfor anført trukket forskellige Beløb paa Nationalbankens Konto til Regulering af Kreditorgæld pr. $\frac{1}{9}$ 1919.

Nationalbanken Kr. 13,794,186,35.

Ved en Afstemning, som vi foretog den $\frac{5}{1}$ 1920, konstaterede vi, at ovennævnte Beløb var i Overensstemmelse med Bankens Noteringer.

Konto for Indbetalinger fra Amtsnævnene.

Vi henviser til vore Bemærkninger under Omtalen af Kontoen for amerikansk Byg og Majs-Konto B, samt til vedlagte Specifikation (Bilag III).

Med Højagtelse

Revisions- og Forvaltnings-Institutet, Aktieselskab.

(sign.) *Niels Petersen.* (sign.) *H. E. Andersen.*

Gevinst- og Tabs-Konto

Udgifter.

Godtgørelser til:

Statslagre i København	Kr. 7.697.691,18	
andre Lagre	» 194.529,31	Kr. 7.892.220,49

Lagerleje, udbetalt til:

Statslagre i København	Kr. 623.846,80	
andre Lagre	» 237.778,38	» 861.625,18

Fragtudlæg, refunderet til:

Statslagre i København	Kr. 759.111,94	
andre Lagre	» 148.313,24	» 907.425,18

Decorter og Tilskud i Anledning af Prisforandringer til:

Statslagre i København	Kr. 117.529,65	
andre Lagre	» 543.097,67	» 660.627,32

Udgifter ved Tilsyn med Saasæd og Saasædafgift

» 79.756,16

Renter (heraf Centralkontoret Kr. 70.601,28).....

» 127.411,24

Overpris, betalt for Kornlevering udover det paaligede Kvantum

» 10.364,32

Godtgørelser for Svind i Henhold til Statslagerkontraktens § 9 ...

» 41.644,24

Analyser.....

Kr. 6.082,50

Diverse Udgifter

» 28.521,30

Overført fra Vare-Konto

» 9.556.690,33

Kr. 20.172.368,26

1. August 1918—31. August 1919.

Indtægter.

Prisdifferencer, indbetalt af:

Statslagre i København	Kr. 1.089.338,73	
andre Lagre	» 447.150,36	Kr. 1.536.489,09
Overført fra Eksport-Konto	» 5.519.191,30	
Assuranceindtægt (Bornholms Amt)	» 20.000,00	
Underskud	» 13.096.687,87	

Kr. 20.172.368,26

Status 1. Sep-

Aktiver.

Finansministeriet:

Kassebeholdning (Mammen & Drescher)	Kr.	4.518,05
Diverse Debitorer	Kr.	20.181,83
Deponeret i British Legation	Kr.	76.759,38
The American Relief Administration	Kr.	476.032,03

Varebeholdninger:

	kg		Kr.	
Rug	341.441	à 10,60	36.192,75	
Amk. Byg.	2.028.046	» 31,50	638.834,49	
Klid	21.000	» 19,00	3.990,00	
Besk. Korn.	108.340,1	» 23,00	24.918,22	
Majs.	80.000	» 33,00	26.400,00	
Amk. Hvedemel. .	270.679,4	» 62,00	167.821,23	
Besk. » .	113.462,1	» 45,00	51.057,95	
Amk. Hvede ...	2.152.363	» 48,00	1.033.134,24	
Amk. Rug.	9.553.973	» 30,00	2.866.191,90	4.848.540,78

5.426.032,07

÷ Kreditorer 1.983,23

Mammen & Dreschers Folio-Konto i

Nationalbanken 28.587,77 30.571,00 5.395.461,07

Underskud 13.096.687,87

Kr. 18.492.148,94

tember 1919.

Passiver.

Nationalbanken:

	Kr.	Kr.
Konto-Kurant-Konto	18.153.595,57	
÷ Konto »Diverse«, indestaaende	<u>4.359.409,22</u>	13.794.186,35
Konto for Indbetalinger fra Amtsnævn		<u>4.697.962,59</u>

Kr. 18.492.148,94

Udgifter.

Rug-

	kg	Kr.
Beholdning $\frac{1}{8}$ 1918.....	1.469.482	271.854,17
Køb	20.487.783,4	5.317.330,76
	<u>21.957.265,4</u>	<u>5.589.184,93</u>

Dansk Byg-

Beholdning $\frac{1}{8}$ 1918.....	31.830	5.888,55
Køb	493.158,4	121.045,39
	<u>524.988,4</u>	<u>126.933,94</u>

Konto for

Køb	20.165.271,5	7.443.019,80
	<u>20.165.271,5</u>	<u>7.443.019,80</u>

Hvede-

Køb	51.169	13.303,94
Fortjeneste, overført til Vare-Konto		1.696,06
	<u>51.169</u>	<u>15.000,00</u>

Konto for

Køb	22.042,2	5.145,34
	<u>22.042,2</u>	<u>5.145,34</u>

Konto for

Køb	738.900	325.116,00
	<u>738.900</u>	<u>325.116,00</u>

Konto.

Indtægter.

	kg	Kr.
Salg	19.805.213	4.666.372,16
Beholdning ³¹ /s 1919, overført til Finansm.	341.441	36.192,75
Svind	1.810.611,4	
Tab, overført til Vare-Konto		886.620,02
	<u>21.957.265,4</u>	<u>5.589.184,93</u>

Konto.

Salg	466.755	107.669,33
Svind	58.233,4	
Tab, overført til Vare-Konto		19.264,61
	<u>524.988,4</u>	<u>126.933,94</u>

amerikansk Byg.

Salg	18.102.995	4.256.815,45
Beholdning ³¹ /s 1919, overført til Finansm.	2.028.046	638.834,49
Svind	34.230,5	
Tab, overført til Vare-Konto		2.547.369,86
	<u>20.165.271,5</u>	<u>7.443.019,80</u>

Konto.

Salg	51.169	15.000,00
	<u>51.169</u>	<u>15.000,00</u>

Havre og Blandsæd.

Salg	19.351,2	4.452,78
Svind	2.691	
Tab, overført til Vare-Konto		692,56
	<u>22.042,2</u>	<u>5.145,34</u>

dansk Hvedemel.

Salg	738.900	325.116,00
------------	---------	------------

Udgifter.

Konto for

	kg	Kr.
Køb.....	336.658	53.538,50
Fortjeneste, overført til Vare-Konto.....		64.291,80
	336.658	117.830,30

Konto for

Køb.....	817.684,5	319.873,04
Fortjeneste, overført til Vare-Konto.....		12.627,88
	817.684,5	332.500,92

Konto for

Beholdning $\frac{1}{8}$ 1918	3.099.042,4	573.322,84
Køb.....	1.017.763,45	123.800,11
	4.116.805,85	697.122,95

Beskadiget

Beholdning $\frac{1}{8}$ 1918	291.551	78.718,77
Køb.....	2.016.273,4	418.417,19
Fortjeneste, overført til Vare-Konto.....		165.073,10
	2.307.824,4	662.209,06

Kornskraa-

Beholdning $\frac{1}{8}$ 1918	2.498.351	799.472,32
Køb.....	332.350	108.472,00
	2.830.701	907.944,32

Havrefodermels-

Beholdning $\frac{1}{8}$ 1918	14.874	2.974,80
Køb.....	70.013	13.602,60
Fortjeneste, overført til Vare-Konto.....		101,30
	84.887	16.678,70

Rugmel.

Indtægter.

	kg	Kr.
Salg.....	336.658	117.830,30
	<u>336.658</u>	<u>117.830,30</u>

Byggryn.

Salg.....	814.079,5	332.500,92
Svind	3.605	
	<u>817.684,5</u>	<u>332.500,92</u>

Klid.

Salg.....	4.033.653,1	402.501,13
Beholdning, ³¹ /s 1919, overført til Finansm.....	21.000	3.990,00
Svind	62.152,75	
Tab, overført til Vare-Konto.....		290.631,82
	<u>4.116.805,85</u>	<u>697.122,95</u>

Korn-Konto.

Salg	2.199.484,3	637.290,84
Beholdning ³¹ /s 1919, overført til Finansm.	108.340,1	24.918,22
	<u>2.307.824,4</u>	<u>662.209,06</u>

Konto.

Salg.....	2.809.233	693.855,75
Svind	21.468	
Tab, overført til Vare-Konto.....		214.088,57
	<u>2.830.701</u>	<u>907.944,32</u>

Konto.

Salg.....	84.671	16.678,70
Svind	216	
	<u>84.887</u>	<u>16.678,70</u>

Udgifter.

Konto for

	kg	Kr.
Beholdning $\frac{1}{8}$ 1918.....	2.400	1.632,00
Køb	14.180,8	9.926,56
	<u>16.580,8</u>	<u>11.558,56</u>

Konto for

Beholdning $\frac{1}{8}$ 1918.....	8.617	2.757,44
Køb	747	41,00
	<u>9.364</u>	<u>2.798,44</u>

Konto for

Køb	34.000	6.480,00
	<u>34.000</u>	<u>6.480,00</u>

Konto for

Køb.....	33.947,35	8.486,84
	<u>33.947,35</u>	<u>8.486,84</u>

Konto for

Køb.....	582.184	32.798,90
Fortjeneste, overført til Vare-Konto		6.366,02
	<u>582.184</u>	<u>39.164,92</u>

Konto for

Køb	198.295	39.956,00
	<u>198.295</u>	<u>39.956,00</u>

Vikker.

Indtægter.

	kg	Kr.
Salg	16.287,9	4.536,97
Svind	292,9	
Tab, overført til Vare-Konto		7.021,59
	16.580,8	11.558,56

Hestebrød.

Salg	9.157	556,89
Svind	207	
Tab, overført til Vare-Konto		2.241,55
	9.364	2.798,44

Svinemel.

Salg	32.400	5.994,00
Svind	1.600	
Tab, overført til Vare-Konto		486,00
	34.000	6.480,00

Kartoffelpulpe.

Salg	33.947,35	6.305,42
Tab, overført til Vare-Konto		2.181,42
	33.947,35	8.486,84

Affald.

Salg	558.726	39.164,92
Svind	23.458	
	582.184	39.164,92

Havreskaller.

Salg	195.154	26.663,00
Svind	3.141	
Tab, overført til Vare-Konto		13.293,00
	198.295	39.956,00

Udgifter.

Konto for Boghvede

	kg	Kr.
Køb (af Boghvede)	100.892,5	35.092,23
	100.892,5	35.092,23

Majs-

Beholdning $\frac{1}{8}$ 1918	2.612.223	705.300,21
» (Majs-Konto I) $\frac{1}{8}$ 1918	1.343.233	362.672,91
	3.955.456	1.067.973,12

Majs-

Køb	12.432.828	4.770.960,40
	12.432.828	4.770.960,40

Konto for

Beholdning (Mel-Konto II) $\frac{1}{8}$ 1918	1.708.194	1.110.326,10
Køb	2.017.565,6	1.370.587,08
Overvægt	34.975,1	
	3.760.734,7	2.480.913,18

Konto for

Beholdning (Korn-Konto III) $\frac{1}{8}$ 1918	2.421.206,5	1,162.179,12
Køb	72.938,4	33.342,03
Overvægt	195.607	
Fortjeneste, overført til Vare-Konto		97.083,07
	2.689.751,9	1.292.604,22

og Boghvedegryn.

Indtægter.

	kg	Kr.
Salg, (af Boghvedegryn).....	27.925,67	20.047,68
Svind og Affald ved Formaling.....	72.966,83	
Tab, overført til Vare-Konto		15.044,55
	<u>100.892,5</u>	<u>35.092,23</u>

Konto A.

Salg	3.922.192	933.836,99
Svind	33.264	
Tab, overført til Vare-Konto		134.136,13
	<u>3.955.456</u>	<u>1.067.973,12</u>

Konto B.

Salg	12.205.558,5	4.355.147,03
Beholdning ³¹ /s 1919, overført til Finansm.	80.000	26.400,00
Svind	147.269,5	
Tab, overført til Vare-Konto		389.413,37
	<u>12.432.828</u>	<u>4.770.960,40</u>

amerikansk Hvedemel.

Salg	3.376.593,2	2.255.102,41
Beholdning ³¹ /s 1919, overført til Finansm.	270.679,4	167.821,23
» » » (beskadiget)	113.462,1	51.057,95
Tab, overført til Vare-Konto		6.931,59
	<u>3.760.734,7</u>	<u>2.480.913,18</u>

amerikansk Hvede.

Salg	537.388,9	259.469,98
Beholdning ³¹ /s 1919, overført til Finansm.	2.152.363	1.033.134,24
	<u>2.689.751,9</u>	<u>1.292.604,22</u>

Udgifter.

Konto for

	kg	Kr.
Beholdning (Korn-Konto III) $\frac{1}{8}$ 1918	7.138.370	2.355.662,10
Køb	10.007.500	4.592.765,00
	<u>17.145.870</u>	<u>6.948.427,10</u>

Konto for

Køb	1.789.592,8	1.698.630,22
	<u>1.789.592,8</u>	<u>1.698.630,22</u>

Konto for

Køb	145.532,5	107.977,45
	<u>145.532,5</u>	<u>108.977,45</u>

Konto for

Køb	515.038,60
Fortjeneste, overført til Vare-Konto	16.154,83
	<u>531.193,43</u>

amerikansk Rug.

Indtægter.

	kg	Kr.
Salg	7.558.853	2.208.600,20
Beholdning ³¹ / ₈ 1919, overført til Finansm.	9.553.973	2.866.191,90
Svind	33.044	
Tab, overført til Vare-Konto		1.873.635,00
	<u>17.145.870</u>	<u>6.948.427,10</u>

Melassefoder.

Salg	1.786.079,8	89.304,01
Svind	3.513	
Tab, overført til Vare-Konto		1.609.326,21
	<u>1.789.592,8</u>	<u>1.698.630,22</u>

Ærter.

Salg	145.071,5	50.775,03
Svind	461	
Tab, overført til Vare-Konto		57.202,42
	<u>145.532,5</u>	<u>107.977,45</u>

Sække.

Salg		531.193,43
		<u>531.193,43</u>

Udgifter.

Overført Tab fra:

Rug-Konto	Kr.	886.620,02
Dansk Byg-Konto	»	19.264,61
Konto for Havre og Blandsæd	»	692,56
» » Klid	»	290.631,82
Kornskraa-Konto	»	214.088,57
Konto for Vikker	»	7.021,59
» » Hestebrød	»	2.241,55
» » Svinemel	»	486,00
» » Kartoffelpulpe	»	2.181,42
» » Havreskaller	»	13.293,00
» » Boghvede og Boghvedegryn	»	15.044,55
» » Majs	»	134.136,13
» » amerikansk Hvedemel	»	6.931,59
» » » Rug	»	1.873.635,00
» » » Byg (ny)	»	2.547.369,86
» » Majs	»	389.413,37
» » Melassefoder	»	1.609.326,21
» » Ærter	»	57.202,42

Kr. 8.069.580,27

÷ Overført Fortjeneste fra:

Hvede-Konto	Kr.	1.696,06	
Konto for Byggryn	»	12.627,88	
Beskadiget Korn-Konto	»	165.073,10	
Havrefodermels-Konto	»	101,30	
Konto for Affald	»	6.366,02	
» » amk. Hvede	»	97.083,07	
» » Rugmel	»	64.291,80	Kr. 347.239,23
			Kr. 7.722.341,04

÷ Overført Fortjeneste fra Konto for Sække » 16.154,83

Kr. 7.706.186,21

Fragtudgifter » 541.238,62

Assurance » 40.857,88

Lagerlejeudgifter, Tørring etc. » 1.268.407,62

Kr. 9.556.690,33

Konto.

Indtægter.

Tab, overført til Gevinst- og Tabs-Konto Kr. 9.556,690,33

Kr. 9.556.690,33

Konti for Eksport af Korn til Sverrig,

Udgifter.

Dansk Hvedemel

	kg	Kr.
Køb	4.870.000	2.142.800,00
Fortjeneste		1.168.800,00
	4.870.000	3.311.600,00

Dansk Hvede

Køb	4.700.000	1.222.000,00
Fortjeneste		924.396,00
	4.700.000	2.146.396,00

Dansk Rug til

Køb	7.000.000	1.820.000,00
Fortjeneste		1.493.738,75
	7.000.000	3.313.738,75

Byg til Sverrig,

Køb	4.769.253,1	1.163.372,61
Fortjeneste		1.032.836,25
	4.769.253,1	2.196.208,86

Malt til

Køb	2.080.000	860.600,00
Fortjeneste		653.400,00
	2.080.000	1.514.000,00

Finland, Estland og Sønderjylland.

Indtægter.

til Finland.

	kg	Kr.
Salg	4.870.000	3.311.600,00
	<u>4.870.000</u>	<u>3.311.600,00</u>

til Finland.

Salg	4.700.000	2.146.396,00
	<u>4.700.000</u>	<u>2.146.396,00</u>

Sverrig og Finland.

Salg	7.000.000	3.313.738,75
	<u>7.000.000</u>	<u>3.313.738,75</u>

Estland og Finland.

Salg	4.767.995	2.196.208,86
Svind	1.258,1	
	<u>4.769.253,1</u>	<u>2.196.208,86</u>

Sverrig.

Salg	2.080.000	1.514.000,00
	<u>2.080.000</u>	<u>1.514.000,00</u>

Udgifter.

Havre til

	kg	Kr.
Køb.....	1.186.156	400.223,38
	1.186.156	400.223,38

Amerikansk Rug

Køb.....	1.257.180	414.869,40
Fortjeneste.....		271.593,50
	1.257.180	686.462,90

Rekapi-

Tab paa Havre.....	25.573,20
Overført til Gevinst- og Tabs-Konto.....	5.519.191,30
	5.544.764,50

Indtægter.

Sønderjylland og Estland.

	kg	Kr.
Salg	1.185.452,2	374.650,18
Svind	703,8	
Tab		25.573,20
	<u>1.186.156</u>	<u>400.223,38</u>

til Sverrig.

Salg	1.257.180	686.462,90
	<u>1.257.180</u>	<u>686.462,90</u>

tulation.

Fortjeneste paa dansk Hvedemel	1.168.800,00
» » » Hvede	924.396,00
» » » Rug	1.493.738,75
» » Byg	1.032.836,25
» » Malt	653.400,00
» » amerikansk Rug	271.593,50
	<u>5.544.764,50</u>

Bilag II.

Ernæringsraadet, Korn-Konto V.

Specifikation til »Diverse Debitorer«.

	Kr.
Chr. Petersen	106,39
Det finske Generalkonsulat	82,95
K. Bartholdy & Co.	3.722,07
Randers Maltfabrik	133,00
Langelandskorn, Odense	602,50
Carl T. Levinsen	10.000,00
Ganer Møllers Fabr.	1.312,50
Mammen & Drescher:	
J. Suhr Henriksen, Haarlev	44,67
J. C. Andersen, Odense	2.250,00
M. Mikkelsen, Kongshøj Mølle	54,75
Fr. Johansen, Mariager	73,00
Ludvighaabs Mølle	1.800,00
	Kr. 20.181,83

Bilag III.

Specifikation til Konto for Indbetalinger fra Amtsnævn.

	Kr.
Frederiksborg Amtsnævn	226.975,16
Svendborg —	708.063,66
Aalborg —	178.725,13
København —	20.000,00
Holbæk —	510.000,00
Sorø —	206.314,07
Præstø —	99.711,79
Maribo —	197.420,05
Odense —	680.098,33
Assens —	40.688,79
Aarhus —	50.000,00
Hjørring —	99.778,12
Thisted —	12.565,74
Viborg —	185.000,00
Ringkøbing —	203.585,02
Ribe —	462.175,10
Vejle —	542.857,42
Randers —	274.004,21
	Kr. 4.697.962,59

Regnskab

for

Ernæringsraadet's Kartoffelkonto II. 1918—1919.

17. Januar 1920.

Ernæringsraadet,

her.

Efter tilendebragt Revision fremsender vi hermed Regnskabet over Raadets Kartoffelafdeling for Tidsrummet fra den 1. Oktober 1918 til den 31. December 1919, hvortil vi skal knytte følgende Bemærkninger:

Regnskabet omfatter foruden Køb og Salg af friske baandlagte Kartoffler tillige Tilvirkning af Kartoffelsnitter og Køb og Salg af Kartoffelmel, valset Kartoffelmel, Julienne, Hvidkaal, Roer, Marmelade og Grønkaal samt refunderede Godtgørelser til kommunale Nævn ifølge Kornlovens Par. 11 og indbetalte Afgifter paa Kartoffelmel til industrielt Brug.

Afviklingen af de Aktiver og Passiver, som ved Regnskabsperiodens Begyndelse blev overtaget fra den tidligere Kartoffelordning (Kartoffel-Konto I), er foregaaet paa følgende Maade:

Debitorer.....	Kr. 514.347,71
heraf indbetalt.....	Kr. 457.162,63
Indbetaling fra Debitorer, som ikke var medtaget i sidste Opgørelse (cfr. vor Beretning af ¹⁶ / ₁₂ 1918, 4. Side, 2. og 3. Stykke)	- 9.238,30
overført til Decort-Konto	- 23.152,16 - 489.553,09
Rest-Tilgodehavende...	<u>Kr. 24.794,62</u>

Der har ikke været forelagt os fyldestgørende Dokumentation for Indrømmelsen af ovennævnte Decorter, som er bogført efter forudgaaende Konference med Herr Fuldmægtig Chr. Petersen. Raadets Tilgodehavende hos Hillerød Kartoffelmelsfabrik, Hillerød, Kr. 24.794,62, formenes ikke at ville indgaa med det fulde Beløb.

Kontrahenternes Forskuds-Konto Kr. 303.172,48.

Beløbet er med Undtagelse af en mindre Saldo paa Kr. 6.195,64 indgaaet i Regnskabsperioden.

Kreditorer	Kr. 26.731,15
heraf udbetalt gennem Nationalbanken	» 20.775,75
Differencen	Kr. 5.955,40

som formentlig hidrører fra Unøjagtigheder i Opgørelsen over Raadets Gæld til Kartoffelleverandører pr. ¹/₁₁ 1919 (cfr. Bemærkningerne i vor Beretning af ¹⁶/₁₂ 1918, 4. Side, 1. Stykke), er efter Fradrag af forskellige Udbetalinger til Kreditorer, hvis Krav ikke var anmeldt ved sidste Opgørelse... » 3.434,21

overført til Kredit for Decort-Kontoen med Kr. 2.521,19

Beholdning af tørrede Kartoffler:

Salget af de fra Kartoffel-Konto I overtagne tørrede Kartoffler indbragte en Fortjeneste paa Kr. 24.538,99.

I nærværende Regnskabsperiode er der foruden ovennævnte Beløb, som er bogført paa Decort-Kontoen, nemlig Kr. 23.152,16

÷ » 2.521,19

Kr. 20.630,97

tillige afholdt følgende Udgifter vedrørende Kartoffel-Konto I:

Fragt, Spedition etc. » 2.668,46

Sække og Sækkeleje » 2.927,09

Ialt Kr. 26.226,52

Naar der fra dette Beløb trækkes den før omtalte Fortjeneste ved Salg af Beholdningen af tørrede Kartoffler » 24.538,99

fremkommer der saaledes et samlet Tab paa Kartoffel-Konto I paa » 1.687,53

Vi skal herefter gaa over til nærmere Omtale af Driftsregnskabet for inde-værende Periode og Statusopgørelsen pr. ¹/₁₀ 1919.

Gevinst- og Tabs-Konto:

Refunderede Godtgørelser til kommunale Nævn ifl. Kornlovens § 11
Kr. 4.072.200,00.

Udbetalingen af disse Godtgørelser er sket paa Grundlag af de originale Kvitteringer, som udstedes ved Købet af Kartofflerne og indsendes til Raadet.

Vi har overbevist os om, at der i hvert enkelt Tilfælde har foreligget Kvittering for det udbetalte Beløb, men har ikke kontrolleret, om den enkelte Jordbruger har faaet Tilskud til større Kvantum end det i Raadets Meddelelse til samtlige kommunale Nævn af ²/₁₀ 1918 fastsatte Maximumkvantum paa 300 hkg, idet en saadan Kontrol vilde medføre et uforholdsmæssigt stort Arbejde fra vor Side.

Tab paa valset Kartoffelmel Kr. 110.797,98.

Der er ikke foretaget nogen Opvejning af Beholdningen pr. ³¹/₁₂ d. A., hvorfor det eventuelle Svind ikke har kunnet komme til Udtryk i det foreliggende Regnskab.

Tab paa Tørrerier Kr. 1.487.345,67.

Den anførte Erstatning for annulleret Kontrakt Kr. 100.000,00 stammer fra

et Parti Hvidkaal, som var solgt til Folkhusholdningskommissionen i Stockholm til en Pris af Kr. 2,00 pr. kg. Dette Salg gik imidlertid ikke i Orden, idet Folkhusholdningskommissionen, som havde et Krav paa Raadet for beskadigede friske Kartoffler, indvilgede i at frafalde dette Krav mod, at Raadet gik med til at annullere Hvidkaalskontrakten. Den Erstatning, som Raadet skulde betale for de beskadigede Kartoffler, er skønsmæssigt ansat til Kr. 100.000,00, hvilket Beløb derfor er debiteret friske Kartofflers Konto som Decort og krediteret Tørreriers Konto som Erstatning for annulleret Kontrakt.

Beholdningerne er ikke opvejet ved Regnskabsafslutningen, og den anførte Overvægt paa Julienne refererer sig til enkelte Lagre, som var rømmet den ³¹/₁₂ 1919.

Tab ved Opkøb af Kartoffelmel Kr. 1.390.330,39.

Den anførte Skadeserstatning paa Kr. 66.053,92 er udbetalt til et svensk Firma i Henhold til Forlig.

Vi henleder Opmærksomheden paa, at Kartoffelmelsfabriken »Danmark«, Støvring, har et Erstatningskrav paa Raadet for brændt Kartoffelmel til et Beløb af ca. Kr. 150.000,00, som ikke er bogført i nærværende Regnskab.

Beholdningen af Kartoffelmel er ikke opvejet pr. ³¹/₁₂ 1919, det anførte Svind er konstateret ved Rømning af enkelte Lagre.

Fortjeneste paa friske Kartoffler Kr. 1.785.702,93.

Købet er bogført paa Grundlag af de Leveringssedler, som Producenterne har modtaget ved Aflevering af Kartofflerne, og som senere er indsendt til Raadet. Betalingen er sket ved Checks paa Nationalbanken og Landmandsbanken, og sammen med Checken er der tilsendt Producenten et frankeret Brevkort, hvorpaa der skulde kvitteres for det modtagne Beløb. Til Trods for at Systemet saaledes var tilrettelagt paa den for Producenterne bekvemteste Maade, er det dog ikke lykkedes at faa Kvitteringer for alle de udbetalte Beløb.

Svindet paa de Kartoffler, der har passeret Raadets Lagre, andrager 31.083,91 Tdr. svarende til ca. 2% af Salget fra Lager.

Fortjeneste paa Kartoffel-Tørrerier Kr. 187.560,94 og Fortjeneste paa Kaalrabi-Konto Kr. 463.762,70.

Alle købte Partier er afhændet, og Revisionen giver os ikke Anledning til Bemærkninger.

Indbetalt Afgift paa Kartoffelmel til industrielt Brug Kr. 85.781,65.

Vi har kontrolleret, at der er beregnet Afgift af hvert enkelt Parti Kartoffelmel, som i Henhold til de af Raadet udstedte Købetilladelser er leveret til industrielt Brug.

Indvundne Renter Kr. 20.461,30.

Vi henleder Opmærksomheden paa, at der ikke er beregnet Renter af Raadets Mellemværende med Nationalbanken, og at Landmandsbanken og Deutsche Bank kun har beregnet Renter til ¹/₇ 1919.

Renterne til sidstnævnte Bank er omregnet efter Kurs 31,25.

Status.

Deutsche Bank Kr. 6.561.453,04.

Raadets Tilgodehavende Mk. 20.706.209,00 hidrører fra Kartoffelleveringer i Maj—Juni 1919 og er omregnet til de Kurser, der blev noteret paa Københavns Børs de Dage, paa hvilke Afsendelserne fandt Sted. Fordringen er forfalden til Betaling i Maj—Juni 1920.

Debitorer Kr. 214.005,80.

Raadets Tilgodehavende hos Kartoffelmelsfabrikkerne, som er bogført under Konto for friske Kartoffler, Varedebitorer, andrager Kr. 187.140,17. Samtlige disse Debitorer, herunder den tidligere nævnte Fordring Kr. 24.794,62, som hidrører fra Kartoffel-Konto I, er overgivet til retslig Incassation.

Vi henviser iøvrigt til vedlagte Specifikation.

Varebeholdninger Kr. 1.341.137,41.

Som tidligere anført er der ved Regnskabsafslutningen ikke foretaget nogen Opvejning af Lagrene, som er opført med de Kvanta, Lagerbøgerne udviser, og omregnet efter de Priser, hvortil de efter Raadets Formening vil kunne afhændes.

Skyld til Kontrollører, Kreditorer og udstedte Kreditbeviser Kr. 407.263,23.

De udstedte Kreditbeviser er forfaldne til Betaling samtidig med Raadets Tilgodehavende i Deutsche Bank.

Sluttelig skal vi tillade os at henlede Opmærksomheden paa, at den tyske Valuta for Øjeblikket staar saa lavt, at en Realisation af Raadets Marktilgodehavende, som er bogført til Kurs ca. 32,00, for Tiden vilde medføre et Tab paa ca. Kr. 4.500.000,00.

I denne Forbindelse bemærker vi, at de Leverandører, der har faaet Kreditbeviser for leverede Kartoffler, staar delcredere for den Del af det eventuelle Kurstab, som falder paa deres Leverancer, idet Kreditbevisernes Paalydende til sin Tid vil blive nedskrevet i Forhold til Nedgangen paa tyske Mark, regnet fra Dagen for Kartofflernes Afsendelse til den Dag, Betalingen fra Tyskland indgaar.

Da det imidlertid kun er en forholdsvis lille Del af de til Tyskland solgte Kartoffler, som er købt paa Kreditbeviser, influerer nævnte Forhold kun i mindre Grad paa den Risiko, Raadet løber paa tysk Valuta.

Med Højagtelse

Revisions- og Forvaltnings-Institutet, Aktieselskab.

(sign.) *Niels Petersen.* (sign.) *H. E. Andersen.*

Gevinst- og Tabs-Konto

Udgifter.

Refunderede Godtgørelser til kommunale Nævn ifølge Korn-			
lovens Par. 11	Kr.	4.072.200,00	
Overført Tab fra diverse Vare Konti:			
Valset Kartoffelmel	Kr.	110.797,98	
Tørrerier	»	1.487.345,67	
Opkøb af Kartoffelmel	»	1.390.330,39	
	Kr.	2.988.474,04	
÷ Overført Fortjeneste fra:			
Friske Kartofler	Kr.	1.785.702,93	
Kartoffel-Tørrerier	»	187.560,94	
Kaalrabi	»	463.762,70	» 2.437.026,57
			» 551.447,47
			Kr. 4.623.647,47

Status pr.

Aktiver.

Deutsche Bank: Mk. 20.706.209,00	Kr.	6.561.453,04	
Debitorer:			
Konto for friske Kartofler:			
Varedebitorer	Kr.	187.140,17	
Udbetalt à conto Beløb. »		221,00	
Tilgodeh. h. Kontrollører »		81,15	
Forskud til Jordbrugere »		6.195,64	Kr. 193.637,96
Konto for Kartoffelmel til industrielt Brug:			
Varedebitorer	»	1.720,00	
Konto for valset Kartoffelmel:			
Varedebitorer	»	157,20	
Konto for Opkøb af Kartoffelmel:			
Debitorer	»	4.415,60	
Kreditorer med Debet-Saldo	»	14.075,04	» 214.005,80
Varebeholdninger:			
220,379 kg Valsemel à 0,50	Kr.	110.189,50	
Emballage	»	18.436,30	Kr. 128.625,80
88.670,1 kg tørret Hvidkaal			
à 0,15	Kr.	13.300,52	
753.388,7 kg tørret Julienne			
à 0,15	»	113.008,31	» 126.308,83
1.671.081,2 kg Kartoffelmel à 0,65	»	1.086.202,78	» 1.341.137,41
Underskud			» 4.517.404,52
			Kr. 12.634.000,77

1. Oktober 1918—31. December 1919.

Indtægter.

Indbetalt Afgift paa Kartoffelmel til industrielt Brug	Kr.	85.781,65
Indvundne Renter fra Deutsche Bank pr. $\frac{1}{7}$ 19. .	Kr.	22.722,38
÷ Renter af Laan i Landmandsbanken	»	2.261,08
		20.461,30
Underskud.....	»	4.517.404,52

Kr. 4.623.647,47

1. Januar 1920.

Passiver.

Nationalbanken:

Hævet	Kr.	40.141.120,65	
÷ Indsat	»	30.914.383,11	Kr. 9.226.737,54
Landmandsbanken.....			» 3.000.000,00
Skyld til Kontrollører	Kr.	40,00	
Kreditorer, Opkøb af Kartoffelmel	»	33,41	
» , Tørrerier.....	»	22.964,82	
Udstedte Kreditbeviser	»	384.225,00	» 407.263,23

Kr. 12.634.000,77

Udgifter.

Køb.....	kg	232.821,5	Kr.	227.000,97
Oplagringsomkostninger			»	5.191,13
Fragt og Assurance.....			»	1.711,36
Emballage			»	18.436,30
	kg	232.821,5	Kr.	252.339,76

Køb (incl. Sække)	kg	1.309.877	Kr.	2.803.947,65
Oplagringsomkostninger			»	46.733,16
Frugt og Assurancer			»	12.587,51
Sækkeleje			»	1.900,73
Renter for for sent leveret Hvidkaal			»	5.073,66
Overvægt paa Julienne		6.872,3		
	kg	1.316.749,3	Kr.	2.870.242,71

Køb (incl. Sække)	kg	3.878.169	Kr.	4.227.143,50
Sækkeleje			»	5.108,26
Fragt og Assurance			»	23.014,40
Oplagringsomkostninger			»	101.105,47
Skadeserstatning			»	66.053,92
Provision			»	1.911,10
	kg	3.878.169	Kr.	4.424.336,65

Konti.

Indtægter.

Kartoffelmel.

Salg.....	kg	12.362,5	Kr.	12.915,98
Lagerbeholdning pr. 31. December 1919	»	220.379,0	»	110.189,50
Til Forsøg.....	»	80,0		
Beholdning af Sække.....			»	18.436,30
Tab overført til Gevinst- & Tabs-Konto.....			»	110.797,98
	kg	232.821,5	Kr.	252.339,76

rier.

Salg (incl. Sække).....	kg	474.690,5	Kr.	1.156.588,21
Lagerbeholdning pr. 31. December 1919:				
Hvidkaal.....	»	88.670,1	»	13.300,52
Julienne	»	753.388,7	»	113.008,31
Erstatning for annulleret Kontrakt			»	100.000,00
Tab overført til Gevinst- & Tabs-Konto.....			»	1.487.345,67
	kg	1.316.749,3	Kr.	2.870.242,71

af Kartoffelmel.

Salg (incl. Sække).....	kg	2.202.035,9	Kr.	1.947.803,48
Svind	»	5.051,9		
Lagerbeholdning.....	»	1.671.081,2	»	1.086.202,78
Tab overført til Gevinst- & Tabs-Konto.....			»	1.390.330,39
	kg	3.878.169	Kr.	4.424.336,65

Vare-

Udgifter.

Friske

Køb ifl. Kontrakt	Tdr.	1.613.291,70	Kr.	14.575.986,50
Køb udenfor Kontrakt.....	»	85.028,62	»	937.769,38
Opkøb paa Kreditbevis.....	»	25,649,00	»	384,225,00
Godtgørelse til Leverandørerne af de i Henhold til Kontrakt købte Kartoffler ifl. Kornlovens Par. 11			»	8.064.697,50
Kontrol og Provisionsudgifter			»	1.568.346,45
Fragt og Assurance			»	735.044,31
Refunderet Fragt til Kartoffelmels- og Spritfabrikker.....			»	93.013,43
Decorter			»	230.223,15
Sækkeleje			»	2.927,09
Diverse Omkostninger.....			»	9.326,66
Fortjeneste overført til Gevinst- og Tabs-Konto			»	1.785.702,93
	Tdr.	1.723.969,32	Kr.	28.387.262,40

Kartoffel-

Beholdning af Snitter d. 1. Oktober 1918	kg	49.876	Kr.	46.135,30
Køb af Snitter.....	»	127.296,8	»	60.414,31
Overført fra Kontoen for friske Kartoffler				
74.756,81 Tdr. — Snitter	»	1.588.491,9	»	784.946,51
Oplagringsomkostninger			»	29.337,06
Forarbejdning og Tørring.....			»	694.470,55
Fragt og Assurance			»	10.910,98
Sække og Sækkeleje			»	13.685,25
Overvægt	»	17.008		
Fortjeneste overført til Gevinst- og Tabs-Konto			»	187.560,94
	kg	1.782.672,7	Kr.	1.827.460,90

Konti.

Indtægter.

Kartofler.

Salg	Tdr.	1.611.547,20	Kr.	27.602.315,89
Leveret til Kartoffel-Tørrerierne	»	74.756,81	»	784.946,51
Undervægt og Svind paa det fra Fyens Kartoffelmelsfabrik modtagne Kvantum.....	»	2.442,87		
Kasseret ved Modtagelsen i Aalborg	»	4.138,53		
Frasorterede raadne Kartoffler og Svind ifl. Lagerbøgerne	»	31.083,91		

Tdr. 1.723.969,32 Kr. 28.387.262,40

Tørrerier.

Salg af Snitter	kg	1.782.672,7	Kr.	1.827.460,90
-----------------------	----	-------------	-----	--------------

kg 1.782.672,7 Kr. 1.827.460,90

Vare-

Udgifter.

Kaalrabi-

Køb af Foderroer	kg	59.950	Kr.	68.942,50
» » Runkelroer	»	78.095	»	121.071,00
» » Grønkaal	»	37.800,80	»	113.402,95
» » Marmelade	»	814.094,55	»	1.032.866,09
Sække			»	545,00
Kontrol, Provisionsudgifter og Fragt			»	425,78
Overvægt	»	126,03		
Fortjeneste, overført til Gevinst- og Tabs-Konto...			»	463.762,70
	kg	990.066,38	Kr.	1.801.016,02

Konti.

Indtægter.

Konto.

Salg af Foderroer	kg	59.950	Kr.	89.925,00
» » Runkelroer	»	78.095	»	152.847,10
» » Grønkaal	»	37.800,98	»	132.303,45
» » Marmelade	»	814.220,40	»	1.425.395,47
Sække			»	545,00

kg 990.066,38 Kr. 1.801.016,02

Uddrag af Debitorer pr. 1. Januar 1920.

Konto for friske Kartofler:

Kr.

Kr.

Varedebitorer:

Nørretranders Kommune.....	27.610,00	
Kastrup Kartoffelmelsfabrik	2.544,07	
Gentofte —	54.799,66	
Kvistgaard —	1.545,00	
Aalborg —	15.691,20	
»Eldam« —	12.939,38	
Hillerød —	41.542,59	
Bygholm Mølle —	6.585,39	
Fabriken »Ako«, Husum	2.387,60	
Hjørring Amts Kartoffelmelsf., Dybvad	14.244,63	
N. Finnemann, Taps	2.400,00	
Det kommunale Nævn i Løndum.....	100,00	
— i Errindslev-Olstrup	288,00	
— i Bringsted-Sigersted	375,00	
— i Stenløse-Viksø	330,00	
— i Ø. Ulslev-Godsted	20,00	
— i Jordløse-Haastrup	75,00	
Kjellerup Melfabrik	3.662,65	187.140,17

Udbetalte a conto Beløb:

Viggo Kronholm, Stjær pr. Harlev.....	221,00
---------------------------------------	--------

Tilgodehavende hos Kontrollører:

N. Foghsgaard, Hadsten	3,40	
L. Stausbjerg, Stoholm	68,00	
E. Buch, Viborg	9,75	81,15

Forskud til Jordbrugere:

Chresten Thomsen, Strandby Hede	44,00	
M. Sørensen, L. Svangel	60,00	
Hans Pedersen, Elsig	156,00	
Kristian Rasmussen, Grineshave Mølle	22,00	
Transport...	282,00	187.442,32

	Kr.	Kr.
Transport...	282,00	187.442,32
Jens Larsen, Topholm-Løndum	22,00	
Niels Ulstrup, Vrinsted	88,00	
Mads. Chr. Nielsen	132,00	
Hans Jørgen Petersen, Borreklint	132,00	
Albert Pedersen, Branderup	60,00	
Peder Nielsen, Frøslev	22,00	
Jens Nielsen, Rakkeby	55,00	
Frederik Jørgensen, Hadsager	64,50	
Mads Petersen, Hadsager	75,25	
Bertel Højslund, Bovbjerg	77,00	
Hans Peder Lauridsen, Hvingel	110,00	
Anders Tang, Vium-Grinlund-Hoven	46,25	
Niels Jensen Sand, Tulstrup	44,00	
Mads Krog, Naur St.	55,00	
Jens Jensen, Lind, Kærhede	100,00	
Hans Chr. Madsen, Egeby-Aaker	40,50	
Peter Bendtsen, Østerlars	78,00	
Jens Elleby, Jøftehjemmet	79,50	
Søren Knudsen, Skoven, Jægerspris	48,00	
Johan F. Nissen, Sigerslevvester	72,00	
P. Petersen, Ejstrup Mark	48,00	
E. Laurentzjus Larsen, Tisvilde	132,00	
Martin Pedersen, Svedstrup	132,00	
Niels P. Bach, Skovhuse, Bælum	55,00	
Carl Pedersen, Skovsgaard	92,50	
Jens P. Borup, Dokkedal	22,00	
Anton Brandt, Stubberup	66,00	
Rasmus Rasmussen, Stærup Mark	55,00	
Th. Rasmussen, Mullerød	125,00	
S. Hansen, Skorø, Fænø	66,00	
Peter Nielsen, Galsklint	84,00	
Knud Hansen, Koelbjerg	23,30	
Frederik Andersen, Erritsø	33,00	
P. E. J. Koldborg, Gamagergaard	108,00	
A. Nørum, Bjerre	55,00	
Jens Villumsen, N. Hollensved	55,00	
Kristen Mosgaard Jensen, Lindet	115,00	
Marinus Nielsen, Lejrup	80,50	
Thomas M. Thomsen, Kokborg	115,00	
Peter Jensen, Breininge	60,00	
I. P. Petersen, Torpe	142,44	
Husm. Jørgen Hansen, Preiterup	24,00	
Transport...	3.371,74	187.442,32

	Kr.	Kr.
Transport...	3.371,74	187.442,32
Karl Olsen, Vandfaldts Mølle	18,50	
Andreas Hansen, Jexen pr. Stilling	55,00	
Jakob Jakobsen, Tørring	132,00	
Husm. Otto Nielsen, Astrup Mark	46,80	
Anders Sørensen, Borum	22,00	
P. Jensen Sørensen, Braband	22,00	
Carl Deiffenstein, Stilling	22,00	
N. P. Voldsgaard, Gedved	55,00	
Ejnar Holm, Klovborg Mark	92,50	
Søren P. Kristoffersen, Klovborg	64,75	
Johannes Sørensen, Rishede	55,50	
Johannes Sørensen, Gubstrup	92,50	
Vognmand N. P. Nielsen, Klovborg	74,00	
Niels Chr. Jensen	37,00	
Jens Iversen, Bjørnskov	18,50	
Jakob Fuhlendorf, Sabro, Mundelstrup	22,00	
Jens Peter Madsen, Hove	44,00	
N. P. Sørensen, Sdr. Vissing	9,35	
Peter Chr. Pedersen, Vesterlund	132,00	
Knud Knudsen, Ans, Rødkjærbro	33,00	
Vilh. Nielsen, Ramsing	110,00	
Niels Jørgensen, Sall	44,00	
A. Boiritt, Koldkær	132,00	
Jens Peter Petersen, Hjortespring	153,00	
Gartner C. Olsen, Valby	72,00	
M. Hemmingsen, Glostrup	56,00	
Oluf O. Andersen, Værløse	55,00	
Hans S. Hansen, Færringløse	132,00	
Anton Mortensen, Bøgelunde	54,00	
Jørgen Kristoffersen, Debel	51,25	
Andreas Steenholdt, N. Holsted	22,00	
Ebbe Sørensens Enke, Holsted	44,00	
Poul Chr. Poulsen, Stagelund	66,00	
Vilh. Willadsen, Tømmerby	43,00	
Henrik Vange, Herbæk	44,00	
N. P. Hansen, Boeslund	22,00	
Chr. Rasmussen, »	55,00	
Peter Rasmussen, Hallendrup	105,00	
Thorvald Larsen, Allelev Lund	88,00	
Snedker Nielsen Mørke	37,00	
Anton Simonsen, Givskud	55,00	
M. Pedersen, Sdr. Onsild Mark	132,00	
Transport...	5,992,39	187.442,32

	Kr.	Kr.
Transport...	5.992,39	187.442,32
Chr. Mikkelsen, Todbjerg	22,00	
Hans Peter Ankersen, Udbyneder	55,25	
P. Christensen, Haraldslund	66,00	
Johan Petersen, Karlby Onsild	60,00	6.195,64
Kartoffelmel til industrielt Brug:		
Hillerød Kartoffelmelsfabrik		1.720,00
Valset Kartoffelmel:		
I. A. Kaempffe, Aarhus	53,60	
K. Winkler, Odense	103,60	157,20
Opkøb af Kartoffelmel:		
<i>Debitorer:</i>		
Aug. Rasmussen, Nyborg	3.488,40	
Sækkelejekompagniet	222,80	
P. Nielsen Jexen, her	704,40	4.415,60
<i>Kreditorer med Debetsaldo:</i>		
Sækkelejekompagniet	608,05	
Chr. Hennings & Co., Odense	150,00	
Rønge Mølle Kartoffelmelsfabrik	325,00	
Ganer Mølle —	1.328,00	
Midtjyllands Kartoffelmelsfabrik, Brande	3.499,50	
Aalestrup —	1.350,00	
De danske Spritfabriker	335,00	
Pagh & Quist Petersen, Thisted	0,60	
Spangsbergs Mølles Fabrikker	1.100,00	
Bygholm Mølle, Horsens	3.578,89	
Aarhus Oliefabrik	1.000,00	
Djursland Kartoffelmelsfabrik	800,00	14.075,04
		Kr. 214.005,80

Uddrag af Kreditorer pr. 1. Januar 1920.

Skyld til Kontrollører:		Kr.	Kr.
Chr. Nielsen, Ikast			40,00
Opkøb af Kartoffelmel:			
August Rasmussen, Nyborg			33,41
Tørrerier			22.964,82
Udstedte Kreditbeviser:			
Aagerup-Kirkerup Kommune		1.350,00	
Ballerup-Maaløv —		600,00	
Borup-Krummerslev —		45,00	
Gadstrup-Syr —		600,00	
Hvalsø-Særløse —		11.715,00	
Høje Taastrup —		1.110,00	
Jyllinge-Gundsømagle —		885,00	
Ledøje-Smørum —		1.050,00	
Rerslev-Vindinge —		510,00	
Rorup-Glun —		45,00	
Roskilde —		11.220,00	
Sengeløse —			
Ørsted-Daastrup —		1.095,00	
Frederikssund —		7.125,00	
Frederiksværk —		450,00	
Helsingør —		900,00	
Asminderød-Grønholt —		2.820,00	
Blidstrup —		105,00	
Esbønderup-Nøddebo —		885,00	
Gjerlev-Draaby —		420,00	
Græse-Sigerslevvester —		1.230,00	
Græsted-Maarum —		870,00	
Helsing-Valby —		2.280,00	
Hjørlande —		8.670,00	
Karlebo —		555,00	
Kregome-Vinderød —		3.645,00	
Transport...		60.180,00	23.038,23

		Kr.	Kr.
	Transport...	60.180,00	23.038,23
Kyndby-Krogestrup Kommune		1.110,00	
Lille Lyngby	—	2.370,00	
Lillerød	—	765,00	
Lyngge-Uggerløse	—	6.517,50	
Ramløse-Annisle	—	615,00	
Skævinge-Gørløse	—	4.350,00	
Slagslunde-Ganløse	—	390,00	
Slangerup Landsogn	—	3.120,00	
Snodstrup	—	780,00	
Stenløse-Viksø	—	930,00	
Strø	—	4.485,00	
Thorup	—	4.620,00	
Tikjøb	—	765,00	
Tjæreby	—	4.290,00	
Udesundby	—	630,00	
Noelse	—	1.125,00	
Vejby-Tibirke	—	105,00	
Ølsted	—	150,00	
Ølstykke	—	585,00	
Hillerød	—	375,00	
Kallundborg Landsogn	—	12.105,00	
Nykøbing Sj.	—	1.575,00	
Aarbye	—	315,00	
Asnæs	—	225,00	
Bregning-Bjergsted	—	5.520,00	
Følleslev-Særslev	—	285,00	
Højby	—	525,00	
Kundby	—	600,00	
Nr. Jernløse	—	2.118,00	
Raklev	—	1.890,00	
Refsnæs	—	3.285,00	
Ruds-Vedby	—	2.055,00	
Rørby	—	135,00	
Sejerø	—	720,00	
Soderup-Eskildstrup	—	90,00	
Sdr. Jernløse	—	780,00	
Tømmerup	—	480,00	
Viskinde-Aunsø	—	225,00	
Ringsted Landsogn	—	1.845,00	
Slagelse	—	1.410,00	
Benløse	—	6.000,00	
Flinterup	—	465,00	
	Transport...	140.905,50	23.038,23

		Kr.	Kr.
	Transport...	140.905,50	23.038,23
Gyrstinge Kommune		270,00	
Haraldsted	—	105,00	
Munkebjergby	—	375,00	
Sneslev	—	465,00	
Sønderup	—	210,00	
Vetterslev-Hømb Kommune		555,00	
Vigersted	—	105,00	
Ørslev	—	105,00	
Vordingborg Landsogn Kommune		180,00	
Stege	— —	1.650,00	
Borre	—	360,00	
Dalby-Thureby	—	2.250,00	
Damsholte	—	45,00	
Elmelunde	—	30,00	
Fanefjord	—	240,00	
Glumsø-Bavelse	—	120,00	
Gørslev	—	210,00	
Kallehave	—	120,00	
Koldby	—	165,00	
Lundby	—	480,00	
Magleby	—	75,00	
Nestelsø-Mogenstrup	—	315,00	
Sæder	—	3.345,00	
Næstved	—	1.095,00	
Nykøbing F.	—	285,00	
Klemensker	—	4.320,00	
Knudsker	—	3.825,00	
Nyker	—	2.385,00	
Nylarsker	—	90,00	
Redersker	—	390,00	
Rø	—	480,00	
Østermarie	—	105,00	
Odense	—	1.305,00	
Assens	—	3.435,00	
Balslev-Ejby	—	3.750,00	
Barløse	—	465,00	
Brahetrolleborg	—	1.215,00	
Bregninge	—	315,00	
Djernisse	—	210,00	
Ejlby-Melby	—	435,00	
Rødstrup-Ullerslev	—	1.725,00	
Gelsted-Rørup	—	3.480,00	
	Transport...	181.990,50	23.038,23

		Kr.	Kr.
	Transport...	181.990,50	23.038,23
Haarslev Kommune		225,00	
Hjulby	—	1.297,50	
Humble	—	780,00	
Husby	—	1.305,00	
Højby	—	105,00	
Jordløse-Haastrup Kommune		5.535,00	
Kjerte	—	120,00	
Klindte-Grindløse	—	915,00	
Kjølstrup-Agedrup	—	2.490,00	
Langaa-Øxendrup	—	1.095,00	
Lindelse	—	1.230,00	
Longelse-Fuglsebølle	—	345,00	
Lumby	—	690,00	
Marslev-Birkende	—	225,00	
Munkeby	—	150,00	
Norup	—	750,00	
Nr. Broby	—	1.605,00	
Rynkeby-Revinge	—	180,00	
Rønninge-Rolfsted	—	1.065,00	
Sandager	—	465,00	
Skamby	—	1.125,00	
Skrøbelev	—	90,00	
Skydebjerg-Orte	—	60,00	
Snøde	—	210,00	
Søby-Thurup	—	930,00	
Sønder-Højrup	—	1.800,00	
Tanderup	—	315,00	
Tommerup	—	1.267,50	
Tranekær-Tullerup	—	292,50	
Verninge	—	630,00	
Vigerslev	—	450,00	
Øster-Hæsinge	—	315,00	
Rudkøbing	—	3.690,00	
Kolding	—	795,00	
Alminde	—	3.510,00	
Eltang-Vilstrup	—	285,00	
Harte-Bramdrup	—	2.370,00	
Hejls	—	1.275,00	
Lejrskov	—	90,00	
Starup-Nebel	—	2.400,00	
Urlev-Stenderup	—	390,00	
Vejstrup	—	135,00	
	Transport...	224.986,50	23.028,23

		Kr.	Kr.
	Transport. . .	224.986,50	23.038,23
Vonsild Kommune		570,00	
Viuf —		390,00	
Aaby —			
Astrup-Tulstrup Hvilsted Kommune		450,00	
Beder-Malling —		2.940,00	
Blegind-Hørning —		150,00	
Dallerup —		525,00	
Dover —		585,00	
Gjern-Skannerup —		120,00	
Grundfør-Spørring —		225,00	
Kattrup-Tolstrup —		60,00	
Linaa —		90,00	
Randlev-Bjergager —		300,00	
Skiivholm-Skovby —		1.200,00	
Søften-Foldby —		5.385,00	
Tilst-Kasted —		135,00	
Venge —		780,00	
Viby —		105,00	
Vitten-Hald-Hadsten —		1.665,00	
Aarhus —		1.560,00	
Randers —		15.495,00	
Draaby —		3.255,00	
Fausing-Auning —		300,00	
Fjellerup-Glæsborg —		5.115,00	
Gjerrild-Hemmed —		2.490,00	
Hammelev-Enslev —		840,00	
Harritslev-Alslev —		120,00	
Helgenæs —		675,00	
Hornslet —		600,00	
Hyllested-Rosmus —		600,00	
Karlby-Voldby —		825,00	
Knebel-Roelse —		885,00	
Lyngby-Albøge —		600,00	
Mygind-Krogshæk-Skørring —		2.085,00	
Nimtofte-Tøstrup —		1.215,00	
Remsø-Kastbjerg —		3.165,00	
Sdr.- Nørre Onsild —		450,00	
Tustrup-Fuglslev —		600,00	
Thorsager-Bregnet —		525,00	
Tved —		5.640,00	
Veggerslev-Villersø —		1.260,00	
Vistoft —		5.625,00	
	Transport. . .	294.586,50	23.038,00

	Kr.	Kr.
Transport...	294.586,50	23.038,23
Vivild-Vejlby Kommune	3.840,00	
Voer-Estruplund —	120,00	
Ødum-Hadbjerg —	690,00	
Ørsted —	435,00	
Ørum —	3.480,00	
Ø. & V. Alling —	975,00	
Ø. Tørslev —	555,00	
Brøndum —	855,00	
Blære-Ejdrup —	300,00	
Kongerslev-Kondrup Kommune	735,00	
Rørbæk-Grynderup-Stenved Kommune	1.950,00	
Strandby-Farsø —	1.305,00	
Thisted-Bruderup-Durup —	300,00	
Øls-Hørby-Døstrup —	900,00	
Dronninglund —	75,00	
Horne-Asdal —	240,00	
Raabjerg —	45,00	
Taars —	255,00	
Vrejlev —	300,00	
Thisted Landsogn —	1.320,00	
Nykøbing M. —	75,00	
Dragstrup-Skallerup —	210,00	
Hunderup-Østerild —	1.200,00	
Karby-Hvidbjerg-Bedsted —	690,00	
Kettrup —	585,00	
Loddedum-Elsø —	90,00	
Sennels —	2.985,00	
Sjørslev-Ørding —	1.155,00	
Solbjerg-Lundby —	90,00	
Tødsø-Erslev —	210,00	
Vejrsløv-Blistrup —	405,00	
Ø. & V. Assels —	11.850,00	
Skive Landsogn —	10.350,00	
Frederiks —	675,00	
Fuur —	2.370,00	
Gunderslev-Grønning —	1.875,00	
Hvan-Hvilsom —	180,00	
Købberup —	690,00	
Sunested —	300,00	
Tjele-Vinge —	300,00	
Vammen-Biggum-Lindum —	345,00	
Vorning-Kvorning-Hammershøj Kommune	360,00	
Transport...	350.251,50	23.038,23

		Kr.	Kr.
	Transport...	350.251,50	23.038,23
Ringkøbing Kommune		150,00	
Borris-Faster	—	225,00	
Hee-No	—	990,00	
Holmsland	—	2.280,00	
Idum	—		
Aal	—	225,00	
Andst	—	750,00	
Bur	—	405,00	
Darum	—	420,00	
Grindsted-Grene	—	2.805,00	
Guldager	—	510,00	
Gørding	—	1.185,00	
Lejrskov-Jordrup Kommune		3.465,00	
Seest	—	2.055,00	
Skanderup	—	720,00	
Vilslev-Hviderup	—	615,00	
Vorbasse	—	135,00	
Kvong	—	1.395,00	
Københavns	—	15.417,00	
Aakirkeby	—	225,00	384.225,00
		Kr.	407.263,23

Bemærkninger til Regnskabet over Kornkonto V

af Ernæringsraadets Sekretær.

Paa Varekonto findes opført et Tab paa 1.609.326,21 Kr. for Melassefoder. Dette Tab hidrører fra, at Ernæringsraadet blev nødsaget til at afvikle sine Kontrakter om Lyngmelassefoder med Fabrikkerne, fordi det i Løbet af Sommeren 1919 blev aldeles umuligt at afsætte dette Fodermiddel. Man havde i 1917—18 brugt betydelige Mængder Melassefoder (se Beretning fra dette Aar) til Trods for, at Kvaliteten ikke var upaaklagelig. For Høstaaret 1918—19 forbedredes Kvaliteten ganske væsentlig, og da man paa dette Tidspunkt maatte regne med, at Krigen vilde blive fortsat i lang Tid endnu og Blokaden skærpet, ansaa Raadet det for rigtigt at slutte Kontrakt med Fabrikkerne om et lignende Kvantum Melassefoder som det, der var blevet brugt i 1917—18, for ikke at risikere at komme til at mangle Hestefoder mod Aarets Slutning. I Løbet af Efteraaret og Vinteren brugtes ca. Halvdelen af det kontraherede Kvantum, men derefter hørte Afsætningen totalt op, fordi der kom oversøiske Foderstoffer til Landet. For ikke at lide endnu større Tab, maatte Raadet da optage Forhandling med Melassefoderfabrikkerne om Afvikling af Kontrakterne, og disse Forhandlinger endte med en Ordning, der ialt bragte Raadet det anførte Tab af ca. 1,6 Mill. Kr., som dels hidrører fra Tab paa overtagne Varer og dels fra udbetalt Skadesløsholdelse til Fabrikkerne.

Bemærkninger til Regnskabet over Kartoffelkonto II

af Ernæringsraadets Sekretær.

Af Gevinst- og Tabskonto fremgaar, at Ernæringsraadets Kartoffeladministration er afsluttet med et Underskud paa 4.517.404,52 Kr. Det ses imidlertid tillige, at dette Underskud næsten alene udgøres af de Godtgørelser, der i Henhold til Kornlovens § 11 er udbetalt til de Kommuner, der selv sikrede sig Kartoffler i Kontrakt med Landmændene (navnlig Københavns Kommune). Disse Godtgørelser udgør 4.072.200,00 Kr.

Naar dette Beløb, der i og for sig slet ikke vedrører Ernæringsraadets Kartoffelomsætning, fradrages, bliver det samlede Underskud 551.447,47 Kr.

I Henhold til Kornlovens § 11 var Ernæringsraadet pligtigt for de modtagne 1.613.292 hkg Kartoffler at betale en Godtgørelse af ialt 8.064.697,50 Kr., som ikke kunde indtjenes ved Salget til indenlandsk Forbrug, idet Raadet var pligtigt at sælge Kartofflerne til dette Brug til Kornlovens Grundpris plus paa-løbende Omkostninger.

Ved Raadets Dispositioner er imidlertid dette Beløb næsten helt indtjent, og Kartoffelkonto II vilde fraset Udbetalingerne til Kommunerne have udvist et Overskud, hvis det efter Vaabenstilstanden indtraadte pludselige Konjunkturfald ikke havde paadraget Raadet som saa mange andre Forretninger, der laa med Beholdninger af Varer, et betydeligt Tab paa Varekonto, især paa Kartoffelmel og tørrede Grøntsager, der faldt ganske overordentligt og meget hurtigt i Værdi.

Naar man imidlertid tager i Betragtning, at Raadet fra Begyndelsen af i Henhold til Kornloven maatte regne med en sikker Udgift paa ca. 12,5 Millioner Kr., maa et Underskud paa ca. 4,5 Millioner vel siges at være taaleligt.

Selvom de i Deutsche Bank indestaaende Mark skulde realiseres til kun en Tiendedel af deres Værdi vil Underskudet dog aldrig naa op paa Højde med den i Kornloven projekterede Udgift.

Regnskab
for
den samlede Korn-Konto V
1918—1919

Samlet Regnskab

Indtægter.

1918—

	Nationalbank Korn-Konto 5 hævet	Indkasseret Lager- opgørelser	Salg af Korn	Diverse	Amtsnævn
København	2,225,977,66	419,114,99	100,182,81	5,115,28	—
Frederiksborg ..	3,150,902,10	357,199,89	863,396,29	11,337,99	—
Holbæk	4,216,809,37	872,728,22	669,239,33	1,163,45	—
Sorø	3,897,390,31	624,150,65	1,200,058,70	16,690,49	—
Præstø	2,800,000,00	684,501,85	538,045,72	9,784,11	—
Maribo	5,689,318,36	1,392,392,16	1,358,711,64	—	—
Odense	4,650,594,44	811,197,71	2,864,452,99	8,703,61	—
Assens	1,300,000,00	387,635,37	468,940,20	2,029,02	—
Svendborg	5,200,000,00	1,027,619,87	2,365,452,77	18,334,79	—
Aarhus	7,950,000,00	1,279,649,96	4,407,325,83	11,920,42	—
Randers	6,567,457,21	667,609,22	2,964,289,42	10,780,49	—
Aalborg	5,750,000,00	555,746,79	2,104,172,30	1,928,00	—
Hjørring	3,525,000,00	482,395,01	2,042,661,66	7,595,56	—
Thisted	2,200,000,00	177,188,15	1,262,955,08	—	—
Viborg	4,800,000,00	280,848,29	1,233,648,35	5,175,46	—
Ringkøbing	9,844,263,68	301,868,93	8,030,002,03	9,168,25	—
Ribe	4,026,483,17	580,935,72	1,346,796,75	4,893,44	—
Vejle	4,150,000,00	632,895,10	2,391,335,23	22,012,96	—
Bornholm	1,400,000,00	352,029,22	1,014,468,19	465,14	—
Ernæringsraadet	41,801,039,66	1,536,489,09	40,754,378,79	20,000,00	4,697,962,59
	125,145,235,96	13,424,196,19	77,980,514,08	167,098,46	4,697,962,59

over Korn-Konto V.

1919.

Udgifter.

Ialt			Finans- ministeriet	Nationalbank Korn-Konto 5 indsat	Godtgørelse	Køb af Korn	Overpris	Fragt	Betalt iflg. Lager- opgørelse	Tørrings- udgifter	Diverse	Ernærings- raadet	Ialt	
Kr.	Øre												Kr.	Øre
2,750,390,74		København	—	351,906,60	1,580,599,85	112,624,94	37,725,86	108,470,01	523,288,01	12,540,30	3,235,17	20,000,00	2,750,390,74	
4,382,836,27		Frederiksborg . .	42,586,97	596,109,05	1,943,573,45	965,465,54	11,008,10	106,514,34	316,514,19	116,189,79	57,899,68	226,975,16	4,382,836,27	
5,759,940,37		Holbæk	3,317,30	1,029,813,70	2,255,622,98	767,910,88	29,491,85	173,920,60	935,258,50	54,604,56	—	510,000,00	5,759,940,37	
5,738,290,15		Sorø	—	923,859,80	2,198,948,59	1,293,272,51	14,679,69	145,348,12	758,031,32	108,372,67	89,463,38	206,314,07	5,738,290,15	
4,032,331,68		Præstø	8,712,64	376,922,52	1,784,093,81	561,552,56	13,489,75	172,816,27	920,403,31	38,509,06	56,119,97	99,711,79	4,032,331,68	
8,440,422,16		Maribo	409,932,90	915,827,46	2,792,422,20	1,829,338,66	119,455,45	332,897,04	1,480,895,18	134,422,00	227,811,22	197,420,05	8,440,422,16	
8,334,948,75		Odense	82,735,65	406,456,17	2,860,406,73	3,033,574,80	9,361,08	264,242,86	795,723,09	194,480,49	7,869,55	680,098,33	8,334,948,75	
2,158,604,59		Assens	83,730,30	198,535,73	681,864,50	598,457,75	8,161,66	35,246,57	458,727,75	46,141,23	7,050,31	40,688,79	2,158,604,59	
8,611,407,43		Svendborg	446,707,30	345,909,01	2,444,383,03	3,089,927,78	10,793,81	380,506,06	878,207,54	292,641,66	14,267,58	708,063,66	8,611,407,43	
13,648,896,21		Aarhus	333,727,20	2,449,127,54	4,085,978,20	4,432,412,37	22,885,07	415,297,03	1,316,948,07	508,556,06	33,964,67	50,000,00	13,648,896,21	
10,210,136,34		Randers	424,153,63	1,292,369,41	2,992,147,44	3,770,889,43	10,397,06	287,302,51	632,847,03	461,779,47	64,246,15	274,004,21	10,210,136,34	
8,411,847,09		Aalborg	477,469,80	505,266,35	1,659,636,72	4,221,225,79	10,477,97	460,571,40	583,877,44	283,784,17	30,812,32	178,725,13	8,411,847,09	
6,057,652,23		Hjørring	328,912,40	1,213,988,75	1,228,869,06	2,413,456,29	7,403,54	182,022,53	261,241,38	272,104,36	49,875,80	99,778,12	6,057,652,23	
3,640,143,23		Thisted	331,158,68	184,333,38	871,447,15	1,556,641,87	8,532,56	71,866,43	397,870,27	118,463,12	87,264,03	12,565,74	3,640,143,23	
6,319,672,10		Viborg	283,648,35	1,034,957,29	815,154,56	2,399,515,09	12,521,66	201,660,51	515,064,47	240,195,10	631,955,07	185,000,00	6,319,672,10	
18,185,302,89		Ringkøbing . . .	148,917,96	6,724,660,00	1,442,573,62	8,294,665,67	—	433,267,34	481,933,19	233,481,52	222,218,57	203,585,02	18,185,302,89	
5,959,109,08		Ribe	21,382,95	1,199,739,71	2,172,766,77	1,268,758,18	1,903,38	319,087,71	428,401,74	70,409,92	14,473,62	462,175,10	5,959,109,08	
7,196,243,29		Vejle	208,756,65	74,883,79	2,461,333,88	2,602,522,58	4,715,34	297,797,07	772,375,30	217,709,13	13,292,13	542,857,42	7,196,243,29	
2,766,962,55		Bornholm	87,106,72	137,821,83	711,900,87	1,083,762,28	40,317,99	102,617,42	565,462,52	28,579,32	9,393,60	—	2,766,962,55	
88,809,870,13		Ernæringsraadet	5,395,461,07	28,006,853,31	8,552,847,81	42,941,373,70	10,364,32	1,448,663,80	861,625,18	1,268,407,62	324,273,32	—	88,809,870,13	
221,415,007,28			9,118,418,47	47,969,341,40	45,536,571,22	87,237,348,67	383,686,14	5,940,115,62	13,884,695,48	4,701,381,55	1,945,486,14	4,697,962,59	221,415,007,28	

Ernæringsraadets Hovedbogholderi

A. Madsen.

Der Kassen-Konto V.

1897

Datum	Beschreibung	Haben	Haben	Haben
1. Jan.	Saldo			100.00
1. Febr.	Einlage	50.00		
1. März	Einlage	25.00		
1. April	Einlage	10.00		
1. Mai	Einlage	5.00		
1. Juni	Einlage	2.50		
1. Juli	Einlage	1.25		
1. Aug.	Einlage	0.62		
1. Sept.	Einlage	0.31		
1. Okt.	Einlage	0.16		
1. Nov.	Einlage	0.08		
1. Dez.	Einlage	0.04		
31. Dez.	Saldo			100.00

Samlet Driftsregnskab for Ernæringsraadet 1918—1919

Driftsregnskab for

Udgifter.

Korn-Konto V.

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Godtgørelse paa Brødkorn	45,536	571.22		
Køb af Korn (incl. Beh. pr. $\frac{1}{8}$ 1918)	87,237	348.67		
Overpris paa Korn købt ud over Leveringspligten	383	686.14		
Fragtudgifter	5,940	115.62		
Lagerleje ÷ Prisdifferencer	460	499.29		
Tørringsudgifter	4,701	381.55		
Diverse Udgifter	1,945	486.14		
			146,205	088.63

Kartoffel-Konto II.

Valset Kartoffelmel.

Køb	227,000.97		
Oplagringsomkostninger	5,191.13		
Fragt og Assurance	1,711.36		
Emballage	18,436.30		
		252,339.76	

Tørrerier.

Køb (incl. Sække)	2,803,947.65		
Oplagringsomkostninger	46,733.16		
Fragt og Assurance	12,587.51		
Sækkeleje	1,900.73		
Renter	5,073.66		
		2,870,242.71	

Opkøb af Kartoffelmel.

Køb (incl. Sække)	4,227,143.50		
Sækkeleje	5,108.26		
Fragt og Assurance	23,014.40		
Oplagringsomkostninger	101,105.47		
Skadeserstatning	66,053.92		
Provision	1,911.10		
		4,424,336.65	

Overføres... 153,752,007.75

Høstaaret 1918—1819.

Indtægter.

Korn-Konto V.

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Salg af Korn (incl. Beh. pr. ³¹ / ₈ 1919)	77,980,514.08			
Diverse Indtægter	167,098.46			

78,147,612,54

Kartoffel-Konto II.

Valset Kartoffelmel.

Salg	12,915.98
Lagerbeholdning pr. 31. December 1919	110,189.50
Beholdning af Sække	18.436.30

141,541.78

Tørrerier.

Salg (incl. Sække)	1,156,588.21
Lagerbeholdning pr. 31. December 1919, Hvidkaal	13,300.52
— — — — — Julienne	113,008.31
Erstatning for annulleret Kontrakt	100,000.00

1,382,897.04

Opkøb af Kartoffelmel.

Salg (incl. Sække)	1,947,803.48
Lagerbeholdning pr. 31. December 1919	1,086,202.78

3,034,006.26

Overføres... 82,706,057,62

Overført... 153,752,007.75

Friske Kartoffler.

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Køb ifølge Kontrakt	14,575,986.50			
Køb udenfor Kontrakt	937,769.38			
Opkøb paa Kreditbevis	384,225.00			
Godtgørelse til Leverandører af de i H. t. Kontrakt købte Kartoffler ifølge Kornlovens § 11	8,064,697.50			
Kontrol og Provisionsudgifter	1,568,346.45			
Fragt og Assurance	735,044.31			
Refunderet Fragt til Kartoffelmels- og Spritfabriker	93,013.43			
Decorter	230,223.15			
Sækkeleje	2,927.09			
Diverse Omkostninger	9,326.66			
				26,601,559.47

Kartoffel Tørrerier.

Beholdning af Snitter 1. Oktober 1918	46,135.30			
Køb - - -	60,414.31			
Overført fra Konto for friske Kartoffler	784,946.51			
Oplagringsomkostninger	29,337.06			
Forarbejdning og Tørring	694,470.55			
Fragt og Assurance	10,910.98			
Sække og Sækkeleje	13,685.25			
				1,639,899.96

Kaalrabi.

Køb af Foderroer	68,942.50			
Køb af Runkelroer	121,071.00			
Køb af Grønkaal	113,402.95			
Køb af Marmelade	1,032,866.09			
Sække	545.00			
Kontrol, Provisionsudgifter og Fragt	425.78			
				1,337,253.32

Overføres... 183,330,720.50

Overført... 82,706,057.62

Friske Kartoffler.

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Salg	27,602,315.89			
Leveret til Kartoffel Tørrerierne	784,946.51			

28,387,262.40

Kartoffel Tørrerier.

Salg af Snitter	1,827,460.90
-----------------------	--------------

1,827,460.90

Kaalrabi.

Salg af Foderroer	89,925.00
Salg af Runkelroer	152,847.10
Salg af Grønkaal	132,303.45
Salg af Marmelade	1,425,395.47
Sække	545.00

1,801,016.02

Overføres... 114,721,796.94

Overført... 183,330,720.50

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Refunderede Godtgørelser til kommunale Nævn				
ifølge Kornlovens § 11	4,072,200.00			
				4,072,200.00

Administrations-Konto.

Porto, Telefon og Telegrammer.....	140,667.33	
Tryksager, Annoncer og Kontorhold	493,513.91	
Lønninger og Honorarer	1,163,448.73	
Rejser og Repræsentation	154,967.45	
Inventar.....	58,632.67	
Reparationer og Installationer	36,573.32	
Diverse Omkostninger	6,186.91	
Lys og Varme	40,675.73	
Leje til Helligaandskirken	7,500.00	
		2,102,166.05

189,505,086.55

Overført... 114,721,796.94

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Indbetalt Afgift paa Kartoffelmel til industrielt Brug.....				85,781.65
Indvundne Renter fra Deutsche Bank pr. $\frac{1}{7}$ 1919	22,722.38			
÷ Renter af Laan i Landmandsbanken	2,261.08			
				20,461.30

Administrations-Konto.

Indvundne Renter	601,18
Høstbedømmelsen 1918 (Rest af Bevilling paa Kr. 10,000)	360,53

961,71

Statens Tilskud	74,676,084.95
	189,505,086.55

Ernæringsraadets Hovedbogholderi

A. Madsen.

Beholdninger den

	Rug	Hvede	Byg	Havre	Amk. Rug
Ernæringsraadet	341,441	—	—	—	9,553,973
Frederiksborg Amt	280,231	—	1,726	—	—
Holbæk »	782	—	10,000	—	—
Sorø »	—	—	—	—	—
Præstø »	48,992	—	4,262	—	—
Maribo »	2,732,886	—	—	—	—
Odense »	551,571	—	—	—	—
Assens »	558,202	—	—	—	—
Svendborg »	2,978,048 ^{1/2}	—	2,056	—	—
Aarhus »	2,224,848	—	—	—	—
Randers »	2,626,986	—	94,079	—	—
Aalborg »	3,071,132	—	—	—	—
Hjørring »	2,172,536	—	5,408	4,067	—
Thisted »	2,181,774	550	8,400	3,094	—
Viborg »	1,890,989	417 ^{1/2}	4,056	29,551	—
Ringkøbing »	981,923 ^{1/2}	2,857	—	1,610	—
Ribe »	142,553	—	—	—	—
Vejle »	1,391,711	—	—	—	—
Bornholm »	580,711 ^{1/2}	—	—	—	—
	24,757,317 ^{1/2}	3,824 ^{1/2}	129,987	38,322	9,553,973

31. August 1919.

Amk. Hvede	Amk. Byg	Klid	Majs	Amk. Hvedemel	Besk. Korn	Ialt kg
2,152,363	2,028,046	21,000	80,000	384,141 ¹ / ₂	108,340	14,669,304 ¹ / ₂
—	—	—	—	—	—	281,957
—	—	—	—	—	—	10,782
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	53,254
—	—	—	—	—	—	2,732,886
—	—	—	—	—	—	551,571
—	—	—	—	—	—	558,202
—	—	—	—	—	—	2,980,104 ¹ / ₂
—	—	—	—	—	—	2,224,848
—	—	—	—	—	—	2,721,065
—	—	—	—	—	—	3,071,132
—	—	—	—	—	—	2,182,011
—	—	—	—	—	—	2,193,818
—	—	—	—	—	—	1,925,013 ¹ / ₂
—	—	—	—	—	—	986,390 ¹ / ₂
—	—	—	—	—	—	142,553
—	—	—	—	—	—	1,391,711
—	—	—	—	—	—	580,711 ¹ / ₂
2,152,363	2,028,046	21,000	80,000	384,141 ¹ / ₂	108,340	39,257,314 ¹ / ₂

Ernæringsraadets Hovedbogholderi

A. Madsen.

31 August 1910

Time	Lat	Long	Wind	Sea	Temp	Bar	Hum	Clouds	Remarks
0000	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
0100	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
0200	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
0300	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
0400	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
0500	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
0600	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
0700	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
0800	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
0900	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
1000	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
1100	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
1200	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
1300	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
1400	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
1500	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
1600	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
1700	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
1800	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
1900	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
2000	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
2100	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
2200	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
2300	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear
2400	31 15 N	158 15 W	15	3	55	30.1	85	100	Clear

U.S. Navy
A. M. M.

Ernæringsraadets Status pr. 1. September 1919.

Status pr.

Aktiver.

Nationalbanken.

	Kr. Øre
Administrations Konto	45,097,76

Deutsche Bank.

Kartoffel Konto II. Mrk. 20,706,209,90	6,561,453,04
--	--------------

Kassebeholdning.

Administrations Konto	28,697,90
-----------------------------	-----------

Debitorer.

Kartoffel Konto II	214,005,80
--------------------------	------------

Varebeholdninger.

Kartoffel Konto II	1,341,137,41
--------------------------	--------------

Finansministeriet.

Korn Konto V	9,118,418,47
--------------------	--------------

Varebeholdninger og Tilgodehavende hos Debitorer med Fradrag
af Gæld til Kreditorer.

Statens Tilskud	74,676,084,95
-----------------------	---------------

	91,984,895,33
--	---------------

1. September 1919.

		Passiver.			
Nationalbanken.				Kr.	Øre
Korn Konto V:				Kr.	Øre
	Københavns Amt.....	1,874,071,06			
	Frederiksborg »	2,554,793,05			
	Holbæk »	3,186,995,67			
	Sorø »	2,973,530,51			
	Præstø »	2,423,077,48			
	Maribo »	4,773,490,90			
	Odense »	4,244,138,27			
	Assens »	1,101,464,27			
	Svendborg »	4,854,090,99			
	Aarhus »	5,500,872,46			
	Randers »	5,275,087,80			
	Aalborg »	5,244,733,65			
	Hjørring »	2,311,011,25			
	Thisted »	2,015,666,62			
	Viborg »	3,765,042,71			
	Ringkøbing »	3,119,603,68			
	Ribe »	2,826,743,46			
	Vejle »	4,075,116,21			
	Bornholms »	1,262,178,17			
	Ernæringsraadets Konto-Kurant.....	13,794,186,35			
				77,175,894,56	
	Kartoffel Konto II			9,226,737,54	
Landmandsbanken.					
	Kartoffel Konto II			3,000,000,00	
Kreditorer.					
	Kartoffel Konto II			407,263,23	
Finansministeriet.					
	Tilskud til Administrationen			2,175,000,00	
				91,984,895,33	
Ernæringsraadets Hovedbogholderi.					
A. Madsen.					

Ernæringsraadets Omsætning i Tidsrummet

¹/₈ 1918—¹/₉ 1919.

Købte Varer:	Varens Mængde:	Varens Indkøbspris:
Rug, Høst 1918/19	273,206 Tons	71,033,560.00 Kr.
Hvede, » » »	159,238 »	41,401,880.00 »
Byg, » » »	159,906 »	36,778,380.00 »
Havre og Blandsæd, Høst 1918/19 ...	135,524 »	31,170,520.00 »
Rug, Høst 1917/18	23,500 »	6,110,000.00 »
Hvede, » » »	18,600 »	4,836,000.00 »
Byg, » » »	19,800 »	4,554,000.00 »
Havre og Blandsæd, Høst 1917/18 ...	12,500 »	2,875,000.00 »
Kartofler, købt efter Kontrakt.....	1,613,291,7 Tdr.	14,575,986.50 »
» købt udenfor Kontrakt.....	85,028,6 »	937,769.38 »
» købt Maj/Juni udenf. Kont.	25,649 »	384,225.00 »
Valset Kartoffelmel	232,821,5 kg	245,437.27 »
Tørrede Grøntsager	1,309,877,2 »	2,803,947.65 »
Kartoffeltørriererne, indk. Raavare....	74,756,8 Tdr.	784,946.51 »
» Køb af tørr. Snitter	177,172,8 kg	106,549.61 »
Køb af Foderroer.....	59,950 »	68,942.50 »
» » Runkelroer	78,095 »	121,071.00 »
» » Grønkaal	37,801 »	113,402.95 »
» » Sække.....		545.00 »
» » Marmelade.....	814,094,6 »	1,032,866.09 »
» » Kartoffelmel.....	3,841,869 »	4,089,712.90 »
Emballage	44,184 Stk.	137,430.60 »
Melassefoder, aftaget paa Kontrakt		
1918/19.....	11,440,400 kg	3,203,312.00 »
Køb af Majs	16,388,284 »	4,838,933.52 »
Amerikansk Hvedemel	3,725,759,6 »	2,479,988.04 »
» Hvede.....	2,494,144,9 »	1,195,521.15 »
» Rug.....	17,145,870 »	6,948,427.10 »
» Byg.....	20,165,271,5 »	7,443,019.80 »
Norsk Havre	599,761 »	224,040.93 »
		250,495,415,50 Kr.
Fragaar usolgte Varer pr. ¹ / ₉ 1919 ...		10,459,555,88 »
Samlede Omsætning...		240,035,859.62 Kr.

Det fremgaar af Tabellen over Ernæringsraadets Omsætning, at der i Høstaaret 1918/19 er omsat Varer til en Værdi af 240,000,000 Kr., hvilket er ca. 100,000,000 Kr. større end i Høstaaret 1917/18. Sammenligner man Værdien af de omtalte Varer med Administrationsudgifterne for de to Høstaars Vedkommende, faar man følgende Resultat:

	Omsætning:	Administrationsudgifter:	% af Omsætning:
1917/18.....	143,400,000 Kr.	1,900,000 Kr.	1,3
1918/19.....	240,036,000 »	4,250,000 »	1,8
Tilsammen..	383,436,000 Kr.	6,150,000 Kr.	1,6

I de under Administrationsudgifter opførte Poster er Ernæringsraadets samlede Udgifter til Raadets egen Administration til de kommunale Nævns og til Amtsnævnenes Administration inkluderet. Hvis man kun uddrager de Beløb, der er anvendt til Lønninger til Kontorpersonale, kommunale Nævn og Amtsnævn, faas for 1918—19 følgende Resultater:

Omsætning 1918/19:	Lønninger:	% af Omsætning:
240,036,000 Kr.	2,900,000 Kr.	1,2.

Til Sammenligning med de for Ernæringsraadet gældende Opgivelser skal anføres følgende, der gælder for Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger for Aaret 1918/19:

Omsætning 1918/19:	Lønninger til Kontor- og Lagerpersonale:	% af Omsætning:
63,600,000 Kr.	1,305,000 Kr.	2,05.

Det fremgaar heraf,

- 1) at de samlede Udgifter til Ernæringsraadets, de kommunale Nævns og Amtsnævnenes Administration kun udgør 1,7 % af de omsatte Varers Værdi, medens Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger alene til Lønning af Kontor- og Lagerpersonale anvender et Beløb, der andrager 2,05 % af de omsatte Varers Værdi.
- 2) at Ernæringsraadets Udgifter til Lønning af Kontorpersonale, af kommunale Nævn og Amtsnævn incl. disses Sekretærer andrager 1,2 % af de omsatte Varers Værdi, medens Fællesforeningens tilsvarende Udgifter andrager 2,05 % af de omsatte Varers Værdi, altsaa omtrent det dobbelte.

Yderligere skal det bemærkes, at Sammenligningen med Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger forsaavidt er ugunstig for Ernæringsraadet som de Kornvarer, Raadet hovedsagelig har handlet med, har betydelig mindre Værdi pr. omsat Enhed, end de Varer, som Fællesforeningen handler med, saaledes, at altsaa Ernæringsraadets Administrationsudgifter i Virkeligheden svarer til et langt større Antal Vægtenheder Varer end Brugsforeningens.

Dernæst maa det bemærkes, at Fællesforeningens Udgifter til Lønninger af Kontor- og Lagerpersonale kun omfatter Personalet paa Fællesforeningens Hovedkontor og dets Provinsafdelinger, men ikke Bestyrere og Folk paa de talrige lokale Brugsforeninger rundt om i Landet. Svarende hertil er der heller ikke i Ernæringsraadets Kalkulationer over Udgifterne til Administrationen inddraget de Beløb, som Lønningerne til Statslagrenes Personale udgør af den samlede Lagerleje, idet man her kan opfatte Statslagrenes Forhold til Ernæringsraadets Administration paa ganske samme Maade som Brugsforeningernes Forhold til Fællesforeningen.

